

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

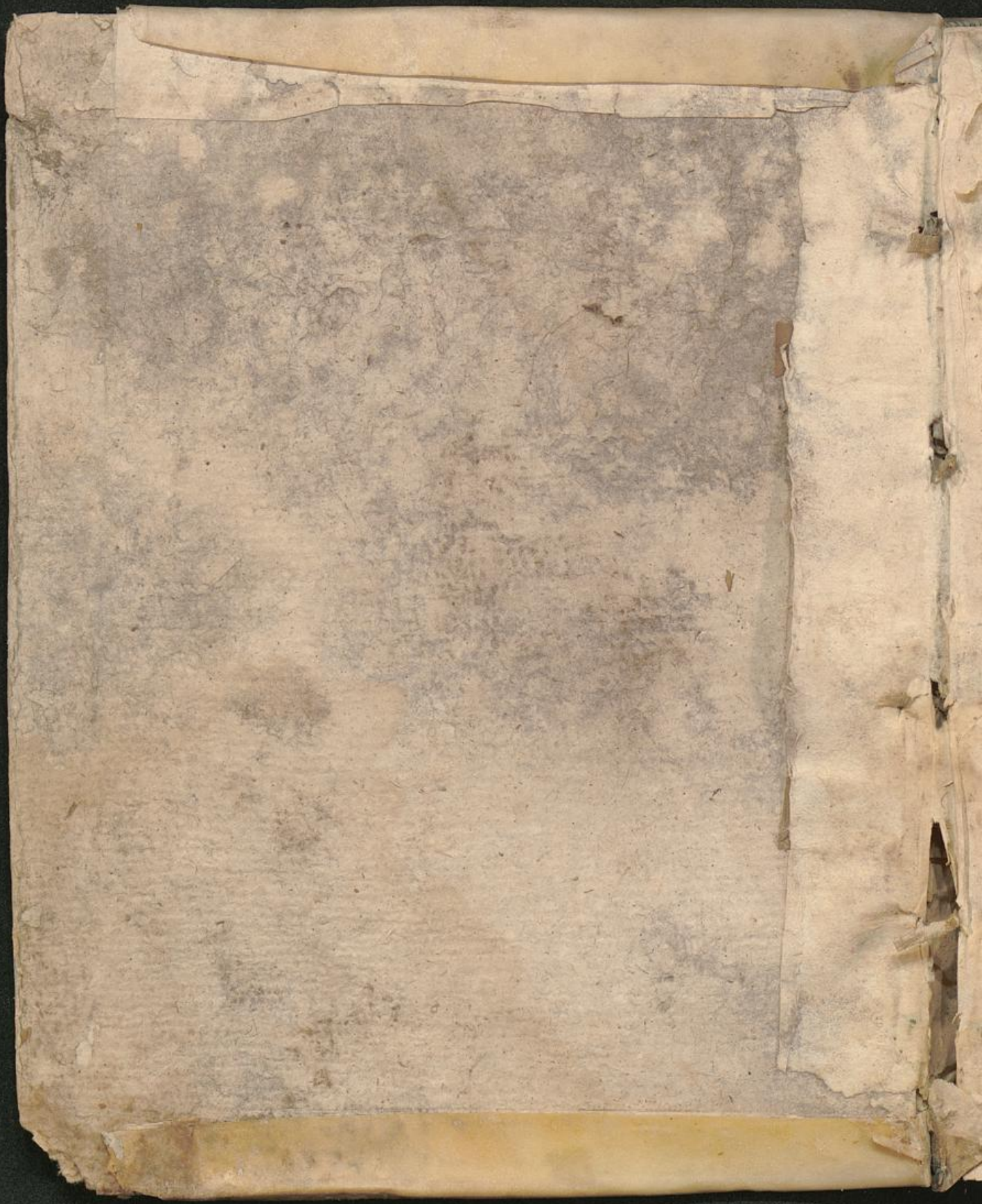
Prophetia Apocalyptica S. Joannis Apostoli

Kircher, Heinrich

Coloniæ Agrippinæ, 1676

urn:nbn:de:hbz:466:1-39100

XXVI.

Th. 460.

A. II

7.

Collegij Paderbornensis Societatis Iesu
ex Donatione Missionariorum Episco-
patus ejusdem ab 76° Festo Magno
Indiarum Apostolo sacro x

DUA PARTES APOCALYPSEOS.

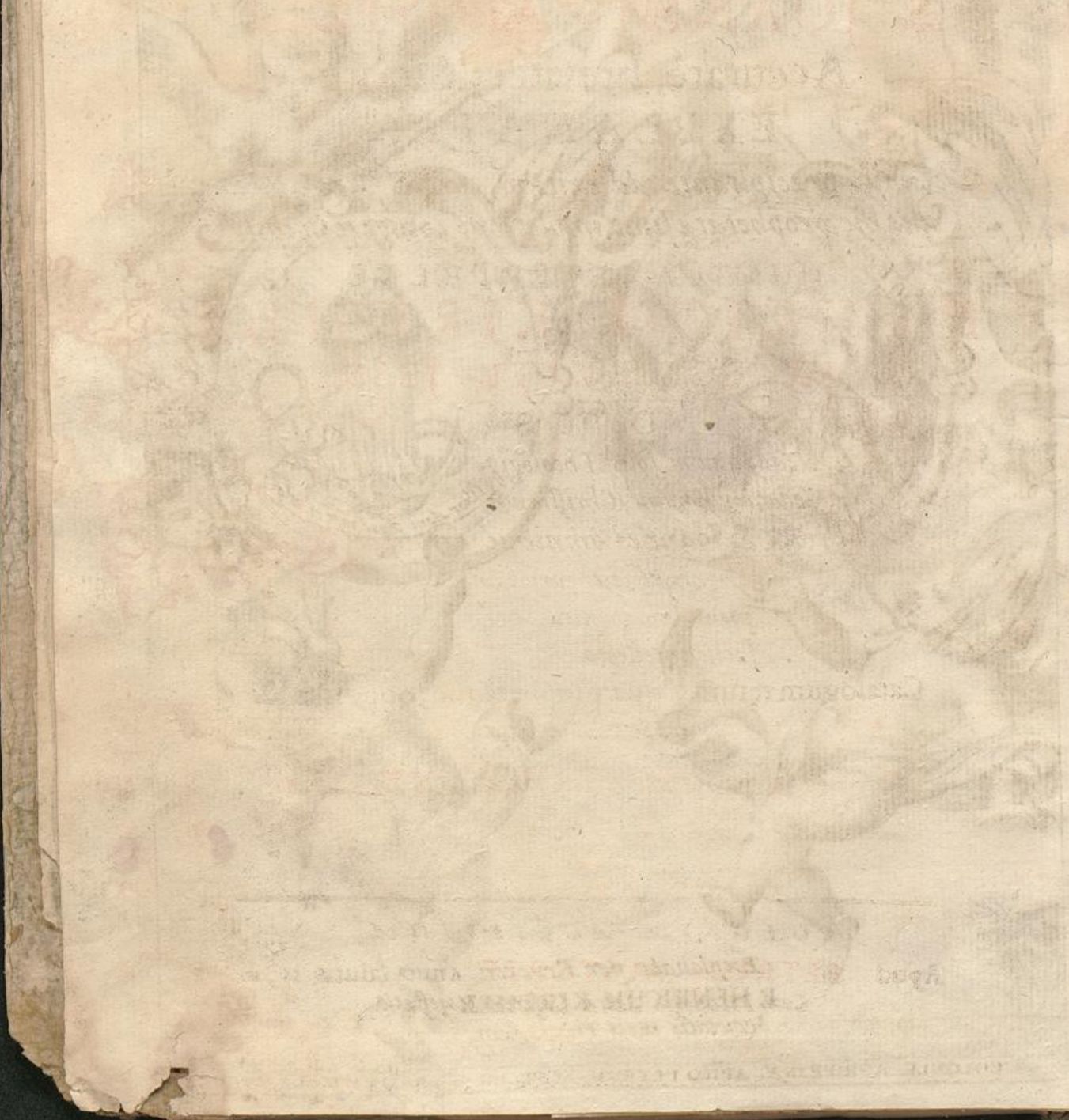

*Explanatae per Reveren:
P. HENRICUM KIRCHER
Societatis JESU Theologum.*

COLONIAE, AGRIPPINÆ, APUD PETRUM ALSTORFF ANNO MDCCLXXVI.

DR R O P H E T A G O S

PROPHETIA

LIBRARIUS

UNIVERSITÄT PADERBORN

PROPHEZIA
APOCALYPTICA
S. JOANNIS APOSTOLI

Accuratè, breviter, & clarè
EXPLANATA:

*Mundo precipitante ad exitum, prout ex multorum,
quæ hic prophetata sunt, impletione colligere licebit.*

HUMILI INTERPRETE
HENRICO KIRCHER
EX SOCIETATE JESU.

OPUS

*Nequaquam solis Theologis,
Sed omni homine Christiano,
Prout S. Joannes omnibus scripsit,
Dignum lectu, curiosum,
jucundum cognitu, ac
facile intellectu.*

Catalogum rerum, quæ prophetantur, opportunè
dabimus in fine.

Omnia submittendo S. Catholicæ Ecclesiæ.

Collegii S. J. Paderborna 1676

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud PETRUM ALSTORFF, Anno salutis 1676.
Cum Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis.

REVERENDISSIMO ET ILLUSTRIS
DOMINO D.

OPICIO PALLAVICINIA

ARCHIEPISCOPO OSTIENSIS

ASSUMPTIO S. CLEMENTIS 1774

PRAEVATO DOMESTICO

APRILIS 1774

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

Illustri et Reverendissimo Patri Archiepiscopo Ostiensi
de Legatione de Latio

REVERENDISSIMO ET ILLUSTRISSIMO
DOMINO, D.

OPICIO PALLAVICINO
ARCHIEPISCOPO EPHESINO

SS^{mi} D. N. CLEMENTIS PP. X.

PRÆLATO DOMESTICO ET ASSISTENTI,
ejusdemque ac S. Sedis Apostolicæ ad tractum Rheni,
& alias Inferioris Germaniæ Partes, cum potestate
Legati de Latere Nuntio, Domino suo
humillimâ observantiâ colendo.

REVERENDISSIME AC ILLUSTRISSIME DOMINE, D.

*U*nquam inter omnes S. Scripturæ libros, unanimitè interpretum omnium consensione, nullus reperitur eo sublimior, obscurior atque difficilior, qui ab ipso auctore suo S. Ioanne Propheta, simulque Apostolo & Evangelista, Apocalypsis IESU Christi inscribitur, tum ob Symbolorum atque anigmatum involucria, quibus nucleus veritatis convescitur, tum ob mysteriorum altitudinem, in qua humanâ licet humilitate, ut inquit S. Cyrillus præfat. in Evangelium S. Ioannis, auctor provehitur, instar altivolantis Aquilæ:

Attamen (quod non leve est Patris luminum, luminisque de lumine in Ecclesiam orthodoxam influxus argumentum) nullo unquam præteritorum seculorum defuerunt scriptores pii atque eruditi, uti Pererius notat, & Cornelius in Prolegomenis demonstrat, qui Opus hoc immensæ difficultatis (quo nomine Apocalypsin indigitat Pannonius Abbas in præfatione) forti constantique animo aggredierentur, qui mare hoc magnum procellis & tempestatibus plenum, in quo omnis humana sapientia devoratur (ut verbis Riberæ nostri utar in præmio) carinâ licet fragili, non infeliciter tamen navigarent.

Hos inter uti atate postremus, ita virtutis doctrinæque opinione fortassis non infimus, emerit hoc seculo decimo septimo, qui hoc anno in lucem prodit R. P. HENRICUS KIRCHERUS Societatis JESU

D E D I C A T I O.

Theologus, & hujus Novesensis Collegii Inquilinus, perspicacis vir ingenii, fida memoria, limati iudicii, indefessi studii ac laboris, quibus non tantum sex linguarum prater maternam, nimirum, Latina, Græca, Hebraica, Italica, Hispanica, Gallicaque promptam expeditamque peritiam, sed variam quoque multarum scientiarum cognitionem sibi comparavit. Quibus instructus cum multos in provinciâ labores præclare exantlasset, superiorum voluntate in Septentrionem profectus, in diversis stationibus, ac demum in ipsa Danie Metropoli, omnes viri Apostolici partes, inter gravissimas difficultates explevit, utque cæcas illas gentes ad veræ fidei revocaret lucem, librum, cui Stella septentrionalis nomen imponere placuit, magno multorum bono gaudioque emisit.

Præter hunc hoc nobis præsens Opus, à se perfectum limatumque paucis ante mortem septimanis, tamquam propediem parentis sui sollicitudine orbandum factum commendavit, in quo **PROPHETIAM APOCALYPTICAM** accuratè, breviter, ac clarè explanare instituit.

Quod utrum consecutus sit, Tuo potissimum sapientissimo iudicio Reverendissime & Illustrissime Domine relinquendum putavit, cuius Illustrissimo nomine libri hujus frontem insigniri unicè desideravit, relicto nobis vice ultimarum tabularum brevi scheda smate, quo profiteretur se incredibili illa humanitate ac benevolentia tuâ, quâ ex missione Danica ante triennium reducem, cum supra dicto libro, excipere dignata fuerat Celsitudo tua, captum, hoc Opus paulo magis arduum, ad eisdem pedes deponere decrevisse, eâ spe fretum, quod à Gentilitiæ & sacræ etiam dignitatis Tuæ radiis, non parùm lucis, per omnes Muniatura Tuæ Provincias esset accepturum.

Quam postremam viri sapientis voluntatem intervertere nec debuimus, nec volumus nos ejus executores, quibus jam pridem erat in votis, extare ad posteros exiguum saltem aliquod monumentum demississimæ observantia nostra erga Reverendissimam & Illustriss. Celsitud. Tuam, quæ sexcentas optime erga Provinciam universam, & nostrum quoque Collegium & verè paternæ voluntatis significationes jam pridem dare dignata est.

Nec poterat aptius cadere, quàm ut hoc sese Opus eum in finem offerret. quid enim magis consentaneum Reverendiss. ac Illustr. Domine, quàm ejus libri, qui septem Asiæ Angelis, id est septem Ecclesiarum, inter quæ eas Ephesina, Prælati, ab ipso authore olim inscriptus est, ut patet ex cap. I.

DEDICATIO.

v. 4. Apocal. explanationem ei humillimâ veneratione dedicare, quem S. Timothei primâ Ecclesiæ Ephesinæ Angeli, dignissimum successorem merito agnoscimus & veneramur: in cuius moribus priscam vereque Angelicam SS. Præfulum innocentiam atque integritatē expressam suspicimus & admiramur: in cuius Celsissimo munere Angelorum officia bono nostro Germani experimur, quos, dum Ephesios tuos per Barbarorum tyrannidem non potes, purgas, illuminas, perficis, non verbis tantum, sapientissimisque, utpote ab oraculo Romano acceptis consiliis, sed, quod ad imitationem efficacius est, opere ipso, dum Christi, pro quo legatione fungeris, non personam tantum exhibes, verum etiam figuram formamque exprimis?

2. Cor. 5.

Ast jam ad hoc laudum tuarum compendium Reverendissime & Illustriss. Domine erubescit modestia tua. nihil ergo ultra adjicimus; sed nostro & defuncti recenter Authoris nomine precamur humillimè Reverendiss. ac Illustrissimam Celsitud. Tuam, ut hunc orbatum nuperrimè parente suo partum, matris, id est, Collegii hujus nostri manibus humillimè oblatum, atque ad pedes Celsitud. Tua depositum, ne repellas, sed eum in tutelam, defensionemque tuam suscipere digneris. Patere Reverendissime & Illustriss. Domine radiantem nominis tui Illustrissimi. Clypeum in lucem primum egredienti prætendi, ut majori splendore egressus plurimum ad se lectorum oculos animosque convertat. Suscipe denique Rever. & Illustriss. Domine hoc levidense observantia erga tuam Celsitud. nostra, gratique animi anathema, quod ad illum sapientia justitiaque tua thronum, in quo tanquam divina voluntatis interpret & Nuntius resides, si pateris, L. M. suspendimus: Provinciamque hanc nostram, atque Collegium perge ut facis hæcenus, tuo favore tueri, ardore ad Apostolicos in septentrione labores accendere, sapientiâ dirigere, nos vicissim manemus, si aptos judicas,

Revmæ & Illustrissimæ Celsitudinis Tux

Obsequentissimum Collegium Novesiense
Societatis JESU.

PRIVI-

PRIVILEGIUM CÆSAREUM
ET FACULTAS R. P. PROVINCIALIS
Societatis JESU ad Rhenum inferiorem.

Cum Sacræ Cæsareæ Majestatis decreto, omnibus & singulis Typographis & Bibliopolis, ac aliis quamcunque librariam negotiationem exercentibus seriò prohibeatur, ne quisquam ullos libros à Societatis Jesu Patribus hætenus editos, vel impostèrum edendos, intra Sacri Romani Imperii, Regnorum & Dominiorum suæ Cæsareæ Majestatis Hæreditariorum fines, simili vel alio characteris genere, aut formâ, sive in toto, sive in parte recudere, vel aliò recudendos mittere, aut alibi etiam impressos adducere, vendere & distrahere, clam seu palam citra consensum, & testimonium, supradictorum Patrum audeat, vel præsumat: potestate ad id mihi factâ à R. P. Nostro P. JOANNE PAULO OLIVA Societatis Jesu Præposito Generali, Ego THEODORUS BOTE ejusdem Societatis Jesu, per provinciam Rheni inferioris præpositus Provincialis, PETRO ALSTORFF Typographo & Civi Coloniensi facultatem concedo, excudendi librum, cui Titulus, PROPHETIA APOCALYPTICA S. Joannis Apostoli accuratè, breviter, & clarè explanata, à R. P. HENRICO KIRCHER Societatis nostræ Theologo conscriptum, atque à deputatis ad id patribus revisum & approbatum. In quorum fidem hoc ei Testimonium manu propriâ subscriptum, & Sigillo nostro munitum dedi. Colonix Anno 1676. 20. die Februarii.

L.S.

Theodorus Bote mp.

PROLO-

PROLEGOMENON.

§. I.

De Utilitate explanandi Apocalypsin.

Dolendum, ne,
gligi ex-
planacionem.

SI flebat multum S. Joannes, ut dicitur in Capite quinto, propterea, quod Volumen Revelationum Divinarum, scriptum intus & foris, dignum sanè lectu, signatum Sigillis septem, quod Volumen est præcipuum objectum Apocalypseos, nemo posset aperire neque respicere, v. 3. & 4.

Certè dolendum, quod post tot elapsa sæcula & tot res gestas, quarum necesse est non paucas neque parvas in Apocalypsi prædictas contineri, consenscente mundo, adhuc illa jaceat sine studio singulari & curâ eam legendi atque intelligendi.

Non est
putandū
esse im-
possibilem.

Non audio eos qui dicunt impossibilem explicatu: hi mihi videntur nomen evertere huic Libro inditum Revelationis: siquidem, ne impositio nominis ejusmodi & ejus inscriptio ad Ecclesias frustra sint, non est dicenda excedere captum & studium humanum, pium illud & invocato Deo ut par est ad sacras Scripturas.

Audio potiùs, tam in aditu Apocalypseos, quàm in exitu, monentem DEUM, ut verba Prophetiæ hujus legantur, ut audiantur, & ut custodiantur, cum appromissione Beatitudinis; cap. I. v. 3. & cap. 22. v. 7.

Nam ex recentioribus Auctoribus qui postremi commentati sunt in Apocalypsin, quidam profectò insignes ad laudem, tam multa scripserunt & præclare in cæteras Scripturas, ut in hujus accuratam interpretationem non iis vacaverit singulariter incumbere: sed ad summum collegerunt opiniones variorum, & de iis judicium tulerunt; quibus nec ipsosmet videas acquiescere, contentos deinde effundi in locos communes & concionatorios. Equidem, in SS. veterum Patrum vestigiis, explicationem brevem molior & claram: atque in exponendo servabo illam methodum quam mox afferam in §. 3. Omnia DEI, & post illum DEI paræ ac S. Joannis scriptoris, auspiciis me Lectorésque adjuvantium.

Quod si olim sua fuerit utilitas legendæ & expendendæ Apocalypseos juxta ea quæ citavimus verbis illiusmet in ingressu & in fine: quantò major erit non jam dicam utilitas sed necessitas ejus intelligendæ & observandæ; ad quos post amplius sesquimillenos Christi annos censendum est pertinere multa & præcipua rerum gestarum? quæ hoc ipso quod acciderint, & verò acciderint Ecclesiis & in Asia, non est dubitandum, quin fuerint in hoc libro Prophetico præsignata. Hæc si eruantur

Quorū-
dam in-
terpreta-
tio non
satisfa-
cit.

Utilitas
post tot
sæcula.

tur ex Apocalypsi & inveniantur divinitus prædicta, conducent ad fines præcellentes & ad motus animorum præstantissimos: videlicet

Quinq;
utilitates
in anima
Lecto-
ris.

1. Ad agnoscendam Providentiam DEI & Agni, decernentem aut per-mittentem omnes, in suo pondere numero & mensura, quæcunque infestent ærumnæ Sponsam Agni Ecclesiam: & adorandum procidendo cum Senioribus & Animalibus, inter acclamantia millia millium Angelorum.

2. Ad æmulandam constantiam majorum nostrorum, qui tanta subierunt pro Christo, & in Libro Vitæ descripti nos excitât suos posteros ad perseverandû cû eo in adversis: prout etiâ perseveraturi sunt Christiani heroës in Antichristi sævissimâ persecutione.

3. Ad præmuniendum animum contra impendentem nostris sæculis tentationem, ac mala novissima, quibus tanquam aurum in fornace polientur Electi, & palea reproba exuretur. Quæsi minus fortè contingant nostrâ ætate, proderit meditatio Apocalypseos ad nôsmet sanctè confundēdos, quando parvæ tribulationi succumbimus.

4. Ad exultandum in DEO, per gratiarum actionem illi, ac dilectionem; tùm verò etiam per spem porrò in eodem: futurum enim, ut Ecclesiam & in ea suos electos custodiat, & faciat cum tentatione proventum; eo indubitatisimo eventu, ut quantocunque amplius premetur illa palma, fortius erigatur.

5. Ad concipiendum sanctum contemptum hujus mundi, cujus consummationi certum est nos appropinquare

post tot sæcula. Utpotè positos (ut conabimur ostendere) jam sub Væ primo de tribus: quorum secundum Væ erit tantummodò annorum trium & dimidii, de Væ tertio autem constat quod sit consummatio mundi & adventus Judicis, ut habetur libri Apocalypseos cap. xi. Ex reliqua Apocalypsi videbimus nos positos sub Bestia priore, neque expectari nisi alteram Bestiam Antichristum cum suo Regno, qui faciat potestatem prioris Bestiæ & Imaginem ei addat. Ut ut est, certissimum est ex Apocalypsi, propè abesse à nostris temporibus finem sæculi & breve Antichristi regnum. quo fit, ut magis jam sit necesse dicere illud S. Justinii Martyris, in dialogo cum Tryphone, de Antichristo, ejusque tempore; ἡν̄ ἐπὶ θύραις, id est, jam pro foribus afficit: & illud S. Jacobi Apostoli cap. 5. v. 9. *Eccce Judex ante januam.*

De hoc contemptu sæculi & expectatione Judicis valeat in animis nostris admonitio S. Petri, epist. 2. cap. 3. *Cum igitur hæc omnia dissolvenda sint, quales oportet vos esse in sanctis conversationibus & pietatibus, expectantes & properantes in adventum diei Domini, per quem Cæli ardentes solventur & elementa ignis ardore tabescent!*

Age, pius Lector, priusquam pergat ad cætera, eliciat hos quinque affectus: adorationis & acclamationis: magnanimitatis & perseverantiæ: præmunionis simul & demissionis sui: exultationis & fiducia in DEO super omnia dilecto ac fideli: neglectus mundi citò petitori; & expectationis Domini advenientis.

S. II.

De Argumento : de phrasi: & de partitione totius
Apocalypseos.

1. **A** Pocalypsin, ut inter Scripturas Canonicas Novi Testamenti, rectè describeris Prophetiam Ecclesiasticam.

Prophe- *Argumentum* ejus est, tempora præ-
tat de nuntiare militantis Ecclesiæ, id est, pe-
periculis ricula ei præostendere, spiritualia præ-
Eccle- sertim, & persecutiones spirituales ab
sæ, & de exordio prædicationis Evangelicæ, us-
præmio que in finem mundi & statum Beati-
Beatitu- tudinis in quo triumphet. Ita de Apo-
dinis. calypsi sensit magnus Doctor Augu-
stinus lib. 20. de Civ. c. 8. *per totum hoc
tempus, inquit, quod Liber iste comple-
bitur, à primo scilicet adventu Christi,
usque in sæculi finem.* Non igitur ma-
teria Libri Apocalypseos sola, etsi est de
præcipuis, illud breve tempus quod est
Antichristi: sed in tota Apocalypsi
continetur totus status ac tempus Ec-
clesiæ; inde à Christo usque ad Judi-
cium, in quo transitus fiet ad statum
æternitatis aut Beatæ, aut reprobæ.

Tota,
inde à
primis
Capiti-
bus, est
Prophe-
tia.

Quomodo autem statim ab exor-
dio Libri omnia sint Prophetica, de-
clarabitur postea: & consentit id quod
in frontispicio legitur positum divini-
tus v. 1. DEDIT ILLI DEUS PA-
LAM FACERE SERVIS SUIIS
QUÆ OPORTET FIERI CITO.
Unde & S. Hieronymus meminit fu-
tutorum; lib. 1. contra Jovin. cap. 9.

*scripsit Apocalypsin, ait, infinita futuro-
rum mysteria continentem.*

Quòd si Joannes ab initio Eccle-
siæ & de sua coràm ætate aliquid ad-
ducat, id ipsum eatenus est propheti-
cum, quòd intelligatur habere suos
progressus & augmentum per reliqua
sæcula: quo sensu dicitur cap. 1. v. 19.
QUÆ SUNT ET QUÆ OPOR-
TET FIERI POST HÆC. Quem-
admodum est e. c. mysterium Equo-
rum illorum de quibus cap. 6. in quo
contra Equum album, rufus & niger,
tum & pallidus intelliguntur per sua
intervalla invalescere, furere denuò,
nec penitus desinere usque ad ultimum
tempus mundi.

2. *Phrasis* seu stylus scriptionis A-
pocalypsicæ est Hieroglyphicus rerum
futurarum; pellucens in signis
idoneis, arduis, & ad vivum præsigni-
ficantibus. Cùm enim omnes Prophe-
tas maximè deceat locutio allegorica,
ut dicit S. Chrylostomus hom. 10. in
Matth. laudans Isaiam qui *hac ipsa, in-
quit, per allegoricam significaverit figu-
ram, quod certè genus loquendi maximè
Prophetas decet: tùm verò si talis sit al-
legoria, quæ per hieroglyphica rerum
repræsentet eas ob oculos (subob-
scure quidem, quod est Prophetarum
& mysteriographorum: etenim qui*

Stylus
altissimè
Prophe-
ticus.

A 2

legit,

legit, intelligat) is est modus proponendi, qui & antequam res percipiatur, totum excuscat animum ad attentionem: & in percipiendo facit ex auditore spectatorem: & rem perceptam imprimis tenacius memoriae. Estque sublimissimus stylus prophetandi res arcanas, quæ dno simul præconia, & arcanum & sublime, huic descriptioni tribuit S. Dionysius Areop. l. de Eccl. Hierarch. cap. 3. dum eam vocat *arcanam & mysticam omnino Visionem dilecti Discipuli, divinamque Domini Jesu & altissimam Theologiam.*

Hæc methodus scribendi Prophetiam, postulat 1. Lectorem modestum, & ut S. Augustinus solet appellare mitem, ac donum in eo requirit Pietatis: qui assentiatur & laudet ea quæ intelligit æquè, atque ea quæ non intelligit, multò potius quam Socrates Philosophus, ut de illo narrat Aristoteles, factitabat in legendo libro Heracliti, cui cognomen *σχοραυός*, id est obscurus: *lando* (inquirebat) *quæ intelligo, laudo etiam quæ non intelligo.* Poscit deinde Lectorem navum ac virum desideriorum, qui adhibeat sedulam disquisitionem verborum & interpretando flagitationem divini auxilii non sanè sine suo labore ac relectione identidem eorum, quæ non statim intelliguntur. Quod nonnunquam etiam de hac nostra explicatione volumus intelligi: si quando brevitatis in scribendo, cui studebimus, officiet lumini claritatis, & postulabit in Lectore lumen ingenii quo adjuvetur, & moram quæ compenset.

3. Partiendo Apocalypsin secundum ordinem quem Joannes servavit in scribendo; dividi debet in duas partes, quarum utralibet constet Capitibus undecim. Et quoniam S. Joannes postquam dixit se fuisse in spiritu cap. I. v. 10. identidem utitur vocabulo VIDI, non immeritò distingui utraque potest in Visiones Propheticas, quarum duæ præcedunt aperturam illius divini Libri (de quo cap. 5.) declarationi divinæ Præscientiæ de temporibus Ecclesiæ. Harum prima est, in Cap. 1. illustris apparitio Christi & dictatio Epistolarum per duo sequentia Capita: altera, in Cap. 4. & 5. sessio in Throno, cum Libro qui datur Agno aperiendus. Reliquæ comitantur refectionem ipsam, ordine per septem Sigilla; quorum singulis detegitur pars Libri: juxta quem numerum Sigillorum etiam series Visorum in divino Libro rectè dicitur esse septem Visionum, quarum aliæ breviores, aliæ longiores. nam brevitatem quatuor primarum videri possunt supplere duæ illæ præcæmiales quæ ad illum aperiendum videndumque disponunt & referuntur. Demum illo Dei Libro sic viso per partes, ac toto devorato, finitur Pars I. Apocalypseos, simul cum sono Tubæ septimæ quæ est ad Judicium.

Similiter quòd etiam Altera pars Apocalypseos subdividi possit in suas Visiones, dicitur, Deo favente, initio secundæ Partis.

* * *

Dividitur in 2. Partes: quarum singulæ in Visiones.

§. III.

De methodo explicandi quam servabimus.

Explicaturus applicet eventa præterita.

Pincipio; modus explicandi Prophetias in genere, non est alius ordinarius quàm expectate eventura & applicare eventa. Ita SS. Patres ea pauca, quæ suâ ætate cœperant experiri, applicaverunt: Unde non est mirum quòd iidem SS. Patres non plenius exposuerint quæ tunc necdum contigerant, eaque posterioribus temporibus explicanda reliquerint. prout fatetur S. Irenæus l. 4. adv. hæres. c. 4. in illud Dan. 2. signa librum. *Omnes enim, inquit, Prophetia, priusquam habeat effectum, anigmata & ambiguitates sunt hominibus: cum autem venerit tempus & evenerit quod prophetatum est, tunc prophetia habent liquidam & certam expositionem.* Ergo memoriâ repetenda sunt ea quæ maximi momenti in Ecclesia compertum est accidisse: involuta enim sunt in Apocalypsi & pio attentoque studio evolvenda.

Habeat ob oculos modum quo in Apocalypsi quædam explicantur.

Deinde; in hac particulari Prophetia Apocalypica exponendâ respiciendum est ad eum modum, quem tenuit Auctor Apocalypseos in iis, quæ ipsemet explicata inseruit ac nobis præiit ad eruenda æquè cætera. Sensit ac monuit hoc S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 17. *In hoc quidem Libro, cuius no-*

men est Apocalypsis, obscure multa dicuntur, ut mentem legentis exerceant: & PAUCA in eos sunt, ex quorum manifestatione indagentur cætera cum labore. Comparatè ad multa quæ obscura relinquuntur, dixit manifestationem factam esse paucorum. Tale est illud Cap. 1. v. 20; septem Stellas, esse 7. Angelos seu Episcopos: 7. Candelabra; septem Ecclesias. & Cap. 5. v. 6. Cornua 7. & oculos Agri, esse septem spiritus DEI. Cap. 17. v. 8. 7. Capita, esse montes & Reges 7. & plura ejusmodi. Ex qua interpretatione manifestè docemur, hujus Libri non esse illud genuinum sensum, neque literalem appellandum, qui in primo vertice literæ appâret, sed eum, qui includitur in litera instar nuclei, Ecclesiasticum, & arcanum. Non proinde, exempli gratiâ, quatuor Equi, de quibus in Cap. 6. accipiendi sunt pro naturalibus equis: non ea, quæ de septem tubis in Cap. 8. & 9. interpretanda de naturali combustione tertiæ partis terrarum, & interitu tertiæ partis navium, de casu stellæ materialis, & obscuratione Cæli, veris locustis &c. præterquam ubi de Judicio agitur extremo; in quo constat esse propriè intelligendum

dum quod dicitur de Filio hominis venturo in nube, de novissima tuba Angeli, de signis & conflagratione atque everfione mundi.

Id quod etiam verum est in ipsis Epistolis, Capite 2. & 3. quia simili sunt phrasi dictatæ: non esse illic sumenda pro materiali significato, Lignum paradisi, Manna, Stellam matutinam, & cætera ejusmodi: ut per se patet Lectori.

Pervetustus scriptor & magnæ æstimationis in antiqua Ecclesia, sanctus Ephrem, lib. de pœnitentia, in redarguendo errore Millenariorum (ex Apocalypsis Capite 20. versibus 4. 5. & 6.) hoc ponit fundamentum sanæ sententiæ: *Si cuncta*, inquit, (hoc est, suppono quod cuncta) *per parabolam & anigma locutus est in Apocalypsi Joannes*. Urgentibus literam mille annorum instat: *Et ego abs te Candelabrum & Calculum candidum, & potionem tepidam repetam. regerit Mulierem esse Civitatem &c.* quæ cuncta symbolica. Et S. Hieronymus epist. 48. ad Marcellam de Libro Apocalypseos scribens: *Cum omnis*, inquit, *iste liber spiritualiter intelligendus sit.*

Advertat ad Prophetias veteres quæ subindicantur.

Tertiò, simul ad explicationem conducit attendere, ad quos se referat hæc Prophetia Libros aut sententias aliorum Prophetarum Veteris Testamenti; quibus utique censenda est consentite: præsertim Danielis, nec non Ezechielis; atque ipsius Chritti, Matth. 24. de consummatione Mundi & dissolutione finali: quibus adde etiam

Paulum ad Thessalonicenses de Antichristo.

Quartò; non est negandum neque obliviscendum, quod unius vocis aut signi plures esse possint sensus si eruantur. ita, ut in expositione hujus maxime Libri valeat illa regula S. Augustini de Scriptura univetsa: quod in quolibet sensu atque interpretatione congruâ, modò ne contrarietur orthodoxæ fidei, benè accipiantur ea quæ dicuntur in Scripturis: tanquam Spiritu sancto copiosè plura simul profereunte. Citabo verba S. Augustini, quia fufius hoc docet, ad finem hujus §. (a)

Quòd si citra periculum utamur illa Regula in aliis Scripturis explicandis: quantò magis in Apocalypsi; quæ abditissima est omnium Scripturarum & fecundissima plurium sensuum? de qua S. Hieronymus epist. 103. ad Paulinum: *Apocalypsis*, inquit, *Joannis tot habet Sacramenta quot verba: parum dixi &c. in verbis singulis multiplices latent intelligentia.*

Quintò; denique in iis, quæ necdum acciderunt, futuris novissimis, juvandi procul dubio sumus communiti consensu veterum Patrum, & traditione ac sensu Ecclesiæ: nihil ut asseratur quod his fuerit contrarium.

Observandum pro hoc §. nos agere de explicatione & sensu literali Apocalypseos quem profiteamur velle adducere, & dicimus esse passim oportere significatum mysticum, ut in hieroglyphicis vel parabolicis. Nam sicut

Sic periculo est sensus multiplex.

De futuris nihil præsentiat quod repugnet consensui SS. Patrum & traditioni. Notandum nos hoc

agere de
sensu li-
terali.

hoc omni est voci commune, ut sit
significativa ejus quod concipit, & rei
quam enuntiat is cuius est vox: ita scri-
ptionis per hieroglyphica vel per sym-
bola, sicut & locutionis omnis para-
bolicæ, hoc est peculiare; quod con-
ceptus & res quæ significantur, non
sint significatio propria ipsius vocis aut
signi, sed metaphorica. Ut quando
dicit Scriptura, Brachium Dæi, sensus
literals non est id quod propriè signi-
ficat Brachium, sed id quod per Bra-
chium repræsentatur, id est Virtus ope-
rativa. Vel, ex Apocalypsi septem
Candelabra; non est sensus literals id
quod significatur propriè per vocem
Candelabrum, sed id quod significatur
figuratè, quod explicat esse Ecclesias.
Ita S. Thomas 1. p. q. 1. a. 10. ubi, cum
distingisset à literali tres alios sensus spi-
ritales; docet de sensu parabolico, quod
sub literali contineatur. nam per voces,
inquit (ad tertium) *significatur aliquid*
propriè & aliquid figuratè; nec est lite-
ralis sensus ipsa figura, sed quod est figura-
tum: & adducit exemplum de Brachio

Et posse
literales
sensus
esse plu-
Scripturæ aut vocis: intelligi similiter

volumus de sensu literali: quod videli-
cet Spiritus S. qui est auctor sacre Scri-
pturæ possit plura simul per & ad lite-
ram intendisse, quæ est doctrina S.
Thomæ l. c. in Corp. *quia verò, inquit,*
sensus literals est is, quem Auctor inten-
dit, Auctor autem sacra Scriptura Deus
est, qui omnia simul suo intellectu compre-
hendit; non est inconveniens, ut dicit Au-
gustinus, si etiam secundum LITERA-
LEM sensum in una litera sacra Scriptu-
ra plures sint sensus.

Unde quod S. Hieronymus paulò
antè citatus dixit, Apocalypsin esse spi-
ritualiter intelligendam, tantundè est,
ac dixisse, quod sensus Apocalypseos &
expositio, literals debeat esse de rebus
spiritualibus. sicut & nos si quid forte
dixerimus allegoricè accipiendum in
hoc Libro, nolumus talem esse sensum
allegoricum Apocalypseos: sed alle-
goriam esse sensum ejus literalem. A-
liud est enim dicere, Scriptura illa est
de rebus spiritualibus; & aliud, ille est
spiritualis sensus illius Scripturæ, is què
S. Thomas distinguit contra literalem;
nempe allegoricus, moralis, & anago-
gicus; qui supponunt sensum literalem
& super hunc fundantur.

res si-
mul.

(a) S. Aug. lib. xi. de Civ. cap. 19. *Divini sermonis obscuritas etiam ad hoc sit uti-*
lis, quod plures sententias veritatis parit & in lucem notitiæ producit: dum alius eum
sic, alius sic intelligit: sive ad id quoque perveniatur quod sensit ille qui scri-
psit: sive id quidem lateat, sed EX OCCASIONE TRACTAN-
DÆ PROFUNDÆ OBSCURITATIS alia quadam vera di-
cantur.

Et

Et lib. 3. de doctr. Christiana cap. 27. *Quando autem ex eisdem Scripturae verbis non unum aliquid sed duo vel plura sentiuntur, etiamsi latet quid senserit ille qui scripserit, NIHIL PERICULI EST.* (addit: dummodò sententia, quam de verbis illis exsculpis, rectæ fidei non refragetur) *Ille quippe Auctor, inquit, in eisdem verbis quæ intelligere volumus, & ipsam sententiam forsitan vidit: & certè Spiritus qui per eum hæc operatus est, etiam ipsam occurruram Lectori vel Auditori sine dubitatione prævidit; imò ut occurreret, quia & ipsa est veritate subnixæ, providit. Nam quid in divinis eloquiis largius & uberius potuit divinitus provideri, quàm ut eadem verba pluribus intelligantur modis? &c.*

APO-

APOCALYPSEOS

PARS PRIMA.

Series seu distributio Caputum primæ Partis.

Proce-
mium.

Capite 1. ponuntur hæc tria: Titulus & commenda-
tio Apocalypseos: Dedicatio ejusdem ad Ecclesias A-
siae: & proœmialis illustris Visio Christi in medio Ec-
clesiarum.

Episto-
læ.

Secundum Caput & tertium constant 7. Epistolis: quas
eodem Christo dictante Joannes excipit, in scriptas Epi-
scopis illarum Ecclesiarum.

Visio
Throni;
& Libri
divini,
obsigna-
ti.

Capite 4. & 5. describitur altera Visio, adhuc prævia
Visionibus Libri divini, & præparatoria: nempe de se-
dente in Throno, & de Libro quem ex dextera ejus
Agnus accipit.

Septem
figilla: &
totidem
Visio-
nes.

Capite 6. & sequentibus quinque, cernitur aperiri &
evolvi Liber DEI: & ut erat unaquæque pars Libri clau-
sa suo sigillo, sequuntur ordine septem in illo Vi-
siones.

Harum septima, quæ incipit *Capite 8.* interposito
aliquo silentio & incensatione, maximè est formidan-
da Visio 7. Angelorum cum totidem Tubis:

Quarum cantus pertingit usque ad exitum *Capitis un-
decimi*; in quo septima Tuba canitur, Judicii ex-
tremi.

B

Et

Finis Li-
bri divi-
ni.

Devora-
tur, ru-
minan-
dus ut
iterum
prophe-
tecur.

Finis Vi-
sionum
I. partis.

Et hunc esse finem Libri divini (non tantum Sigillo-
rum, ut quidam ingenio suo sibi excogitaverunt, nul-
lo nixum fundamento in Apocalypsi) patet ex eo,
quod, ut erat apertus usque ad umbilicum & explica-
tus ac perspectus, datur devorandus Joanni. Mone-
tur is, ut ea, quæ viderat, secum exactius ruminata pro-
phetet iterum & inculcet sub schemate aliarum Visio-
num, de quibus in 2. parte Apocalypseos: ac nomina-
tim ea quæ ruditer viderat ad Tubam quinti & sexti
Angeli. Hi duo cecinerant duo *Væ*: quorum secun-
do, quia continetur coarctatio & angustia Ecclesiæ,
tempore Antichristi regnantis, ideo *Capite undecimo* de-
vorator Libri jubetur metiri Ecclesiam ejus temporis,
& instruitur de duobus Testibus eam defensuris & am-
plificaturis.

Nam ad cantum septimi Angeli, quod est *Væ* ter-
tium reproborum, & superveniet citò illi secundo, *con-*
summabitur mysterium DEI (prout jurejurando asserabatur
cap. 10. v. 7. CUM primùm COEPERIT TUBA CA-
NERE septimus Angelus) & erit (inquit cap. 11. v. 18.)
TEMPUS Judicii MORTUORUM ET MERCEDIS
Sanctorum.

Hactenus series I. Partis Apocalypseos.

TRACTA-

TRACTATUS I.

IN DIMIDIUM CAPITIS I. APOCALYPSEOS.

Dividamus hoc Caput in duas partes : quarum prima est Præfatio Joannis : altera est Visio proœmialis. Prima illarum partium est ab initio Capitis ad versum usque duodecimum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capit. I. Versu I.) *Apocalypsis IESV Christi, quam dedit illi DEVS, palam facere servis suis, qua oportet fieri cito: & significavit, mittens per Angelum suum servo suo Ioanni, (v. 2.) qui testimonium perhibuit, verbo DEI, & testimonium IESV Christi quacunque vidit. (v. 3.) Beatus qui legit & audit verba prophetia hujus: & servat ea, qua in ea scripta sunt: tempus enim propè est (v. 4.) Ioannes septem Ecclesiis, qua sunt in Asia. Gratia vobis & pax ab eo, qui est, & qui erat, & qui venturus est; & à septem spiritibus, qui in conspectu throni eius sunt; (v. 5.) & à IESV Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terra: qui dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, (v. 6.) & fecit nos regnum & sacerdotes Deo & Patri suo: ipsi gloria & imperium in secula seculorum: Amen. (v. 7.) Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terra: Etiam: Amen. (v. 8.) Ego sum α & ω , principium & finis, dicit Dominus Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est, omnipotens. (v. 9.) Ego Ioannes frater vester, & particeps in tribulatione, & regno, & patientia in Christo IESV: fui in insula, qua appellatur Patmos, propter verbum DEI, & testimonium IESV: (v. 10.) Fui in spiritu in Dominica die, & audivi post me vocem magnam tamquam tuba, (v. 11.) dicentis: Quod vides, scribe in libro: & mitte septem Ecclesiis, qua sunt in Asia, Epheso, & Smyrna, & Pergamo, & Thyatira, & Sardis, & Philadelphia, & Laodicia.*

§. I.

Præfatio Joannis.

Primi tres Versus habent Titulum: Auctorem: materiam: auctoritatem: & utilitatem Libri.

- Titulus.** 1. **T**itulus, linguâ originali scriptoris, est Apocalypsis: id est revelatio tecta. nam τὸ ἀποκάλυψαι habet significationes duas; quarum primaria est revelare, altera tegere: ita ut sit Revelatio sed arcane tecta hieroglyphicis.
- Auctor.** 2. **A**uctor est JESUS CHRISTUS: qui accepit eam, tanquam VERBUM quod procedit à Patre, & ab illo accipit omnia. *Intermedium*, Angelus mittitur ad Joannem, ut significet esse scribendam Apocalypsin: nam & inter scribendum adierit ministerium Angelorum suis signis res representantium.
- Scriptor*, qui & prædicator verbi quod audivit, & rerum quas vidit, est S. Joannes, manu & linguâ totus calamus atque *instrumentum* Scribæ velociter scribentis; ejus qui *Scriptor principalis* est Spiritus sanctus, Digitus DEI.
3. *Materia*: digniora præcognitu pro servis Christi, quæ oportet fieri citò, **Materia.**
4. *Autoritas*, testimonium JESU CHRISTI. **Autho-
ritas.**
5. *Utilitas*: quòd lectio & auditio conducant ad Beatitudinem: ut diximus in Prolegomeno, §. I. **Utilitas.**

§. II.

Dedicatio.

Constat *Versus 4. & seqq. usque ad duodecesimum* habent Dedicationem Ecclesiis quæ sunt in Asia. **Continet** Dedicatio tria: salutationem: attestationem: subscriptionem.

1. **appreciatione salutis.** **S**alutatio constat appreciatione gratiæ, ut in Novo Testamento; & Pacis, quâ formulâ omnis benedictio significatur in Scriptura. Fit hæc appreciatio ab eodem illo qui & significasse dictus est (v. 1.) & mittere Apocalypsin suam: is est JESUS CHRISTUS. & fit ab illo bifariam, prout in una ejus eademque Persona considerantur duæ formæ distinctæ (sic eas appellat Apostolus Phil. 2. v. 6. & 7.) altera DEI, in qua in principio est **Bifariam
ab eodẽ
Jesu
Christo:
VER-**

VERBUM: & altera servi, quam assumptis in similitudinem hominum factus. Secundum has enim Formas distinguenda esse, quæ à Christo, vel de Christo dicuntur, multis exemplis ostendit ex Evangelio S. Augustinus lib. 1. de TRIN. cap. 11. & 13. *Ista* (inquit cap. 11.) *Regula intelligendarum Scripturarum de Filio DEI, ut distinguamus quid in eis sonet secundum formam DEI, in qua equalis est Patri: & quid secundum formam servi, quam accepit, in qua minor est Patre.* Hoc loquendi modo ac regulâ distinguendi, prima pars Salutationis est secundum formam DEI: cujus essentiale nomen QUI EST (Exod. 3. v. 14.) ET QUI sicut in principio ERAT, ita & is, QUI in fine temporum VENTURUS EST; quod postremum attributum manifestè probat Joannem loqui de Persona Christi: cujus adventus magnopere conducit ad scopum hujus Libri Apocalypseos, & ad potestatem pertinet, quam habet ut DEUS est. prout præclare docet S. Augustinus l. 1. cap. 13. *Secundum id, inquit, quod DEUS est, judicat, hoc est, ex potestate divina, non humana.* nam quòd in forma hominis apparebit, ideo est (quem sensum habet quod dicitur Joan. 5. v. 27.) *ut possit & ab impiis videri:* oportet enim ut sit in Judicio conspicuus & bonis & malis. Quapropter, ait Augustinus, *Filius hominis judicaturus est, nec tamen ex humana potestate, sed ex ea, quâ Filius DEI est.* Cujus adventus erit, & ipse dixit Luc. 9. v. 26. *In Majestate sua & Patris & sanctorum Angelorum,* qui etiam ex hoc capite aptè conjunguntur

cum adventuro ad Judicium. Nempè Quorū (ita pergit Apocalypsis) illo salutante 7. processiones stipant thronū: ut servant Apocalypsi.

Hi sunt illi septem, quos Filius DEI dignatur nominare Cornua (cap. 5. v. 6.) & oculos Capitis sui, quod est Divinitas: cui proinde hinc subnectuntur ut instrumenta. Clarissimè S. Scriptura Tob. 12. v. 15. *Ego enim sum Raphael Angelus, unus ex septem qui astamus ante Dominum.* quod allegat S. Cyprianus lib. 1. contra Judæos: *Angeli septem, ait, qui assistunt & conversantur ante faciem DEI, sicut Raphael Angelus in Tobia dicit.* Et prior Cypriano S. Clemens Alexandr. l. 6. Stromatum: *Septem quidem sunt, ait, quorum est maxima potentia, primogeniti Angelorum Principes.* Hi sunt Præfides constituti Ecclesiarum, & administri decretorum divinorum, quos adhibet assidue IN CONSPECTU THRONI sui; nam ejus faciem divinam semper vident: quibus etiam utitur, & mittit in negotio Gubernationis in omnem terram, cap. 5. v. 6. qui similiter cernuntur stantes in conspectu DEI, cap. 8. v. 2. & data illis 7. Tubæ: & cap. 15. v. 7. phialæ septem in illo negotio.

Altera pars Salutationis est secundum formam servi ab eadem Persona ut in forma JESU CHRISTI assumptam: huic enim conveniunt omnia quæ commemorantur. Secundum hanc est primus ab Apud homines TESTIS FIDELIS & locuples, qui testimonium reddidit fidem

Primò,
ut in for-
ma DEI
Angelo-
rum.

sub Pontio Pilato, bonam confessionem 1. Tim. 6. v. 13. PRIMOGENITUS MORTUORUM, exemplar in martyrio & resurrectione: Secundum hanc habet femur, & in illo scriptum *Principatum* REGUM TERRÆ: Secundum hanc SANGUINE SUO LAVIT NOS: & ut est Sacerdos ac Mediator, suâ pro nobis interpellatione. FECIT NOS REGNUM, ET SACERDOTES DEO ET PATRI; id quod Petrus breviter dixit ep. 1. c. 2. v. 9. *Regale Sacerdotium*: & S. Aug. lib. 20. de Civ. cap. 10. *Omnes Sacerdotes, quoniam membra sunt unius Sacerdotis*. Quantum ad hanc Formam, est minor Angelis factus, ut cecinit Propheta, psal. 8. v. 6. & ut loquitur Apostolus (Hebr. 2. v. 9.) *modico quam Angeli minoratus*: ac procul dubio, ut loquitur ex eodem Apostolo Augustinus lib. 1. de TRIN. cap. 7. *Minor est seipso supra*: hoc est enim dicere, *semetipsum exinanivit Formam servi accipiens* propter servos quos redimeret.

Summa totius Salutationis completur hæc tria: 1. VOBIS, inquit Joannes, redemptis GRATIA ET PAX ab illo, qui secundum Formam DEI est naturaliter major Angelis: secundum autem Formam servi, in qua vos redemit, minoratus est ab illis propter vos, quos cupit meminisse tanti beneficii & exinanitionis. 2. Inter hæc, Consalutatio à septem Spiritibus, & administratio vestri, quam stipulantur 7. Ecclesiis DEI. 3. IPSI Redemptori vestro GLORIA ET IMPERIUM in vos æternum.

Salutationi subjungit *attestationem*, de Christo palam apparituro in NUBIBUS: Cujus qui diligunt adventum, dicunt ETIAM; quæ vox est firmissimè credentium, græcè *ωὶ*: & AMEN; quod est insuper optantium: non sine planctu adversariorum, QUI EUM PUPUGERUNT.

Clauditur Dedicatio per prosopopœiam Christi; tanquam qui subscibit Dedicacioni aut ratam habet, principalis Auctor: v. 8. EGO SUM ET *ω* Libri, VERBUM cui æternum est esse; qui sum OMNIPOTENS tā ad faciendum ea quæ prædixero, quam ad vertendum ad salutem iis qui me habent pro *principio* & pro *sine* suo.

Sequitur versu 9. & 2. sequentibus: Locus scriptionis: & dies: & mandatum scribendi:

Locus est PATMOS, insula una Sporadam in mari Asiatico: veluti specula, ex qua septem circumspicit Ecclesias: exilium Joannis, in quo PARTICEPS est TRIBULATIONIS, quæ infertur à Domitiano; ET REGNI cœlestis, cujus mercede; ET PATIENTIÆ Christianæ, quâ sustinet unâ vobiscum ut FRATER VESTER, ut prædicator Verbi DEI, & ut testis Jesu. Addit, se fuisse illi *in spiritu*: quod etiam repetit Apoc. 21. v. 10. id est, tota ei revelatio facta est per spirituales imagines, quæ occurrerunt oculis mentis. *Ille quippe Visio Prophetica* (ita de Apocalypsi S. Augustinus lib. 3. de TRIN. cap. 6.) *non est exhibita oculis corporeis per formas corporum, sed in spiritu per spirituales imagines corporum.*

2. Attestatione adventus futuri.

3. Clausulâ dedicationis velut subscriptæ manu Christi.

Datum per Joannem:

Loco:

Dies

Die:

Dies ecclatēos ejus fuit Dominica ; sancta. circiter annum Christi nonagesimum septimum: annis quinque & viginti post Hierosolymam excisam: quadriennio ante suum obitum: biennio antequam scriberet Evangelium.

Jussu:

Mandatum accipit: VOCEM MAGNAM, & POST se; quia de

rebus magnis, & velut à tergo jam imminetibus: TANQUAM TUBÆ, quæ militantium aures meritò excitet ac pertrepat: *scribendi hanc Apocalypsin & mittendi septem Ecclesiis quæ sunt in Asia; quas nominatim audit enumerari.*

Ad singulas 7. Ecclesiarum.

§. III.

Cur ad 7. Ecclesias: & eas quæ in Asia.

Univer-
sa erudi-
tur Ec-
clesia.

1. **A**D septem Ecclesias scribitur: eò quòd harum septenario (qui numerus est absolutissimus in S. Scripturis) universa possit ac debeat accipi Ecclesia per totum orbem: ut rectè S. Chrysostomus: S. Augustinus: S. Gregorius. Et generatim loquendo, septenarius numerus multùm est familiaris huic Apocalypsi, sicut & alius Scripturis ac figuris: de quo SS. Patres passim, quòd significet Universitatem. prout S. Gregorius hom. 33. in Euang. quia enim 7. diebus omne tempus comprehenditur, rectè septenario numero Universitas designatur. & ante eum Augustinus lib. 17. de Civ. cap. 4. agnoscens, inquit, septenarium numerum, quo est universa Ecclesia significata perfectio. propter quod & Joannes Apostolus ad 7. scribit Ecclesias: eo modo se ostendens ad unius plenitudinem scribere. In promptu est ratio: Spiritus enim Jesu Christi sic dicat quibusdam Ecclesiis, ut omnibus: Mar. 13. v. 37. quod autem vobis dico, omnibus dico.

2. Simul eo numero insinuat, Ecclesiæ universali sanctum assistere Spiritum septem donorum, quem necesse est requiescere super totum Christi corpus, quòd est Ecclesia: ex vaticinio Isaïæ cap. 11. v. 2. & 3. Et quia fieri potest, ut particularis quæcunque Ecclesia alio magis quàm alio abundet horum 7. charismatum, ideò hæc parænesis earum, hæc instructio, hæc revelatio dedicatur ipsis septem.

3. Jam verò quòd eæ nominatim Ecclesiæ enumerantur QUÆ SUNT IN ASIA, & ad illas jubetur scribi mittique: magna prophetandi vis inest huic dedicationi: juxta id quòd innuitur in prolegom. §. 2. totam ab initio Apocalypsin esse prophetiam. Prorsus, sicut Irenæus dixit lib. 4. Adv. hæret. cap. 38. NIHIL hic vacuum neque sine signo apud eum. neque enim vacat mysterio planè magno, quòd nominibus suis appellantur singillatim Asia-ticæ: propterea quòd præcipua, quæ prædicantur in Apocalypsi, sumpserint initium

Et ad-mone-tur assi-stentis Spiritus septiformis.

Sed præ-cipue ca-vetur Asiæ.

Ubi A-postola-tus Joan-

nis &
hæc scri-
ptio,

initium in Asia; & illic potissimum gen-
renda prænuntientur; & sumptura
sint finem in Asia: cujus proinde se-
ptem Ecclesiis, id est omnibus quæ
in ea sunt orbis parte, præ cæteris cave-
tur per Apostolum Asiæ & dedicatur.

TRACTATUS II.

IN RELIQUA CAPITIS I.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 12.) *Et conversus sum, ut viderem vocem qua loquebatur
mecum: Et conversus vidi septem candelabra aurea: (v. 13.) & in me-
dio septem candelaborum aureorum similem filio hominis, vestitum
podere, & præcinctum ad mamillas zona aurea: (v. 14.) caput autem
ejus & capilli erant candidi tamquam lana alba, & tamquam nix, &
& oculi ejus tamquam flamma ignis: (v. 15.) & pedes ejus similes au-
richalco, sicut in camino ardenti, & vox illius tamquam vox aquarum
multarum: (v. 16.) & habebat in dextera sua stellas septem: & de ore
ejus gladius utraque parte acutus exibat: & facies ejus sicut sol lucet in
virtute sua. (v. 17.) Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tam-
quam mortuus. Et posuit dexteram suam super me, dicens: Noli
timere: ego sum primus, & novissimus; (v. 18.) & vivus, & fui
mortuus; & ecce sum vivens in secula seculorum, & habeo cla-
ves mortis, & inferni. (v. 19.) Scribe ergo quæ vidisti, & quæ
sunt, & quæ oportet fieri post hæc. (v. 20.) Sacramentum septem
stellarum, quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra aurea:
septem stelle, Angeli sunt septem Ecclesiarum: & candelabra septem,
septem Ecclesie sunt.*

S. I.

Visio proœmialis.

Non est putandum Apparitionem hanc temerè factam esse in tali effigie & non in qualibet alia. Christus est qui apparet, formam induit & Ideam se ostendens Antistitis: ut est summus *Episcopus animarum* (1. Pet. 2. v. 25.) & *Princeps Pastorum* (cap. 5. v. 4.)

1. IN

Insignia
Episco-
palia:
Christi,
summi
Sacer-
dotis.

1. IN MEDIO CANDELA-
BRORUM, id est Ecclesiarum lu-
centium in hoc Mundo, velut in cali-
ginoso loco cujus tenebras dissipant:
& AUREORUM, quia coram DEO
simul in pretio sunt & in probatione
tanquam aurum. Est autem Christus
medium seu centrum illarum, ex quo
& Ipse regit omnes Ecclesias, & in
Ipsum omnes debent collineare. Sic
& Episcopus quisque *in medio* sit suæ
Ecclesiæ, Cleri, & plebis: ut is, cui om-
nium sit cura, & ad quem omnium
oculi.

2. SIMILIS FILIO HOMINIS.
Qui cum in forma DEI esset, sponte
se exinanivit (Philipp. 2. v. 6. & 7.) *for-*
nam servi accipiens in similitudinem
hominum factus, per omnia similis ex-
cepto peccato. Sic qui pascunt gre-
gem DEI, provideant ei spontaneè se-
cundum DEUM (1. Pet. 5. v. 2. & 3.)
neque ut dominantes in Cleris, sed *for-*
ma facti gregis ex animo: quanto excel-
siores officio, tanto suâ sponte demis-
siores.

3. VESTITUS PODERE. quia
Sacerdotio summo præditus: quod si-
gnificat *πρόεδρος*, sic dicta quod sit tu-
nica *talaris* (Exod. 28. v. 33. quæ pro-
pria erat summi Sacerdotis, cum esset
aliorum sacerdotum tunica brevior
usque ad crura ut scribit S. Hieron. ad
Fabiolam ep. 128. Sic Episcopum
totum decet atque ornat vestis Reli-
gionis erga DEUM & cultum divinum:
& ad hunc exercendum sit accinctus
promptitudine velut Zona, de qua se-
quitur.

4. PRÆCINCTUS AD MA-

MILLAS: alteram Misericordiæ &
dulcedinis, quâ lactat ut mater, blan-
diendo: alteram Veritatis & discipli-
næ qua ablaetat ut pater, corrigendo.
Utriusque alternatio ad educationem
spectat filiorum quos sacerdos gene-
rat DEO. hoc suum pectus & viscera
sui cordis accincta habet quilibet. sa-
cerdos ZONA byssinâ: id est, prom-
ptitudinem habet sanctam ac simpli-
cem in porrigendis uberibus: at Sum-
mi Sacerdotis, cum qua hîc se Chri-
stus ostendit, propria est AUREA,
hoc est auro undique intertextâ purif-
simo, charitate præcellentiore. Sic
erant Paulo Episcopo (parturienti,
Gal. 4. v. 19. & gignenti 1. Cor. 4. v. 15.)
sic cuilibet alteri Episcopo sint hæ ma-
millæ Christi: circa quas & ex toto
suo pectore sentiat se urgeri Zonâ au-
reâ, illâ de qua 2. Cor. 5. v. 14. *Charitas*
Christi urget nos.

5. CAPITE ET CAPILLIS
CANDIDIS: id est, sapientiâ & ma-
turityte consiliorum: quæ cum emine-
ant in Christo, provocat suo exemplo
Episcopos. Sic enim decent eos *cani*
sensus; & hæc *etas senectutis* eorum, *vi-*
ta immaculata, Sap. 4. v. 8. & 9. quo-
rum caput sit TANQUAM LANA
ALBA sine ulla tincturâ simulationis:
in capillis verò maturitas cogitationum
candorq; in suadendo reniteat TAN-
QUAM NIX.

6. OCULI EJUS TANQUAM
FLAMMA IGNIS: perspicaces ad
pervidendum, & efficaces ad permo-
vendum cum illuminatione & inflam-
matione divini amoris, quem spirat in-
tuitu & afflat quacunque circumspicit.

C

Sic

Sic Episcopus à Christo constitutus ne circumferat oculos animales seu terrenos, sed qui obvios quosque accendant cœlesti igne, quem præferat vel solo aspectu oculorum.

7. PEDES EJUS, affectus quibus moveretur anima, firmi per constantiam, SIMILES AURICHALCO, id est æri probatissimo; quod SICUT IN CAMINO ARDENTI, in fornace passionis aut tentationis amplius resplendet. *Sic* Episcopus speciosis pedibus, quorum similitudo sit aurichalci ardentis, (quod constat instar esse gemmæ carbunculi) progrediatur & luceat in periculis, affectu animæ nunquam fracto, fortis & constans per aduersa quæ occurrunt.

8. VOX ILLIUS, seu doctrina, TANQUAM VOX AQUARUM MULTARUM: quod ipsum Ezechiel cap. 43. v. 2. de gloria DEI Israël aiebat, *Vox erat ei quasi vox aquarum multarum.* In voce, spectatur unitas: in aquis, confluxus gentium: in strepitu aquarum, multitudini impressus impetus timoris divini. *Sic* est vox Episcopi, prædicatio verbi DEI (*præcipuum Episcoporum munus*; ut ait Concilium Tridentinum sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 4.) in qua voce unitas doctrinæ orthodoxæ: assiduitas Auditorum confluentium: commotio animorum; *Verba*, ut ait S. Gregor. l. 19. mor. cap. 5, *terribilia de venturo iudicio, sonantes procella.*

9. ET HABEBAT IN DEXTERA SUA Christus ipse summus

Episcopus, in illa manu quâ dirigit omnia circa suos electos, STELLAS SEPTEM, id est Angelos Ecclesiarum de quibus infra v. 20: tanquam suos Suffraganeos & Vicarios: *dexter Deus*, inquit S. August. in psal. 7. *id est favens atque propitius.* *Sic* Episcopi habeant in dextera suos illos, & Clerum & adjuutores: faveant, dirigant, adjuvent.

10. DE ORE EJUS GLADIUS UTRAQUE PARTE ACUTUS. is est sermo DEI Christi (ad Hebr. 4. v. 12.) *efficax & penetrabilior omni alto gladio ancipiti, & pertinens usque ad divisionem animæ ac spiritus.* *Sic* ubi in ore Episcopali fuerit auctoritas & peritiam sermonis DEI, & (sicut fuit in ore Præsulum Ecclesiæ antiquorum) is usus Scripturarum quo potens sit exhortari, exeret se instar gladii ancipitis; tum ad tuendam fidem rectam in sua Ecclesia, tum ad amputandos errores: insuper & efficacis, qui penetret usque ad dividendum spirituale in moribus populi, procul eo, quod est animale.

11. ET FACIES EJUS, conversatio ex qua dignoscitur & præsentia radiorum ejus, splendida SICUT SOL, qui communicat lucem stellis cæteris & mundo: *Sol* enim est Christus, qui solus *lucet* IN VIRTUTE SUA primigenia, Lux mundi, & dispellit omnem potestatem tenebrarum. *Sic* & ad imitationem Christi, esse debet facies, id est præsentia & conversatio uniuscujusque Episcopi aut Prælati: cujus lux sit in vir-

Arche- virtute sua intus, ut præluce-
 foris. Talis igitur est Christi Episcopatus:

& tale se hinc visendum sistit exemplar, typon
 ac speculum suorum Episcoporum Episco-
 quos habet in Ecclesiis. pale.

§. II.

Adoratio per Joannem. (v. 17. Sc.)

Adora-
 tio la-
 tina.

1. **A**pparuisse Christum; vel
 (quod eodem recidit) Ange-
 lum, qui apparuit, gessisse personam
 ipsiusmet Christi, manifestum est ex
 eo quod Joannes adoraverit nec pro-
 hibitus fuerit. cum aliàs quando non
 uno in loco existimavit Christum si-
 militer apparere, inhibitus sit ab An-
 gelo, ne, quam hinc exhibuit, exhibe-
 ret latram. Itaque sæpè in Scriptu-
 ris *Angelus*, inquit Augustinus lib. 3.
 de TRIN. cap. 11. *Dominus dici-
 tur, quare? nisi quia per Angelum Do-
 minus.*

Verba
 Christi
 ad Joan-
 nem.

2. Cecidit enim AD PEDES E-
 JUS, & adoravit cum timore velut
 exanimis. Cui Christus, IMPO-
 SITA DEXTERA SUPER, cum
 protectionis ergò & confortationis,
 absterfo timore: EGO SUM, ait, PRI-
 MUS ET NOVISSIMUS; sic di-
 ctus Isai. 41. 4. & cap. 44. 5. & cap.
 48. 12. *Ego auctor & ego consumma-
 tor rerum fidei* (Heb. 12. 2.) in quem
 est aspiciendum cum fiducia. qui
 cum sim DEUS semper VIVUS, FUI
 naturâ tenus humanâ MORTUUS,

ET ECCE secundum eandem na-
 turam immortalî vitâ fruor æternum.
 Penes quem ut liberatorem totius ge-
 neris humani, sunt CLAVES id est po-
 testas MORTIS, quam cohibui ne
 sit animabus electis mortifera dein-
 cept, ET INFERNI quem claudio
 & coëreco.

3. Jubet proinde Joannem scribere:
 QUÆ jam VIDISTI, ait, ET
 ea QUÆ SUNT, de præsentî statu
 Ecclesiarum, de quo incipiam tibi di-
 ctare ac revelare: & quod est argu-
 mentum totius Libri, ea QUÆ O-
 PORTET FIERI POST HÆC;
 id est ea quæ in posterum Ecclesia-
 rum tempus infallibiliter sunt futura.
 ubi vox oportet adducit necessitatem
 vel absolutam, quando id quod
 prædicatur est ex decreto DEI; vel
 ex hypothesi, quando prædictio est
 culpæ seu peccati; etiam hoc enim
 infallibiliter prævidetur, sed in exer-
 citio ipso liberi arbitrii huma-
 ni præsupposito.

Jussio
 scriben-
 di.

§. III.

Explicatio quâ Christus prævit. (v. 20.)

Initium explicationis fecit Christus: qui dum exponit Sacramentum, (græcè τὸ μυστήριον) stellarum & candelabrorum, suggerit modum & dat specimen explicandi cætera: ostendit enim esse Mystera: simul indicat quod omnia hujus Libri referenda sint ad Episcopos & Ecclesias quibus prænantur eventura.

Signifi-
catio
Stellarū.

1. SEPTEM STELLÆ, inquit, ANGELI SUNT SEPTEM ECCLESiarUM: id est, Episcopi. sicut Stellæ, sic Prælaturâ excelsâ, sic officio & actione, sic exemplo; super omnia longè sublunaria: cœlesti specie, fulgore, & influxu præditi: digni quos ferat Christus in vola manus suæ, quos ostendat indice DEXTERA sua, & efferat ac figat in Cœlo suo, futuros (Dan. 12. v. 3.) *quasi stella in perpetuas æternitates.*

Respicitur enim ad locum Danielis citatum: & ad Baruch. 3. v. 34. & 35. *Stella autem dederunt lumen in custodiis suis, & letata sunt: vocata sunt* (ex privato lumine, ex suis custodiis; in lucem publicam Vocatione divinâ) *& luxerunt ei cum jucunditate qui fecit illas Episcopos.*

Signifi-
catio
Candelabrorū.

2. CANDELABRA SEPTEM, ait SEPTEM ECCLESIE SUNT. In his Candelabris respicitur ad figuram quæ in Tabernaculo veteris Legis præcesserat, in quo erat *Candela-*

brum de auro mundissimo, & in eo lucerna septem (Exod. 25. v. 31. & 37.) & ad visionem Zachariæ (cap. 4. v. 2.) *Vidi, & ecce Candelabrum aureum totum & septem lucerna super illud.* in quibus etiam Prophetæ verbis Scriptores Ecclesiastici, teste S. Hieronymo in l. c. *Candelabrum aureum de auro purissimo Ecclesiam intelligunt.*

Dicuntur CANDELABRA: propter lucernam Spiritus sancti septiformis. quam Christus *accendens* (Luc. 8. 16.) *supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen.*

Dicuntur AUREA: tum ob pretium doctrinæ & Sacramentorum; tum ob probationem virtutis & ob charitatem; de qua S. Hieronymus l. c. *Ecclesia aurea est Charitate & doctrinâ cœlesti.*

3. Non est prætermittenda appellatione ANGELI quam dat Episcopo. Angeli: in qua respicitur ad Malachiam cap. 2. v. 7. *labia enim Sacerdotis* (hic per excellentiam, quod græcè dicitur *κατ' ἐξουσίαν*, est Episcopus) *custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est. Custodient*, inquit S. Hieron. *scientiam ut loquantur in suo tempore dentque conservis cibaria in tempore suo.*

Ac primum Angelicæ est dignitatis Praefectura Ecclesiæ: nam & de illis cœlestibus scribens S. Clemens Alexandr. quod est dignitas:

**Functi-
onis:** xandr. (lib.6. Strom.) *per gentes, ait, & civitates sunt distributa Angelorum praefectura.* Deinde Angelicæ est functionis custodire scientiam legis & annuntiare in Ecclesiis, quod est esse ἀγγελοῦ & pro Christo (2. Cor. 5. v. 20.) *Legatione fungi.* Unde S. Hieron. in Malach. 2. *Angelus autem, id est nuntius, Sacerdos DEI verissimè dicitur, quia DEI & hominum sequester est, eiusque ad populum nuntiat voluntatem.* S. Ambr. lib. de iniciandis cap. 2. *Sacerdos est Angelus qui Regnum Christi & vitam aeternam annuntiat.* Jam illud quàm Angelicæ est vitæ: se Episcopum profiteri: esse Angelum aliorum in terris (Matth. 18. v. 10.) simul & videre faciem Patris per obtutum in divina! Meritò S. Chryostomus lib. 3. de sacerdotio: *aspicite Sacerdotis dignitatem: agitur in terra, sed officium cælestibus negotiis continetur.* Accedit hoc proprium esse Angelorum superiorum, quod tradit S. Dion. Areop. de cæl. Hier. cap. 4.

Vitæ:

**Hierar-
chiæ,**

atque ex illo Patres ac Doctores: ut illuminent non tantùm homines sed & inferiores Angelos: sic Episcoporum est proprium, ut non solùm cæteris de plebe, sed etiam sacerdotibus & Clero impertiant luminis augmentum. Denique, ut ex hoc loco Apocalypseos constat, Ordinem Episcoporum habet Christus pro sua Hierarchia Angelica, & nomen iis imponit Angelorum!

Refert inter Episcopos ut sint Angeli boni, quibus cordi & curæ sit præesse & custodire Ecclesias. Pudet Christum Angeli prævaricatoris, dominatoris in Clero, dissipatoris in Ecclesia, & scandali sub nomine & conditione Angelica. De huiusmodi additur statim, post id quod citavimus, in Malachia, v. 8. *Vos autem (vos Sacerdotes, v. 1.) recessistis de via & scandalizastis plurimos de lege: propter quod (inquit v. 9.) & Ego dedi vos contemptibiles, &c.*

TRACTATUS III.

IN CAPUT II. ET III. GENERATIM.

Caput 1. & 2. sunt Epistolæ septem dictatæ à Christo ad Episcopos. Distinguiamus analysin earum in Tractatus breves quatuor: quorum primus sit de illis generatim seu communiter.

§. I.

Analysis Epistolarum in genere.

Epistolis his omnibus hoc est commune, quòd constant partibus tribus: exordio; quod est titulus illius qui mittit Epistolam: narratione; cuique Ecclesiæ consentaneâ: cautione; quæ postrema partim fit comminando, partim promittendo.

Partes Epistolæ.

1. *Exordium* uniuscujusque Epistolæ fundatur in Apparitione seu Visione præcedente. ex hac enim desumitur Titulus quem dicimus esse instar exordii, & repræsentat Episcopo qualem se debeat illi suæ Ecclesiæ præbere.

Narratio est de statu præsentis suæ Ecclesiæ, quam accepit sibi commissam;

Minæ vel promissa sunt *Peroratio* seu epilogus Epistolæ. Ubi semper illa formula promissioni annexa est: *qui vicerit*; videlicet legitime in certami-

ne contra adversa & adversaria Ecclesiarum animarumque quæ sunt vincenda.

2. Tres illæ partes epistolares habent inter se connexionem eximiam; quæ consistit in eo, ut exordium & epilogus congruant narrationi de talis Ecclesiæ statu. qui trium consensus ad exactam structuram Epistolæ pertinet.

3. Epistolæ omnes habent circa finem hoc epiphonema his iisdem verbis: **QUI** habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. per quod datur intelligi; quod scribitur Episcopo, scribi totis Ecclesiis: eò quòd personam Episcopus gerat suæ Ecclesiæ, cui est præpositus (Hebr. 13, v. 17. & rationem pro ea redditurus.

Connexio partium in omni Epistola.

Clausula communis.

§. II.

Epistolæ diversæ pro diversitate Episcoporum.

Episcopi unâ cum suis Ecclesiis possunt septifariam se habere: quorum sicut diversa est applicatio ad gubernandam Ecclesiam, & dispositio ac status suæ Ecclesiæ diversus, ita prophetatur eorum non idem exitus. & est Revelatio de toto statu Ecclesiarum mixto reprobis: in particulari autem ostendit Aliæ Eccle-

sias grandi egere præcautione, ut dicemus §. sequente.

Episcopus ordine admonitionis primus, est qui cum labore aggreditur Episcopatum, & patientiam impendit, ac vigorem servat doctrinæ incorruptæ: sed opus & charitas prima remiserunt. quod est reprehensionis.

Secundus, cui & doctrina simul &

Remissio in beneceptis.

Cõstans vir-

profe-
ctus in
tentati-
one.
Hæreti-
corum
miftura.

virtus cum tolerantia omnium perfe-
ctionum sibi constant. quod est laudi.
Tertius cujus Ecclesia sic est ortho-
doxa, ut hæreticos habeat mixtos, quos
non laborat convertere. servat qui-
dem igitur ipse fidem cum suis; sed ne-
gligit adducere alios, & sedem evert-
ere Satanæ, doctrinam scandali. quod
est reprehensionis.

Sedu-
ctionis
impuni-
tas.

Quartus, ex humano respectu aut
consideratione dissimulat seductio-
nem in verbo, vel dissolutionem in di-
sciplina. & hoc ferè per mulieres con-
tingit: de illis S. Hieronymus, quod
pleræq; Hæresiarcharum insidiæ, mu-
lierum operâ profecerint. hoc non cor-
rigere, est reprehensionis.

Functi-
ones ex-

Quintus exterius videtur fungi of-
ficio Episcopali, & opinione hominum

satisfacit: sed functiones illius non sunt
plenæ coram Deo, quoniam carent
spiritu & vitâ: id est, quia non conjun-
git exteriori officio vigilantiam & Ze-
lum internum; unde necessariò fit ut
ipso incurio moribunda multa vergant
ad interitum. quod est reprehensionis.

Sextus, penes quem viget observa-
tio doctrinæ ac virtutis, & imprimis
zelus reducendi errantes. quod est lau-
di. Huic promittit aperire ostium con-
versionis aliorum, & ipsummet serva-
re à tentatione.

Septimus, cui merus est tepor: ubi
inopia spiritus Episcopalis, & cæcitas
intelligentiæ ad docendum, ac nuditas
ab operibus. quod est reprehensionis;
ad eò ut Christo vomitum cieat talis
Episcopus.

ternæ,
T
sine spi-
ritu.

Zelus
pro viti-
bus: &
præser-
vatio di-
vinitus.

Tepor.

Ex his septem Epistolis digito DEI scriptis convincitur verum esse id quod S.
Chrysostomus in Act. Apost. *paucos ex Episcopis salvari*. quo metu Pius V. san-
ctus, nostrâ propemodum ætate; cum eligeretur, expallescens ait: *Ego quam-
diu fui Religiosus, bene speravi de mea salute: factus Cardinalis coepi timere: iam
creatus Pontifex penè de ea despero*. Prò! tales Episcopi contremuerunt. Quid
ergo ii de quibus S. Cyprianus ser. de lapsis: *Episcopi plurimi, quos & hortamen-
to esse oportet ceteris & exemplo, divinâ procuracione contemptâ, procuratores re-
rum secularium fieri &c!* Quid verò ii de quibus S. Bernardus ser. 35. in Cant.
honorati incedunt de bonis Domini, qui Domino honorem non deserunt: inde is,
qui quotidie videtur, meretricius nitor, histrionicus habitus, regius apparatus &c.
pro huiusmodi esse volunt Ecclesiarum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi,
& Archiepiscopi! Hæc Bernardus. Contra hos est æternum illud Væ per
Ezechielem cap. 34. v. 2. *Hæc dicit Dominus DEUS; Væ pastoribus Israel, qui
pascabant semetipsos.*

S. III.

Simul parænetica sunt, & prophetica.

PRæmonitio per Epistolas datas ad & Ecclesias, continet parænesin simul
Asiam, hoc est ad ejus Episcopos & prophetiam.

1. In-

Paræne-
sis pro-
phetica.

1. Inculcat enim & cavet: Episco-
po & Ecclesiæ primæ, charitatem pri-
mam non relinquere: sin, fore ut mo-
veatur Candelabrum. (at reliquit hor-
rendè per schisma!)

Ecclesiæ secundæ, esse fidelè in carcere
& in tribulatione usque ad mortem:
dabo tibi, inquit, coronam vitæ. (non-
nulli Asiaticorum perstiterunt in fide.)

Ecclesiæ tertiæ, pœnitere & impen-
dere se convertendis hæreticis: sin, ei se
venturum citò.

Ecclesiæ quartæ, obsistere sedu stori-
bus: præmunire cæteros, ut, id quod
habent, retineant usque in finem.

Ecclesiæ quintæ, surgere à mortuis: re-
minisci quo pacto acceperit & audierit,
ac vigilare: sin, veniam ad te, ait, tan-
quàm fur: commendat vestimenta pu-
ra, & de libro vitæ suadet nòlle deleri.

Ecclesiæ sextæ, videtur reliquias præ-
dicere sinceræ Catholicæ: eorum qui
modicâ licet potentiâ, superiores eva-
dent falsis fratribus, charitatem serva-
turi & liberi à communi tentatione.
favet nomen Philadelphicæ Ecclesiæ,
quod indicat amorem atque observa-
ntiam fraternam. Veruntamen præca-
vet etiam hîc: tene quod habes, ne co-
rona transferatur in alium.

Ecclesiæ septimæ teporè exprobrat &
nauseam quam movet Christo. Hortat-
ur æmulari amantem, & idèò arguen-
tem miseræ; ac per pœnitentiam ape-
rire pulsanti Deo.

Cautela
prophe-
tica.

2. Quòd tam patheticè compellet
unamquamq; Ecclesiarum sigillatim:
QUI HABET aurè, audiat quid Spi-
ritus dicat Ecclesiis; quid aliud est quàm

prædictio periculi Ecclesiis, his Asiæ
præsertim? utique perseverantiam se
requirere illarum, & defectioni futu-
ræ cavere.

Demum de victoria finali, septies
facta repetitio verborum, Vincenti, aut
QUI VICERIT, quid est aliud quàm
luculenta prædictio; in his certamini-
bus, verè Olympicis, non defuturos
esse orbi athletas qui vincant extrema
pericula, & contra quos diabolus
quàmlibet tandem solutus, non præ-
valeat?

3. Accedit quòd Epistola illæ om-
nes sunt propheticis phrasibus turgidæ
passim: de motione candelabri: deli-
gno paradisi: de diebus decem: de co-
rona: de morte secunda: de Nicolaitis
qui soli nominantur, & Antipa teste fi-
deli; sub quibus intelliguntur etiam
cæteri, & latet prophetia de hæresi-
chis multis ac martyribus: de pugna
in gladio oris sui: de manna & calculo:
de lecto Jezabeli præparato: de virga
ferrea, & stella matutina, dandis: de
vestimentis albis, & libro vitæ: de mo-
dica virtute: de Judæis iis qui non sunt:
de alio qui accipiet coronam: de co-
lumna & nominibus inscribendis: de
evomitione, de emptione, de indu-
mento, de collyrio, de pulsû ad ostium,
de cœna mutua & sessione. Ipse nume-
rus septenarius Ecclesiarum Asiæ; &
laus vix paucarum unius atque alterius
è septem (secundæ & mediocriter sex-
tæ,) & quidem cum appendice caute-
læ ad utramque istarum: &c. quan-
tam prophetiæ Apocalypiticæ
conferunt energiam!

Phrasibus
emphati-
ca.

TRACTA-

TRACTATUS IV.

ANALYSIS PRIMARUM TRIUM EPISTOLARUM.

Verba singularum præmittemus singulis deinceps §§^{is}.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 2. Vers. 1.) Angelo EPHESI Ecclesia scribe: Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum: (v. 2.) Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam, & quia non potes sustinere malos: & tentasti eos, qui se dicunt Apostolos esse, & non sunt: & invenisti eos mendaces: (v. 3.) & patientiam habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. (v. 4.) Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. (v. 5.) Memor esto itaque unde excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac. sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris. (v. 6.) Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi. (v. 7.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in Paradiso Dei mei.

§. I.

Epistola prima.

Diximus in Tractatu præcedente, distingui Episcopos in 7. genera: & Ecclesias cum ipsis; sicut populus, sic Sacerdos, Ita. 24. 2. porro tribus partibus constare singulas Epistolas, iisque aptis inter se.

Para-
phras
Epistolæ
primæ.

i. **A**D Episcopum, qui cum sua Ecclesia est de primo genere, scribitur hoc *Exordium*. HÆC DICIT QUI TENET 7.

STELLAS IN DEXTERA SUA, QUI AMBULAT IN MEDIO 7. CANDELABRORUM AUREORUM. quasi dicat: Memento esse

Pars pri-
ma epi-
stolæ.

D

15

te unam è Stellis, quarum est lucere luce cœlesti, & dignè meâ dexterâ. memento Ecclesiam quoque tuam esse Candelabrum aureum, meo sanctum Tabernaculo: ipsum verò me præsentem in medio Candelabrorum.

Pars secunda. 2. *Narratio.* Esto, habeas OPERA ET LABOREM, aversionem à pseudoapostolis, quos rectè explorâsti, ET PATIENTIAM quâ SUSTINUISTI PROPTER NOMEN MEUM, neque illa patientia tua defecerit: attamen, quia CHARITAS prior, quâ cœperas, remisit, idcirco annuntio tibi necessarium esse, ut recuperes lucem primam qua luxisti ut stella, & charitatem qua arxisti. POENITENTIAM AGE ET PRIMA OPERA. sin pergis decrescere in cha-

ritate, ecce ambulo, inquam, inter candelabra, sum in motu is qui possum movere CANDELABRUM Tuum DE LOCO SUO: id est, auferam & transferam Ecclesiam istam in locum & ad gentem facientem (Matt. 21. v. 43.) fructus ejus. Hoc igitur HABEO ADVERSUM TE: ceterum ea quæ geruntur ab hæreticis, rectè mecum ODISTI & iis te opponis.

3. *Epilogus.* comminationem præmissam temperat promissione: quod si VICERIS labem inconstantia, per primum vigorem charitatis, atque in eo perstiteris: præmium tuum erit EDERE DE LIGNO VITÆ in paradiso: id est, immortalitas semper vegeta in Beatitudine.

Væ Stellæ quæ remittit de sua luce; Episcopo, cum sua Ecclesia, qui excidit de prima charitate & operibus. Mirum! Episcopo tam laudabili v. 2. ab operibus, & labore, & patientiâ; ac v. 3. de zelo doctrinæ propter nomen Christi: tamen comminatur Deus de movendo propter eum toto candelabro! S. Nazianz. Episcopus in Apologet. *Vnum Antistitis: non quàm optimum esse.* M. Joannes d' Avila: *Tot tantaque sunt Pastorum obligationes, ut qui vel tertiam earum partem respiciat, sanctus ab hominibus haberetur; cum tamen eo solo contentus gehennam non esset evasurus!*

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 8.) Et Angelo SMYRNÆ Ecclesiæ scribe: Hac dicit primus, & novissimus; qui fuit mortuus, & vivit: (v. 9.) Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed dives es: & blasphemaris ab his, qui se dicunt Iudæos esse, & non sunt, sed sunt synagoga satanæ. (v. 10.) Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem, ut tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. (v. 11.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Qui vicerit, non cadetur à morte secunda.

§. II.

§. II.

Epistola secunda.

Para-
phrasis
Epistolæ
secun-
dæ.
Pars pri-
ma.

AD eum qui est de secundo ge-
nere Episcoporum : *Exor-
diū epistolæ.* HÆC DICIT PRI-
MUS ET NOVISSIMUS ; QUI
FUIT MORTUUS ET VIVUS.
quasi dicat : Ego primus in tribulatio-
ne, & novissimus tuus remunerator ac
finis quem tibi debes habere propo-
situm ; prior egometista perpessus, &
ab iisdem istis, ad mortem quam intu-
lerunt ; & ecce vivo, transferuntque
mea ista.

Pars se-
cunda.

2. *Narratio.* SCIO de TRIBU-
LATIONE TUA & persecutione
usque ad exspoliationem ac rapinam
bonorum tuorum istorum, cum ha-
beas tibi vera bona & DIVITIAS vir-
tutum, inter quas BLASPHEMARIS
AB HIS QUI SE DICUNT JU-
DÆOS ESSÈ, id est Confessores
DEI, cum sint SYNAGOGA SA-
TANÆ. NIHIL HORUM TI-
MEAS QUÆ PASSURUS ES :
adhuc enim tibi annuntio *carcerem* pro

aliquibus tuorum, & durationem tuæ
TRIBULATIONIS DIEBUS DE-
CEM, id est aliquammulto numero,
sed tamen finito. nam in ea significa-
tione solet accipi in Scriptura nume-
rus, decem : *Num. 14. v. 22. tenta-
verunt me per decem vices*, hoc est jam
sæpè. *Job. 19. v. 3. En decies confunditis
me. 1. Reg. 1. v. 8. melior tibi sum quàm
decem filii*, hoc est complures. *Amos 5.
v. 3. Urbs de qua egrediebantur centum,
relinquentur in ea decem. & cap. 6. v. 9.
si fuerint decem viri* ; hoc est, numerus
qui denique finietur.

3. *Epilogus.* age porro, promissa ti-
bi est CORONA VITÆ : dummo-
dò permaneas FIDELIS USQUE
AD MORTEM. etenim QUI VI-
CERIT istas ærumnas dierum atque
ad eò mortem quæ est corporis, ut om-
nibus communem, NON LÆDE-
TUR à MORTE SECUNDA quæ
est perpetua animæ & corporis, *Apoc.
20. v. 6. & cap. 21. 8. in stagno ardenti.*

Parster-
tia.

Benè Præsuli Ecclesiæ qui in tribulatione dierum suorum, quorum est nume-
rus & quos posuit Deus mensurabiles, alacer permanet ac fidelis usque ad
mortem, exemplo Christi ; coronandus in æternitate diebus innumeris.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 12.) *Et Angelo PERGAMI Ecclesiæ scribe : Hæc dicit qui ha-
bet rhomphaeam utraque parte acutam : (v. 13.) Scio ubi habitas, ubi se-
des est satana : & tenes nomen meum, & non negasti fidem meam. Et in*

D 2

diebus

diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi satanas habitat. (v. 14.) Sed habeo adversus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel, edere, & fornicari: (v. 15.) ita habes & tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. (v. 16.) Similiter pœnitentiam age: si quo minus veniam tibi citò, & pugnabo cum illis in gladio oris mei. (v. 17.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis: Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum: & in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.

S. III.

Epistola tertia.

Para-
phrasis
Epistolæ
tertiæ.
Pars pri-
ma.

Pars se-
cunda.

1. **A**D Episcopum qui est in ter-
tio genere: *Exordium.* HÆC
DICIT QUI HABET RHOM-
PHÆAM UTRAQUE PARTE
ACUTAM. Quasi dicat: ex utraque
parte percutit sermo meus, gladius spi-
ritus: & eum qui non aufert scandala
cùm debeat ex officio; & eos qui præ-
bent.

2. *Narratio.* Tu qui HABITAS U-
BI simul est SEDES, seu cathedra id
est doctrina, SATANÆ, ne sufficiat
tibi quòd TENEAS NOMEN
MEUM ET NON NEGAVERIS
FIDEM MEAM. requiritur insuper
alacritas & fortitudo pugnandi gladio
prædicationis: sicut fuit ante te nuper
Episcopo & martyri Antipæ (ad præ-
dicandum iis ipsis à quibus trahebatur
ad vincula: injecto deinde in bovem æ-
neum. in Martyrolog. Rom. xi. April.)
Quamobrem annuntio tibi ut extirpes
doctrinam hæreticam Nicolaitarum,
illam quam tribuunt Diacono Nico-

lao uni è meis septem Act. 6. v. 5. quæ
defendit usum promiscuum uxorum &
esum idolothytorum interim veritum
Act. 15. 29. Hoc enim est ipsissimum il-
lud SCANDALUM quo pervertit
Rex Balac Israëlitas, ex DOCTRI-
NA & consilio BALAAM Num.
24. v. 14. & cap. 25. v. 1. per illicium fi-
liarum Moab ad libidinem & idolo-
thyta. Sed sicut tunc filii Israël redie-
runt ad pœnitentiam & ad fletum, cap.
25. v. 6. SIMILITER & tu qui fuisti
socius scandali, cujus reus es, non sub-
lati, esto socius POENITENTIÆ
AGENDÆ, certus quòd ADVER-
SUS TE hoc HABEAM & à te repe-
tere velim rationes illius.

3. *Epilogus.* præmittit comminatio-
nem: SI MINUS, & TIBI VENI-
AM CITO ad te convincendum &
condemnandum; & ILLOS vel ex-
pugnabit GLADIUS ORIS MEI
sermo divinus, vel damnabit, addit
promissionem: si viceris hæreticos fi-
mili

Pars ter-
tia.

nili gladio, habebis pro labore prædicationis MANNA ABSCONDI-
TUM, de quo psalmus 30. v. 20.
quàm magna multitudo dulcedinis
tuæ Domine quam abscondisti! sapo-
rem ac delicias cœlestes (etiam in com-
pensationem cibi ac voluptatis quam
fustuleris è medio Nicolaitarum) &
CALCULUM DABO CANDI-

DUM, id est tesseram felicem & suf-
fragium album judiciale, cum *in-
scriptione nominis novi*, ut filius Dei no-
mineris & sis, pignus æternæ hæredi-
tatis: cujus, sicut dulcedinem mannæ,
ita pretium calculi ac nominis NEMO
neque gustat neque SCIT NISI
QUI ACCIPIT.

Væ Episcopo ab erroribus hæreseon non sublatis. alii errant & peccant, inquit:
at tu Episcope pœnitentiam age: sin, veniam tibi; quia Episcopus es loci il-
lius: tibi veniam, & adversus te, citò.

TRACTATUS V.

ANALYSIS TRIUM SEQUENTIUM EPISTOLARUM.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capitis secundi Versu 18.) *Et Angelo THYATIRÆ Ecclesiæ*
, scribe: Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tamquam flammam ignis,
, & pedes ejus similes aurichalco: (v. 19.) Novi opera tua, & fidem, &
, charitatem tuam, & ministerium, & patientiam tuam, & opera tua
, novissima plura prioribus. (v. 20.) Sed habeo adversus te pauca: quia
, permittitis mulierem Iezabel, quæ se dicit propheten, docere, & seduce-
, re servos meos, fornicari, & manducare de idolothytis. (v. 21.) Et dedi
, illi tempus ut pœnitentiam ageret: & non vult pœnitere à fornicatione
, sua. (v. 22.) Ecce mittam eam in lectum: & qui mæchantur cum ea, in
, tribulatione maxima erunt, nisi pœnitentiam ab operibus suis egerint,
, (v. 23.) & filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiæ, quia
, ego sum scrutans renes & corda: & dabo unicuique vestrum secundum
, opera sua. Vobis autem dico, (v. 24.) & ceteris qui Thyatira estis:
, Quicumque non habent doctrinam hanc, & qui non cognoverunt alti-
, tudines satana, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud
, pondus: (v. 25.) tamen id, quod habetis, tenete donec veniam.

D 3

(v. 26)

, (v. 26.) Et qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo illi
 , potestatem super Gentes, (v. 27.) & reget eas in virga ferrea, & tam-
 , quam vas figuli confringentur, (v. 28.) sicut & ego accepi à Patre meo:
 , & dabo illi stellam matutinam, (v. 29.) Qui habet aurem, audiat quid
 , Spiritus dicat Ecclesiis.

S. I.

Epistola quarta.

Para-
 phrasis
 Epistolæ
 quartæ.
 Pars pri-
 ma.

Pars se-
 cunda.

1. **A**D eum qui est in quarto genere Episcoporum cum sua Ecclesia: *Exordium.* HÆC DICIT FILIUS DEI, QUI HABET OCULOS TANQUAM FLAMMAM IGNIS, ET PÉDES EJUS SIMILES AURICHALCO. quasi dicat: is cui Pater est Deus, cujus oculi ardent amore Patris sui & animarum, ac pedibus tenus refert aurichalcum probatum.

2. *Narratio.* equidem NOVI quidquid est in te consentaneum filiis DEI, FIDEM, CHARITATEM, MINISTERIUM, PATIENTIAM, OPERA quæ addis PLURA PRIORIBUS: novi è contrario & ADVERSUS TE exoptulo, quòd permittas mulierem, velut alteram Jezabel 3. Regum 19. & 21. & 4. Reg. 9. nam sicut illa sectatrix fuit ac patrona Baal, ita ista apud vos est hæreseos Nicolaitarum, & cum sit potens, seducit alios; aliquo jam tempore quod ei ad POENITENTIAM dederam incorrecta. Annuntio tibi, quòd illam quidem impudicam cum suis amasiis MITTAM in aliud genus LECTI mortalis (simile strato in quod missa

fuit illa Jezabel, de quo 3. Reg. 21. v. 23. *Canes comedent Iezabel in agro:*) ac de illa & FILIIS EJUS statuam exemplum omnibus Ecclesiis (simile illi 4. Reg. 19. v. 37. ita ut prætereuntes dicant, *Heccine est illa Jezabel?*) nisi si ad poenitentiam fuerint adducti. Prout verò diversorum sunt RENES ET CORDA quæ SCRUTOR; ita diversa erit unicuique à me retributio operum. Sunt enim in vestra Ecclesia qui non sunt participes hujus DOCTRINÆ, noluntque nôsse illas scilicet ALTITUDINES, græcè *βαθύα* id est profunda mysteria, quemadmodum isti appellant, sed revera occulta SATANÆ. Et his quidem sufficiat observandum, quod acceperunt ab Apostolis meis Act. 15. 28. & 29. de quorum consilio sicut visum est nihil ultra imponere tunc oneris, ita nec modò MITTAM SUPER VOS ALIUD PONDUS. Veruntamen caveo, ut ID QUOD habent teneant usque ad meum adventum.

3. *Epilogus.* exoptulationi præmissa & cautioni; addit promissionem: QUI VICERIT respectum humanum aut rationes mundanas ex quibus

Pars ter-
 tia.

quibus hæc permittuntur, DABO ILLI POTESTATEM, in fine mundi hujus, consimilem ei cui cum diceretur psalmo secundo, Filius meus es tu, addita est potestas judiciaria; dabo tibi GENTES regendas in scepro ferreo, per quod CONFRINGENTUR omnis vis fragilis mundana: ET DABO ILLI STELLAM MATUTINAM; quod est mihi assimilari qui sum (Apoc. 22. 16.) stella matutina, & confieri Filium DEI.

Tanta ratio reddenda incumbit statui Episcopali: ut quamvis ipse satagat commendari à fide, charitate, ministerio, patientiâ, & plura prioribus cumulet opera; & illorum pars magna similiter faciat qui sunt de ipsius Ecclesia: adhuc propter alios possit habere adversantem DEUM, & reus fiat illorum quæcum sit Episcopus, permittit aut dissimulat!

VERBA APOCALYPSEOS.

(Caput 3. V. 1.) *Et Angelo Ecclesie SARDIS scribe: Hæc dicit, qui habet septem Spiritus Dei, & septem stellas: Scio opera tua, quia nomen habes quod vivas, & mortuus es. (v. 2.) Esto vigilans, & confirma cetera, quæ moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo. (v. 3.) In mente ergo habe qualiter acceperis, & audieris, & serva, & pœnitentiam age. Si ergo non vigilaveris, Veniam ad te tamquam fur, & nescies qua hora veniam ad te. (v. 4.) Sed habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinaverunt vestimenta sua: & ambulant mecum in albis, quia digni sunt. (v. 5.) Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, & confitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus. (v. 6.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesie.*

G. II.

Epistola quinta.

Para- phras Epistolæ quintæ. Pars pri- ma.	1. A D Episcopum quinti generis: <i>Exordium.</i> HÆC DICIT QUI HABET SEPTEM SPIRITUS DEI ET SEPTEM STELLAS. quasi dicat: velim te excitatum, cum Angelicorum exemplo Spiritu-	um, qui nomen geris Angeli & officium Præsidis Ecclesiarum: tum aliorum consortio fervido Episcoporum sanctorum, qui lucebant aut lucent etiamnum.	Pars se- cunda. <i>mor-</i>
	2. <i>Narratio.</i> In fomno enim es		

mortis, tu qui solo *vivis nomine* Pastoris. Annuntio tibi, ut exurgas à fide tua & ab Ordinatione Pastoralis mortuis, aded ut, VIGIL ipse ac securus vitæ, CONFIRMES eos qui tuâ ERANT incuriâ MORITÛRI: quod infirmum fuit consolidando, ut habet *Ezechiel* ad Pastores cap. 34. v. 4. Enimverò Episcopum dici te patèris, qui non laboras eminere virtute altiore ut Pastor, formâ gregariorum & mediocritate vulgaris vitæ contentus. (contrà quàm *S. Gregorius* parte 2. curæ Pastoralis cap. 1. *Tantum debet actionem populi actio transcendere Præfulis, quantum distare solet à grege vita pastoris!*) Ubi sunt, OPERA TUA Pastoralia? NON ENIM INVENIO illa PLENA CORAM DEO, in cujus oculis es officio tuo velut mortuus. Exurge sis, & IN MENTEM revoca qualem obligationem ACCEPERIS in impositione manuum, & quid AUDIERIS illi tibi commendari; hoc SERVA, ET POENITENTIAM AGE de præterito.

Væ Episcopo oblivioso quid sit sui officii accepti: *Ezech. l. c. quod egrotum, non sanastis; quod confractum est, non alligastis; & quod abiectum est, non reduxistis; & quod perierat, non quaesistis, &c.* Præ lato non vigili, sed mortuo, sed cadaveri Præfulis, sed malo odori domus DEI: coram DEO & Angelis ejus non Pastori, sed idolo inanimæ Pastoris, pro quo adoratur à populo & cujus nomen gerit. *Zach, 11. v. 17. O Pastor & Idolum!*

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 7.) *Et Angelo PHILADELPHIÆ Ecclesiæ scribe: Hæc, dicit Sanctus & Verus, qui habet clavem David: qui aperit, & nemo claudit: claudit, & nemo aperit: (v. 8.) Scio opera tua. Ecce dedi coram*

te

Ni ADVIGILAVERIS ut ministerium tuum impleas 2. Tim. 4. 5. veniam ad te Judex horâ inexpectatâ, SICUT FÛR supervenit patrifamilias. PAUCA tamen HABES NOMINA innoxiorum etiam tu in tuo catalogo (Pastoris est enim habere descriptas & nôsse nominatim oves, Joann. 10. v. 3.) QUI NON INQUINAVERUNT VESTIMENTA interioris hominis, quos manet vestitus gloriæ.

3. *Epilogus.* Addit comminationi præcedenti promissionem. si *viceris* somnolentiam tuam, *vestièris* (ut illi tui pauci, QUIA DIGNI SUNT) VESTIMENTIS ALBIS lucentibus, & NON DELEBO NOMEN tuum quod est notatum in LIBRO VITÆ: & CONFITEBOR illud egomet, non ut habeas nomen apud homines tantum, prout hucusque habuisti v. 1. sed CORAM PATRE MEO ET CORAM 7. Spiritibus DEI cæterisque ANGELIS EJUS.

te ostium apertum, quod nemo potest claudere: quia modicam habes virtutem, & servasti verbum meum, & non negasti nomen meum. (v.9.) Ecce dabo de synagoga satana, qui dicunt se Iudaos esse, & non sunt, sed mentiuntur: Ecce faciam illos ut veniant, & adorent ante pedes tuos: & scient quia ego dilexi te. (v.10.) quoniam servasti verbum patientia mea, & ego servabo te ab hora tentationis, quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra. (v.11.) Ecce venio cito: tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. (v.12.) Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius: & scribam super eum nomen Dei mei, & nomen civitatis Dei mei novæ Ierusalem, quæ descendit de celo à Deo meo, & nomen meum novum. (v.13.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

S. III.

Epistola sexta.

Paraphrasis
Epistolæ
sextæ.
Pars prima.

1. **A**D Episcopum sexti generis : *Exordium.* HÆC DICIT SANCTUS ET VERUS, QUI HABET CLAVEM DAVID; QUI APERIT, ET NEMO CLAUDIT; CLAUDIT, ET NEMO APERIT. quasi dicat: Ego ille per essentiam Sanctus & Verus: à quo omnis est conversio ad sanctitatem & veritatem: cuius est clavis scientiæ atque introitus ad Ecclesiam quæ est domus David, de qua & de clave ejus *Isaias cap. 22. v. 22. dabo, inquit, clavem domus David super humerum ejus; & aperiet, & non erit qui claudat; & claudet, & non erit qui aperiat.*

Pars secunda.

2. *Narratio.* SCIO OPERA TUA, scientiâ non qualicumque sed approbationis. ECCE ADITUM DEDICORAM TE APERTUM (O-

STIUM ad aggregandos multos per Evangelium in Ecclesiam; Act. 14. v. 26. 1. Cor. 16. v. 9. & 2. Cor. 2. v. 12.) quem NEMO tibi poterit præcludere. quia non confidis in tua potentia, qui MODICAS HABES vires (græcè δύναις,) sed in providentia mea, cuius SERVASTI VERBUM ET NOMEN confessus es viriliter. Maçte tuâ illâ fiduciâ: nam ecce cum auxilio meo convertes obstinatissimos quosq; qui circum te sunt: falsi enim sunt Iudæi hoc est falsi Confessores & ex SYNAGOGA SATANÆ. agetum, hostu pertrahe ad Ecclesiam: hæc siquidem veris constat Judæis in abscondito & in spiritu non litera, Rom. 2. v. 29. FACTAM UT ANTE PEDES TUOS accidant supplices precabundi Baptisma; quo initiati AD-
RENT

RENT me non sine præconio tui quod
DILEXERIM TE. Præterea QUO-
NIAM SERVASTI VERBUM
PATIENTIÆ MEÆ in modico
(numerus quippe gregis tui & poten-
tia præ cæteris Altæ Ecclesiis est exi-
guus,) ego SERVABO TE vicissim
in magno, ut non prævaleat tibi defe-
ctio aliorum & HORA TENTA-
TIONIS super-VENTURA ha-
bitatoribus universi orbis. Veruntamen
tu quoque id QUOD HABES TE-
NE usque ad meum adventum : ut
CORONAM etiam TUAM NE-
MO alius præripiat.

3. Epilogus. Cautioni annectitur Parster-
promissio. QUI VICERIT profligando errores, servaverit ipse verbum
& adduxerit multos per ostium Eccle-
siæ ad veritatem, FACIAM ILLUM
COLUMNAM IN TEMPLO æ-
terno immobilem è loco Beatitudinis,
& celebrem : cui INSCRIBAM hos
titulos ipsimet gloriosos; confors no-
minis DEI; civis NOVÆ JERUSA-
LEM, ejus QUÆ origine suæ ædifi-
cationis DESCENDIT DE COE-
LO A DEO MEO; imitator &
hæres nominis mei novi, quod est JESU
Sancti & Veri Salvatoris animarum.

Benè huic Episcopo Sancto & Veto, qui plenus fiduciâ & zelo animarum servat
verbum ac propagat : servabit illum Deus suus, & aperiet ei ostium conver-
sionis multorum : eritque inter columnas Ecclesiæ nominatissimas. ita tamen
si etiam ipse teneat constanter quod habet, ut nemo accipiat coronam ejus.

TRACTATUS VI.

IN EPISTOLAM VII. ET IN COLLECTANEA HO-
RUM DUORUM CAPITUM.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Versu 14.) Et Angelo LAODICIAE Ecclesiæ scribe: Hæc dicit:
, Amen, testis fidelis, & verus, qui est principium creaturæ Dei. (v. 15.)
, Scio opera tua, quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus
, esses, aut calidus: (v. 16.) sed quia tepidus es, & nec frigidus, nec calidus,
, incipiam te vomere ex ore meo. (v. 17.) quia dicitis: Quod dives sum,
, & locupletatus, & nullius ego: & nescis quia tu es miser, & miserabilis,
, & pauper, & cæcus, & nudus. (v. 18.) Suadeo tibi emere à me aurum
, ignitum probatum, ut locuples fias, & vestimentis albis, induaris, &
, non appareat confusio nuditatis tuæ, & collyrio inunge oculos tuos, ut vi-
, deas.

deas. (v. 19.) Ego quos amo, arguo, & castigo. Emulare ergo, & pœnitentiam age. (v. 20.) Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. (v. 21.) Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno ejus. (v. 22.) Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

S. I.

Epistola septima.

Paraphrasis
Epistolæ
septimæ.

Pars prima.

Pars secunda.

1. **A**D Episcopum qui est de postremo genere Episcoporum: *Exordium.* HÆC DICIT AMEN, TESTIS FIDELIS ET VERUS, QUI EST PRINCIPIMUM CREATURÆ DEL. quasi dicat: Hæc dicit Amen, id est is, qui est Veritas, & contestis ipsemet veritatis fidelissimus usque ad mortem, auctor renovationis spiritualis & principium omnis novæ creaturæ quæ sit inter electas DEI.

2. *Narratio.* Annuntio tibi OPERA TUA & teporem, cum sis adscitus inter Spiritu ferventes (Rom. 12, v. 11.) cui optabilius esset frigere prorsus, id est sentire quod esses manifestè impius; fortassis enim per antiperistasin accenderetur in te scintilla reliqua fidei, & gratiâ meâ excitareris ad calorem: jam verò sicut aqua tepida creat ori humano, sic tu mihi nauseam, vomitum, & hortorem. Jamque in statu es desperatiore: nam, ut per servum meum S. Gregorium scribam olim parte tertia curæ Pastoral. cap. 1. admonit. 35. sicut ante teporem frigus sub spe est

(qui adhuc, ait Gregorius, in peccatis est, conversionis fiduciam non amisit:) ita post frigus tepor in desperatione. Quo in statu, quid palpas te quasi aliter LOCUPLETATUM & felicem. nescius triplicis miseriæ tuæ (S. Greg. 34. mor. cap. 3.) PAUPER enim es qui non comparas tibi veras divitias, quod est divitem fieri in bonis operibus, 1. Tim. 6. v. 18. ET CÆCUS, quia nec istud quidè agnoscis: ET turpiter NUDUS atq; expositus confusio pro die Judicii & æternitate, quia non habes vestem nuptialem, nedum Episcopalem, tu qui intrasti ut discumbas inter Episcopos! MISER tibimet, com-MISERABILIS autem mihi! SUADEO adversus paupertatem tuam, ut emas A ME AURUM Sapientiæ & initium ejus Timorem Domini qui sit probatissimus tanquam IGNI. age, absque argento tuo & absq; ulla commutatione digna Isai. 55. v. 1. sed tamen eme; pretio quod tibi assigno meritorum meorum (neque enim pretium, ait S. Ambr. l. de Joseph Patriarcha, quæsit à nobis, qui pro nobis pretium sanguinis,

E 2 nis,

nis sui solvit.) deinde adversus nuditatem tuam auctor sum tibi ut recuperes & **INDUARIS VESTIMENTIS ALBIS**, stolâ gratiæ, & charitate quæ operit multitudinem peccatorum 1. Pet. 4. v. 8. Denique in remedium cæcitatæ tuæ, ut assuescas inungere te **COLLYRIO** meditationis novissimorum tuorum, quod est medicamentum contra lippitudinem; quia punget eductis lachrymis & purificabit **OCULOS** mentis, quibus **VIDEAS** periculum in quo versaris & evadas. Porrò sicut **EGO** ferveo amore tui & zelo salutis ex quo te **ARGUO**, **ET** paternè (græcè, πατρῶς) tanquàm filium **CASTIGO**: ita **ÆMULARE** tu quoque & vicissim responde meo amoris: **POENITENTIAM** AGE, incipe: imposterùm autem, quod mo-

net Apostolus meus 1. Theff. 5. v. 15. Spiritum noli extinguere, quod fit dum intepefcis. *Ecce enim per has inspirationes PULSO ad cor; & offero me, intraturum, ad te per amicitiam meam, hospitem tuum: invitoque tanquàm ad epulas sic ad fervorem, ad alacritatem, & lætitiã intimam; cœnaturum unà mecum SI obedieris & APERUERIS, ut es liberi arbitrii, JANUAM cordis parati.*

3. *Epilogus.* Præter minas evomendi, quas initio annuntiaverat, & spem gratiæ, promittit adhuc: *qui vicerit temporem & acediam, faciam eum requiescere à laboribus suis & considerare MECUM IN THRONO MEO, sicut me Pater, post sudorem & partam victoriam, sedere secum fecit & quiescere.*

Pars
ter-
tia.

Væ tepido qui non est Amen, id est, verus ac fidelis Ecclesiasticus, aut Præsul: qui cùm ingesserit se in Clerum, contentus locupletatione reddituum Ecclesiasticorum, inidoneus officio aut Prælaturæ demandatæ, velut nautea est in navi Clericorum, & Christo vomitus. De his S. Gregor. Nazianz. apologet. 1. *Aliorum me pudet: illotis ut dici solet manibus, profanisque animis, in sanctissima mysteria sese inferunt, ac, priusquam digni sunt qui ad sacrâ propius accedant, sacrarium ipsum affectant: pietate miseri, dignitatis splendore infelices.* Hæc & plura Nazianzenus. Ex verbis Christi optabile fuit, talem miserum remansisse in numero Laicorum! immò & in horum serie inter frigidos! quibus remissiùs futurum est multò coram Iudice.

S. II.

Finalis admonitio in singulis Epistolis: qui habet aurem, audiat &c.

Sub finem singularum Epistolarum graphicè additur sententia,

ria, quã tria significantur : 1. de auditu : 2. de Spiritu dicente : 3. de Ecclesiis.

Audiat : **P**rimum est de audiendo. QUI HABET (inquit) AUREM, AUDIAT. Rom. 10. v. 17. vox est Apostoli, *Fides ex auditu* : ergo cui fides est Christiana, illi datum fuit organum auditus, quod est *auris* audiendi, Matth. 13. v. 9. refert, ut anima illo utatur organo quod habet à DEO & audiat.

Quid Spiritus dicat : Alterum est de SPIRITU. Ostenditur quas Christus dictavit semel Epistolæ Joanni, à Spiritu sancto dicendas ac diffundendas esse longè latèq; : esse illas plenas Spiritu Christi : & ad conservandum augendumque Spiritum dirigi.

Ecclesiis. Tertium est quod adjungitur : dici ECCLESIIS. quo dicto significatur, statum Ecclesiæ cujusque connexum esse cum statu sui Episcopi. Ille Caput est Corporis, quod par est regi à capite, atque accipere ab illo influxum & operationes spirituum. Sponsus est desponsatæ sibi à DEO, quæ illi adhæret. Pastor est à quo grex, qui divinitus ei creditus est, ducitur. Caput, non sine corpore : Sponsus non est sine sponsa : Pastor non sine grege. Laus unius est decus alterius : Vitium illius est dedecus corporis, sponsæ, gregis.

Tùm quia Ecclesia est in Episcopo : Ut igitur censeatur Ecclesiis scriptis, ad hoc duxit sufficere nominatos ab se fuisse Episcopos. *Ecclesia* (ita S. Cyprianus lib. de unit. Eccl.) *est in Episcopo*. Confidit DEUS fore ut corpus suum alat, sponsam regat, gregem pascat. Confidit fore ut consideret

utique quid nominis gerat, & quid loci occupet. *ideò dictus est Episcopus*, ait S. Aug. in psal. 126. *quia super-intendit, quia desuper videt : quomodo enim vinitori altior sit locus ad custodiendam vineam, sic & Episcopis altior locus factus est*. Confidit fore ut qui est Doctor Ecclesiæ, imbuat eam doctrinâ sibi dictatâ : fore ut qui est Stella, illuminet eam ac vegetet : fore ut is qui est Angelus ei assignatus, præcedat populum Israël, ita ut seipsum præbeat *exemplum bonorum operum*, Tit. 2. v. 7. & præcipiat aliis *ut irreprehensibiles sint*, 1. Tim. 5. v. 7.

Alio præterea ex capite oritur protestatio, dici Ecclesiis : & hæ provocantur ad audiendum Spiritum DEI : quia videlicet penes Ecclesias electio sit Episcoporum idoneorum. Magnus profectò & propheticus clamor cautionis inest verbis illis tantâ cum emphasi prolatis, toties repetitis, & ad Ecclesias singulas prænominatas ! quarum aures est necesse velut tonitruo ferri ad illud fulmen à filio tonitruu septies editum : *qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis*. Jam enim tot sæculis quicumque audit & attendit quid his acciderit Ecclesiis vitio ac schismate Præfulum suorum, tinnunt ambæ aures ejus : tinnitu meritò majore in auribus nostratium quàm fuerit summi Sacerdotis veteris 1. Reg. 3. v. 11.

Tonet hoc in auribus Ecclesiarum, & Cleri; his enim dicitur : hos esse reos, & horum fieri incurâ si quis eligatur

E 3

aut

Tùm quia penes Ecclesiam est præficere Episcopos.

aut præficiatur haud idoneus Episcopus, is qui suæ ruinæ totam suam involvat Ecclesiam. Gemit super his Episcopis simul & Ecclesiis Archiepiscopus Cardinalis Bellarminus, nostrâ memoriâ, lib. de gemitu col. cap. 5: *Origo enim malorum est, inquit, quod Episcopi aliqui (semper enim excipio, inquit, bonos, qui nunquam in Ecclesia universali desunt) non speculantur; vel speculantur quidem, sed agros & vineas & hortos, vel quomodo possint redditus Ecclesiasticos majores facere, vel domum suam ornare egregiâ suppellectile, vel propinquos augere divitiis, vel ascendere ipsi ad gradus altiores. quid igitur mirum est, si Ecclesiæ eorum tota sylvescunt!* Tanti hæc res fuit ponderis & curæ universo Concilio Tridentino, ut admonuerit Clerum; unaque de omnibus & sin-

gulis qui ad promotionem præficiendorum operam suam præstant, pronuntiaverit *leff. 24. de ref. cap. 1: mortalius peccare, nisi quos DIGNIORES & Ecclesiæ MAGIS utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint.* & in fine capituli: *nihil magis Ecclesiæ DEI necessarium, quam ut BEATISSIMUS ROMANUS PONTIFEX bonos maxime atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis præficiat: idque eò magis, quod OVIUM Christi SANGUINEM, QUÆ ex malo negligentium & sui officii immemorum Pastorum regimine PERIBUNT, Dominus noster JESUS CHRISTUS DE MANIBUS EJUS sit requisiturus!*

S. III.

Colliguntur fragmenta Epistolica.

Coacervemus simul: primò vitia quæ reprehenduntur. secundò, minas. tertio, promissâ quæ prophetantur.

Vitia.

1. **V**itio est primam Charitatem reliquisse: retinere eos qui palam fovent hæreses: permittere seductionem in doctrina vel moribus: obdormisse quasi mortuum; nec inventi opera plena: etiamsi perfectus sit, non tenere quod habet: esse tepidum.

Minæ.

2. Mala auguria pravæ administrationi per Episcopos:

Cap. 2. V. 4. habeo adversum te &c. memor esto itaque unde excideris.

V. 5. veniam tibi & movebo Candelabrum tuum de loco suo.

V. 16. pœnitentiam age; si quò minus, venio tibi citò & pugna-
bo &c.

V. 20. habeo adversus te quia permittis.

Cap. 3: V. 3. si ergo non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur.

V. 16. incipiam te evomere ex ore meo.

V. 17.

Promissio.

V. 17. es miser & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. suadeo &c.

3. Promissa administrationi præclaræ Episcopi :

Si proficit in Charitate prima, vel eam citò recuperat per pœnitentiam : si fidelis usque ad mortem in tentatione : si extirpat hæreses : & antevertit seductionem : si custodit illud Apostoli, Tu verò vigila, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple, 2. Tim. 4. v. 5. si Zelum habet observationis verbi & conversionis animarum : si est fervidus, si bonus æmulator, si pulsantis DEI vocem audit & cor totum aperit :

Manet illum merces hujus & alterius vitæ : cujus utriusque tanta est dulcedo, tantum decus & majestas, atque ubertas tanta, ut unico nomine vel conceptu humano non possit exprimi. ideo conglobantur multa :

Cap. 2. V. 7. dicitur lignum vitæ :

V. 10. Corona vitæ : *corona*, ei qui legitime certaverit : *vita* autem, non corruptibilis sed immarcescibilis gloriæ.

V. 11. immunitas à morte secunda.

V. 17. manna absconditum : calculus candidus : nomen novum.

V. 26. & 27. potestas super gentes.

V. 28. Stella matutina.

Cap. 3. V. 3. vestiri albis : & de Libro vitæ indelebilem esse.

V. 12. cenferi Columnam in Templo æterno.

V. 20. cœnare cum Christo :

V. 21. in throno assidere Christi, omnium Episcopi.

Hactenus de Epistolis : quarum scopus fuit cavere Præsulibus & Ecclesiæ DEI : abstrahere à vitiis, excitare ad profectum, metum & spem injicere futurorum ; maximè viciniore nunc adventu Domini & fine mundi. Ad eundem finem tota dirigitur Apocalypsis sequens. excitat enim atque incitat Sessio DEI & confessio Seniorum in throno, Agnus occisus, multimoda majestas, applausus sanctorum animalium, Angelorum, & Beatorum : gloria palmatorum Martyrum, cantantium Virginum, & damnatio reproborum &c. Huc spectatur per mulierem quæ habet sub se Lunam, & per insidias draconis devoraturi : per Bestias & persecutiones futuras, ac militiam usque in finem cum triumpho : per interitum Babylonis, pseudopphetæ & draconis : per Jerusalem cœlestem, nova omnia, ducatum Agni ad vitæ fontes aquarum & fluvii ac ligni vitæ gustum perpetuum.

* * *

Finis Epistolæ.

TRACTA

TRACTATUS VII.

IN CAPUT IV.

Duo Capita, quartum & quintum, habent inter se connexionem: quia est Visio sedentis in Throno, & Libri quem Agnus accipit ex eius dextera. Retineamus divisionem Caputum: & prosequamur per Tractatus duos connexos.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 4. Versu 1.) *Post hæc vidi: & ecce ostium apertum in celo: & vox prima, quam audiui, tanquam tubæ loquentis mecum, dicens: Ascende huc, & ostendam tibi, quæ oportet fieri post hæc. (v. 2.) Et statim fui in spiritu: & ecce sedes posita erat in celo, & supra sedem sedens. (v. 3.) & qui sedebat, similis erat aspectui lapidis jaspidis & sardinis: & iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdina. (v. 4.) Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: & super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aurea. (v. 5.) Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & septem lampades ardentes ante thronum, qui sunt septem spiritus Dei. (v. 6.) Et in conspectu sedis tanquam mare vitreum simile crystallo: & in medio sedis, & in circuitu sedis, quatuor animalia plena oculis, ante & retro. (v. 7.) Et animal primum simile leoni, & secundum animal simile vitulo, & tertium animal habens faciem quasi hominis, & quartum animal simile aquilæ volanti. (v. 8.) Et quatuor animalia, singula eorum, habebant alas senas: & in circuitu, & intus plena sunt oculis: & requiem non habebant, die ac nocte, dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est. (v. 9.) Et cum darent illa animalia gloriam, & honorem, & benedictionem sedenti super thronum viventi in sæcula sæculorum. (v. 10.) procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum dicentes: (v. 11.) Dignus es Dominus Deus noster accipere gloriam, & honorem, & virtutem: quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt.*

§. I.

S. I.

De Throno & quæ ad illum pertinent.

Ostium
in Cælo.

Videt OSTIUM APERTUM IN COELO: per quod significatur adaperatio cælestium mysteriorum: simul & gratia quæ offertur, ac præparatio ad cælum patulum. Consentit cum eo quod figuratum fuit Ezech. cap. I. v. 1. *aperti sunt cæli, & vidi visiones DEI*: At Joannes ad cælos insuper apertum videt ostiū, quod est ingressus in eosdem.

Vox tan-
quàm
tubæ.

1. Illuc intuitus, **VOCEM** audit PRIMAM, hoc est, eandem aut similem illi priori de qua cap. I. v. 10. **TANQUAM TUBÆ** ad se: **ASCENDE HUC, SPIRITU** tenuis, **ET OSTENDAM TIBI QUÆ** in posterum & certissimò sunt eventura. Protinus in hac nova ecstasi videt in Cælo aperto hieroglyphicon Divinæ Providentiæ ad salvandum genus humanum in Ecclesia per Evangelium; atque ad disponendum de rebus futuris.

Sedens
in thro-
no.

SEDES POSITA IN COELO significat quietem gubernationis, & altissima consilia. Is **QUI sedet, SIMILIS** est colore partim *jaspidi* qui subviridis, partim *SARDIO* qui ruber aut accensus: quò represententur Misericordia & Justitia, seu præmium ac pœna, quibus Divina Providentia gubernat universum mundum, & suos electos promovet ac perducit. **IN CIRCUITU SEDIS**. habet *Iridentem*:

Circum-
datus
Iride.

quæ symbolum est propitiationis, pacis, ac fœderis cum hominibus. In qua Iride, ut est diversicolor, & uno tantum appâret in hemisphærio nostro (nam in altero non est propitatio sed niger examinis,) eminet præ cæteris color amabilis *visu* (græcè *δρασσι*) sicut est *Smaragdus* suâ viriditate: qui color Gratia cæteris omnibus est amœnior & blandior: omnis autem *aspectus* tanquàm relucentium gemmarum, attributorum **DEI**.

2. Assident **SENIORES** Ecclesie quos **DEUS** secum participes fecit suæ gloriæ & consiliorum. in quo nomine inest dignitas, quasi dicat, **Senatores DEI**: multò illis 24. potiores, qui dicebantur (1. Paral. 24. v. 5.) *Principes DEI*, & habebant locum eminentiorem in Sanctuario. Hos enim dignatur adhibere **Assessores** in gubernatione suæ Ecclesie: proceres duodecim veteris Testamenti, juxta numerum 12. Tribuum: & proceres totidem Novi, juxta numerum Apostolorum. in *sedibus*; cum participatione potestatis judiciariæ futuræ: in **VESTIMENTIS ALBIS**; in Beatitudine & splendore: *coronatos auro*, pro victoriis, quibus se probaverunt in hac vita exemplum facti cæterorum.

Quo numero intelligitur confessus omnium præcipuorum Antistitum aut Doctorum Ecclesie qui fulgeat inter

Senio-
res, 24.

F

Bea-

Beatos. Nam duodenarius (ut SS. Patres exactè & valdè meditabundi supputant) est numerus perfectus, puta, ductus per ternarium sacrosanctum in quatuor partes mundi: similiter & numerus 24. qui est duplus. Hi sunt Consilarii DEI, & conscii secretorum ejus. Simul hîc exhibentur pro exemplari Consiliorum in terris Ecclesiasticorum aliorumve:

In quibus adhibendis utique *Senium* significat prudentiam: *vestis alba* sinceritatem seu candorem: *corona*, ut sit quisque illorum genio regis & incorrupto ad pronuntiandum ac procurandum ea quæ faciunt ad rectum regimen.

Fulgura,
voces, &
tonitrua.

3. Quod DE THRONO exeant FULGURA, VOCES, ET TONITRUA: fuit figuratum Exod. 19. v. 16. & significat promulgationem Legis Evangelicæ: fulgorem enim ejus: voces prædicationis & annuntiationem Regni cælorum: non sine tonitruo minarum adversus transgressores: quæ omnia procedunt de Throno Legislatoris. Ac fulgor quidem primum omnium videtur oculis, qui tantus est Legis Novæ, quantum fulgur quod patet *ab Oriente in Occidentem*: Tum voces *in omnem terram* audiuntur: denique Tonitrua *confringentia cedros*, simul ac Deus *Majestatis intonuit*.

7. Lampades,

ANTE eundem THRONUM SEPTEM LAMPADES, figuratæ per 7. Lucernas Candelabri veteris coram DEO. His significantur, inquit, SEPTEM SPIRITUS DEI: ardentis zelo pro prædicatione Evangelii:

cooperaturi ad illuminandum & inflammandum mundum: iidem qui & Præsides Ecclesiarum cap. 1. v. 4. ad quas scribebatur.

Cominus IN CONSPECTU Throni TANQUAM MARE: *congregatio aquarum* Gen. 1. v. 10. id est populorum & gentium & linguarum Apoc. 17. v. 15. Natura fluxum ut aquæ: fragile sicut vitrum; conflatum à DEO per inspirationem, unanimitate doctrinæ quam suscipere cœperunt populi & linguæ ex omni natione quæ sub Cælo est; consistens sub Imperio DEI: induratum cœlitus eâ fortitudine quâ crystallus, ac peræquè pellucidum. Simile causa lucis est collustratio hinc Lampadum ardentium quarum illuminatur propinquitate; illinc Animalium (de quibus in §. sequente) calor & Evangelii splendor quo circumfulget; atque omnium præcipuè copia divinatorum radiorum qui de Throno citra intermissionem incidunt in hoc mare; qui etiam faciunt illud conspicuum ac visum pervium cœlestibus. Dicitur is qui sedet in Throno habere illud in perpetuo suo *conspectu* & providentia. Per quod Mare signatur hieroglyphicè Ecclesia DEI, quæ instar maris diffusæ totum ambit orbem terrarum: prout ipsa est in hoc tempore fluido & labili mortalium quo dilabimur omnes quasi aquæ in terram, 2. Reg. 14. v. 14.

Observat S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 16. non esse hoc loco dictum *proprie Mare, sed tanquam Mare*. Ergo tanquam mare; quia simillimum huic sæculo, & ejusdem cum illo naturæ & ortus

Mare
vitreum:

Simile
crystallo.

Tanquam
mare:

ortus ac speciei externæ. Tanquàm mare: quia Gentium (*aqua enim populi sunt & gentes* Apoc. l.c.) divinitus congregatarum sub Cælo; suâ naturâ fluentium & refluentium. Mare, ubi sicut urinatores & piscatores hominum, ita pisces homines: Mare, in quo adhuc rete trahitur Evangelicum: Mare, in quo boni interim & mali pisces: Mare, in quo gazæ in profundo, pretiosa virtutum in abdito recondita: Mare, quod putrefacta cadavera & inutilem algam respuere nititur in arenas: Mare, in quo negotiatio margaritarum pretiosarum, conchæ & corallia quæ progenerat.

Tanquã vitreum. VITREUM duas ob causas, quas modò inuuebamus: primùm quia elementum per se molle, tenerum, & labile, & omne quod in eo Natura produxit caducum est ac vile; quidquid Gratia supra naturam non gignit atque elaborat: hæc est Sol divinus & hic influxus à Throno qui in illo Mari exercet vim suam. Deinde Vitreum: quia concretum aquarum cum aquis, uni-

formitate & consistentia doctrinæ, conflatum (sicut vitrum) calore, artificio, ac Spiritu Dæi incubante super aquas.

SIMILE CRYSTALLO tribus de causis, quas item indicavimus: tum quia contra procellas & ventos, qui nunquam non incumbunt, roboratur & indurescit: tum quia in pretio est DEO, quemadmodum crystallus in numero est gemmarum (Plin. lib. 57. nat. hist. cap. 2.) tum præsertim quia perspicuum eidem, & dilucida omnia, sedenti in Throno & aspicienti considerantiq; suam Ecclesiam in hoc mundo circumdantem terras, atque illuminanti eam: sicut elementum maris, quando fulget Solis radiis, refert speciem Chrysolithi gemmæ; cui etiam ipsi color est maris, & nomen apud gemmarios *Lapis maris*.

Simile mari aliquid obtulit se Prophetæ Ezechieli videndum in curru DEI, Cap. I. v. 16. *aspectus*, inquit, *quasi Visio maris*.

Tanquã crystallinum.

S. II.

De Animalibus.

Restant animalia: in quorum descriptione occurrunt novem potissimùm consideranda.

Animalia quid. 1. ANIMALIA sunt Hieroglyphica quæ repræsentant 4. Evangelia, sive, ut S. Irenæus loquitur, *quadriforme Evangelium*. qui est communis sensus Ecclesiæ, & Traditio Pa-

trum de his animalibus. Nec refert, neque incongruum est, quòd Joannes in hac prophetia suummet Evangelium ab se (biennio post) scribendum videat & connumeret.

F 2

2. Dispo-

Locusa-
nimaliū
in Visio-
ne.

Cur ap-
pellen-
tur ani-
malia.

2. Dispositio eorum IN MEDIO
SEDIS ET IN CIRCUITU SE-
DIS. id est, in medio spatio quod est
è regione Throni, & circa illum il-
liusque latera: inter Thronum & mare
vitreum.

3. Dicuntur animalia, id est anima-
ta tota & in motu. sic enim visa sunt
eadem Ezechieli cap. i. in cuius versum
11. & 12. S. Hieronymus: *fructa sibi
sunt, ait, Evangelia, herentque mutuo, &
in toto orbe volitantia huc illucque discer-
runt: nec habent finem volatus, nec ali-
quando superantur & recedunt, sed sem-
per ad ulteriora procedunt.* De quibus
idem S. Hieronymus in proœmio Com-
mentarii in Matthæum: *Hæc igitur 4.
Evangelia, multò antè prædicta, Ezechie-
lis quoque Volumen probat; in quo prima
Visio ita contexitur: Et in medio simili-
tudo 4. Animalium &c.* Et in Ezech.
Cap. i. pleniusque, ait, in Apocalysi Jo-
annis horum Animantium species ac nomi-
na referuntur ad 4. Evangelia. Vidit
ea Ezechiel in forma Cherubinorum,
quo etiam nomine appellat Cap. io. v.
20. *Intellexi, ait, quia Cherubim essent:*
ob scientiam omnium sublimissimam.
Unde S. Hieron. ep. ad Paulinum:
*Matheus, Marcus, Lucas & Joannes
quadriga Domini & verum Cherubim,
quod interpretatur Scientia multitudo &c.*
Hoc discrimine inter Ezechielem &
Joannem: quod ille ut ex vetere Te-
stamento velut à longè ea prævideat
& confusa, perindè que ac si unicuique
sint quatuor facies (tametsi etiam Eze-
chieli primaria facies singulorum ap-
pareat humana) Joannes autem ut

propius inspecta distinguat, ita ut sit
cuique Animali sua.

Hæc sunt illa Animalia quæ Cap. 6.
Joannem evocant, & ei ostendunt 4.
Equos; quorum quartus ostenditur ab
Aquila, id est ab Evangelio quod Jo-
annes erat adiuncturus.

4. Omnino QUATUOR recen-
sentur Animalia. de quo numero S.
Irenæus lib. 3. adv. hæc. cap. 11. *Neque
autem plura numero quàm hæc sint, neq;
rursus pauciora capit esse Evangelia.* con-
gruere enim, ut sicut 4. regiones mun-
di sunt per quas Ecclesia, & 4. princi-
pales (inquit) spiritus seu venti illarum
regionum, ita 4. sint columnæ ejus, &
4. sint spiritus vitæ, Evangelia quibus
illæ regiones vivificentur. Etenim, ait,
*cum omnia composita & apta DEUS fe-
cerit, oportebat & speciem Evangelii (nu-
mero & proportione tenus) benè com-
positam & benè compaginatam esse.* Et S.
Hieronymus proœmio in Matth. *Qui-
bus cunctis perspicuè ostenditur, quatuor
tantum debere Evangelia suscipi.*

5. PLENA dicuntur OCVLIS. Plena o-
culis: cui simile est illud Ezechielis, Cap. i. v.
18. *totum corpus oculis plenum in circui-
tu.* vel, ut LXX. verterunt: *& dorsa
plena oculis.* quem in locum S. Hiero-
nymus interpres: *Totumque corpus &
dorsa erant plena luminis in circuitu: ut
nullum membrorum aspiceret quod ocu-
los luminis non haberet: qualemque de-
scribunt fabula poëtarum Argum fuisse
centoculum sive multorum oculorum.* Et
paulò post: *Totum autem corpus & dor-
sa plena oculis approbabit, qui viderit ni-
hil esse in Evangeliiis quod non luceat, &
splen-*

numero
quater-
na.

Splendore suo mundum illuminet: ut etiam quæ parva putantur & vilia, Spiritus sancti fulgeant majestate.

Antè & retrò.

Nam quod Apocalypsis dicit oculata esse ANTE ET RETRO: hanc addit significationem; quòd Evangeliorum perspicax sit acies & intuitus in ea quæ prædicta aut gesta fuerunt in vetere Testamento, quod est retrò ac tempus figurarum: & in Novum Testamentum, quod est antrorsum ac tempus quo figuræ implentur.

Diffimilitudo faciei.

6. Erant formâ Cherubinâ quæ referret hominem: voce humanâ articulatâ, ut patet infrâ Cap. 6. dissimilia tamen inter se facie tenus; & in ipsorum trium aspectu seu facie aliquid ab humana diversum. Nam primum animal imitabatur vultum Leonis: secundum Vituli: tertium non nisi hominis: quartum Aquilæ. Breviter: apparere visâ sunt illa 4. Animalia velut Cherubim in humana forma & voce, trium ex illis alio non nihil & commutato vultu in leoninum, vitulinum, aquilinum.

Facies, quid.

Obyia est expositio SS. Patrum, qui hanc diversitatem in hunc facillimum sensum acceperunt: *Facies* illa, est notitia sanctorum quatuor Evangeliorum; id est, initium & frons Evangelii ex qua unumquodque discernitur: nam in cætero corpore Evangelico est in re ipsa consensus omnium. Evangelium igitur Marci incipit à voce Joannis præcursoris in deserto, ceu rugitu Leonis; Evangelium Lucæ à Vitulo, id est vetere sacerdotio Zachariæ: Evangelium Matthæi ab humana generatione Christi: Evangelium Joannis

à divinitate VERBI quòd ut Aquila se librat ad volandum, fixo obtutu in ejus contemplationem. *Facies*, inquit S. Hieronymus (in Ezech. cap. 1. vers. 10.) *principia dicit Evangeliorum.*

7. In hac dissimilitudine primi aspectus commune omnium est Animalium significatum, unus & idem Christus qui repræsentatur: is qui & homo & leo & vitulus & aquila. Ita S. Ambrosius suo ævo plerosque existimare; sic enim scribit præcæmio in S. Lucam; *plerique tamen hinc putant ipsum Dominum nostrum in quatuor Evangelii libris, quatuor formis animalium figurari, quòd idem homo, idem leo, idem vitulus, idem aquila: homo, quia natus ex MARIA est; leo, quia fortior; vitulus, quia hostia; aquila, quia resurrectio est.* Vel, ex S. Hieronymo brevius: qui in Incarnatione homo, in passione vitulus, in resurrectione leo, in ascensione aquila. Juvat his Patribus antiquiorem addere S. Irenæum lib. 3. cap. xi. *Omnium, inquit, artifex VERBUM, qui sedet super Cherubim & continet omnia, declaratus hominibus dedit nobis quadriforme Evangelium quod in uno Spiritu continetur.* Citat psalmum 79. v. 2. *David, inquit Irenæus, postulans ejus adventum ait, qui sedes super Cherubim, appare. Etenim Cherubim quadriformia, & formæ ipsorum, Imagines sunt dispositionis Filii DEI. Primum enim Animal simile Leoni, efficabile ejus & principale & Regale significans: secundum verò simile Vitulo, sacrificalem & sacerdotalem ordinationem significans: tertium verò habens faciem quasi humanam, cum qui est secundum Hominem adventum, eis mani-*

Mutua unitas; ejusdem significati.

festè describens: quartum verò simile Aquila volutantis, Spiritus in Ecclesiam ad-volutantis gratiam manifestans. Et Evangelia his consonantia: in quibus insidet Dominus JESUS &c. Denique idem Irenæus exactè: Qualis igitur, ait, dispositio Filii DEI, talis est Animalium forma: & qualis Animalium forma, talis est character Evangelii.

Carrus
Evange-
licus.

Sensus Patrum est, quòd hæc inter se connexa pennatæque Animalia declarent Oeconomiam & dispositionem æternam VERBI incarnati: cujus infertur cognitio per 4. mundi partes, velut sedente Ipso super Cherubim, id est quatuor Evangeliiis provehentibus famam ejus & characterem quadruplicem unde dignoscitur: videlicet, quòd verus Homo, quòd Doctor salutis, quòd Sacerdos, quòd æternus Filius DEI. hanc quaternam de eo notitiam præferunt primâ facie, seu intuitu sui ostentant illa Animalia: Homo incarnationem, Leo doctrinam, Vitulus immolationem, Aquila divinitatem ascendentis & provocantis ad Cælum: quæ sunt 4. Steminata Redemptoris. & in omnibus 4. Evangeliiis est manus hominis, quia est opus liberationis humanæ. De illa quadruplici facie & de hoc opere Sedulius presbyter (anno Christi 430.)

Arma
Christi
natalitia:
effigies
4. Ani-
malium,
cum ma-
nu ho-
minis.

Hoc Matthæus agens hominem generaliter implet:

Marcus ut alta fremit vox per deserta leonis:

Jura sacerdotii Lucas tenet ore juveni:

More volans aquila VERBO tenet astra Joannes.

8. Singulorum Animalium sex alæ Ala se-
sunt: sicut illæ summorum Angelorum næ.
Isa. 6. v. 2. quarum duabus, ut addit
Isaias, obtegebant faciem, duabus pedes, & duabus exprimebant volatum. quâ cæremoniâ profitentur quàm sint intellectu incomprehensibilia mysteria quæ in his Evangeliiis: quàm affectus, velut pedum, impar erga illa: & quòd cordi sit executio volandi atque Evangelio implendi orbem terrarum. S. Irenæus l.c. monstratam nobis esse docet *volatilem & pennatam Imaginem Evangelii.*

9. ET IN CIRCUITU ET
INTUS PLENA SUNT OCULIS. sicut enim v. 6. antè & retrò, Extra a-
lis & sub
alis ocu-
lic v. 8. extrinsecus in circuitu ala-
rum, & intra seu sub alis. Nimirum Evangelium Christi quadruplex totus est oculus & lumen hominibus: & ut S. Hieron. ep. supra citata ad Paulinum: *Matthæus, Marcus, Lucas, & Joannes* (id est Evangelia eorum) *per totum corpus oculati sunt.* Subdit Hieronymus: *terga pennata & ubique volitantia tenent se mutuò: sibi que perplexi sunt, & quasi rata in vota voluntur: & pergunt quocunque eos flatus Spiritus sancti perduxerit.*

G. III.

§. III.

De acclamatione Animalium & Seniorum: cum brevi repetitione ordinis in Visione.

Trifagion Animalium.

1. **V**Ox Animalium eadem est quæ Seraphinorum apud Isaiam cap. 6. Canunt sine requie, DIE AC NOCTE, SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS; tribus Personis uni *Omnipotentis*: QUI ERAT, inquit, ab æterno, ET QUI EST immutabiliter, ET QUI VENTURUS EST in ea Persona quæ operante totâ TRINITATE induta est naturâ humanâ; in qua Persona simul est ventura tota & necessariò TRINITAS per circum-infessionem conjunctissima. Rectè Animalia monent *venturum*: quia Evangelia præparant hominum genus ad expectationem adventus illius & Judicii.

2. Dum illa Animalia trifagion suum canunt sedenti in Throno, & ut sunt tota animata Spiritu vitæ illius, reddunt GLORIAM, HONOREM ET BENEDICTIONEM VIVENTI IN SÆCULA æterna: protinus etiam SENIORES cum illis *procidunt* præ reverentiâ; *adorant* ex Zelo; & CORONAS ei suas affignant cum sub-*missione* & gratitudine.

Atque hæc est vox procidentium: DIGNUS ES DOMINE DEUS NOSTER ACCIPERE GLORIAM, ET HONOREM, ET VIRTUTEM (quod est Trifagion Seniorum & depressio sui in triplex ni-

hilum superiorum; naturæ, gratiæ, beatitudinis.) QUIA TU CREAMUS OMNIA: ET PROPTER VOLUNTATEM TUAM ERANT: ET CREATA SUNT. Id est: Tibi, inquit, omnia reddimus accepta: Creatori enim; ideas divinæ mentis Tuæ, effectrices rerum omnium, & per decretum *voluntatis Tuæ*: ibi in ideis illis tuis sempiternis atque in illo tuo decreto *erant* ab æterno: jamque in tempore *creata sunt*, ex nihilo summet Te auctore, ad quem solum est referendum omne esse earum naturale & supra naturam.

3. Addamus Anacephaleos in hujus Capitis; & ordinem totius Visionis; qui sic habet.

Sessio DEI in Throno:

Ordo Visorū.

Circa eum sedilia, seu throni minores juxta positi, super quæ Seniores 24.

De Throno sicut in Sinai Vox Majestatis, Nova Lex Christianorum, & Evangelica.

Ante Thronum 7. Lampades, hieroglyphicæ septem Spirituum Præsidum, ardentium charitate DEI & mundi inferioris de quo agitur illuminando per Ecclesias.

E regione in conspectu Sedis Mare vitreum.

Circum in medio, inter Sedem & Mare

Confessio Seniorum.

Mare vitreum, spatium pro Animalibus quæ nullum faciunt finem deprædicandi : sicut nec Seniores ferendi accepta Deo sua ipsorum merita, ex suo nihilo in quod procidunt & ex quo dicunt esse omnia.

Procidamus & nos coram Throno, qui hæc legimus, & prostrati dicamus Trisagium cum Animalium tum Seniorum : prostrati in triplex nihilum nostrum, nihilum naturæ, nihilum gratiæ, nihilum beatitudinis.

TRACTATUS VIII.

IN CAPUT V.

Continuatur Visio Capitis præcedentis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 5. Vers. 1.) *Et vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus & foris, signatum sigillis septem. (v. 2.) Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magna : Quis est dignus aperire librum, & solvere signacula ejus? (v. 3.) Et nemo poterat, neque in cælo, neque in terra, neque sub terra, aperire librum, neque respicere illum : (v. 4.) Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum, nec videre eum. (v. 5.) Et unus de senioribus dixit mihi : ne steteris : ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix David, aperire librum, & solvere septem signacula ejus. (v. 6.) Et vidi : & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, & oculos septem : qui sunt septem spiritus Dei, missi in omnem terram ; (v. 7.) Et venit, & accepit de dextera sedentis in throno librum. (v. 8.) Et cum aperisset librum, quatuor animalia, & viginti quatuor seniores ceciderunt coram agno, habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum : (v. 9.) & cantabant canticum novum, dicentes : Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula ejus : quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione : (v. 10.) Et fecisti nos Deo nostro regnum, & sacerdotes : & regnabimus super terram. (v. 11.)*

(v. 11.) Et vidi, & audivi vocem Angelorum multorum in circuitu throni, & animalium & seniorum: & erat numerus eorum millia millium, (v. 12.) dicentium voce magna: Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. (v. 13.) Et omnem creaturam, qua in caelo est, & super terram & sub terra, & qua sunt in mari, & qua in eo, omnes audivi dicentes: Sediti in throno, & Agno, benedictio, & honor, & gloria, & potestas in saecula saeculorum. (v. 14.) & quatuor animalia dicebant: Amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: & adoraverunt viventem in saecula saeculorum.

§. I.

De Libro clauso.

I. Videt IN manu DEXTE-
RA, quod est felix omen
(*& favor gratiae*, ait Augusti-
nus in psal. 17.) SEDENTIS in Thro-
no, LIBRUM: SCRIPTUM IN-
TUS ET FORIS: quod idem di-
cebatur de Libro quem vidit Ezechiel
cap. 2. v. 9. epistographum, id est ple-
num characteribus non solum interius
sed & à tergo: an priscorum more
convolutus fuerit ut ille Ezechielis, an
aliter, nihil refert: SIGNATUM SI-
GILLIS SEPTEM, id est universè
in omnibus Libri partibus arcanum.
Erit vobis, inquit Isaias cap. 29. v. 11.
Visio omnium sicut verba Libri signati.
Is Liber, in manu DEI, sunt myste-
ria Apocalypseos quæ in DEI præsci-
entia & providentia sunt descripta:
verbo, Diphthera futurorum; scripta
Partes *intus* pro electis, *foris* de reprobis. Et
ejus ob- sunt Libro partes septem: cujus uno-
signatæ, quoque sigillo soluto inspicitur & le-

gitur sua mysteriorum Libri pars. (nam
alia contineri sub Sigillis septem usque
ad Caput undecimum Apocalypseos,
& ab illo capite incipere Librum, pu-
rum est commentum.) Prorsus, ut
quæque sigilla aperiuntur, ita pars
Diphtheræ foris & intus scriptæ pate-
fit: erat enim in 7. partibus distinctis
sigillatus Liber, ut nulla ejus pars legi
posset non aperto ejus partis sigillo.

Ubi, ut pro captu literæ & imagi-
natione adjuvanda illud obiter mo-
neamus, non est concipiendum quasi
7. Sigilla simul & semel exterius obli-
gnent totum Librum, prout proclive
est concipere tanquam in nostrate ho-
dierno libro: sed fuit Liber in una-
quaque sui parte seu tomo scriptus un-
dique, & clausa unaquæque pars suo
sigillo: quo proinde artificiosè subla-
to, id quod nemo poterat alius quam
Agnus, apparebat scriptura intus & fo-
ris, patebatque legenti.

G

2. Se-

Præco
Ange-
lus.

2. Sequitur vox præconis, *Angeli fortis*: quo nomine ostendit se quærere fortem ad aperiendum; & fortitudinem illam consistere in promeritis: **QUIS** enim, ait, **EST DIGNUS** **APERIRE** **LIBRUM** **ET** **SOLVERE** **SIGNACULA** **EJUS**? quem **NEMO** **POTERAT** **NEQUE** *cælestium*, **NEQUE** *terrestrium*, **neque** *infernorum* **APERIRE**, nedum ad ea quæ scripta erant **RESPICERE**.

3. Donec **MULTUM** idcirco *flenti* Joanni **UNUS** **DE** **SENIORIBUS**: **NE** **FLEVERIS**, **ECCE** **VICIT** **LEO** **DE** **TRIBU** **JUDA**, **RADIX** **DAVID**, **APERIRE** eum. *Vicit*, ut potens meritorum & *dignus*: ortus est *de tribu Juda*, cujus insigne leo, Gen. 49. 9. *Catulus leonis Iuda-accubuiisti in Leo: radix David*, id est, stirpis Davidicæ; ita ut ipse radix, porter stirpem, familiam Davidis.

Apertu-
rus Li-
brum
Leo.

S. II.

De Agno qui aperit.

Qui &
Agnus.

1. **D**E Leone audierat: & ecce videt **AGNUM**: **STANTEM**, **IN** **MEDIO** **THRONI** **ET** **ANIMALIUM** **ET** **SENIORUM**. de quo S. Augustinus ser. 50. de verb. Domini: *idem Agnus & Leo*. & S. Bernardus ser. 1. de Pasch. *Ut & Agnus maneat, & Leo sit*. In medio est Throni, ipse proximus Throno mediis inter Thronum & Seniores & Animalia, utpote Mediator Dei & hominum assertus in Evangeliiis. Dicitur **TANQUAM OCCISUS**; quia talis fuit, & tanquam victus ab interfectoris: at nunc surrexisse dicitur, *vixisse*, ac stare ad repræsentandam suam passionem ac meritum mortis. de quo S. Augustinus in quæstionibus Novi Testamenti q. 88. *stat ante Thronum DEI, quasi Advocatus interpellans*. In illum intendebant Seniores; & Animalia, velut cingentia tam Agnum quam Thronum è quatuor lateribus.

Poterat mirari navus Lector, in Capite præcedente omissam esse visionem Agni: & quærere de illo, num ad apparitionem pertineat illius Capitis. Responsio promitur ex situ Agni qui describitur in hoc Capite 5. v. 6. *stetisse in medio Throni & 4. Animalium & in medio Seniorum*. Dicitur in medio Throni & 4. Animalium: quia ipsa Animalia Capite præcedenti v. 6. erant *in medio Sedis*. Dicitur & in medio Seniorum: quia de iisdem Animalibus & de sedilibus Seniorum dicebatur, utraque esse *in circuitu Sedis*. Proterus igitur aderat Agnus in Visione Capitis præcedentis: contegebatur autem complexu Animalium stantium, & objectu alarum quarum senæ singulis.

2. Cernitur habere Agnus **CORNIA** **SEPTEM** **ET** **OCULOS** **SEPTEM**: quæ utraque *sunt*, inquit, **SEPTEM** **SPIRITUS** **DEI**, **MISSI** **IN**

Agni
cornua
& oculi.

IN OMNEM TERRAM. Dicuntur *Cornua* ambientia Caput Agni, quæ est ejus Divinitas, de qua participant excellentiam roboris quo se impendant ad ministerium Capitis pro Corpore ejus imbecillo in terris. Dicuntur & *Oculi*: propter vigilantiam congruam tanto Capiti, quam exhibent pro eodem Corpore ejus quod est Ecclesia (Col. 1. v. 24.) quam non desinunt illuminare. Itaque & *Cornua* & *Oculi*: eò quòd robustissimi sint ad tutandam Ecclesiam Agni contra incursum malignorum Spirituum: atque ita vigiles Spiritus ut videantur esse meri *Oculi*.

Missi, ait, in omnem terram: quod etiam dixit Zacharias cap. 4. v. 10. *Septem*, inquit, *isti Oculi sunt, Domini, qui discurrunt in universam terram*. Utique Spiritus sunt, potentissimi cæterorum;

& Spiritus Agni, quos sic habet tantquam *Cornua* & *Oculos* suos missiles, quibus utitur ad propugnandum & advigilandum Corpore Capitis sui. Non est ergo mirum quòd Agnus habeat *Cornua* & *Oculos* qui sunt missiles in omnem terram, quandoquidem Corpus suum illud, cui tuendo sunt & *Cornua* & *Oculi*, habet diffusum in omnem terram.

3. VENIT Agnus, ET DE manu DEXTERA SEDENTIS ACCIPIT LIBRUM, cœpitque aperire. Quòd ex *dextera* accipiat, significat felicem eventum & victoriosum: pro eo ac dicebatur; Vicit Leo: pro se & tribu Juda & familia sua Davidis: pro merito suæ mortis in qua omnis ejus fortitudo eminuit & victoria & potestas Mysteriorum aperiendorum,

Aperit Librum.

S. III.

De applausu qui editur.

Adoratio.

1. Simulatque Agnus aperit Librum, 4. ANIMALIA representantia Evangelium quadriforme *procidunt coram eo*: & cum illis SENIORES VIGINTI QUATTOR, qui suis *citharis* edunt symphoniam, in qua pro ratione sui cujusque meriti ac virtutum suus est chordarum sonus singulis, qui communem efficit concentum. Ea citharizatio Seniorum significat concordiam mutuam in DEI laude, cum summa suavitate & beato suo gaudio; quod præ-

libabat Psalter (ps. 42. v. 4.) *Confitebor tibi in cithara*.

Habent autem & PHIALAS, PLENAS ODORAMENTORUM, *quæ sunt*, inquit, ORATIONES SANCTORUM; figuratæ per Thymiama veteris Legis (Exod. 30. v. 34.) id est, supplicationes justorum in militante adhuc Ecclesia, quæ ascendunt ad Thronum è mari vitreo: has Beati isti intercipiunt & offerunt, odorem, DEO: offerunt autem in *phialis* AUREIS, hoc est, inclusas pretiosis

Odores phialarum.

Citharizatio.

Canti-
cum no-
vum.

suis Beatorum meritis ac precibus.

2. CANTICUM quod citharis suis canunt *Agno*, est NOVUM: utpote super Redemptione per Incarnationem & mortem Agni quæ nova: & ipsi Cantores novi. de qua novitate cantici S. Augustinus in psal. 149. *Vetus homo, vetus canticum; novus homo, novum canticum: Vetus Testamentum, vetus canticum* (æstimantium terrena beneficia;) *Novum Testamentum, novum canticum* (æstimantium æterna.) Et Rupertus Abbas in Apocalypsin lib.

4. *Novum*, inquit, *cantabant Canticum: nam & cantores omnes ipsi novi sunt, omnes veterem hominem deposuerunt, & nova in Christo creatura sunt. Tota nimirum Cantici materia nova erat: quia noviter Agnus occisus &c.* Hujus novæ laudis canitur meritum, dum dicitur: DIGNUS ES, DOMINE, ACCIPERE LIBRUM QUONIAM OCCISUS ES ET REDEMISTI NOS DEO &c. Addunt in Cantico: ET FECISTI NOS DEO NOSTRO REGNUM ET SACERDOTES: quod S. Petrus dicit (1. Pet. 2. v. 9.) ut retulimus cap. 1. v. 6. Regale sacerdotium. *Regnum* quidem, quia quicumque compatiuntur simul cum Agno, conregnabimus & cum eo; adjunguntque, SUPER TERRAM, hinc enim incipit Regnum cæleste; neque tamen ajunt Reges fore terræ, sed superiores omnino terreno. *Sacerdotes* autem; quia veri omnes Christiani monentur quotidie offerre spirituales hostias, ac nominatim corpora sua *hostiam sanctam* (Rom. 12. v. 1.) exemplo summi Regis &

Sacerdotis à quo sumus consecrati.

Observandum quod hic plausus Seniorum fiat coram Throno, & inde reflectatur usque in Mare vitreum: ut unde acceperant ascensum odoramentorum, eò vicissim remittant exemplum reddendi laudem Agno, & ostendant modum; qui est, concinere ore, pulsare manu, litare thymiamate. Ideò autem CORAM AGNO hæc omnia: quia omnes orationes Sanctorum suum odorem, quo placeat DEO, & meritum acceperunt ab illo & acceptæ ei referuntur atque offeruntur. Et omnes Angeli, de quibus jam sequitur, omnisque creatura dant honorem, sicut in fine Capitis præcedentis Creatori nominatim, sic in hoc Capite Redemptori generis humani.

3. Etenim IN CIRCUITU VOCI AN-
THONI ET ANIMALIUM ET gelorū.
SENIORUM, cernere fuit MIL-
TORUM millia ANGELORUM:
quorum omnium una est vox extol-
lentium merita eadem Agni. nempè
ei, QUI OCCISUS est, attribuen-
tium VIRTUTEM, græcè δόξαμι; id est
potentiam; ET DIVINITATEM, græcè
πλῆτον; id est divitias, puta Deitatis
inhabitantis in eo corporaliter; ET
SAPIENTIAM, ET FORTITUDINEM, ET
HONOREM; ET GLORIAM; ET BENEDICTIONEM.
de quibus septem præconiis dicunt: DIGNUS
est, hoc est, meruit ACCIPERE ab
universo mundo dilatationem cultus,
& famam potentiæ ac divinitatis.

Denique CREATURA omnino Plausus
OMNIS

creatu-
rarum
omniū.

OMNIS audita est exultare suo modo, ac dare laudem SEDENTI IN THRONO ET AGNO: utpote ad hunc finem condita, ut serviat Beatitudini hominis redempti. immò & ipsa secundum se simul omnis reformanda in melius, Adventu ejus qui expectatur: juxta Apostolum Rom. 8. v. 21. *quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloria filiorum DEI.* Proinde hic omnis creaturæ communis est velut clamor hor-

tantis: ut *dicatur* laus (hæc est enim vis nominis, BENEDICTIO,) exhibeatur HONOR, suspiciatur GLORIA, ET agnoscat POTESTAS, cui subdipar sit æternum, *Sedentis in Throno & Agno.*

Quod Jubilum omnis creaturæ, gratulationem, & vota confirmant quatuor Animalia, assertionem AMEN, id est, verè juxta sancta 4. Evangelia: & Seniores concludunt adorationem.

Liceat hîc mihi convenire Lectorem Revelationum, quas aperit Agnus beneficio suæ mortis. ad quem Librum videndum antequam admittare, Lector Christiane, procide cum Animalibus & Senioribus: dic unà cum his Canticum novum: contribue de Thymiamate pro phialis eorum & odore bono Christi: lauda inter Angelorum millia: tripudia cum omni creatura, quæ *subiecta est Agno, in spe,* exultabundâ dum nostram reparationem appellat pariter suam: & exsili ad encomia illius.

TRACTATUS IX.

IN CAPUT VI.

Pervenimus ad Diphtheram inspiciendam: cujus quinque prima sigilla & pars sexti referantur in hoc Capite.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 6. Versu 1.) *Et vidi quod aperuisset Agnus unum de septem sigillis, & audiivi unum de quatuor animalibus, dicens tanquam vocem tonitruui: Veni, & vide. (v. 2.) Et vidi: & ecce equus albus, & qui sedebat super illum habebat arcum, & data est ei corona, & exiit vincens ut vinceret. (v. 3.) Et cum aperuisset sigillum secundum, audiivi secundum animal, dicens: veni & vide. (v. 4.) Et exiit alius equus*

G 3

rufus:

, rufus: & qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de ter-
 , ra, & ut invicem se interficiant, & datus est ei gladius magnus. (v. 5.)
 , Et cum aperuisset sigillum tertium, audiui tertium animal, dicens: Veni
 , & vide. Et ecce equus niger: & qui sedebat super illum, habebat stete-
 , ram in manu sua. (v. 6.) Et audiui tanquam vocem in medio quatuor
 , animalium dicentium: Bilibris tritici denario & tres bilibres hordei
 , denario, & vinum & oleum ne laferis. (v. 7.) Et cum aperuisset sigil-
 , lum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis: veni, & vide.
 , (v. 8.) Et ecce equus pallidus: & qui sedebat super eum, nomen illi Mors,
 , & infernus sequebatur eum, & data est illi potestas super quatuor par-
 , tes terra, interficere gladio, fame, & morte, & bestiis terra. (v. 9.) Et
 , cum aperuisset sigillum quintum, vidi subtus altare animas interfecto-
 , rum, propter verbum Dei, & propter testimonium, quod habebant,
 , (v. 10.) & clamabant voce magna, dicentes: usquequo Domine (San-
 , ctus, & Verus) non iudicas, & non vindicas sanguinem nostrum, de
 , iis, qui habitant in terra? (v. 11.) Et data sunt illis singula stolæ albæ:
 , & dictum est illis ut requiescerent adhuc tempus modicum, donec com-
 , pleantur conserui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut
 , & illi. (v. 12.) Et vidi cum aperuisset sigillum sextum: & ecce terra
 , motus magnus factus est, & sol factus est niger tanquam saccus cilicinus:
 , & luna tota facta est sicut sanguis: (v. 13.) Et stelle de cælo ceciderunt
 , super terram, sicut ficus emittit grossos suos, cum à vento magno move-
 , tur, (v. 14.) & cælum recessit sicut liber involutus: & omnis mons, &
 , insula de locis suis mota sunt: (v. 15.) Et Reges terra, & Principes, &
 , tribuni, & divites, & fortes, & omnis servus, & liber, absconderunt
 , se in speluncis, & in petris montium: (v. 16.) Et dicunt montibus, &
 , petris: Cadite super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thro-
 , num, & ab ira Agni: (v. 17.) quoniam venit dies magnus ira ipsorum:
 , & quis poterit stare?

S. I.

Equi quatuor.

Dum aperiuntur ordine quatuor prima Sigilla & hæ Libri partes inspiciendæ, ostenduntur Joanni eodem ordine 4. Equi: ad quorum singulos videndos hortantur singula ex 4. Animalibus.

Sigillum primum. **I.** **E**T est VOX primi Animalis **TANQUAM** tonus **TONITRUI**; **VENI ET VIBELLICÛ**. **DE.** sicut enim tonitruum est vice classici; sic **EQUUS** symbolum est belli, martiale animal; usque eò, ut & apud veteres Ethnicos sacer fuerit Marti: & sancta vetus Scriptura, ad quam hoc loco respicitur, apud *Zachariam* cap. 6. v. 2. bellum Regnorum repræsentans produxerit *Equos rufos, nigros, albos, varios.*

Albus: Caterùm hîc quatuor invicem succedunt: quorum primus cernitur **ALBUS**; quod est prælagium victoriæ, salutis, & felicitatis. sic enim pro signo triumphi præcessit Machabæos de cælo missus *Equus albus* 2. *Machab.* 11. v. 8. & Poëta (l. 3. *Æn.*) ex equis albis omen sumpsit fausti belli. Immò de hoc Equo Apocalypico S. Ambrosius (in psalm. 40.) asserit, præcessisse figuram illius in secundo Machab. cap. 3. ubi Heliodoro priores calces fuerunt elisæ. *Hic itaque Equus, ait, in figura & ante est demonstratus tempore Machabæorum: super quem sedebat Dux ille militiae cælestis &c.*

Significat hic Equus noster Religio- Religio-
nem Christianam illiusque Doctores Christi
Apostolos & successores: de quibus militans,
dicere licet illud Zach. 10. v. 3. *posuit eos triumphatura.*
(Dominus) *quasi Equum gloria sua in bello.* Infessor ipse est Christus & re-
ctor: cui *Equus* & exercitus equorum
albus, ut expressè dicitur Apoc. 19. v. 11.
& 14. & nomen ejus ibidem **VERBUM**
DEI, v. 13. *Arcus* ei suus est Prædica- Sessoris
tio; ex quo emittuntur quot verba tot arcus.
sagittæ acutæ: *verba*, inquit S. Aug. in
psal. 44. v. 6. *cor transfigentia, amorem*
excitantia. & in psalmum 119. v. 4. *sag-*
gitta potentis acuta verba DEI sunt: ecce
iaciuntur & transfigunt corda; sed, cum
transfixa fuerint corda sagittis verbi
DEI, amor excitatur; non interitus com-
paratur. salutare enim iis quos sternit,
sicut Saulum, & sibi subdit in bello suo
sacro: in quo integri populi sub eo ca-
dunt, *excunte, ut* obequitet totū mun-
dum &, identidem *vincendo, vincat*
contrarias potestates ac persecutiones
quæ insequuntur hunc Equitem. cui
DATA EST, inquit, **CORONA:** Et coro-
quia subjecturus sibi est orbem & tri-
umphaturus de hostibus.

Nam

Nam in apertura Sigillorum trium sequentium tres apparent Equi, id est, exercitus triplex persecutorum: qui ad hoc inhiant toti & procurunt, ut prædicationem Christi struant & animas perdant (has præcipuè) persequendo.

Meritò primum Animal, quod Leonino est vultu, contemplandum esse monuit hunc Equitem, felicem & prævaliturum; de quo & dictum est, *Leo de tribu Juda.*

Sigillum secundū.
Equus rufus, Synagoga.

Aufer-
tur pax.

Gladius
magnus.

Sigillum tertium.
Equus

2. ANIMAL SECUNDUM vocat ad intuendum eum qui erit EQUUS RUFUS. Hæc est Synagoga Judæorum, populus rufus sanguine Prophetarum & Christi: super quem *omnis sanguis iustus à sanguine Abel iusti*, Matth. 23. v. 35. tinctus sanguine Filii DEI undique *super se & super filios* Matth. 27. v. 25. Huic Equiti, Judæorum Principibus & Pontificibus, DATUM EST, id est permissum, UT auferat PACEM DE TERRA sua cui nomen à possessione fuit & visione pacis: ET UT INVICEM SE INTERFICIANT, Judæi Judæos tribules suos conversos ad Christianismū. ET DATUS EST EI GLADIUS MAGNUS: *persecutio magna*, Act. 8. v. 1. gladius dividens à Messia, & interficiens animas & corpora, qui sæviit & tunc, & deinceps: compressusque in vaginam, educetur iterum ac sæviet tempore Antichristi qui ex Judæis.

Ostenditur hic Equus ab Animali quod gerit frontem Vituli, veteris sacrificii Judaici.

3. TERTIUM ANIMAL, humanâ effigie, ostendit eum qui prodit EQUUS NIGER. Is est Hæreseon,

quæ ab humano sunt ingenio & illuminatione proprii iudicii. hic niger est, hunc tu (Orthodoxe) Romane caveto. niger, Hæreses.

Fertur intentio persequentium hæreticorum, ad invehendam atram famem sinceri verbi (Amos 8. v. 11.) & nutrimenti pro vita animarum. Eques hypocrita, quilibet Hæresiarcha, STATERAM jactat, simulatam expositionem Scripturæ divinæ tanquam bilancem.

Sed enim resistit quadriga Evangelica: quamobrem IN MEDIO ANIMALIUM, id est Evangeliorum, vox toto orbe diffusa (quæ concordiam significat Conciliorum & doctrinæ contra hæreticos) inhibet, atque obtinet, ne pereat semen verum & salubre frugum: ita quidem, ut TRITICI, quod est frumentum Novæ Legis, integra BILIBRIS (græcè χοιμή; mensura quæ sufficit pani quotidiano) haberi possit DENARIO: ac pro rata, ut solet triticum esse triplo & melius & pretiosius, TRES chænicæ, HORDEI, quod est annona Prophetarum & veteris Legis, eodem uno prostant DENARIO avitæ fidei. VINUM quoque ET OLEUM, id est, vera Sacramenta ne ledantur aut cessent in Ecclesia Catholica. portæ inferi, (hæ sunt hæreses S. Gregorio) nigrae invidiâ, quantavis moliantur inducere caritatem alimoniam, & esto alicubi inducant, non prævalebunt quin ea suppeditet toto orbe terrarum.

4. QUARTI ANIMALIS, a quilinâ facie, vocem consequitur EQUUS PALLIDUS. Is est Ethnicismus Imperatorum orbis, quorum *Sigillum quartū.* Equus pallidus, *semper*

Statera.

Vox de medio Animalium.

Sigillum quartū.

Equus pallidus,

semper

Imperatores
Ethnici.
Mors.

semper hieroglyphicum Aquila: paratorum ad delendam Religionem Christianam. Sessor præfert nomen mortis: quoniam eam intentant & profitentur inferendam hi Tyranni: & quia MORS animæ primariò quæritur, idèò illam sequitur INFERNUS. Huic Equiti DATA EST POTESTAS SUPER 4. PARTES TERRÆ, in quas dominabantur latè Cæsares Romani antiquitus: ad interficiendum GLADIO, FAME, ET MORTE, ET BESTIIS TERRÆ. Neque enim illis Imperatoribus quieuit gladius: & enecti sunt fame in carcere: & cruciati morte longâ: & nihil communius quàm ut Christianus ad bestias. idque tot sæculis quot duravit ethnicismus Imperatorum, nec non quasi ethnicismus quorundam subinde Tyrannorum Apostatarum vel Arianorum.

Infernus.
potestas.

Observanda
de his
Equis.

In descriptione horum Equorum dignum est observatu: 1. Quàm acutè in Apocalypsi à singulis Animalibus ostenduntur singuli Equi! Primùm Animal Leo, intendit in Christum. secundum Vitulus, in sacrificia vetera. tertium Homo, in humanum dogma propriâ interpretatione, & humanâ voluntate assertum 2. Pet. 1. v. 20. & 21. quartum Aquila in Imperatores. Per ostensionem significatur relatio aliqua ostendentis ad rem ostensam: id est, vel sympathia; ut in primò Animal,

1. Relatio Animalium ad Equos,

leonis ad leonem Christum: vel antipathia; ut in cæteris, Vituli sancti ad Vitulum jam profanum & sacrificia, Hominis ad homines, Aquilæ ad aquilam.

2. Quàm arcanè Apocalypsis hostes Equites postremos vestivit & occuluit schemate trium Flagellorum DEI, quibus probat & castigat suos electos! dicitur enim, datus fuisse gladius, data potestas. De his flagellis sæpè Scriptura: 2. Reg. 24. v. 13. Jer. 14. v. 12. Ezech. 6. v. 11.

3. Quàm deinde ordine accurato recensentur ex dipthera: eodem quo cœperunt persequi nomen Christi ac fidem! primus enim statim à prædicatione Apostolorum Equus rufus: tum illo adhuc sæviente accessit Equus niger; initio ducto à Simone Mago & asseclis ejus atque imitatoribus variis Hæresiarum, priùs etiam quàm se moveret furor Gentilium Imperatorum.

4. Quàm etiam propheticè subicitur interitus illorum Equorum! neque enim dicitur Equos hos tres fuisse abolitos, etsi ad tempus inhibita sit eorum vis aut sopita persecutio: sed quamdiu Eques albus exit vincendo, tamdiu isti Equi tres Judaismus & Hæresis & Infidelitas durant: donec hæc omnia simul monstra convenient ac transformentur in unam & eandem Bestiam sub Antichristo; & sit de illis victoria finalis penes exercitum album Apoc. 19. v. 17. & seqq.

2. Trium Equitum Schema.

3. Ordo.

4. Tacita propheta.

Age, Lector, acclamemus exeunti ut vincens vincat. Sessori coronato, Equiti albo, Regi: dicamus illud psalmi 44. v. 5. *Intende, prospere procedo, & regna: gratulemur arcu quo configit corda inimicorum Regis: apprecemur sagittis; Sagitta salutis Domini, salutis æternæ; figurata 4. Reg. 13. v. 17.*

H

§. II.

S. II.

Clamor SS. Martyrum.

Vidimus 4. Sigilla, & invicem consecutos Equos: brevitatē
Vifionis proportionatā velocitati profilientium Equorum.

*Sigillum
quintū.*

*Animæ
sub Al-
tari.*

Sigillo quinto referato videt Joannes
ANIMAS Martyrum modò IN-
TERFECTORUM à persecutori-
bus Equi albi. Narrat 1. visas esse SUB-
TUS ALTARE, quia sunt totidem
hostiæ immolatae: & quia membra
sunt Corporis Christi quod in altari
immolatur. quam causam allêgat S.
Aug. ser. 11. de Sanctis: *Rectè sub altari
iustorum anima requiescunt, quia super
altare Corpus Domini offertur. & subdit
quòd propter consortium mortis Do-
mini cum morte Martyrum: Conveni-
enter igitur, inquit, & quasi pro consortio
ibi Martyribus sepultura decreta est, ubi
mors Domini quotidie celebratur.* Et S.
Ambrosius ep. 54. ad Marcellinam, di-
stinctius exprimit cur etiam sub Alta-
ri: *succedunt, ait, victima triumphales in
locum ubi Christus hostia est: sed ille su-
per Altare qui pro omnibus passus est;
est sub Altari qui illius redempti sunt pas-
sione.* Nimirum hic mos fuit Christia-
nis, condi corpora Martyrum sub al-
tari: unde passim altaria, cryptæ, ac
deinceps templa nominata sunt, *Mar-
tyria, & Memoria Martyrum* prout vi-
dere est in S. Aug. post cæteros Pa-
tres.

Ex illo igitur more apud Christia-
nos recepto rectè dicuntur commo-

rari sub altari eatenus ipsæ animæ, &
quodammodo celebrare sepulturam
corporum suorum, quatenus eorum
unionem naturaliter & essentialiter,
nec sine incessabili amore (dicitur enim
ibi esse anima *ubi amat*) atque expe-
ctatione appetunt.

2. Auditæ sunt *inclamare* genus
vindictæ à sancto & vero Iudice: præci-
puè ac primò illam sibi salutarem ac
piè debitam, ut reddantur sibi corpo-
ra sua interfecta & sanguis effusus re-
stituatur. de hac petitione vindictæ,
seu liberationis, S. Greg. lib. 2. mor.
cap. 4. *quid est animas vindictæ petiti-
onem dicere, nisi diem extremum Iudicii
& resurrectionem extinctorum corporum
desiderare?* quod autem dicitur in A-
pocalypsi CLAMABANT VOCE
MAGNA, idem S. Doctor exponit,
& addit acceptam esse voluntati divi-
næ: *Magnus quippe clamor, ait, magnum
est desiderium; etiam de Ipso accipiunt ut
ab Ipso petant quod eum facere velle no-
verunt.*

Nec hoc solum tamen orant: sed
inclamant simul everti persecutionem
interim regnantem, quod est destrui
Regnum peccati, converti salvarique
persecutores, & pacem redhiberi Ec-
clesiæ. de quo genere sanctæ vindictæ
inter

Clamor:

inter sermones S. Aug. de temp. serm. 51. *quaritur quomodo huic precepto, quo nobis iubetur orare pro persecuentibus & calumniantibus vos, illud non est contrarium quod in Apocalypsi legitur, Martyres orare Deum ut vindicentur? & respondetur: ipsa est sincera & plena iustitia, Misericordia, vindicta Martyrum, ut evertatur Regnum peccati, quo regnante tanta perpeffi sunt.*

In hunc, inquam, duplicem sensum clamant v. 10. **USQUEQUO, DOMINE**, qui **SANCTUS** es ET **VERUS**, id est, qui sanctè permittis & verè fidelitèrque retribuis, **NON JUDICAS ET NON VINDICAS?** quorum alterum est cognitionis causæ, alterum executionis sententiæ pro qua clamant.

Respon- 3. Pro responso iustæ sunt illæ ani-
sum. mæ, tempore adhuc modico, acquiescere
stolis albis singulis, id est Beatitudini

(talís erat stola candida in qua Angelus, Mar. 16. v. 5.) solius animæ, **DONEC** compleatur numerus futurorum porro Martyrum: quando in communi resurrectione recipient stolam alteram gloriæ etiam corporum suorum. De stolis his S. Aug. ser. 11. de Sanctis: *optabant venire diem extremum iudicii, & resurrectionem suorum corporum præstolantur. habent ergo ante resurrectionem singuli stolas albas, quia in sola anima adhuc æternis Beatitudinibus perfruuntur &c.* De responso autem (quid sit quod illis cœlitus detur respondendo) audiant, S. Gregorius lib. 2. mor. cap. 4. *respondere ergo eis est, ut collectionem fratrum expectare debeant; eorum mentibus libenter expectandi moras infundere, ut cum carnis resurrectionem appetunt, etiam ex colligendorum fratrum augmento gaudentur.*

§. III.

Trepidatio persecutorum.

Sigilli
sexti pars.

1. **P**rotinus ubi apertum est Sigillum sextum, post ostensam requiem Beatarum animarum, sequitur & prophetatur persecutorum reprobatorum trepidatio, illis ventura in hora mortis ipsorum pessimæ (psal. 33. v. 22.) in qua obscurabitur omne gaudium impiorum: & in generali iudicio; quod describitur **TERRÆMOTU**, mutatione **SOLIS** ac **LUNÆ**, & lapsu **STELLARUM**, immaturo casu id est inexpectato **SICUT GROSSO-**

RUM in turbine decussorum, **RECESSU** temporis & motus primi mobilis, complicatione **COELI SICUT LIBRI** (cujus cum sit finis, plicatur & involvitur) atque *emotione* **MONTIUM ET INSULARUM**. Similia prædixit Isaias cap. 34. v. 4. *complicabuntur, inquit, sicut liber cœli, & omnis militia eorum (quæ sunt stellæ) defluet, sicut defluit folium de vinea & de ficu.*

2. Tum verò ecce omnis persecutor
H 2 & re-

Dies ultionis.

& reprobis; seu qui jufferunt, ut RE-
GES ET PRINCIPES ET TRI-
BUNI; seu qui procurârunt & exti-
mulaverunt ad persecutionem, ut DI-
VITES ET FORTES; seu qui
executi eam sunt, OMNIS SER-
VUS ET LIBER; quærent se ab-
scondere IN SPELUNCIS *petrarum*
(quod prædixit & figuravit *Isaias* cap.
2.v.19.) AB IRA AGNI qui est is
quem fuerunt persecuti: & dicent illud
Oseæ 10.v.8. *montibus, operite nos, & col-
libus, cadite super nos.* quod & repetiit
Christus *Luc.* 23.v.30. quæ omnia par-
tim in figura præcesserunt in excidio
Israëitarum, partim ac manifestè præ-
dicuntur de trepidatione quæ futura
est impiis in hora judicii: cum particu-
laris, in quo unicuique reprobo suus
Sol & mundus verissimè describuntur
occidere & usus ei omnis ac motus a-
strorum interire; tum universalis con-
secuturi & conformis judicio particu-
lari singulorum. Rectè S. Chrystosto-
mus *hom.* 10. in *Matth.* *generalem illum
mundi finem, uniuscujusque nostrum vi-
te finis imitatur.* Et S. Hieronymus in
caput 2. Joëlis: *Diem autem Domini,
diem intellige Judicii: sive diem exitus
uniuscujusque de corpore: Quod enim in
die Judicii futurum est omnibus, hoc in
singulis die mortis impletur.*

Conver- 3. Vidisti, Lector, egregiam con-
sio hujus nexionem in his duobus Sigillis, qui-
sigilli bus ostensa sunt Joanni, hinc copiosus

Martyrum sanguis & clamor: illinc cū quin-
subsequens obitus ac damnatio hor- to.
renda eorum qui hunc sanguinem fu-
derunt. Et sicut animæ piè defuncto-
rum, ut primùm decesserint, expe-
ctant cum spe & multa consolatione
(in §. præcedente) Beatam in judicio
universalis resurrectionem etiam cor-
porum: sic animæ reproborum à pri-
mo momento exitus ex corpore con-
cutiuntur (in hoc §.) horrore terribili
judicii universalis & condemnationis
quam se vident manere etiam corpore
tenus.

Cæterum ea quæ hucusque visa
sunt in Diphthera, cadere jam cœ-
perant in ætatem S. Joannis: quo su-
perstite ex parte fiebant. prophe-
tantur autem (prout admonuimus in
Prolegomeno) ut generalia omnium
ætatum reliquarum: talis enim est
persecutio sive à Judæis, sive ab Hæ-
reticis, sive ab Infidelibus: quæ nun-
quam penitus cessabit adversus Chri-
sti fideles usque ad ultima tempo-
ra, minore aut ampliore clade ani-
marum; DEO moderante omnia ad
salutem electorum. Perinde ut so-
lent esse bella, fames, & lues omni-
bus communia ætatibus fla-
gra DEI, strages
corporum.

Prophe-
tata; etia
cœpta.

* * *
* * *

TRACTA-

TRACTATUS X.

IN CAPUT VII.

Ostensus fuit clamor animarum sanctarum: & differri Judicium generale impiorum persecutorum. adhuc enim prorogatur tempus persecutionum, & continuantur pericula; quorum non statim finis: sed augetur magna turba prædestinatorum Martyrum & conservorum. de quibus proinde sequitur in Cap. septimo.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 7. Vers. 1.) *Post hæc vidi quatuor Angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor Ventos terræ, ne flarent super terram, neque super mare, neque in ullam arborem. (v. 2.) Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi: & clamavit voce magna quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ, & mari, (v. 3.) dicens: Nolite nocere terræ, & mari, neque arboribus, quoad usque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum. (v. 4.) Et audiui numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. (v. 5.) Ex tribu Iuda duodecim millia signati: Ex tribu Ruben duodecim millia signati: Ex tribu Gad duodecim millia signati: (v. 6.) Ex tribu Aser duodecim millia signati: Ex tribu Nephtali duodecim millia signati: Ex tribu Manasse duodecim millia signati: (v. 7.) Ex tribu Simeon duodecim millia signati: Ex tribu Levi duodecim millia signati: Ex tribu Issachar duodecim millia signati: (v. 8.) Ex tribu Zabulon duodecim millia signati: Ex tribu Ioseph duodecim millia signati: Ex tribu Benjamin duodecim millia signati. (v. 9.) Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis: stantes ante thronum, & in conspectu Agni, amicti stolis albis, & palmae in manibus eorum: (v. 10.) Et clamabant voce magna dicentes: Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, & Agno. (v. 11.) Et omnes*

, Angeli stabant in circuitu throni, & seniorum, & quatuor animalium:
 , & ceciderunt in conspectu throni in facies suas, & adoraverunt Deum,
 , (v. 12.) dicentes, Amen. Benedictio, & claritas, & sapientia, & gra-
 , tiarum actio, honor, & virtus, & fortitudo Deo nostro, in sacula, sacu-
 , lorum, Amen. (v. 13.) Et respondit unus de senioribus & dixit mihi: Hi,
 , qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? & unde venerunt? (v. 14.) Et dixi
 , illi: Domine mi, tu scis: & dixit mihi: Hi sunt, qui venerunt de tri-
 , bulatione magna, & laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in san-
 , guine agni: (v. 15.) ideo sunt ante thronum Dei, & serviunt ei die ac
 , nocte in templo ejus: & qui sedet in throno, habitabit super illos.
 , (v. 16.) Non esurient, neque subient amplius, nec cadet super illos sol,
 , neque ullus aestus: (v. 17.) Quoniam Agnus, qui in medio throni est,
 , reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & absterget Deus
 , omnem lachrymam ab oculis eorum.

S. I.

Quatuor Angeli tenent Ventos.

Sigilli
 sexti
 Pars al-
 tera.

Tempe-
 stas à 4.
 Ventis:

i. **V**ersamur in ea parte Libri
 quæ claudebatur Sigillo sex-
 to. Major hinc quam exactis
 retrò annis numerus Christianorum
 præparatur ad Martyrium, vel ad con-
 fessionem non multum imparem mar-
 tyrio. Toto enim orbe terrarum im-
 minet motus, & laxandi erunt VEN-
 TI ac permittendi furere ex 4. AN-
 GULIS TERRÆ, ac procella exci-
 tanda omnium hueusque atrocissima
 inter gentiles, sub Imperatoribus simul
 binis Diocletiano & Maximiano: quæ
 persecutio digna profectò fuit nomi-
 natim innui in Apocalypsi & describi
 per impetum 4. Ventorum undique ir-
 ruentium ut flando sternant. quando
 hi duo præcipui hostes Christianorum,
 immani per orbem conspiratione, to-

tos vi & astu se impenderunt ad excin-
 dendam Religionem Christianam, &
 ad Christianos terrâ marique extin-
 guendos. Nihil propemodum, aut
 parum admodum, singulæ persecutio-
 nes præcedentes ad hanc furiosissi-
 mam: numeratos fuisse in singulos
 menses decies & septies millenos Mar-
 tyres, ut narrat Eusebius de solo Dio-
 cletiano! non remisisse sed crevisse ra-
 biem persequendi, decennio toto Im-
 perii, per Occidentem atque Orien-
 tem.

2. Sed non priùs hæc tam atrox
 tempestas, & flatus ventorum, quam
 signaculum peculiare & præmunitio
 electorum Martyrum & Confesso-
 rum. nam eum in finem coërent
 (quod græcè habetur, κρατῶντας) ac

DE-

DETINENT hos ventos ANGELI QUATUOR : laxaturi : n̄ sifterentur à potiore ANGELO, missō AB ORIENTE (qui ORIENS est Christus: Zach. 3. v. 8. Luc. 1. v. 78.) à quo Angelo SIGNUM exhibetur DEI VIVI.

Non laxandis antè quàm signentur servi DEI:

Hic injicit moram illis 4. Angelis, quoadusque præcautum fuerit de cælo servis DEI prædestinatis, qui signantur, nolint proinde promiscuè nocere: & verò nōlle optant, ut Angeli salutare; libenter enim detinent ac differunt flatum id est irruptionem ac turbinem venturum cum *nocumento* TERRÆ, MARIS, ET ARBORUM.

Nominantur hæc tria : quia dispersa erat multitudo innumera seniorum DEI in locis mediterraneis ; in maritimis, in arboretis & sylvis, (quas incolabat anachoretarum maxima copia,) seminariis Martyrum & Confessorum, prout mentio est in Conciliis & in Actis illorum temporum. Cùm igitur his omnibus ex locis extrahendū essent & abripiendi cumulatim servi DEI, & ad apostasiam cogendi omni genere artificiorum ac suppliciorum : congruum erat, ut fidelis DEUS, qui salvos illos vellet, præ-signaret eos, armaret, firmaretque adversus persecutionem omnium nominatissimam & periculosissimam.

Et moderato-ribus 4. Angelis. 3. Providentia DEI est, quòd ille motus & laxatio ventorum ac procella commissā sit moderanda 4. Angelis Præsidibus 4. cardinum orbis ac proinde primatiorum ventorum. hoc enim significant verba, QUIBUS DA-

TUM EST NOCERE : illā videlicet conditione, lege, & fine qui intenditur divinitus. insinuat namque his verbis conditio sub qua datum est, & quo limite ac fine datum : & quid eos faciat expectare detinendo ventos ; nempè ut signentur contra tempestatem & roborentur electi : ac demum quo fine postea permittere debeant & cujusmodi nocumentum terræ & maris, ut jam jam dicemus. Nam & S. Hieronymus in Dan. c. 7. quatuor *Angelicas intellexit potestates quibus principalia Regna commissa inquit sunt* : & ad hoc significandum adduxit locum Deut. 32. v. 8. (ex 70.) *juxta illud, quod in Deuteronomio legimus : quando dividebat Altissimus gentes, quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum juxta numerum Angelorum DEI.*

Ad hos Angelos is qui ascendit missus ab ortu Solis : NOLITE, inquit, v. 3. & c. QUOADUSQUE SIGNEMUS. quæ est invitatio illorum quatuor ut unà juvent prius in signandis electis per suos omnes angulos terræ. sic enim habet Arabicus textus : *quoadusque signetis.* nempè istā restrictione datum vobis est nocere, eaque cautione atque exitu permittere laxationem tempestatis, ut benè sit Signatis, & magno animarum bono quæ præmuniuntur ad certamen. hac signatione factā concitetur sanè orbis in Christianos terrā marique : Christianorum sanguine fundendo simul sæviatur adhuc, simul extinguitur idololatriæ vis : profeminetur illo semine fides Christi per 4. partes orbis, & in contumacia repro-

reproborum probentur propagenturque electi. proveniat ex his motibus bonum ingens, ô Angeli Signatores & administri simul Justitiæ & consiliorum DEI; quod est Christianæ Religionis dilatatio & profectus, Cœli ac Beatitudinis amplificatio & splendor, ac Beatæ multitudinis accumulatio.

Hæc enim verè contigerunt, seminatúsque est & propagatus Christianismus persecutione.

Donec deferbuit illa persecutio, in quatuor jam partibus disseminatâ fide: secutâque est pax, quod est Silentium de quo infra initio Capitis sequentis.

S. II.

Signati.

Signatura.

1. **F**igura fuit hujus Consignationis illa apud *Ezechielem* cap. 9. v. 4. facta in frontibus virorum per signum Thau salutare, quod formam habebat Crucis in antiquis literis Hebraicis. Immò & illa multò antè in *Exodo* cap. 12. v. 22. quâ in postibus Hebræorum exiturientium ex *Ægypto* signatum fuit illud idem signum: juxta S. Hieron. qui sic scribit in *Isai.* 66. *Ponet in eis signum* (v. 19.) *quod in Ezechiele, principio sub Thau litera Hebraica interpretatione monstratur: quo signo qui fuerit impressus, manus percutientis effugiet. Hoc & postes domorum in Ægypto signabantur, quando pereunte Ægypto solus Israël mansit illæsus.* Addit de Achaz, noluisse illum accipere hoc signum *Isa.* 7. v. 12. *Prophetam hoc precari, fac me-*

cum signum in bonum, psal. 85. v. 17. & *ps.* 59. v. 6. denique hoc nobis Dominum in frontibus nostris posuisse, *ut liberè, inquit, diceremus, signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Hæc Hieronymus.

Hoc signum generosæ libertatis impressum electis fertur in fronte, quæ sedes esse solet verecundiæ: & significat *καρπύσια* & confessionem apertam non erubescens Evangelium, & in illo crucifixum: quæ cum sit supernaturalis, affertur de cœlo, ab eo cui nomen est Oriens ex alto; gratiâ illius, & operâ præsentium Angelorum roborante nos in fide & dilectione Christi quæ fortior est morte atque omnibus tormentis.

Imprimat fortius nostræ fronti, ô Lector, sanctus DEI Angelus Orientalis hoc signum! & constanter meminerimus nos consignatos, ut servos Christi: 2. *Cor.* 1. v. 21. *qui signavit nos.* *Eph.* 1. v. 13. & cap. 4. v. 30. *signati estis.*

2. Hac occasione præmonstrantur omnium simul persecutionum Signati: quorum duæ sunt turmæ. Prima est

Turma
12. Tribuum
recensitarum.

est eorum qui ex Circumcisione conversi sunt ad Christum: quorum catalogus recensitorum, ex singulis Tribubus DUODECIM MILLIA: qui uterque tam duodenarius quam millenarius cum sit numerus plenus in Scripturis, ideo ducto duodenario milliū, seu multiplicato, in duodecim Tribus, prodit summa connumerorum plenissima, CENTUM QUADRAGINTA QUATUOR MILLIA: quo numero exprimitur series Judæorum tribulium Christi secundum carnem. fuitque ab horum numeratione incipiendum, quia *salus ex Judæis est.*

Turma
Gentiū
Signatarum.

Altera turma est ex Gentibus: utique etiam Signatorum. nam commune est utrisque signati: sicut vicissim stolæ, palmæ, canticum communia sunt illis qui ex Judæis.

Discrimen est in numero. quod ii, qui ex ISRAEL secundum originem simul carnis, sint numerabiles: cæteri, qui secundum solam promissionem, sint sicut stellæ Cœli, de quibus dicitur Gen. 13. v. 5. *numera stellas si potes*, quod de *promissa posteritate cœlesti* exponit S. Aug. lib. 16. de civ. cap. 23. Hæc TURBA dicitur innumerabilis homini: QUAM DINUMERARE, inquit, homo NEMO POTERAT (nam DEO non solum illi sed & capilli eorum numerati sunt.) Ait collectam esse EX OMNIBUS GENTIBUS, & gentium TRIBUBUS (distributione gentium à filiis Noë Gen. 10. v. 32.) ET tribuum POPULIS, ET populorum LINGUIS. Meminit hujus loci S. Cyprianus in lib. de exhort. Mart. cap. II. *Numerari non possunt Martyres Christi.*

stiani, restante Apocalypsi & dicente: Post hæc vidi urbem magnam &c. Concludit aureâ exhortatione ad omnes nos: Quod si tantus ostenditur & probatur Christianorum Martyrum populus, nemo difficile vel arduum putet esse Martyrem fieri, quando videat Martyrum populum non posse numerari.

3. Dignum est ponderatione, quod in prima Turma, in recensitione duodecim Tribuum signatarum filetur de Tribu Dan, & ejus loco reponitur Tribus LEVI. non alio notiore mysterio quam, ut isto suo silentio Apocalyptrico det indicium occultum nascituri Antichristi ex patre de tribu Dan: juxta vaticinium Jacob Gen. 49. v. 17. *Fiat Dan coluber in via, cerustes in semita, mordens ungulas equi ut cadat assensor eius retrò.* quod esto dixerit Jacob ad literam de Samsonem, cui convenit metaphora serpentis & reguli obsidentis vias populantium equitum, prout in Traditionibus Hebraicis in Gen. exponit S. Hieronymus, spirituali tamen eoque præcipuo in sensu prædictum esse de Antichristo sentiunt SS. Patres. Enimverò Patriarcham Jacobum respexisse ad utrumque, ad Samsonem & ad Antichristum eodem oraculo, nil est novum in Prophetis: cœpisse autem à Samsonem, & præviso ex eadem tribu Antichristo transisse atque avertisse se cum protestatione Christi (quæ *expectabo*, inquit v. 18.) non hinc oritur. Sic Jacobum introducit Hieronymus loquentem in hæc VERBA, l. c. *Videns ergo iam fortem Nazaraenum tuum &c. putavi, o DEUS, ipsum esse Christum Filium tuum: verum alter*

Cur omissa sit Tribus Dan.

I mihî

mibi Salvator mundi & mei generis præstolatus est. Absolutissimè S. Ambrosius lib. de benedict. Patriarcharum cap. 6. postquam prælocutus esset de Samson: non hunc, inquit, Prophetia significat, sed Antichristum, qui futurus est in tribu Dan. & in psal. 40. sed alter hic significatur futurus, Antichristus ille qui sedebit in Templo tanquam sit DEUS &c. ubi de illo explicat Scripturam citatam Gen. 49. v. 17. S. Augustinus lib. 6. in Heptateuchum quæst. 22. (Jacob) talia dixit de isto Dan, ut de ipsa tribu existimetur exsurrocturus Antichristus. S. Greg. lib. 31. mor. cap. 10. Antichristi adventus asseritur: & quia Judæa erroris sui laqueis capta pro Christo Antichristum expectat; benè Jacob (avertens se,) Salutare tuum expectabo Domine, id est, non sicut infideles Antichristum. explicat etiam ipse locum Genesis de Antichristo: & inter cætera; Ungulas quippe equi mordere, est extrema sæculi feriendo contingere.

Sanè hanc prætermiſſionem Tribus Dan, inter Signatos hoc loco Apocalypſeos, factam esse in detestacionem Antichristi gignendi ex Tribu Dan, docent magno consensu SS. Patres. S. Hieron. lib. 1. cont. Jovin. S. Ambros. S. Augustin. & S. Gregor.

modò citati. quibus omnibus antiquior S. Irenæus lib. 5. adv. hæc. cap. 30. cum Antichristum dixisset oriturum ex Tribu Dan: *Et propter hoc, inquit, non annumeratur Tribus hæc in Apocalypſicum his quæ salvantur.*

Propter eandem causam Tribui filiorum Dan, etsi majori natu quàm Nephthali, neque minori numero quàm cæteræ, tamen (ut habetur Josue 19. v. 40.) *egressa est fors septima*, ultimo videlicet loco: ut de qua Jacob infausta præviderat.

Neque tamen hinc, ex hoc silentio S. Joannis sequitur, neminem signandum salvandumve de Tribu Dan. sed neque Tribum hanc eo maximè nomine adhæsuram Antichristo quòd hinc originem sit habiturus: siquidem dicemus inferiùs in Tract. 24. fore ut apud Judæos dissimulet Antichristus hanc suam Tribum & procreationem ex incerto patre Danita: cum eum paritura sit mulier meretrix de Tribu Juda, adeoque gesturus sit se progenitum de femore Judæ, inde enim expectant legitimum Messiam & sceptrum, Gen. 49. v. 10.

Omnino congruè clandestina natiuitas indicata silentio est: in super & infanda.

S. III.

Habitus & præmium Signatorum.

Signatorum
situs:

i. **P**Rævidentur STARE ANTE THRONUM: cujus & loci & situs energiam dat S. Augustinus ser. 11.

de Sanctis: *Stant enim modò ante Thronum DEI, coronati, qui quondam ante thronum Judicum terrenorum jacebant pænis*

poenis astricti. ET IN CONSPECTU AGNI: de quo conspectu idem S. Doctor ibidem; *Stant in conspectu Agni, nullâ ratione illic à contemplanda eius gloria separandi, à cuius hic amore nec per supplicia poterant separari.*

Ami-
ctus:

AMICTI STOLIS ALBIS. *Per stolas albas, ait S. Aug. debemus intelligere mercedem Baptismi, premium Martyrii, mercedem aeternorum & gaudium caelestis patriæ.* ET PALMÆ IN MANIBUS EORUM. Et has & illas explicat breviter idem S. Aug. *Palmæ in manibus habent, quia præmia in operibus.* Et de palmis S. Ambros. ser. 98. *de temp. per palmam dextera Martyris honoratur: premium enim quoddam est palma Martyri: quæ consenti lingue dulcem fructum tribuit, & victrici dextera gloriosum præstat ornatum. Et planè palma Martyribus suavis ad cibum, umbrosa ad requiem, honorabilis ad triumphum: semper vivens, semper vestita foliis, semper parata victoriæ. Atque ideò non marcescit palma, quia Martyrum victoria non marcescit.*

Clamor:

ET CLAMABANT VOCE MAGNA; SALUS DEO NOSTRO QUI SEDET SUPER THRONUM ET AGNO. Etiam hunc clamorem, & quid sit clamor salutis DEO, exponit S. Aug. l. c. *Magnâ voce salutem DEO decantant, qui magnâ gratiarum actione recolunt, non, sua, se virtute, sed ipso auxiliante tribulationum impugnantium superasse certamina.*

Doxologia An-
gelica;

2. Hic OMNES ANGELI, IN & cum toto CIRCUITU THRONI, qui est SENIORUM ET QUAR-

TUOR ANIMALIUM, prociderunt & adoraverunt; cum hac clausula, AMEN: & cum formula sequente quæ continet 7. elogja erga DEUM.

1. BENEDICTIO: (græcè ἡ ἐὐλογία) quâ de DEO benè omnia dicantur. Ipsi attribuitur omnis perfectio illimitata: & Ipse dicatur esse in se & ad intra, quæ phrasîs est Scholarum Theologicarum, *omne bonum*; sibi met omnia & ἀντάρκης quantumlibet benè de eo dixeris, minùs dixeris quàm est: Eccli. 43. v. 29. *multa dicemus & deficiemus &c.*

Formu-
la illius:

2. CLARITAS: illi unde omne lumen est ad Extra & esse creaturarum: sine quo meræ tenebræ & non esse.

3. SAPIENTIA: ei qui est idea & artifex omnium rerum: quoniam in sapientia sua fecit illas (psal. 103. v. 24.) eâque disponuntur omnia & ordinantur.

4. GRATIARUM ACTIO omnium largitori beneficiorum.

5. HONOR tanquàm supremo dominatori omnium, & fini universorum ad quem & propter cuius honorem cuncta sint dirigenda. 1. Tim. 1. v. 17. *soli DEO honor.*

6. VIRTUS (græcè ἡ δόξα) quia Ipse est de quo Apostolus 2. Cor. 3. v. 5. *omnis sufficientia nostra ex DEO est, omne posse, & omnes vires nostræ ad operandum, naturaliter, super-naturaliter, sine quo aut cuius gratia & auxilio possumus nihil, Joan. 15. v. 5.*

7. FORTITUDO (græcè ἡ ἰσχύς) id est robur ad perseverandum

I 2 & per-

& perfringendum omnia aduersa per quæ pertingitur.

Ita, ut sit Ipse sibi omnia : Ipse Lux aliis : omnia in Ipso : ab Ipso : ad & propter Ipsum : cum Ipso & per Ipsum.

Claudunt formulam : Cuncta hæc pertinere & attribui debere DEO tam NOSTRO : & IN SÆCULA infinita, de quibus scriptum est psal. 83. v.5. in sæcula SÆCULORUM laudabunt te. AMEN.

Hi Signati unde uenerunt.

3. UNUS DE SENIORIBUS uellicat Joannem super his Signatis : QUI SUNT ET UNDE UENERUNT? ac desiderant audire, ipse respondet : uenisse DE TRIBULATIONE MAGNA (græcè, illâ magnâ,) persecutione animæ & tormentis corporis : luisse STOLAS SUAS & dealbasse IN SANGUINE AGNI, quod duplicem habet sensum ; primò de illo sanguine Agni, qui pro ipsis prior fusus fuit; in hoc enim & in meritis illius lotæ sunt stolæ eorum ; atque ideò dealbatæ, quia in sanguine Agni nouelli, sanguine lacteo, ait S. Bernardus ser. 1. de Paschate. Alter sensus est, de proprio suo sanguine quem effuderunt. sanguis enim, eorum fusus ex corporibus, ita sanguis est Agni, sicut corpora eorum membra Agni, & Agnus de semet queritur, Act. 9. v.4. *Saule, Saule, quid me persequeris?* in hoc ergo suo sanguine laverunt stolas, & reddiderunt eas albas ac lucidas : contra quàm tortoribus uisi sunt deformari sanguine, Martyres. quem potestimum sensum suggessit S. Augustinus l. c. *Stolas quippe, inquit, Martyres*

in sanguine Agni laverunt, dum membra sua qua oculis insipientium uisa sunt pœnarum squalore fœdari, sic potius fuso pro Christo sanguine ab omnibus munda uere contagiis, in super & beatâ immortalitatis luce digna reddidère.

Hæc ille Senior, undenam isti uenerint : quò autem pervenerint, addit : IDEO, ait, SUNT ANTE THRONUM DEI : ET IN TEMPLO EJUS sancto atque augusto SERVIUNT EI, quod est regnare : DIE AC NOCTE, id est perpetuò, prout S. Augustinus in hunc locum : *Dies quippe, ait, & nox non uicissitudinem temporis, propriè : sed perpetuitatem, tropicè, significat : nox enim non erit illi sed dies una (dies perpetua, illa una psal. 83. v.11.) melior in atris Christi super milia.* Pergit, fore domesticos DEI, qui HABITABIT SUPER ILLOS, tutos enim sub illo : fore, (quod iisdem uerbis dixit Isaias cap. 49. v.10.) ut NON ESURIANT NEQUE SITIANT, sine adustione SOLIS aut ÆSTU sint, id est, immunes ab omnibus incommodis uitæ mortalis. QUONIAM REGET ILLOS AGNUS, (græcè ποιμαίνε in loco pascuæ) ac DEDUCET AD VITÆ FONTES AQUARUM : addit Isaias, *ad fontes aquarum potabit eos : fontes, de quibus ipse Agnus Joan. 4. v.14. quòd saliant in uitam æternam.* In illa igitur uitâ fore, ut ABSTERGAT DEUS æternum OMNEM LACHRYMARUM AB OCULIS : quæ est consolatio ac Beatitudo quam promisit Agnus Matth. 5. v.5,

Et quò.

Ecce

Marty-
rum de-
nomina,

Ecce tibi fructus persecutionum: ad Cœlum deductæ amplissimæ colonix: in terris verò propagatio fidei per totum mundum, dum sanguis Martyrum, qui seminatus est, fuit (ut supra diximus cum Patribus) ubique semen Christianorum. Neque tamen soli Martyres sunt inter Signatos, tamen si eminent inter illos; de quibus dictum

fuit cap. 6. v. 11. quòd interficiendi erant: sed & Confessores atque omnes id temporis piè defuncti: etiam hi enim participes sunt tribulationis, & stolarum albarum, quas lavisse in sanguine Agni est communicasse tùm meritis illius, tùm persecutioni & passionibus ejusdem.

tio fit à
potiore;

Qua tanta in turba Signatorum, & cum illa, in circuitu Throni etiam nos: Signati prosternamur, & proni accinamus illam formulam Beatorum, cum suis 7. elogiis DEO & Agno: Benedictio, & claritas & sapientia &c:

TRACTATUS XI.

IN CAPUT VIII.

Diximus, in refectione sex Sigillorum, ostensa esse ea quorum pleraque initio & aliquâ parte sui cœperant tunc contingere, mundo atque experientiâ teste: atque ejusmodi, ut sint generalia omnium temporum. ob quas duas causas satis fuit has partes Diphtheræ percurri videndo & enarrari solis duobus Capitibus. Deinceps autem Visio & scriptio prolixior eorum, quæ & particularia magis, & inceptura eo tempore quod est inter ætatem S. Joannis & reliquum finem mundi: de quibus in apertura septimi Sigilli, per 4. Capita sequentia.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 8. Versu 1.) *Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cœlo, quasi media hora. (v. 2.) Et vidi septem Angelos stantes in conspectu Dei: & data sunt illis septem tube. (v. 3.) Et alius Angelus venit, & stetit ante altare habens thuribulum aureum; & data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium super*

, per altare aureum quod est ante thronum Dei. (v. 4.) Et ascendit fumus
 , incensorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo.
 , (v. 5.) Et accepit Angelus thuribulum, & implevit illud de igne alta-
 , ris, & misit in terram, & facta sunt tonitrua, & voces, & fulgura, &
 , terra motus magnus. (v. 6.) Et septem Angeli, qui habebant septem
 , tubas, preparaverunt se, ut tuba canerent. (v. 7.) Et primus Angelus
 , tuba cecinit, & facta est grandis, & ignis, mista in sanguine, & missum
 , est in terram, & tertia pars terra combusta est, & tertia pars arborum
 , concremata est, & omne fœnum viride combustum est. (v. 8.) Et secun-
 , dus Angelus tuba cecinit; & tanquam mons magnus igne ardens mis-
 , sus est in mare, & facta est tertia pars maris sanguis. (v. 9.) & mor-
 , tua est tertia pars creatura eorum qua habebant animas in mari, & ter-
 , tia pars navium interiit. (v. 10.) Et tertius Angelus tuba cecinit: &
 , cecidit de cœlo stella magna ardens tanquam facula; & cecidit in ter-
 , tiam partem fluminum, & in fontes aquarum. (v. 11.) Et nomen stel-
 , lae dicitur absinthium; & facta est tertia pars aquarum in absinthium:
 , & multi hominum mortui sunt de aquis, quia amara facta sunt. (v. 12.)
 , Et quartus Angelus tuba cecinit: & percussa est tertia pars solis, & tertia
 , pars luna, & tertia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum,
 , & diei non luceret pars tertia, & noctis similiter. (v. 13.) Et vidi, &
 , audivi vocem unius aquilæ volantis per medium cœli, dicentis voce mag-
 , na: *Va, Va, Va* habitantibus in terra, de cæteris vocibus trium An-
 , gelorum, qui erant tuba canituri.

S. I.

Silentium: & quæ in illo.

*Septimū
 Sigillum.*

1. **A**PERTO septimo Sigillo FA-
 CTUM EST SILEN-
 TIUM & quies à perfec-
 tione illa continuata & horrida tot
 consequenter Imperatorum ethnico-
 rum: simul & ab idololatria, quæ visa
 est suffocari vel extingui per sanguinem
Silentiū. Martyrum. Dicitur hoc Silentium

IN COELO factum esse, atque à
 DEO cœli profectum. præterquam
 quòd etiam Cœlum Ecclesia militans
 illo sibi factò gratulata est, magnâ &
 beatâ cum exultatione suorum San-
 ctorum in terris de repressâ supersti-
 tione idolorum, & fortiter expugnato
 Satana, opulantis Angelis sanctis;
 prout

In Cœ-
 lo.

prout de hoc Silentio canit Ecclesia in publicis precibus: *Factum est silentium in Cælo, dum Draco committeret bellum; & Michael (Præses Ecclesiæ, ac dominator idololatriæ) pugnavit cum eo & fecit victoriam.*

Mediâ horâ,

Factum est autem, QUASI MEDIA HORA. græcè *ἡμέρα* est tempus: unde S. August. ep. 80. ad Hefychium de S. Joanne in Apoc. *convenientius ille Apostolus creditur horam possuisse pro tempore.* Dicitur autem media: quia intervallo temporis medio inter persecutiones ethnicas præcedentes, & inter nova alia pericula, quæ impendent Ecclesiæ: quorum præcipua per sex primas Tubas denuntiabuntur, præmonentibus Angelis ut caveantur. In græco textu est *ἡμέρας*, id est dimidia hora: neque enim diu; nec integrè quies omnis, sed mediâ ex parte.

Incensatio multa,

2. Interea in hoc Silentio, & Ecclesiâ pacata, THURIBULUM ET INCENSA MULTA, in templis Christianorum publicè constructis toto terrarum orbe: ORATIONES SANCTORUM; vigor & flos divini cultus id temporis in omnibus Ecclesiis (nec minus eximius in Asiaticis:) ætas aurea in qua plerique maximi Doctores Ecclesiæ ac plurimi simul, effloruerunt: & plena omnia hymnis ac laudibus eucharisticis pro repressione diaboli, tranquillitate, incremento ac dilatatione Religionis Christianæ. Offert eas preces ANGELUS DEI SUPER ALTARE, ex thuribulo aureo: ascendente FUMO odorifero & pretioso CORAM DEO.

Præpa-

Dum interim hâc obortâ quiete so-

liciti statim Ecclesiæ ANGELI, illi vigiles Præsides SEPTEM, stantes in conspectu DEI (cap. 1. v. 4. & cap. 5. v. 6.) PRÆPARAVERUNT SE ad denuntianda alia gravissima pericula secutura in Ecclesiis cum cæteris, tum præsertim Asiaticis ad quas sermo & cautio valdè particularis in Apocalypsi.

Præparatio illorum sita est in eo: primùm ut excitent terrestres Angelos Ecclesiarum, Episcopos, ad proclamandum ea quæ sunt prædicta in Evangelio & præcavendum: Athanasios, Hilarios, Basilios, Nazianzenos, Epiphianos, Hieronymos, Chrysostomos, & ex aliis deinceps alios. deinde, ut his adjutores suscitentur Fundatores Ordinum, vitæ cælibis Angelicæ, & prædicationis Evangelicæ: qui circa illa tempora cœperunt ex instituto S. Basilii, Hieronymi & in posterum sequentium. qui Ordines velut *Tuba* infonuerunt per universam Ecclesiam, successionem mutuâ, & numero septenario id est universo, usque in diem mundi extremum: & multùm profuerunt præmuniendæ Ecclesiæ servandæque in his turbis. De hujusmodi significatione horum 7. Tubarum S. Hieronymus suggerit breviter his verbis (commentario in Joëlem cap. 2.) *In Apocalypsi quoque Joannis legimus 7. Angelos accepisse Tubas singulas; quibus per ordinem canentibus facta sunt quæ Scriptura describit. Præcipitur ergo nunc Sacerdotibus & Magistris, ut exaltent quasi Tuba vocem suam ut canant Tubâ in Sion, id est in Ecclesia quæ interpretatur specula atque sublimitas. Talis hîc est*

ratio tubarum.

Quid significet ea præparatio.

Et præ-
nuntia-
tio quo
finē.

est præparatio Tubarum; & semper is est finis cur DEUS prænuntiet independentia mala, ut evitentur: etiam quando talia dicitur per se suosve Angelos immissurus aut permissurus, ut rectè S. Chryostomus hom. 61. in Matth. *hæc minatus est, ne hæc accidant.* & hom. 10. *plagam minatur; non ut eam in nos inducat, sed ut nos ad se potius adducat.* & alibi: *quare quæ facturus es malaprædicis? ut non faciam quæ prædico.* Et S. Hieron. DEUS *neminem punire desiderans, quod facturus est committatur.* & patet Jonæ 3. v. 10. *miserus est DEUS super malitiam quam locu-*

us erat ut faceret eis, & Non fecit.

3. Postremò, post multa incensa memorabile illud accidit, ut ex suo Thuribulo, DE IGNE ALTARIS *miserit* Angelus IN TERRAM! significans, ex ipso Altari & iis ipsis qui ei deserviunt Ecclesiasticis oritura mala: unde existant TONITRUA everfura pacem Ecclesiasticam: VOCES & lites Episcoporum: FULGURA, excommunicationes contra invicem: ET TERRÆ magnus MOTUS, id est, mutatio Ecclesiarum tremenda; ut jam videbimus.

Ignis de
Altarii.

Et omni-
na.

§. II.

Tubæ 4. primæ.

7. Tubæ: IN numero 7. Tubarum respicitur ad SEPTEM TUBAS, quarum usus in Jubileo, qui est annus remissionis pro electis: & ad 7. buccinas, cum quarum clangore circumitur Jericho civitas & populus reproborum: Jos. 6. v. 4. Ad singulas Tubas prædicuntur mala: & quidem semper auctiora vel incurabiliora usque ad ultimum *Væ*, quod est Tubæ septimæ.

De his malis Apocalypticis, prænotavimus in Prolegomeno §. 2. & 3. non esse grandinem, locustas, tenebras & cæteras plagas vel hujus Capitis vel Capitis 16, intelligendas literaliter. nequaquam ista est phrasia Apocalypseos, neque hæc mens scribentis mysteria Ecclesiastica ad Ecclesias Asiæ. Per

plagas IRÆ DEI debent præcipuè intelligi plagæ Ecclesiasticæ: tales quæ referantur ad culpam; quod est objectum iræ divinæ: & universè per tentationem, quæ prædicatur, tam timentam & ultimam debet intelligi persecutio potissimum ea quæ fit animabus, & seductio: juxta illud Christi, non admodum aut minus timendum esse (Luc. 12. v. 4.) *ab his qui occidunt corpus,* atque adeò plus timendus est Antichristus suâ imposturâ & prodigiis, ac potestate quæ Draconis est propria, seducendi animas: fingendo se Messiam & adversando extollendoque se super omnem Deitatem. nam iis, quas etiam exercebit, atrocissimis pœnis, quibus coget corpora tanquam Tyrannus

vio.

violentus & Cornu Bestiale; isto, inquam, genere persecutionis etiam primis sæculis, nondum tunc soluto Diabolo, & quidem crudelissimè sævitum fuit.

Quorum est proclamare.

His positis sicut non potest vocari in dubium salvâ fide Catholicâ, quin hic libet sit Apocalypsis, id est, prophetia futurorum, & eorum maxime quæ de confiniis Asiæ, & quæ pertinent ad illas Ecclesias: ita nulla est admittenda dubitatio, quin prædixerit hæreses & schisma. Hæreses primatiæ illæ duæ sunt: Ariana; & ea quæ biceps à Nestorio & Eutychete. harum enim duarum cæteræ furculi, & cum iis connexæ: & hæ duæ pestilentissimè propagatæ. Schisma verò etiam crevit, adultum usque hodie: & illa duo genera hæreseon nondum extincta usque ad nostra tempora. De his futuris, tantum abest, ut existimandum sit Apocalypsin tacuisse ut etiam Tubis duxerit proclamanda: sed phrasi hieroglyphicâ sibi solenni; quam juvante Deo explicemus.

i. Tuba præcavet turbas Arianorum.

i. Ad primam Tubam prædicuntur turbæ Arianorum in Ecclesia: quorum integra & frequentia Concilia (intellige, Conciliabula.) Ibi FACTA EST GRANDO, quæ significat obstinationem: ET IGNIS, id est Zelus æmulationis quasi pro Deo: MISTA SANGUINE, id est peccato blasphemæ: malum MISSUM IN TERRAM, permissum cœlitus.

Hieroglyphicum: combustio medicamentorum.

Describitur, per simile grandinis & incendii terrestris & sanguinis: quorum iste est pro contaminanda terra & inficiendâ contagio; grando pro sternendis arboribus; ignis pro omni viridi depascendo. CONCREMATA est enim inter grandinem & sanguinem zelo illo ac dogmatis eorum TERTIA PARS TERRÆ, ubi civitates & populi: TERTIA PARS ARBORUM, ubi Cœnobia & Anachoretæ; etiam ipsi secuti partes Arianorum: FOENUM autem VIRIDE OMNE (græcè πᾶς χόρος

χλωρός, id est, omne germen virens) quod protulerant Ecclesiæ paulò antè in fertili statu, COMBUSTUM EST.

Duravit hoc malum non modò sæculis totis; nec non, cum persecutione per Imperatores aliquos Arianos & ejectione Episcoporum orthodoxorum; neque sine varia etiam direptione, vastitate, incendiis terrarum usque in Italiam & extremum Occidentem, per Reges Arianos Gothos, seu Ostrogothos seu Visigothos, est per Vandalos æquè Arianos ad meridiem: verùm etiam usque ad hodierna nostra (dum hæc in Apocaliptyn scribimus) tempora cernitur in suis scintillis. Atque inde ab initio traxit post se, alias Hæreses affines; quarum Macedoniana, Eunomiana, & similes blasphemæ contra Sanctissimam TRINITATEM: Dux & incentivum etiam sequentium dissensionum; de quibus jam jam ad Tubam secuadam.

Malum diuturnum & crudelissimum

Veruntamen excitati ad TUBAM

Profuit cantus Tubæ.

K

Oecu-

Oecumenici Nicæni aliorumq; Conciliorum laboraverunt in extinguendo incendio Doctores atque Episcopi orthodoxi : & salvârunt duas partes Ecclesiæ , tertiã parte amissã.

Secunda Tuba præcinit tumulum inter se Nestorian. & Eutychn.

Hieroglyphicum: ardor montis in maritimis.

2. *Ad secundam Tubam*, turbæ in Ecclesia novæ : uno eodémque tempore, Nestorianorum simul & Eutychnianorum : quorum Auctores doctrinã conspicui & sublimes auctoritate, alter Patriarcha, alter Abbas infulatus, uterque Constantinopolitanus, veluti MONS MAGNUS, EXARSERUNT contra invicem, & præcipites *Missi* turbaverunt MARE Totum Constantinopoleos : ita ut TERTIA PARS illius MARIS FACTA sit SANGUIS duarum sceleratissimarum hæresum inter se pugnantium : & TERTIA PARS eã peste MORTUA sit ANIMARUM, quæ IN MARI atque in insulis Archipelagi : & oris cæteris longè latèque : ET interierit TERTIA PARS NAVIUM & negotiationis transmarinæ ; illius tam celebris navigationis & commercii per Formatas seu Communicatorias ut appellabant, cum Ecclesia matrice orthodoxa. Huc spectat illud S. Augustini in Psal. 142. *Tales montes, jam sæpè diximus vobis, significant magnas quasdam animas sed malas. Non fecerunt hæreses, nisi magni homines, sed quantum MAGNI tantum mali MONTES.*

Malum permansens præ om-

Describitur hoc naufragium Ecclesiarum & insularum Asiæ, per simile tempestatis maritimæ. Duravit diutissimè, & durat etiamnum (dum hæc scribimus, inquam) apud Asiaticos, uti

adhuc tertia pars eorum qui nomen Christi utcumque retinent, sunt alii Nestoriani, alii Eutychniani: utriusque impiissimè rei læsæ Majestatis in Christo seu uniùs personæ, seu duarum naturarum.

Contra quos, ad sonum TUBÆ in Conciliis Ephesino & Chalcedonen- si, insurrexerunt Patres ac præcones orthodoxi, & servaverunt etiam ibi duas partes Ecclesiarum tunc ab interitu. Neque aliæ Hæreses similes in Asia visæ tam primariæ & noxiæ, quàm illa Arii; & hæc Nestorii cum Eutychnete; cujus postremi, soboles Monothelitæ.

3. *Ad Tertiam Tubam* latè serpens malum & valdè perniciosum Orientalibus, incepit à lapsu DE COELO, quod est Ecclesia, STELLÆ MAGNÆ, Sedis Patriarchalis Constantinopolitanæ, in schisma præ superbia Photii schismatici, appetentis sibi primatum, ac dejecti de Cælo per Universale Concilium. Quod schisma invidiosè ARDENS, TANQUAM FACULA parva, incidit in FONTES AQUARUM, id est in cæteros Patriarchatus & primarios Episcopos, qui etiam ipsi pro Photio celebrârunt sua Concilia : ET IN FLUMINUM, Prædicatorum qui ex illis fontibus suum fluxum recipiunt, PARTEM TERTIAM. Nomen Schismati ABSYNTHIUM : quod vitia vitæ aquam dulcem uniformis gustus & unionis inter Ecclesias. Ad eò ut TERTIA PARS AQUARUM versa sit in amaritudinem ac malignitatem : ET HOMINUM MULTI, qui

nibus hæresibus,

Profuit cantus Tubæ.

Tertia Tuba præfigit imminens Schisma Ecclesiarum.

Hieroglyphicum: Vitiat à lapsu Stellæ, qui

qui inde potabantur, **MORTUI SINT** fide sua Schismatica sine operibus & nexu charitatis.

Describitur hæc noxa per corruptionem fontium ex ruina Stellæ. Respicitur etiam ad simile fontium & potus aquarum amarissimi, Exod. 15. v. 23. *Nec poterant bibere aquas de Mara eò quòd essent amara.*

Profuit cantus Tubæ.

Quando etiam tunc sonuerunt **TUBA**, & hominum cæteris aquam dulcem propinârunt Doctores tenaces Catholicæ unitatis. Sed ex partibus fontium & fluminum non fuit exhaustum malum, quin perduraret sapor amaritudinis.

Quarta Tuba denuntiat defectiorem horreandan.

4. Donec *Ad quartam Tubam* non solum corrupta schismate, quod ab hinc duobus ferè cœperat sæculis, jam demum apertissimo & communi, verum etiam prolapsione interim in errores, jamque in pertinacem defensionem falsorum dogmatum, ut solet diuturnum schisma degenerate in hæresin, (Blasphemiam de Spiritu Sancto &c. saltem in modo loquendi sentiendique vulgari) iusto **DEI** iudicio **PERCUSSA EST** caligine atque *obscurata* defecit **TERTIA PARS SOLIS** qui est Fides seu Doctrina vera Christiana: **ET TERTIA PARS LUNÆ**, quæ est Ecclesia legitima: **ET TERTIA PARS STELLARUM** qui sunt Episcopi, *Multis* (ait S. Augustinus de stellis in Ep. 80: ad Hefychium) *qui gratiâ fulgere videbantur & cæteris præfulgere,*

Hieroglyphicon: defectio Solis & siderum.

quomodo enim non multi, cum una cum Patriarcha Constantinopolitano desciverint etiam alii Patriarchatus fundati ab Apostolis, Alexandrinus, & Antiochenus, & qui accesserat Hierosolymitanus: ita ut defectio facta sit lucis seu Veritatis penè omnium Asiaticarum Ecclesiarum, quæ tertia pars fuit, neque ignobilis quidem pars Ecclesiæ univertalis: adeò ut **NON LUCERET** illa **PARS TERTIA DIEI**, id est Solis; **ET NOCTIS** id est Lunæ Stellarumque **SIMILITER**, habitantibus in umbra mortis. *Ecclesia enim est* (inquit I. I. S. Augustinus) *Sol & Luna & stella, cui dictum est* (Cant. 6, v. 9.) *Speciosa ut Luna, electa ut Sol*: quæ non apparuit (Vox est S. Augustini) in illa sui parte, id est in particularibus illis Ecclesiis.

In his Tubis servatus est ordo Hieroglyphicorum mundi materialis. Nam post combustos mediterraneos, merfos maritimos, fluviatiles infectos; quæ sunt tres Tubæ præcedentes, hæc quarta calamitas describitur per similitudinem defectionis in sole, stellis, & luce aëris. Durat magna ex parte usque in præsens: inter dehortationes & sonitum continuum **TUBÆ**, qui in reliqua Ecclesia conservavit lumen, & aliquando in illis aliquid restituit tunc quando cecinit Tuba

Profuit cantus Tubæ.

Concilii Florentini.

* *

§. III.

Clamor Aquilæ : Væ.

Aquila. **1.** **C**Lāngit VOCE MAGNA ;
 Symbolum Imperii, AQUILA Constantinopolitana, Romani Orientalis Imperii Regia, inde à Constantino Magno celeberrimi factis Christianis & Doctoribus. Pavet, malè ominabunda super impendente omnimoda ruina Religionis & dominationis Christianæ in Oriente! Syriaca versio addit : Aquilam habuisse *in medio cauda sanguinem* : Omen finis exitialis propter peccata, quæ significantur sanguine in Scripturis.

Vox ejus **2.** *Volat* vox ejus, id est fama ejus, **PER MEDIUM COELI**; quacumque patet Ecclesia Dei, Orientem inter & Occidentem : malè metuentibus, illi Imperio & Christianæ Imperiali Sedi, omnibus populis ad illam famam. Injiciebant hunc metum & augebant hunc clangorem aquilinum progressus ingentes circumquaque Saracenorum infidelium, auctore ab hinc aliquot sæculis Mahomete Arabe, cujus posterigrassabantur in Oriente, & imminabant Imperio & Christianitati tremendum in modum.

Piget meminisse interpretum quorundam, exponentium Aquilam esse vel Prophetam qui per mediam terram

percurrens proclamet sequentes plagas : vel etiam Angelum aquilæ formâ assumptâ pervolantem undique. Quid hoc postremum literale aliud est quàm desperare & deserere interpretationem literæ Apocalypseos?

3. Superest & incumbit *triplex VÆ* **Væ, Væ**
 triste **HABITANTIBUS IN TERRA**, præcipuè Asiaticis : quod incutietur ad tantum trium reliquarum Tubarum; de quibus in Capitibus tribus sequentibus. Advertit S. Ambrosius, super hunc locum Apocal. ex lib. 2. de Abraham cap. 7. non illud **Væ** dici hominibus omnibus; distinguit enim inter **INHABITATORES** terræ, id est homines *terrena conversationis*, & inter accolam qui sunt homines *in terris positi quorum conversatio in caelis est*. Ergo, inquit, non habitatores, sed *accola sumus terra hujus* : *accola enim temporalis diversorii spem gerit* : *habitator autem omnem spem atque usum suæ illic substantia locare videtur ubi habitandum putaverit*. Quem Ambrosius accolam, S. Petrus *advenam* nominavit & peregrinum qui se abstinere à carnalibus desideriis. 1. Pet. 2. v. II.

Habitantibus in terra.

Satagat pius Lector eximere se hujusmodi Væ quod dicitur habitatoribus terræ; & illud sibi applicet sancti Ambrosii quod subjunxit post citata verba : *Itaque qui est terra accola, habitator Cœli est; qui autem habitator terræ, possessor est mortis.*

Et

Et illud Ruperti Abbatis in Apocalypsin hinc: quibus vel qualibus vae? habitantibus, inquit, in terra: id est, eis quos omnino ne sursum aspiciant detrahie terra, detinet affectio terrena.

TRACTATUS XII.

IN CAPITIS IX.

TUBAM QUINTAM.

Ventum est ad quintam Tubam, quæ annuntiat illud quod est Primum Vae de tribus: nam postea secundum vae ad cantum Tubæ sextæ. In quibus duobus vae infertur non soli vastitas illi Aquilæ, sed Asiæ & mundo universo: atque omnium maxima pericula Christianis inhabitatoribus orbis terrarum.

Tuba sexta præmatur abolitionem Imperii Christiani, Constantino-
poli.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 9. Vers. 1.) Et quintus Angelus Tuba cecinit: & vidi stellam de caelo cecidisse in terram, & data est ei clavis putei abyssi. (v. 2.) Et aperuit puteum abyssi: & ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ; & obscuratus est sol & aer de fumo putei: (v. 3.) Et de fumo putei exierunt locustæ in terram, & data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terra: (v. 4.) Et præceptum est illis ne laderent foenum terra, neque omne viride, neque omnem arborem: Nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis: (v. 5.) Et datum est illis ne occiderent eos; sed ut cruciarent mensibus quinque: & cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii cum percutit hominem. (v. 6.) Et in diebus illis quarent homines mortem, & non invenient eam: Et desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis. (v. 7.) Et similitudines locustarum similes equis paratis in prælium: & super capita earum tanquam corona similes auro: Et facies earum tanquam facies hominum. (v. 8.) Et habebant capillos sicut capillos mulierum; & dentes earum, sicut dentes leonum erant: (v. 9.) Et habebant loricas sicut loricas ferreas, & vox alarum

earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum:
 (v. 10.) Et habebant caudas similes scorpionum, & aculei erant in caudis
 earum: Et potestas earum nocere hominibus mensibus quinque; & ha-
 bebant super se. (v. 11.) Regem Angelum abyssi, cui nomen hebraicè
 Abaddon, græcè autem Apollyon, latinè habens nomen Exterminans.
 (v. 12.) Vt unum abiit, & ecce veniunt adhuc duo v. post hac.

S. I.

Putei reseratio & fumus.

Stella. I. **S**Tella quæ DE COELO ceciderat in Tuba tertia, videt esse datam clavem PUTEI ABYSSI: Qui si aperiatur, egredietur fumus sicut FORNACIS MAGNÆ qui obscuritatem densiorem minatur soli & aëri. STELLA est Patriarchatus Constantino-politanus cum sua urbe, quæ, ut vidimus Cap. præcedente v. 10. inciderat in schisma, & pro eo quod fuerat in Cælo collocata, jacebat collapsa in imum terræ, contermina puteo abyssi. Erat secta Saracena puteus abyssi, quem foderat Arabs impostor, receptaculum profundum in quo collectæ superstitiones ac blasphemiarum progeneratæ ex inferno. Coaluerat (horrendum dictum!) & intumuerat propemodum octo sæculis, sed tanquam puteus opertus: qui nondum inundaverat Ecclesias quas Joannes nominavit. Quamobrem in Apocalypsi alia ferè commemoratio illius necdum fuit opus: præterquam ea quæ præcessit per medium Cœli (Cap. præced. v. 13.) vociferationis, & impendentis Væ atque horroris diu ac sæpius à Saracenis incussi & appropin-

Puteus
abyssi.

Adhuc
apertus,
ne ebulliret.

quantis. Adhuc FUMUS ejus, qui doctrinam illam significat infernalem, coercitus intra illam suam nationem Saracenorum & Sectam interim atnebatur ne ascenderet aut superfunderetur Imperio & culmini Christianorum.

2. Donec hunc puteum sibi APERUIT Constantinopolis schismatica & contumax in oblocutione adversus originem ac personam Spiritus sancti. Nam hujus Divinitate vindice DATA EST EI CLAVIS, id est facultas aperiendi permessa: postquam Schisma sex sæculorum & errores sponte assumpti præparaverant illam potestatem & illum aditum execrandum ex profundo superstitionum.

Diximus *fumum* significare doctrinam sectæ Saracenæ: is quasi ex FORNACE MAGNA sic ex inferno eum afflante fuerat progenitus: & in illo puteo, in illa sua Secta, conclusus interea tenebatur.

3. Nam ipse ille quidem puteus intra se fumabat jam per sæcula complura: & in illo agmen locustarum, quod natum erat in profundo abyssi, pascebatur

Apertus
ra putei.

Fumus putei.

batur illo suo fumo doctrinæ superstitiosæ. Dudum hic fumus ejus infernalis, impatiens coarctationis & angusti spatii concutiebatur terram, erupturiens usque ad & subter Constantinopolim: sed hac adhuc inaccessâ reprimebatur intra statutos terminos, longâ dissimulatione DEI circa illam tantam urbem, & coërcitione putei, hoc est, *Sectæ ex abyffo collectæ, Quoad sub-*

lato repagulo, aperiente obstinatissimo Schismate tot jam sæculorum inventerato unâ cum pertinacia in temperariis dogmatis, diffusus est fumus atque intromissus in sedem olim Regiam Imperiis & Religionis Christianæ: cuius omnem reliquam sustulit lucem; & offudit tenebras Soli & aëri illi tantas, ut impediverit accessum & spem omnis illustrationis supernæ.

Obscuratio.

S. II.

Locusta ex fumo.

Locusta.

1. Simul cum illo suo FUMO repleverant LOCUSTÆ putei urbem ac ditionem atque Imperium Constantino-politanum, permixtæ & emissæ ad potiundum illo & ad Religionem conculcandam: additâ illis POTESTATE simili SCORPIONUM. Quæ, & omnia quæ hîc narrantur, manifestè cadunt in irruptionem Turcarum Constantinopolim: quando eâ potitus est Mahometes ejus nominis Imperator primus, everfor Orientalis Imperii anno Christiano 1453. Et, quod est væ primum, transit urbs & orbis Ecclesiæ Orientalis ad Turcas.

Hi sunt enim posteri & successores Saracenorum; progenies & indoles Tartarorum ex quibus prodierunt. Plinius lib. 6. nat. hist. cap. 7. meminit *Turcarum* jam tum circa Mæotidem paludem. Multitudine sunt sicut locustæ; virulenti sicut scorpiones.

2. His locustis non est negotium

devorandi FOENUM TERRÆ & quod in illa VIRIDE & quidquid pomorum in *arboribus*; prout refertur de locustis in Ægypto, quæ fuerunt figura vel umbra harum, Gen. 10. v. 15. Quasi dicat S. Joannes: non esse de genere locustarum brutarum; sed esse homines, quod apertè (v. 7.) subjicit ex FACIE dignoscendum. Quapropter in hunc versum quartum Apocalypseos, rectè ait Rupertus Abbas Comment. lib. 5. *Per spicue ostendit quia non per proprietatem sed per similitudinem Locustas de fumo illo exisse dicit: dum, quod locusta est facere, hoc illis interdictum esse scribit: locustarum namque est ledere fœnum terræ, & omne viride, omnemque arborem, quemadmodum inter plagas Ægypti scriptum est. Istitis autem, ne quid talium, sed tantum homines laderent: quia videlicet & ipsi homines erant qui hic Locusta dicti sunt. Homines igitur cum sint, PRÆCEPTUM EST ILLIS TANTUM HOMI-*

Potestas data:

HOMINES cruciare, eosque schismaticos quorum superficiem terræ operuerunt; nam hi sunt **QUI NON HABENT SIGNUM DEI** quod habere deberent à Spiritu sancto legitimum coram DEO & Ecclesia **IN FRONTIBUS SUIS**. Immò neque hæ locustæ ad interficienda corpora schismaticorum incolarum sunt propriè destinatæ, sed ad *cruciandum*, id est affligendum captivitate & servitute ejuscemodi præ qua *mors sit optabilior*, ut dicitur v. 6.

Limitata præcepto;

Tripliter.

Atque hoc est primum, quod *præcepto*, id est providentiâ divinâ, hic dicitur caveri. Accedit illud quoque alterum (nam uno eodémque verbo Apocalypseos dicuntur simul plura) quòd itidem cautum fuit divino eodém consilio & decreto, ne illis etiam in terris absumerent *omne germen Christianismi*, neque *omnem virorem pietatis erga Christum ac venerationis*, neque ut inter *arbores*, officerent habitationi eremicularum aut cœnobitarum. Etenim notorium est de Turcis, quòd patiantur fidem & cultum Christi, dummodò semel illas terras sibi subjecerint gladio & habeant subjugatas: Tolerant enim in Græcia, in Natolia seu Asia minore, in Syria, ipsis Hierosolymis templa: monasteria: quatuor Patriarchatus veteres qualescunque: peregrinationes undique visitantium loca sancta & sepulchrum Christi: aded ut non solum permittant sed etiam committant custodiæ Christianorum habere illis hospitia sua & asceteria religiosa. Habet Constantinopolis Galatam seu Peram oppi-

dum, solo disjunctum Sinu, latitudinis triginta passuum: in quo plerique incolæ Christiani, ac præcipuè mercatores. Habet urbs Græcum Patriarcham, cui Monasterii sui ædes nobilis: Græcis cæteris ædes sacræ, etsi obscuriores, septuaginta censentur ab iis qui viderunt: Armenorum septem: Francorum decem circiter. Quem numerum aliis examinandum relinquimus. Quid quod perniciosissimâ simulatione suæ doctrinæ, ac velut incrustatione suæ Scripturæ (hanc enim Arabicum nomen sonat Alcoranus,) nec damnent quidem ita Christianos, quin concedant posse salvari: quos sicubi cogant abnegare Christum, id neque est illis generale; neque per se intentum (eâ violentiâ), id est, non propter abnegationem ipsam, sed ut securè utantur iis in bello, quos Renegatos vocant & omnes applicant ad arma. Denique illud etiam est tertium eorum quæ caventur præcepto, id est, dispositione divinâ: ut cum servitus & jugum illorum sit intolerabile in schismate his, qui, non signati, destituuntur gratiâ & DEI auxilio supernaturali, veris quidem servis DEI & signatis electis cedant omnia in bonum & ad salutem. Quò spectavit cantus TUBÆ.

3. Tempus **CRUCIATUS** definitur **MENSIBUS QUINQUE**: neque enim temerè in hoc loco nominantur menses. Rupertus quidem Abbas in Apoc. lib. 5. comment. *Quare autem mensium potius quàm annorum nomine vel numero illa servitutis tempora* (Loquitur de Israëlitarum mutatione servitutis) *Designantur? videlicet,*

Profusè cantus Tubæ.

Cruciatu mensibus quinque.

delidet, quia in mensibus secundum Lunam, quos solos Hebraei, de quibus sermo est, noverunt vel computant, mutabilitas crementi vel decrementi est; quæ & stultorum mutabilitatem significat, dicente Scriptura, Stultus ut Luna mutatur. Et infra: Potestas eorum nocere hominibus, mensibus quinque: id est servituti eos subicere per vices quinque. Ita ille.

Sed enim multò aliud Mysterium & evidenter aperitur in his mensibus: Et quidem duplici ex capite & sensu. Primò: constat eos Lunati circuitu effici: Et Lunationes esse Turcarum proprias, qui habent Lunam pro insigni, pro tutela, pro ornamento; & incrementa ejus ac decrementa pro superstitioso augurio: urbes ipsæ signantur Lunâ in mappis geographicis, & datur intelligi eas esse in ditione Turcarum. Lunationes autem quinque significant totidem mutationes (Eccl. 27. v. 12. *Ut Lunam mutatur*) quæ acciderint in Imperio Turcarum inde à prima regni hujus origine: & est numerus Lunationum quinquarius, id est

imperfectus in serie numerorum, utpote dimidius denarii qui est numerus perfectus. Computet peritus revolutionum Turcicarum mutationes quæ intervenerunt usque ad nostra tempora: & divinet quid restet ab accomplishmente quinarum; speretque prope abesse catum illius Jericho. Secundò: meritò Schismatici subiecti sunt Lunæ Mohometicæ: quia elegerunt mutari per schismata: & patiuntur vices stultitiæ sui ipsorum, In quos cadit illa expositio Ruperti in hunc locum (quam ille applicat variæ servituti Israëlitarum:) *Quod ergo dictum est; sed ne cruciarentur mensibus quinque; idem est ac si diceretur: sed ut quinquies in stultitiam mutati in servitutem redigerentur per vices quinque.* Videtur Apocalypsis hoc numero inundationis Locustarum respexisse ad inundationem quasi diluvii Asiatici; nam illa in Genesi obtinuit terram *diebus centum quinquaginta*, qui sunt menses quinque; cap. 7. v. 24.

§. III.

Descriptio Locustarum.

Jam quod ad Locustas attinet, hæ aptissimè referunt Turcas.

Locusta, r. **E**st locustæ materialis apud Italos animal infestum, nomen Cavaleta, quod sonat parvum Equum; eò quòd speciem gerat equi cataphracti, animal lorica-tum. Habet pinnas pro aculeis: va-

stat agros ac devorat: inquietum & vagum: agmen earum impudens quod omnia percurrit saltu ac volatu: sordidum quod omnia inquinat quantumvis munda aut regia. Ipsæ cum sint vi-

L

les

les & exiguæ, totas provincias depascuntur & abliguriunt.

Impe-
rium
Turca-
rum.

2. Sequitur in Apocalypsi descriptio Turcici Imperii ad vivum. SIMILES, inquit, EQUIS PARATIS IN PRÆLIUM : ob audaciam armorum & professionem atque ardorem belli in quo ponunt omnia.

SUPER CAPITA EARUM TANQUAM CORONÆ SIMILES AURO. Habent verò, habent capita coronata velut auro : coronam in Syria ubi Damascus sedes est Regni: in Palæstina, ubi Hierosolymæ : in Africa, Tuneti : in Thracia, Constantinopoli: in Asia minore, Trapezuntii quæ est civitas Cappadociæ: ut omitam Reges & Principes tributarios in Bulgaria, Servia, &c.

FACIES EARUM TANQUAM FACIES HOMINUM. Quò manifestissimè ostendat non esse alios quàm homines : immò & præ se ferre ac servare certas leges humanitatis ac politiæ, cum erga exteros, tum inter se præsertim.

HABEBANT CAPILLOS SICUT MULIERUM: Agathias lib. 1. scribit fuisse *intonfos, sordidos, implexos, squalidos*. Hodieque alunt cirrum aut crinem pendulum ex occipite; mulierum autem appellatione notatur eorum polygamia & mulierositas.

DENTES EARUM SICUT DENTES LEONUM. Ea est feritas in comminuendo quod ceperint; retinendòque mordicus, tanquàm dentibus : Barbara & arrogans in rapiendo & subjugando, tanquàm Leonum. Est & dentium leonis, naturalem af-

ferre putorem; infami mancipatu detinere. HABEBANT LORICAS SICUT LORICAS FERREAS. Pectus ac præcordia indurata, bellicosa, ferrea.

VOX ALARUM EARUM SICUT VOX CURRUUM EQUORUM MULTORUM CURRENTIUM IN BELLUM. Quis nescit eos pollere multitudine qua se effundunt in bellum: ac maximè equitatu valere, ac velut alatorum currum sono perstreperere atque horrendâ cum vociferatione additâ procurrere in aciem?

HABEBANT CAUDAS SIMILES SCORPIONUM, ET ACULEI ERANT IN CAUDIS EARUM: Vulnerant etiam animas, & aculeum infigunt apostasiam: non velut à fronte & apertè, ita ut velint extorres omnes Christianos; sed fraudulenter; implicando velut caudâ quâ alliciunt, aut pertrahendo captivitate quâ feriunt & premunt. Rupertus Abbas Com. lib. 5. *Scorpius, inquit, prius capite blanditur; & post, caudâ feriens mortifera venena diffundit.* POTESTAS EARUM NOCERE HOMINIBUS: Violenta; & insidiola; genio ac formâ compositâ (pro ut hîc describitur) non ex solis locustis, sed commixta ex homine, leone, scorpio, & equo: præparatione belli ut equorum armatorum; facie, ut hominum; dentibus, ut leonum: caudis & aculeo tenus, scorpionum: multitudine, inquietudine, vexatione, ac vastatione locustarum. MENSIBUS QUINQUE: Circulo Lunari; de quo diximus §. præcedente. 3. ET

Rex locustarum.

3. ET HABEBANT SUPER SE REGEM &c. Cùm locustæ materiales *Regem non habeant*, ut dicitur Prov. 30. 27. At hæc habent, quia homines sunt. *Regi* NOMEN est *Exterminator*; talem enim se profitetur gladio & sectâ: videlicet, Regnorum Christianorum everforem per vim & apertum Martem; Religionis autem etiam per invidias caudæ & aculeum captivitatis, morte durioris. Hoc nomen posuit Latinus interpres: nam in autographo Joannis non est nisi nomen Hebræum ABADDON &

Cur ei nomen Hebraicè & Græcè.

Græcum APOLLYON: quæ duo nomina in his duobus idiomatis sola ponuntur expressa in Apocalypsi; propterea quòd in his maximè linguis duabus & terris processerit exterminatio. Quam exercendo meritò appellatur ANGELUS ABYSSI: tam is qui cecidit sub aspectum & præest puteo abyssi, ac sceptrum tenet sectæ; quàm is à quo ille regitur & qui præsidet superstitioni, Angelus inferni.

Hactenus primum Væ, & Exterminationis Orientalis viva repræsentatio,

Angelus abyssi.

Aperi, Lector, viscera misericordiæ Christianæ: & compatere terris celeberrimis, olim populo illustri à doctrina & fide, seminario SS. Patrum & Doctorum: obruto nunc ignorantia & cæcitate partim adhuc manifestarum hæreseon veterum à Conciliis & antecessoribus illiusmet populi damnatarum, quas commemoravimus ex Apocalypsi ad Tubam primam & secundam; partim Schismatis Ecclesiastici, ac defectionis in chaos errorum, ad Tubam tertiam & quartam: Jamque ad Tubam quintam vastitate, proculcatione ac jugo intolerando Turcarum & superstitione, quibus succubuit. Sit exemplo cæteris Ecclesiis particularibus, ut ne deserant unitatem ejus Ecclesiæ in qua semper Apostolica cathedra viguit principatus (Aug. Ep. 162. ad Elorium:) & ut exhorreant occasionem schismatis, lernam tantorum malorum. Comedat nos zelus Domus DEI, parietum ejus (heu parietinarum!) Orientalium: commoveat splendor sublatus Orienti; & salus populorum ac reductio à schismate quod fuit illis fons exitii.

TRACTATUS XIII.

IN RELIQUA CAPITIS IX.

Tuba
fexta:
nuntia
Imperii
Anti-
christia-
ni.

Incipit cantus sextæ Tubæ, & Væ secundum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 9. Vers. 13.) *Et sextus Angelus Tubâ cecinit; & audiui vo-*
cem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est ante oculos Dei.
(v. 14.) *Dicentem sexto Angelo, qui habebat tubam, Solve quatuor*
Angelos, qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. (v. 15.) Et soluti
sunt quatuor Angeli, qui parati erant in horam, & diem, & mensem,
& annum ut occiderent tertiam partem hominum. (v. 16.) Et numerus
equestris exercitus vices millies dena millia. Et audiui numerum eorum.
(v. 17.) *Et ita vidi equos in visione: & qui sedebant super eos, habe-*
bant loricas igneas & hyacinthinas & sulphureas, & capita equorum
erant tanquam capita leonum: & de ore eorum procedit ignis, & fu-
mus, & sulphur. (v. 18.) Et ab his tribus plagis occisa est tertia pars ho-
minum, de igne, & de fumo, & sulphure, quæ procedebant de ore ipso-
rum. (v. 19.) Potestas enim equorum in ore eorum est, & in caudis eo-
rum, nam caudæ eorum similes serpentibus habentes capita: & in his
nocent: (v. 20.) Et cæteri homines qui non sunt occisi in his plagis, ne-
que pænitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent
dæmonia, & simulacra aurea, & argentea, & area, & lapidea, &
lignea, quæ neque videre possunt neque audire, neque ambulare. (v. 21.)
Et non egerunt pænitentiam ab homicidiis suis, neque à veneficiis suis,
neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

§. I.

Dæmones ad Euphraten.

1. **M**onitu sextæ TUBÆ pro-
mulgatur & cavetur im-
matis persecutio imminens Anti-
christiana. Ea prædicitur hoc modo:
Jace-

Vox ex
altari au-
reo.

Jacebat ab locustis profanatum diu
ANTE OCULOS DEI *altare au-*
reum, vacuum cultu legitimo, & suo
incenso quod Capite octavo v. 3.
ostendebantur esse orationes sancto-
rum; quomobrem illarum loco audir-
etur ex altari contempto VOX mina-
rum & annuntians pœnas DEI viden-
tis. UNA est eadem vox EX QUA-
TUOR CORNIBUS ALTARIS:
quæ versus quatuor partes terræ se dif-
fundit ut audiatur per eam totam.

Angeli
alligati:
qui?

2. Ea vox est ad Angelum tubici-
nem sextum: SOLVE, inquit,
QUATUOR ANGELOS QUI
ALLIGATI SUNT IN FLUMI-
MINE MAGNO EUPHRATE.
Ligantur non nisi mali Angeli: quo-
rum hi 4. Archidæmones, præsidēs im-
pietatis ac nominatim, Apostasiæ Ju-
daicæ stabiliendæ: alligati fuerunt vi
fortioris armati, quando Christus mo-
riens illis iniecit vincula, id est restrin-
xit potentiam nocendi: juxta illud Col.
2. v. 15. *Exspolians principatus & pote-*
states tradidit illos confidenter palam
triumphans illos. Horum Principum

Cur in
Euphra-
te?

& harum Potestatum (earum quæ
præsunt in primis pseudo-Judaismo)
carcer ab eo tempore fuit designatus
vastum flumen Euphratis, quod per-
luit Babylonem; quæ est habitatio
præcipua perfidorum, ut nunc sunt
inter Infideles, Judæorum. Eadem
est locus natalis Antichristi, ut infra
dicemus; atque in omnibus Scripturis
& apud omnes SS. Patres typus est ac
sedes Regni Diaboli & manifestè im-
piorum: intra quos limites continetur
eorum voluntas evagandi. At ubi so-

luti fuerint, væ toti mundo quantum-
vis piorum, quoniam seductio erit
tanta & tam potens, *ut in errorem in-*
ducantur, si fieri potest, etiam electi,
Matth. 24. v. 24. Quod autem sol-
ventur, id fit justa DEI vindictâ ad
implendam mensuram supplicii Ju-
dæorum: DEO permittente ut recipi-
ant Antichristum, qui noluerant Chri-
stum: qui est sensus Apostoli 2. Theff.
2. ubi cum diceret v. 9. Adventum
Antichristi esse *secundum operationem*
Satane &c. *In omni seductione: red-*
dit causam v. 10. in pœnam gentis Ju-
daicæ: *Eò quod*, inquit, *Charitatem*
veritatis (Christum) *non receperunt,*
ideo mittet illis DEUS operationem
erroris (Antichristum: neque enim
tam operator quàm operatio ipsa)
ut credant mendacio. Quæ erit iis ulti-
ma pœnarum; seu obstinatis ad dam-
nationem; seu convertendis, ad resi-
piscenciam. Nam in hac etiam ira sua
(Psal. 76. v. 10.) *Non continebit miseri-*
cordias suas, ut videbimus suo loco;
atque in Caput 20. Apocalypsis v. 7.
&c. Ubi plura de alligatione Draco-
nis & solutione.

Cur sol-
vendi?

3. Mirum in modum hi quatuor
inhiant solutioni. Propterea QUA-
TUOR, quia in tot se dividunt partes
mundi, quarum nulla erit immunis:
PARATI, inquit, IN HORAM
ET DIEM ET MENSEM ET
ANNUM; qui modus loquendi fig-
nificat illorum desiderium impatien-
tissimum, quæ numerant primùm ho-
ras, dein dies, tum menses atque an-
nos futuræ solutionis & licentiæ.
Stant præparati toti & anhelant ad

Qua-
tuor:

Expe-
ctabun-
di.

Tertiam
homi-
num
partem
occisuri.

conceptum facinus exequendum, quod est *occidere animâ* tenus omnes Christi fideles ejus temporis: & revera **TERTIAM PARTEM** occident animarum: ut, sicut tertia pars stellarum cesserat Draconi Deum oppugnanti in Cælo; sic, operâ Draconis, Antichristo tunc pugnantem pars cedat tertia militantium Deo in Ecclesia. Intendunt & vellent omnes profus ad unum necare occisione æternâ: cadit

enim in unumquemque ex illis quatuor valentissimis dæmonum illud Job. 40. v. 18. *Habet fiduciam quod influat Jordanis in os ejus.* Quod si necem animæ desperaverint procurare ullis imposturis, machinabuntur illam per necem corporum & persecutionem tantam, ut vel sic tertiam partem integram mortalium eliminent, & vel Cælo vel ex oculis hominum auferant.

§. II.

Equitatus.

Soluti
addu-
cunt E-
quita-
tum,

1. **E**T ecce *Equitatus*, qui à solutis Archidæmonibus eum in finem cogitur, propugnatorum Antichristi Regis ac Messia; **VICIES MILLIES DENA MILLIA** (græcè, duæ myriades myriadam, est enim myrias decem millia) id est ducenti milliones. Nemini videatur incredibilis hic numerus: quando Nicolaus Trigautius testis locuples soli regno Chinæ attribuit ducentos quinquaginta milliones animarum; libro de expeditione Sinenfi. Multò igitur plures Antichristianæ erunt copiae, ut erit amplitudo Regni ejus maxima: & ab eo conscriptæ per totum orbem diffundentur ad seducendum ac pertrahendum.

Quorum temporum prophetiam uberiores reservavit S. Joannes secundæ parti Apocalypseos, ut suo loco proprio: ita tamen ut hîc eam attingat obiter ob sextam Tubam.

2. Hi sunt Equites rufi contra album: impulsore ac direttore Diabolo: turmæ Judæorum per totum mundum dispersorum, & quotquot illis se adjungent cum Antichristo Rege Judæorum facturi. Ex his erunt, Rabbinorum multitudo, prætoriarum cohortes in exercitu Gog & Magog. (de quo Cap. 20. v. 7.) ducibus dæmonibus, buccinatores ac Prædicatores Antichristi per totum mundum. Admonet enim S. Augustinus lib. 26. de civ. cap. 10. (Cujus verba citabimus Apoc. 20. Gog & Magog non esse gentem in aliqua certa parte mundi, sed in omnibus gentibus; perinde ut Ecclesia & fideles Christi non ad unum congregandi sunt locum, sed erunt diffusi per omnes gentes. Nihil autem tam dispersum in mundo quàm Judæi, psal. 58. 12. nihil tam expectabundum ejus quem nos vocamus Antichristum: nihil tam effu-
sum

Equita-
tus quis.

sum ad eum recipiendum & prædicandum.

Et de numero quidem EQUETRIS EXERCITUS Joannes testatur se illum *audisse*: apparuisse autem IN VISIONE Inseffores Equorum & Rectores munitos *loricis igneis & hyacinthinis & sulphureis*. Ignitæ erunt, propter zelum quo ardebunt toto pectore contra Christianos, oppressores suos tot sæculis: hyacinthinæ, propter speciem & colorem celestem, prætextu divinæ legis restituendæ: sulphuræ, propter promptitudinem accendendi doctrinam infernalem de pseudomessia. His loricis armantur & proteguntur à Diabolis jam solutis.

Equi, Synagogæ Judæorum, visi sunt *capitibus* TANQUAM LEONUM, præferociâ & arrogantia quâ insultabunt Christianis. Ac DE ORE Equorum tria hæc, IGNIS ET FUMUS ET SULPHUR: primum quidem, quia pro se ipsismet hincient ad Principis mundi promissâ terrena, *omne id quod est in mundo*, concupiscentias tres, carnis, honorum, ac divitiarum, quorum abundantiam Doctores Judæi expectari jubent cum adventu sui Messia & vi promissionis in Lege reiectâ in totum orbem. Deinde, quia contra Christianos spirabunt quidquid habet infernus mina-

rum; concitati ab afflatu ejuldem Principis mundi: videlicet ignem, fumum, & sulphur, quo sint scæviturini eos qui restiterint suo Regi aut Messia. Atque AB HIS TRIBUS PLAGIS, ex ore equorum, inquit Joannes, OCCISA EST TERTIA PARS HOMINUM: Per pollicitationes terrenas, & suppliciorum interminationem. Quæ vis *oris* ac POTESTAS nocendi, etiam adjuvabitur à CAUDIS eorundem Equorum: erunt enim Antichristi sectatoribus & ministris venenatissimæ SIMILES SERPENTIBUS; qui erit dolus eorum ad pelliciendum: & *in caudis* CAPITA, blandiloqua prædicando suadendoque, adspirantium occultè virus diabolicum.

Certè cum per hunc Equitatum Magnus Doctor Gregorius intellexerit sui temporis Prædicatores sectarum hæreticarum: multò magis hujus omnium perniciosissimæ & novissimæ sectæ de novo Messia. Et ori quidem ille persuasionem, caudis verò temporalem quam post se trahunt potentiam tribuit: *His igitur*, inquit, *Equis*, id est *nequissimis prædicatoribus*, *in ore & caudâ potestas est: quia ipsi quidem perversa, suadendo, prædicant, sed temporalibus potestatibus sulti per ea quæ retrò sunt se exaltant.*

S. III.

Obstinatio Impiorum.

Seductio.

1. **I**storum, ut diximus, partim arte & deceptione persuasi, partim vi

& coactione compulsi, tertia illa pars fidelium à Christo abstracti sunt.

2. Nam

Equitum caphratura.

Equorum capita.

De ore eorum ignis, fumus, & sulphur.

Caudæ similes serpentibus.

Habentes capita.

Idolo-
latria,

2. Nam CÆTERI vel sicubi erunt adhuc idololatræ usque ad illud sæculum; vel cultores illius magni *Simulachri*, quod instar obtinet omnium aliorum; id est, falsi Messia: vel denique homines profanæ vitæ, quorum Deus *aurum, argentum, es, lapides & ligna* pretiosa; quæ cupiditas & avaritiâ etiam ipsa est ac nominatur *dolorum servitus*, Eph. 5. v. 5. & Eph. 3. v. 5. sponte sequuntur Diaboli partes.

3. Hi tantum abest ut resipuerint ad agenda pœnitentiam, ut obstinationes sint effecti cum in suo quisque genere idololatriæ: tum in aliis vitiis quæ

inundabunt terram; *homicidia, veneficia, luxuria, furta*, & omne genus iniustitiæ, quorum patratores computantur cum idololatriis.

Quod attulimus de cultu magni Idoli qui sit Antichristus, præsentit & recensuit hanc idololatriam S. Irenæus lib. 5. cap. 25. ubi de Antichristo sic ait: *Idola quidem seponens ad suadendum quod ipse sit DEUS, se autem extollens UNUM IDOLUM, habens, in semetipso reliquorum idolorum varium errorem: ut hi qui per multas abominaciones adorant Diabolum, per hoc unum Idolum serviant ipsi.*

Scelera.

TRACTATUS XIV.

IN CAPUT X.

Immoramur iis, quæ pertinent ad TUBAM SEXTAM. Et est Summa Capitis, hujus & sequentis finem imponere Diphtheræ ac Tempori.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 10. Versu 1.) *Et vidi alium Angelum fortem descendentem, de cælo amictum nube, & iris in capite ejus, Et facies ejus erat ut sol, & pedes ejus tanquam columna ignis. (v. 2.) Et habebat in manu sua libellum apertum: Et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram. (v. 3.) Et clamavit voce magna; quemadmodum cum leo rugit: Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. (v. 4.) Et cum locuta fuissent septem tonitrua voces suas, ego scripturus eram: & audiui vocem de cælo dicentem mihi: Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, & noli ea scribere. (v. 5.) Et Angelus, quem vidi stan-*
tens

tem super mare, & super terram, levavit manum suam ad cælum. (v. 6.)
 Et juravit per viventem in sæcula sæculorum, qui creavit cælum, & ea
 qua in eo sunt, & terram, & ea qua in ea sunt, & mare, & ea qua in eo
 sunt: Quia tempus non erit amplius: (v. 7.) sed in diebus vocis septimi
 Angeli, cum cæperit tuba canere, consummabitur mysterium Dei, sicut
 evangelizavit per servos suos Prophetas. (v. 8.) Et audivi vocem de
 cælo iterum loquentem mecum & dicentem: Vade & accipe librum
 apertum de manu Angeli stantis super mare, & super terram. (v. 9.)
 Et alii ad Angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et dixit mihi: Ac-
 cipe librum & devora illum, & faciet amaricari ventrem tuum, sed in
 ore tuo erit dulce tanquam mel. (v. 10.) Et accepi librum de manu An-
 geli, & devoravi illum: & erat in ore meo tanquam mel dulce: & cum
 devorasssem eum, amaricatus est venter meus: (v. 11.) Et dixit mihi:
 Oportet te iterum prophetare gentibus, & populis, & linguis, & regi-
 bus multis.

S. I.

Apparitio Angeli.

Fortis:
descen-
dens, in
nube.

1. **J**am ex Libro Diphtheræ osten-
 sã solus restat umbilicus: & tem-
 pus mundi ante judicium breve.
 Ad hoc significandum apparet
Angelus fortis, tali in habitu in quo re-
 repræsentat imminentem Judicem:
 FORTEM enim ad ulciscendum se
 de inimicis suis: DESCENDEN-
 TEM DE COELO, sic enim ve-
 niat quemadmodum visus ascendere,
 Act. 1. v. 11. AMICTUM NUBE,
 quia in illa venit Luc. 21. v. 27.

Iris ca-
pitis.

2. IRIS IN CAPITE EJUS:

quia memor pacti quod iniit, & pro-
 missi quod fecit servis suis quos venit
 muneraturus. FACIES EJUS UT
 SOL: transfiguratus enim & clarifica-
 tus, ac Judex nunc qui fuerat olim de-
 spectus ac judicatus.

3. Sicut autem in capite Iris proe-
 lectis: ita PEDES sunt TAN- colum-
 QUAM COLUMNÆ IGNIS nã ignis.
 ad conculcandos & ad exu-
 rendos reprobos.

M

S. II.

S. II.

Libellus in manu.

Libellus.

1. **D**icitur Angelus, qui illum re-
præsentat, ostendisse IN MA-
NU SUA LIBELLUM APER-
TUM; eundem illum, quem antea
promulgaverat clausum, cap. 5. v. 2;
sciscitatus quisnam mereretur aperire.
Ubi illud observatu dignum, quòd
cum in toto illo quinto capite dicatur
Liber, hîc jam dicatur *Libellus*: immò
in græco textu originali, βιβλακιδιον
id est Libellulus, quo nomine Joannes
utitur toto hoc jam in capite, versibus
2. 8. 9. & 10. quater appellans Libel-
lulum. Causa est, quòd ejus Libri qui
antea scriptus intus & foris, cum pri-
mùm aperiretur, erat copiosior, brevis
admodum adhuc restet lectio.

2. Ea est reliquum illud ex diph-
thera aperta, quòd ultimò pertinet ad
sextam Tubam: videlicet, status rerum
proximè & sub tempus Antichristi:
deproperante mundo ad exitum &
exitum. sanè libellulus, id est materia
brevissimi temporis, extrema pars
Diphtheræ: quàm difficilis postea di-
gestionis, tam devoratu antea fa-
cilis.

Materia
libelli.

3. Latinus quidem interpres post-
quàm appellasset Libellum, deinceps
utitur nomine LIBRI: quoniam u-
tique ita est Libellulus mole, ut virtute
rerum quæ continentur ac pondere sit
instar Libri.

Et libel-
lus & li-
ber.

S. III.

*Reliqua de Angelo & Libro.*Pedes
super
mare &
terram.

1. **S**equitur in Apocalypsi de illo
forti Angelo: POSUIT PE-
DEM SUUM DEXTRUM SU-
PER MARE, SINISTRUM AU-
TEM SUPER TERRAM: U-
trumque ignitum. Quo significatur,
quòd per adventum Domini, ut lo-
quitur S. Petrus ep. 2. cap. 3. v. 12.
elementa ignis ardore tabescant, & ha-
bitatio mortalium, terra & mare, ex-
uretur. Et quia mare in Evangelio

solet accipi pro sæculo iniquo, terræ
autem bona est promissio quædam, &
possessio sancta, ut Math. 5. v. 4.)
Ideò potest dici quòd mare pede igneo
prius & fortius prematur; ut mariti-
morum fiat combustio, terra verò ut
excoquatur igni.

Eo igitur situ dum præmonstraret
futurum Judicium, CLAMAVIT
VOCE MAGNA, QUEMAD-
MODUM CUM LEO RUGIT:

illius

Clamat.

illius prænuntius magnæ vocis de qua prophetatum est Amos 3. v. 8. *Leo rugiet, quis non timebit?*

7. Tonitrua:

2. Simulac Angelus clamasset, **LOCUTA SUNT SEPTEM TONITRUA VOCES SUAS.** Præsignificatur his tonitruis sententia Tonantis in extremo illo tribunali contra impios: & audiuntur septena; tum quia universale iudicium est, quod significat septenarius; tum quia universus Ordo impiorum sic ferietur, ut sit contra unumquodque genus vitiosorum suum proprium tonitru Judicis, pro diversitate septem scelerum capitulum.

Obsignata.

Sed has voces **SCRIPTURUS** Joannes inhibetur impetio *vocis* aliud **DE COELO**, *σφραγιστον*; id est *obsigna*, **QUÆ LOCUTA SUNT SEPTEM TONITRUA**, **ET NOLI EA SCRIBERE**: secretum est enim quicquid in illa die pro iudicio revelabitur, & tunc pro tonitruo audietur ab omnibus.

Juramentum de Tubæ septima.

His gestis, eodem suo manens Angelus in situ pedum super mare & terram, *levat MANUM* (quod simul est comminantis): ac *jurat PER VIDENTEM IN SÆCULA*, Creatorem *Cœli, terra, maris & omnium quæ in eis sunt*, condita in usus humanos: ut primùm **COEPERIT** audiri **TUBA SEPTIMI ANGELI**, **TEMPUS NON fore AMPLIUS**; neque enim Cœlo motum, neque hominibus spatium operandi suam salutem: sed incipiente, inquit, illo sono tubæ **CONSUMMABITUR**

MYSTERIUM regni DEI; toto eo quod prædictum fuit in *Evangelio* & in *Prophetis* impleto. Respicitur ad Caput 12. Danielis, v. 7. ubi vir *indutus lineis* similiter jurat *per viventem in æternum*; quia *in tempus & tempora & dimidium temporis*; & addit, *complebuntur universa hæc.*

3. Audierat S. Joannes vocem è **Devoratio Libri.** Cœlo de signandis tonitruis nec scribendis. Audit **ITERUM** ex eodem **COELO VOCEM**, qua jubente *vadit & accipit DE MANU ANGELI Librum*, qui modò dicebatur libellus, **APERTUM**; atque eo exhortante *devorat.* ad eum modum quo Prophetæ Ezechieli portectus est liber comedendus, simili effectu. Visus est **IN S. Joannis**, sicut & in S. Ezechielis, **ORE Liber dulcis TANQUAM MEL**, at in *ventre* deprehensus est *amarus*: quia omnis per seipsa cognitio futurorum, **DEO** præsertim revelante, dulcis & saporosa est, quamvis adversorum: at res cognita & ruminata creat amaritudinem ruminanti.

Denique citò devorabatur ut libellus: at ruminatus in ventre non secus erit ac Liber; materia integra **ITERUM prophetandi**, simul & eructatu amarissima: nec jam tantummodò de Asia, neque ad illam potissimum solam, sed de omnibus **GENTIBUS** & ad illas; ad *populos omnium linguarum*, & ad *Reges* quorum toto orbe res agetur.

TRACTATUS XV.

IN CAPUT XI.

Materia iterum prophetandi (quod fuerat iussus) congeſta perſtringitur ſummatim, pertinens ad Tubam ſextam, & finiens in Tuba ſeptima.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. II. Verſ. I.) *Et datus eſt mihi calamus ſimilis virgæ & dictum eſt mihi: ſurge & metire templum Dei, & altare, & adorantes in eo.*
 (v. 2.) *atrium autem, quod eſt foris templum, ejice foras, & ne metiaris illud: quoniam datum eſt gentibus, & Civitatem ſanctam calcabunt menſibus quadraginta duobus: (v. 3.) & dabo duobus teſtibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis ſexaginta, amicti ſaccis. (v. 4.) Hi ſunt dua Olive, & duo candelabra, in conſpectu Domini terræ ſtantes. (v. 5.) Et ſi quis voluerit eos nocere, ignis exiet de ore eorum, & devorabit inimicos eorum: & ſi quis voluerit eos ledere, ſic oportet eum occidi. (v. 6.) Hi habent poteſtatem claudendi cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipſorum: & poteſtatem habent ſuper aquas convertendi eas in ſanguinem, & percutere terram omni plaga quotieſcunque voluerint. (v. 7.) Et cum finierint teſtimonium ſuum, beſtia quæ aſcendit de abyſſo, faciet adverſus eos bellum, & vincet eos, & occidet eos. (v. 8.) Et corpora eorum jacebunt in plateis Civitatis magnæ, quæ vocatur ſpiritualiter Sodoma, & Ægyptus, ubi & dominus eorum crucifixus eſt. (v. 9.) Et videbunt de tribubus, & populis, & linguis, & gentibus corpora eorum per tres dies & dimidium: & corpora eorum non ſinent poni in monumentis. (v. 10.) Et inhabitantes terram gaudebunt ſuper illos, & jucundabuntur: & munera mittent invicem, quoniam hi duo Prophete cruciaverunt eos, qui habitabant ſuper terram. (v. 11.) Et poſt dies tres & dimidium, ſpiritus vitæ à Deo intravit in eos: Et ſteterunt ſuper pedes ſuos, & timor magnus cecidit ſuper eos, qui viderunt eos. (v. 12.) Et audierunt vocem magnam de cælo, dicentem eis: *Aſcendite huc.**

huc. Et ascenderunt in caelum in nube, & viderunt eos inimici eorum.
 (v. 13.) Et in illa hora factus est tremor magnus, & decima pars
 Civitatis cecidit: & occisa sunt in terra motu nomina hominum septem
 millia: & reliqui in timorem sunt missi, & dederunt gloriam Deo caeli.
 (v. 14.) *Va secundum abiit: & ecce Va tertium veniet cito.* (v. 15.) Et
 septimus Angelus tuba cecinit: & facta sunt voces magna in caelo di-
 centes: factum est Regnum hujus mundi, Domini nostri & Christi ejus,
 & regnabit in saecula saeculorum; Amen. (v. 16.) Et viginti quatuor
 seniores, qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies
 suas, & adoraverunt Deum dicentes: (v. 17.) Gratias agimus tibi Do-
 mine Deus Omnipotens, quies, & qui eras, & qui venturus es: quia ac-
 cepisti virtutem tuam magnam, & regnasti. (v. 18.) Et iratae sunt
 Gentes, & advenit ira tua, & tempus mortuorum judicari, & redde-
 re mercedem servis tuis Prophetis, & sanctis, & timentibus nomen
 tuum pusillis & magnis, & exterminandi eos qui corruperunt terram.
 (v. 19.) & apertum est templum Dei in caelo, & visa est arca testamenti
 ejus in templo ejus, & facta sunt fulgura, & voces, & terra motus, &
 grando magna.

S. I.

Templi angustia, & calcatio sanctae Civitatis.

Calamus:

I. **D**atur Joanni CALAMUS seu arundo menforia: hanc definit Ezechiel cap. 40. v. 5. sex cubitorum & palmi: ad quem locum Ezechielis respicitur, in quo Angelus metitur calamo aedificium Templi, ubi S. Hieronymus: *calamus mensura in manu ejus, designat gratiam Prophetalem.* Dicitur S. Joanni: SURGE à ruminatione Libri, ET METIRE TEMPLUM DEI, ET ALTARE, ET ADORANTES IN EO. Dimensio haec indicat in novissimo temporum fore Templum DEI angustum

quod facile sit illimet metiri: id est, Exercitium Religionis, publicum praefertim, arctius: cultum altaris cursum & sine consueta majestate: veros etiam adoratores paucos: Clerum & populum DEI in probatione constantiae & in angustia. Nam ATRIUM Gentium, illud vastum, jubetur non metiri, sed ejicere foras: id est, amplitudinem impiorum; qui aut circum Ecclesiam degunt, at extra illam; aut vitam coram DEO profanam agunt & instar Gentium. Merito dicitur calamus, is qui datus est, SIMILIS esse VIRGAE

Similis virgæ,

M 3 quæ

Metiendo Tem- plo.

quæ significat primò Justitiam visitantis in virga (pl. 88. v. 33.) secundò re-
ctitudinem DEI (pl. 44. v. 7.) virgam
directionis, qua omnia meretur; tertio
providentiam, qua omnia moderatur;
est enim etiam virga sceptrum in Scri-
pturis (pl. 109. v. 2. Esth. 5. v. 2. &c.

Calcatio 2. Audit *calcatum* iri SANCTAM
civitatis. CIVITATEM, Ecclesiam DEI, per

Antichristianos, MENSIBUS QUAD-
RAGINTA DUOBUS : quod
est spatium trium annorum & dimidii:
ut habet communis SS. Patrum tradi-
tio, fundata in consensu Danielis cum

Anni 3 $\frac{1}{2}$.

Apocalypsi. Nam & in prophetia Da-
nielis cap. 7. v. 25. sic legitur; *usque ad*
tempus & tempora & dimidium tempo-
ris: & Apocalypsis constanter triplici
diverso calculo eundem exprimit ac-
curatè numerum: bis quidem men-
sium, qui sunt 42. (hoc cap. 11. v. 3. &
Cap. 13. v. 5.) bis item dierum, qui sunt
1260. (hîc v. 4. & Cap. 12. v. 6.) ita, ut
cuique mensi assignentur dies 30. ex
more tam Hebræorum & Chaldæo-
rum quàm Græcorum. semel verò
temporum (cap. 12. v. 14.) id est anno-
rum, ipsismet verbis Danielis. In
hanc interpretationem de regno An-
tichristi conspirant omnes SS. Docto-
res: ut meritò credatur ab ipsis Apo-
stolis esse derivata. Ita enim vetustissi-
mus S. Irenæus lib. 5. cap. 25. Sanctos
Altissimi conteret, & cogitabit demutare
tempora & legem: & dabitur in manu
eius usque ad tempus temporum & dimi-
diuum tempus, hoc est, triennium & sex
menses in quibus veniens regnabit super
terram. & cap. 30. cum vastaverit An-
tichristus hîc omnia in hoc mundo, reg-

gnans annis tribus & mensibus sex, &
federit in Templo Hierosolymis: tunc ve-
niet Dominus de Cælis in nubibus. ita
ille. Et S. Hieronymus, is qui teste S.
Augustino omnes penè scriptores le-
gerat, in caput Danielis septimum, v.
25. Et tradetur, ait, in manu ejus usque
ad tempus & tempora & dimidium tem-
poris. tempus annum significat: tempora
juxta Hebræici sermonis proprietatem,
nam & ipsi dualem numerum habent,
duos annos præfigurant: dimidium autem
temporis sex menses. Et S. Augustinus
lib. 20. de Civ. cap. 8. tribus annis &
mensibus sex legitur totis suis suorumque
viribus serviturus. Et cap. 23. tempus
quippe & tempora & dimidium tempo-
ris, annum esse, & duos & dimidium;
ac per hoc tres annos & semissem; etiam
numero dierum postero posito dilucescit:
aliquando in Scripturis & numero men-
sium declaratur. addit: sic ergo dicta sunt
tempora, tanquàm dicerentur duo tem-
pora. Hæc Augustinus.

Numeratur enim hîc Antichristi
non ætas omnis & quies subdola, sed
illud tempus quo is ascendet ad sum-
mum potentia, ostentabitque se Chri-
stum, ac persecutionem instituet om-
nino omnium quotquot fuerunt aper-
tissimam ac perniciosissimam anima-
bus seducendis. ferè sicut Christi Do-
mini (quem æmulatur Diabolus in o-
mnibus) prædicatio & doctrina so-
lemnis, quâ se gessit pro Messia, dura-
vit annis tribus & dimidio.

3. Quod autem initium hoc nume-
rationis in Apocalypsi fiat à mensibus
priusquàm per dies & tempora: nec
id quidem putamus carere mysterio, de
quo

Com-
putus
mensium.

quo diximus Tractatu 12. §. 2. tùm quia tempus hoc Antichristi concurret connecterurque cum Luna Mahometana: tùm quia ipsummet erit obnoxium variis mutationibus, pro vario ingenio & identidem novis technis ac machinationibus Antichristi; qui mutabit susque deque res omnes in mundo: *mutabit*, ait Daniel cap. 7. v. 25.

quòd possit mutare tempora & leges, quæ mutationes erunt & atrocitate & numero longè superiores quàm illæ proximè præcedentes in Imperio Turcico sibi interea relicto (id est, nondum possessio per Antichristum:) tamen brevitate & multò inferiores duratione, quàm Imperium Turcarum.

§. II.

Duo Testes.

Testes:

Audit præterea in illa tam extraordinaria tentatione *daturum esse* fidelem DEUM ut adsint extraordinarii duo Testes, restituri prophetiâ suâ & prædicatione. Vocantur TESTES per antonomasiam: quoniam hi ducunt agmen eorum qui dicent testimonium pro vero Christo, voce primùm, dein sanguine.

Duo:

Congruum erit, esse omnino DUOS: ob tres causas. primò quia juxta legem Judæorum, ad quos sic extra ordinem mittuntur; *in ore duorum aut trium testimonium stabit omne verbum*, Deut. 19. v. 15. quod etiam citat Christus Joan. 8. v. 17. *in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est*. Deinde, duo ad eosdem Judæos, qui recipiunt utramque Legem: naturæ, cujus meminit Moyses in tota Genesi; & scriptam, ab eodem Moysè & à Prophetis: & utrobique legunt de illis duobus raptis à DEO. Tertiò, duo ad omnes gentes: ut accedente duplici hoc testimonio ad te-

stimonium Evangelii, ex omni sit statu hominum, ante, in, & post legem, attestatio evidens de Cœlo trium, quod est omnium, de stirpe humana.

Venient AMICTI SACCIS; ut hortatores ad pœnitentiam & ad luctum: is enim passim agi describitur à Scriptura, in sacco: 2. Reg. 3. v. 31. à Davide super funere Abneris; *Accingimini sacco & plangite*. 2. Esd. 9. v. 1. de filiis Israël; *in jejunio & in sacco*. Esther. 4. v. 1. de Mardocheo; *indutus est sacco*. Isa. 37. v. 1. de Ezechia; *obvolutus est sacco*. Baruch. 4. v. 20. *indui autem me sacco*. Daniel cap. 9. v. 3. de semet; *in jejuniis, sacco, & cinere*. Jonæ 3. v. 5. de Ninivitis; *vestiti sunt sacco*. & v. 6. de Rege; *indutus est sacco*. &c. Quantò magis illâ tempestate luctus Ecclesiæ, & prædicatione pœnitentiæ universalis?

Amicti
saccis.

In horum duorum Testium tam celebri prædicatione præfertur *calculus dierum*: propterea quia nullo non die continuata erit, & cum expectatione

tione quotidianâ & præparatione sui fuorúmque in dies ad subeundum martyrium.

Duæ o-
livæ &
candela-
bra.

HI SUNT DUÆ OLIVÆ. fructiferi pacis æternæ (ut est oliva symbolum pacis) quam nuntiant futuram post persecutionem exantlatam: ET DUO CANDELABRA Ecclesiæ in sustinenda luce veræ doctrinæ. Arabica versio sic habet v. 5. *Hi sunt due radices olivarum.* Septuaginta interpretes: *rami olearum.* Zacharias propheta cap. 4. v. 11. *due olive:* & v. 14. *estis sunt duo filii olei;* sic dicti sunt à pinguedine spiritus & gratiæ. vel ut ex Aquila interprete addit S. Hieronymus, *filii splendoris & claritatis:* quia prælucebunt Judæis luce doctrinæ & exempli.

Stant:

IN CONSPECTU inquit Apocalypsis, DOMINI TERRÆ STANTES: quod Zacharias l.c. dixit: *qui assistunt Dominatori universæ terræ.* Dicuntur antequam appareant, stare, in magna expectatione suæ Legationis in universam terram, & altâ interim contemplatione in conspectu Domini terræ: neque enim adhuc in conspectu Beatifico Domini Cœli: siquidem ita rapuit utrumque à terra dominator DEUS, ut ad eam remittantur in fine sæculi.

Thau-
maturgi
ambo.

Erunt & patratores miraculorum, cum POTESTATE cœlitus acceptâ: oppositi potentiæ Antichristi & signis ac prodigiis illius. Atque alter quidem illorum quisnam sit, aperte insinuatur: dum fit mentio (v. 5.) IGNIS exeuntis EX ORE id est ad verbum illius, prout dicitur Eccli. 48. v. 1.

Quinam
illi?

verbum ipsius quasi facula ardebat; & devorantis adversarios; 4. Reg. 1. v. 10. & 12. itémque oclufi Cœli NE PLUAT, 3. Reg. 17. v. 1. quæ est descriptio Eliæ. de illo enim expressè Scriptura, Malach. 4. v. 5. & 6. *Ecce ego mittam vobis Eliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis: Et convertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum.* Et Eccli. 48. v. 9. *qui receptus es in turbine ignis, in curru equorum igneorum: qui scriptus es in iudicis temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor patris ad filium, & restituere tribus Jacob.* Fuisseque eam apud Judæos traditionem ostendit interrogatio, ex Joanne, Legatorum; illa Hierosolymis, Joan. 1. postquam confessus esset se non esse Christum: v. 21. *Elias est tu?* Cui etiam assentitur Christus Matth. 17. v. 11. *Elias quidem venturus est, & restituet omnia:* præcursor Adventus mei secundi, sicut Joannes Baptista est primi.

De altero communior est sensus Ecclesiæ & omnino retinendus: fore Enochum. quoniam æquè translatus est ac Elias: sic enim scribitur Gen. 5. v. 24. *Ambulavitque cum DEO & non apparuit: quia tulit eum DEUS.* Nam quod Moyfi fuerit data potestas de qua hîc fit mentio, CONVERTENDI AQUAS IN SANGUINEM, & percutiendi PLAGA pro libitu; non pugnat quin similis potestas danda sit Enocho & Eliæ: ac sufficit ipsum Moysen dedisse testimonium Enocho quod transfulerit illum DEUS (l.c.) de Moysè autem expressum esse in Scriptura quod obierit diem suum; Deut.

Ex S.
Scriptu-
ra.

34. v. 5. & in ep. S. Judæ: v. 8. Adeo ut nulla restet justa suspicio de Moysè. Multo minus de Joanne Evangelista valet conjectura ex verbis Christi Joan. 21. v. 22. quia eo ipso in loco v. 23. refutatur, dicente Evangelista, non fuisse eum Christi sensum: & aliunde constat eum obiisse Ephesi. Denique Sacra Scriptura clarissime affert causam translationis Enoch, Eccli. 44. v. 16. *Henoch placuit Deo, inquit, & translatus est in paradysum, ut det gentibus poenitentiam.*

ExPatri-
bus.

Accedunt Patres antiqui: Tertulianus lib. de anima, cap. 28. *translatus est Enoch & Elias, nec mors eorum reperta est; dilata scilicet: caterum morituri reservantur ut Antichristum sanguine suo extinguant.* & lib. de resurr. carnis (ante finem libri) *Enoch & Elias de orbe translati, & hoc ipso jam eternitatis candidati.* Auctor Tractatus de montibus Sina & Sion (inter opera S. Cypriani:) *Henoch translatus est ad confundendum & revincendum Antichristum.* S. Ambrosius in 1. Cor. 4. v. 9. *passuri sunt Enoch & Elias, qui ultimo tempore futuri sunt Apostoli: mitti enim habent ante Christum, ad preparandum populum DEI & muniendas omnes Ecclesias ad resistendum Antichristo.* S. Hieronymus ep. 148. ad Marcellam: *de Henoch autem & Elia quos venturos Apocalypsis refert & esse morituros.* S. Aug. lib. 9. de Gen. ad lit. cap. 6. *creduntur redituri ad hanc vitam, & quod tamdiu dilatatum est, morituri.* S. Greg. lib. 9. mor. cap. 3. *Hinc est quod duo illi predicatores eximii dilata morte subtrahuntur, ut ad præ-*

dicationis usum in fine revocentur. Claudit agmen S. Doctor Angelicus 3. p. q. 49. a. 5. ad 2. *Elias sublevatus est in Cælum aërium, non autem in Cælum empyreum qui est locus Sanctorum: & similiter etiam Enoch raptus est in paradysum terrestrem: ubi cum Elia simul creditur vivere usque ad adventum Antichristi.*

3. Sequitur in revelatione facta Joanni: fore ut Bestia hos duos, à quibus fuerit sermone ac miraculis convicta, bello id est latrocinio corporum vincat, post expletum prædicationis ipsorum tempus, & occidat Hierosolymis. Ipsa est enim civitas UBI DOMINUS CRUCIFIXUS EST: quæ vocatur SPIRITUALITER SODOMA ob clamorem impietatis, ET ÆGYPTUS ob persecutionem verorum Israëlitarum id est Christianorum: sedes Regia pseudo-Christi, in qua magnificentissime instaurata, & in Templo DEI, illo (per ampliacionem; ut loquimur) quod fuit DEI, omnium celebratissimo, residebit ostendens se tanquam sit Deus 2. Thess. 2. v. 4. In cujus civitatis plateis jacebunt corpora utriusque insepulta, tanquam sepulchro sint indigni, abjecta feris: tripudiantibus impiis & invicem gratulantibus quod liberati sint eorum invisâ prædicatione, minis, & miris quæ contemnent ut præstigias.

Hic est interfectoꝝ duorum Testium & pseudo-Christus Rex, à quo procalcabitur sancta Civitas Ecclesia, ut dixerat v. 3. cujus Imperii sub nomine Bestiæ prima fit hîc & obiter mentio,

N non

Occidetur à Bestia.

non nisi hoc brevissimo verbo; BE-
STIA, inquit, QUÆ ASCENDIT
DE ABYSSO. Sed huic nomini ac
Visioni Bestiæ, hujusque descriptioni
reservatur locus cap. 13. v. 11. &
seqq.

Redivi-
vi ascen-
dent.

Ad Extremum prophetatur fore, ut
post TRES ET DIMIDIUM DIES
hi duo testes & Archimartyres ab illa
ta nece suscitentur divinitus v. 11. SPI-
RITUS VITÆ, inquit, id est anima
vivificans, INTRAVIT IN EOS.
simul erigent sese in PEDES, & sta-
bunt in magna sua constantia Sap. 5.
v. 1. cum timore cernentium. Proti-
nus, evocati voce DE COELO, ascen-
dent IN NUBE, palam oculis adver-
sariorum: calumniantem Antichristo
hanc vocem & ascensum ut præstigio-
sum. IN ILLA HORA, id est
circa idem tempus (quod significat
græcum ὥρα,) molietur Antichri-
stus suum ascensum solemnem; de
quo infra Tract. 24. & de jectur
inter fulmina. Fient hæc cum TER-
RÆMOTU magno, concussione ani-
marum in primis, quo motu cadet DE-
CIMA PARS CIVITATIS id est
collectionis ac reip. Antichristianæ &
labefactabitur Regnum Antichristi.
Succumbent in illo insperato tremore
salubriter OCCISA (ut dicitur Cap.
20.) gladio spiritus atque igne de Cœ-
lo SEPTEM MILLIA NOMINA
HOMINUM: hoc est, nominatissi-
mi quique & illustres ex æcclesiis Anti-
christi, primoribus Judæorum ac, sicut
Saulus olim, incensoribus persecutio-

Terræ-
motus.

nis. Unà cum commotione universæ
terra rationalis, & mutatione reliquo-
rum ad TIMOREM DEI ac rever-
sione à falso suo Messia ad Christum:
juxta illud Scripturarum vaticinium,
&, ut exclamans cum admiratione A-
postolus appellat, mysterium, Rom. 11.
v. 26. & seqq. ut sic omnis Israel salvus
fieret! & addit hoc vaticinatum esse
de Judæis Isaiam cap. 59. v. 20. eis qui
redunt ab iniquitate in Jacob. Simile
quid accidit repentinum in terræmotu
in morte Christi: quando omnis turba
eorum qui simul aderant ad spectaculum
istud, percutientes pectora sua reverte-
bantur Luc. 23. v. 48.

Valuerunt ad hanc conversionem
prodigiosam triennis prædicatio du-
orum testium, & post illam in omnium
oculis ascensus gloriosus: atque è con-
trario ille tragicus Antichristi quo illis
insultaturus efferetur à dæmonibus. il-
lico ut pervenerit usque ad summita-
tem montis inclyti, Dan. 11. v. 45. jussu
Christi destituetur omni auxilio, &
fulmine percussus, à terra dehiscente
absorbebitur; unà deletis æcclesiis
qui pertinaces interibunt in sua infide-
litate. Tunc enim plenissime verum
erit quod hic v. 13. dicitur; RELIQUI
IN TIMOREM SUNT MISSI,
ET DEDERUNT GLORIAM
DEO COELI: quod intenderat An-
gelus tubicen sextus.

At de his tam breviter dictis, ac
velut devoratis, fusiùs & clariùs in se-
cunda Parte Apocalypseos se-
quente.

Proffit
Cantus
Tubæ,

§. III.

S. III.

Tuba septima quod est Væ tertium.

1. **A**Tque hic est finis Væ secundi; quod erat de Regno Antichristi & per illum seductione: de quo Joannes, VÆ, inquit, SECUNDUM ABIIT: & quod superest, subjungit; VÆ TERTIUM VENIET CITO, quod erit cantus TUBÆ SEPTIMI ANGELI ad Judicium.

Væ citò.

Dum dicit venturum citò: insinuat superfore, post conversionem Judæorum & mortem Antichristi, spatium adhuc temporis DEO soli cognitum: nam de die illo & hora nemo scit, neque Angeli Cælorum, Matth. 24. v. 36. Quo etiam tempore intermedio ante illam ultimam Tubam; dilatato ædificio Ecclesiæ & amplificato ac stabilito simul utroque pariete, Judæorum iterum & Gentium, sensim refrigeret fervor pietatis atque irrepet dissolutio morum & impietas: usque eò, ut quod prædixit Dominus in Evangelio l. c. v. 38. & 39. futuri sint sicut in diebus Noë comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes &c. ita erit, inquit, & adventus Filii hominis. & Luc. 17. v. 28. sicut factum est in diebus Lot: edebant & bibebant, emebant & vendebant, plantabant & edificabant &c. secundum hac erit quã die Filius hominis revelabitur, quæ erit ingens oblivio salutis operandæ: quam oblivionem tribuit Christus inopiæ fidei Luc. 18. v. 8. Filius hominis veniens, putas, inveniet

fidem in terra? neque enim eam quam quærit (quæ per charitatem operetur Gal. 5. v. 6.) & sine qua nihil est omne quod invenit. ET ECCE, id est ex improvviso, inquit Apocalypsis, Væ tertium: *repentina dies illa, tanquam laqueus*; Luc. 21. v. 34. & 35.

2. Etenim hoc jam tertium Væ sine ulla dubitatione fore diem ultimum mundi & horam Judicii extremi, juratus asseveravit Angelus fortis Cap. precedente v. 6. & 7. *tempus, ait, non erit amplius, sed in diebus vocis septimi Angeli, CUM COEPERIT tuba canere, consummabitur &c.* De quo Tubæ cantu Apostolus 1. Thess. 4. v. 15. *in voce Archangeli & in Tuba DEI descendet de Cælo Judex*; & 1. Cor. 15. v. 52. *in novissima Tuba; canet enim tuba & mortui resurgent.*

Tuba ad Judiciũ.

ET FACTÆ SUNT, inquit, VOCES MAGNÆ IN COELO: de quibus Matth. 24. v. 31. *mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos ejus à quatuor ventis.* Inter has voces magnas ista quam audivit Joannes de Cælo: FACTUM EST REGNUM HUIUS MUNDI, DOMINI NOSTRI ET CHRISTI EJUS; id est, actum est de Regno Principis mundi ET REGNABIT Christus IN SÆCULA SÆCULORUM: quod est vorum & applausus Cœli resonantis; AMEN.

Voces in Cælo.

Et adoratio 24. SENIORUM, cum gratiarum actione erga Omnipotentem, qui est & qui erat & qui venturus est, quod acceptâ virtute suâ magnâ regnet. Et quia inquiunt, sicut antea IRATÆ SUNT GENTES juxta psal. 2. v. 1. quare fremuerunt gentes? ita nunc ADVENIT è contrario IRA TUA & ultio, ET TEMPUS MORTUORUM resurrectionis ac iudicii, ad reddendam MERCEDEM SERVIS TUIS & ad exterminandos velut diluvio universali EOS QUI CORRUPERUNT TERRAM. Respicitur enim eâ phrasi ad Gen. cap. 6. v. 11. *corrupta est terra coram DEO & repleta est iniquitate.*

Facies
Judicis :

3. Simul his vocibus terrentur aures impiorum: simul oculi deliniuntur eorum ad quos dicitur Luc. 21. v. 28. *respicite & levate capita vestra.*

Magna & beata tranquillitas electorum in illa trepidatione Universi! APERTUM EST enim, inquit, IN COELO quasi TEMPLUM DEI: & in eo VISA EST sacrosancta Humanitas Christi quasi ARCA TESTAMENTI ejus, propitiationi & fœderi suis electis: Inter FULGURA quibus conflagraturus jam jam est orbis; & VOCES quarum exitiales illæ ululantium ad montes & colles præ timore Judicis; & emotionem terræ; & grandinem quâ comminuentur omnia terrena. Enimverò horrendus erit MOTUS reproborum & TERRÆ illis dehiscens: eritque sententia quæ illos dejiciet ad inferos & conteret,

Placida
electis;

Horren-
da re-
probis.

GRANDO MAGNA :

qui est finis mundi &

FINIS PRIMÆ PARTIS APOCALYPSEOS.

II. PARS APOCALYPSE OS.

UXOR EJUS PRÆPARAVIT SE. Apoc. 19. 7.

II PAR. APOCALYPTOS

PROF. DR. THEOPHILUS

APOCALYPSEOS

PARS SECUNDA.

Accuratè, breviter, & clarè
EXPLANATA.

APOCALYPTOS

APOCALYPTOS

PARS SECUNDA

Accuratè, breviter, & clarè

EXPLANATA

APOCALYPSEOS

PARS SECUNDA.

DUO jussus erat S. Joannes: Apocalypseos cap. 10. in fine: primum, v. 9. *devorare* Libellum, & in ventre memoriae suae ruminare quae in eo scripta supererant; nimirum de Antichristo & de novissimis temporibus illi proximis. Alterum, v. 11; devorata eructare ac palam mundo *prophetare*: Et addita fuit particula, *iterum*; qua significabatur, in hac secunda parte Apocalypseos iterare oportere illa quae ex praecedentibus egent repetitione: tum de Antichristo ipso: tum quia perduraverint usque ad Antichristum, & ut constet in quo statu ille inventurus sit Ecclesiam: tum ut enucleatius inculcentur & distinctius praefigmentur. Quod cum alio fiat modo, & variatis quibusdam additisve circumstantiis, & per alia nova hieroglyphica praedoceantur bis eadem in tanti momenti mate-

Prophe-
tatur ite-
rum.

ria; suam affert copiosam utilitatem, eamque triplicem. Primò, valet ad majorem confirmationem & persuasivonem rei. solenne est enim S. Scripturae in rebus magnis & arcanis eandem rem praefigurari aut prophetari per plura & diversa emblemata. Exempli causa, in Visione gemina quae oblata est Pharaoni septem boum, & septem spicarum, Gen. 41. quam cum edisseruisset Joseph Patriarcha, subjungit v. 32. *quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium, firmitatis indicium est, eò quod fiat sermo DEI & velocius impleatur.*

Utilitas
prophe-
tiae itera-
tae:

Secundò, quoniam in eadem re occurrunt plures proprietates vel adjuncta observanda; ita ut una similitudo seu imago proposita non exhauriat totam rei veritatem; valet plurimum, ad expressius atque explicatius repraesentandum, plures afferri hujuscemodi comparationes.

A 3 quod

quod maximè locum habet in Apocalypsi in qua eadem proponuntur cum additis aliis circumstantiis.

Hujus
præfer-
tim.

Tertiò, id quod proprium est Apocalypsi: ut ea, quæ dudum & in genere prædixerat, applicet novissimis temporibus, quasi novam prophetiam de omnium ultimis & gravissimis periculis.

Supereft (quod proæmii loco dixerim navo Lectori) ut nos etiam excitemur ad iterum iterumque versanda & revolvenda quæ sequuntur: quamvis cognitu grata devoranti, at amara ruminanti ac digerenti. Locum habeat in hac præcipuè relectione Apocalypseos id quod in genere monuit auditores suos S. Augustinus in psal. 141. *admonemus charitatem vestram, ut ea qua audiendo, tanquam ventre, memoriã conditis, rursus revolvendo & cogitando quodammodo ruminetis.* Etenim ex mente S. Scripturæ, quam citavit, breviter dictum esse: *Sapiens ruminat, stultus non ruminat. neque enim propter aliud in Lege munda ea dicta sunt animalia que ruminant, immunda que non ruminant.*

Vidit hoc S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 17. cum enim dixisset, esse multa in Apocalypsi quæ mentem legentis exercent, addit: *Maximè, quia sic EADEM multis modis REPETIT, ut alia atque alia dicere videatur, cum ALITER atque aliter HÆC IPSA dicere vestigetur.*

Series

Series seu distributio Capitum II^{dæ} Partis.

Sicut divisimus primam partem Apocalypseos in suas Visiones, eò quòd S. Joannes ingeminet ubique vocem illam, *Vidi*: sic hanc secundam partem, eandem ob rationem, dividamus in septem Visiones primarias: quarum sex hujus sunt mundi aut temporis; suntq; ejusmodi ut suam singulæ materiam exhauriant integrè: id quod sedulò est observandum; & in quo posita est hujus 2^{dæ} Partis, ordinatissima est enim, dispositio & artificium. nempe in eo quòd in unaquaq; Visionum, præterquam quòd I. & II. invicè succedant & connectantur, absolvitur ista materia pervidendo usq; ad finem qui est dies Judicii. quibus accedit VII. Visio Beatitudinis post Judiciũ in æternitate.

Quòd si quis maluerit plures paucioresve hujus Partis numerare Visiones, dividat prout libuerit: dummodò ne incipiat aliter quam à Cap. 12. nam cum Tuba septimã finiri Iamam Partem & illius Visiones demonstratissimũ est.

Ergo I. Visio de Ecclesia est militante; per hieroglyphicon Mulieris: & de persecutione Draconis.

Hanc Visionẽ excipit II. de suscitatione duarum Bestiarum contra Ecclesiam & contra patientiam Sanctorum ejus. Hæ duæ Visiones cohærent inter se, & continuatur videndo usq; ad tempus Judicii. absolvuntur Capitibus tribus; 12. 13. & 14. quorum in primo, de Muliere & Dracone; in altero, de Bestiis; in tertio, de patientia Electorum.

III. est Visio de 7. Angelis habentibus 7. plagas iræ DEI, quã effundunt ex suis phialis: quarum septima est dies novissimus Judicii. Capitibus 15. & 16. IV.

Visiones septem, hujus secundæ Partis.

Materia Visionũ Primæ, antipathia inter Mulierẽ & Draconem. Secundę item inter duas Bestias & servos DEI. 3. 7. Angeli cum phialis.

4. Mulier infidens Bestiæ.

IV. Visio est de Babylone Civitate, quæ infidet Bestiæ: & de damnatione ac Væ novissimo ejus Civitatis: per hieroglyphicon Mulieris meretricis. Capitibus 17. & 18.

5. Sponsus victor.

V. Visio est de præparatione Sponsæ nuptæ: & de ultima victoria Sponsi contra Bestiam & exercitus congregatos: quando Bestia & Pseudopropheta mittuntur in stagnum ignis. Capite 19.

6. Draconis cum exercitu suo clades.

VI. Visio integra de Dracone. quòd abhinc mille annos ligatus: quòd solutus seducat gentes & congreget Gog ac Magog per quatuor oras terræ. Exercitus, qui obsidet Civitatem dilectam, devoratur igne de Cœlo: & Diabolus in illud idem mittitur stagnum in quo Bestia & Pseudopropheta æternùm. Atq; hic est omnium pugnarum finis, dies Judicii. Capite 20.

7. Jerusalem Beata, Sponsa Agni.

Coronidis loco additur VII. Visio de Ecclesia triumphante: in schemate Jerusalem Civitatis Beatæ, Sponsæ seu Uxoris Agni. Capitibus 21. & 22.

Capite 22, v. 12. Epilogus qui est prosopopœia JESU. & v. 18. contestatio S. Joannis: imploratio adventus Christi; & gratiæ ejus.

Concinnitas ordinis in Apocalypsi.

In hac distributione Apocalypseos nullum ἕσπερον πρότερον, seu nullæ inveniuntur hystero-logiæ, quas affinxerunt huic Libro: sed est ordo accuratus & admirabiliter concinna dispositio; digna Christo qui est auctor, Angelis qui administri Visionum, pondere ipso rerum quæ visæ, Joanne cui ostensæ, Ecclesiis ad quas scriptæ. Nam in prima quidem Parte servatur ordo rerum gerendarum: in hac secunda ordo Visionum, quarum unaquæque suam tractet absolvâtque materiam.

Et hæctenus series secundæ Partis Apocalypseos.

TRACTA-

TRACTATUS XVI.

IN PARTEM PRIMAM CAPITIS XII.

Assignemus duos Tractatus huic Capiti: & dividamus illud in duas Partes. quarum prima de Muliere parturiente: de Dracone: de raptu filii & prælio connexo. Sequentis Capitis parte & Tractatu de alis quæ dantur mulieri: de volatu à facie serpentis: de flumine post mulierem, & de nova ira Draconis meditatâ.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 12. Versu 1.) *Et signum magnum apparuit in cælo: mulier amicta sole, & luna sub pedibus ejus, & in capite corona stellarum duodecim: (v. 2.) Et in utero habens, clamabat parturiens, & cruciatur, ut pariat. (v. 3.) Et visum est aliud signum in cælo: & ecce draco magnus rufus, habens capita septem, & cornua decem, & in capitibus ejus diademata septem: (v. 4.) & cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, & misit eas in terram; & draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut cum peperisset, filium ejus devoraret. (v. 5.) Et peperit filium masculum, qui recturus erat omnes Gentes in virga ferrea: & raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus? (v. 6.) Et mulier fugit in solitudinem, ubi habebat locum paratum à Deo, ut ibi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta. (v. 7.) Et factum est prælium magnum in Cælo: Michaël & Angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & Angeli ejus. (v. 8.) Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo. (v. 9.) Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus, & satanas, qui seducit universum orbem: & projectus est in terram, & Angeli ejus cum illo missi sunt. (v. 10.) Et audiivi vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. (v. 11.) Et ipsi*

Pars II.

B

vicerunt

vicerunt eum propter sanguinem agni, & propter Verbum Testimoniū sui, & non dilexerunt animas suas usque ad mortem. (v. 12.) Propterea letamini Cæli, & qui habitatis in eis. Va terra, & Mari, quia descendit Diabolus ad vos, habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. (v. 13.) Et postquam vidit draco, quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum.

S. I.

Mulier parturiens.

Signum magnū: I. **SIGNUM MAGNUM;** id est magnæ significationis hieroglyphicon: à quo hæc secunda Pars Apocalypseos incipit idcirco; quia sicut in prima Parte omnia dirigebantur ad sponsum Agnum, sic omnia hujus IIæ Partis ad Mulierem Sponsam Agni: à qua exorditur & in quam definit scriptio hujus Partis.

Exordiū & Scopus Partis IIæ.

Mulier: Hæc MULIER est Ecclesia: prævidetur IN COELO, quia illuc prædestinatur ut sit uxor Agni: AMICTA SOLE justitiæ de quo Malachiæ 4. v. 2. calcet Lunam (symbolum inconstantia & mutabilitatis) cum omnibus sublunaribus rebus; puta, divitiis, delitiis, honore terrenis: CAPITE & fronte CORONAM præfert DUODECIM Apostolorum, qui sunt lucidissimi ac primæ magnitudinis astrorum, id est Episcoporum, ut expressè explicantur Stellæ Apoc. 1. v. 20. ac velut Zodiacus in firmamento Ecclesiastico.

Parturit: Ipsa fecunda à Spiritu S. & PARTURIENS, per Evangelium, prolem Christianam electam. illam prolem

ad quam Apostolus Gal. 4. v. 26. *quæ sursum est Jerusalem libera est, quæ est mater vestra: illam prolem de qua ibid. v. 19. quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis:* illam de qua S. Augustinus in psal. 142. (de hac loquens Muliere Apocalypica quam appellat Civitatem DEI, & de partu ejus) postquam se fundasset in doctrina Apostoli de membris Christi & Capite tanquam de uno, ex epist. ad Gal. 3. v. 16. sic concludit: *si & nos semen Abrahæ, ergo & nos Christus: quomodo unum corpus (sumus) multa membra, ita (sumus) & Christus;* ex 1. Cor. 12. v. 12. *Et, quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis;* Gal. 3. v. 27. Et in psalmum 122. ex eodem Apostolo, ibid. cap. 4. v. 7. *FILIUS sumus, quia sic MULTI sumus, ut in illo UNUS sumus.*

Hanc sobolem dum parturit, **CHRISTUM** in membris suis novis **CLAMAT** in **CRUCIATU** & persecutione, orando ut feliciter pariat. *Parit enim,* ait S. Aug. (in psal. 126.) *Ecclesia filios conjunx Christi, & si parit, parturit.*

Christū
in suis
membris,

Clamat
præ cruci-
ciatu.

curit. Et in Tomo 9. S. Augustini Auditor homiliarum in Apocalypsin hom. 9. *Semper enim in cruciatibus parit Ecclesia Christum per membra: semper & Draco quarit devorare nascentem.* de quo jam sequitur.

Signum
aliud
Draco:
In Cælo.

2. Ex aduerso Mulieris, & sub ea, VISUM EST ALIUD SIGNUM, infausæ significationis meteoron, IN COELO aërio, Draco. Nam quòd Cælum aërium, id est, regio aëris, reuera habitetur à dæmonibus, sententia est Patrum: de qua S. Hieronymus in epistolam ad Ephes. cap. 6. v. 12. *Hæc autem omnium, ait, Doctorem opinio est quòd aër iste qui Cælum & terram medius dividens inane appellatur, plenus sit contrariis fortitudinibus.* Et fundatur à Patribus in Apostolo, Ephes. 2. v. 2. *est nobis colluctatio contra spiritualia nequitiæ in cælestibus;* id est, ut S. Hieronymus l. c. exponit, *in eo qui supra nos est aère, unde & aves quæ volitant per aërem volucres cæli dicuntur esse: nam & in alio loco, de demonibus, quòd in aère isto vagentur, Apostolus ait.* Hæc Hieron. Cui consentit S. Augustinus lib. 11. de Civ. cap. 3. ubi dividit inter duas Angelicas societates: *illam, inquit, in Cælis habitantem; istam inde dejectam, in hoc infimo aërio Cælo tumultuantem.* Et lib. 3. de TRIN. cap. 7.

Devoratus.

3. Draco igitur iste se opposuit Mulieris, & STETIT ANTE eam, UT DEVORARET Christianissimum nascentem & in sua velut infantia tenerum adhuc, atque opinione Draconis imbellem. Sed divinâ protectione secus accidit: editus est enim in lucem partus Mulieris, primitiæ Mar-

tyrum & Confessorum; ille MASCULUS, idoneus ad hæreditatem adeundam Regni æterni: & robustus inde ab utero, id est à primordiis Ecclesiæ, ad subjugandum inimicos Christi; cum appromissione regendi OMNES cæteras GENTES, IN VIRGA FERREA qua comminuat omnem potentiam contrariam: quod sicut prædictum est ad Christum, qui est Caput, psalmo 2. v. 9. *reges eas in virga ferrea,* sic & ad Sanctos cohæredes ac membra Christi pertinet, ex ejusdem promissione quam asseruit Apoc. 2. v. 26. & 27. quem in finem RAPTUS EST per medias persecutiones AD DEUM ET AD THRONUM EJUS.

Masculum.

Potest dici, quòd hæc Visio æquivalet 4. simul Sigillis primis Capitis sexti, ubi Eques albus & contra eum persecutiones cernuntur, ante & inter quas procedit Eques, VERBUM Agnus, ut vincat. Æquivalere autem, id est rem eandem indicari, manifestum est ex eo: quòd Draco moveat persecutionem; & qui est ejus effectus, expressè subjiciatur, mentio Martyrum hîc v. 11. perinde ut in Parte prima cap. 6. v. 7. in Sigillo quinto, & cap. 7. in Sigillo sexto.

Diximus Mulierem esse Ecclesiam: cujus quia præcipuum est membrum & excellentissimum Beatissima Virgo MARIA, idèd apud SS. Patres (inter quos S. Aug. lib. 4. de Symbolo, cap. 1. & S. Bern. fusè in serm. de Apoc.) encomia hæc attribuuntur DEIPARÆ. ad quam etiam respexisse censendus est S. Joannes: eò maximè, quòd hujus

B 2 partus

partus fuerit quem primariò cupivit Draco devorare, & de qua Gen. 3. v. 15. *inimicitias ponam inter te & mulierem.* Optimè convenit inter Mulierem hanc & illam. Nam quod in exordio mundi de Virgine DEIPARÆ fuit prædictum & de Semine illius, *Ipsa*

conteret caput tuum: hoc idem in exordio Romanæ Ecclesiæ oraculum fuit Apostoli scribentis ad Rom. 16. v. 20. *DEUS autem pacis conterat Satanam sub pedibus vestris velociter.* Amen.

S. II.

Effigies Draconis.

Draco magnus:

1. Dicitur 1. DRACO: ut & in aliis Scripturis: quia cùm esset conditus à DEO *principium viarum DEI*, Job. 40. v. 14. *perfectus decore*, Ezech. 28. v. 13. &c. rebellionem suam contra Conditorum, mutatus fuit in Draconem, ipse & Angeli ejus. Appellatur cognomento MAGNUS: quia de illo, Job. 40. v. 12. *stringit caudam suam sicut cedrum*: v. 18. *absorbet fluvium*; & non mirabitur. cap. 41. 24. *non est super terram potestas qua comparatur ei*. v. 25. *ipse est Rex super universos filios superbia.* Hunc adumbravit is cui dicitur à DEO Ezech. 29. v. 3. *Ego ad te Pharaon Rex Egypti, Draco magne.*

RUFUS:

2. Dicitur 2. RUFUS. hinc maxime in Apocalypsi eadem in effigie: tùm quia incepit ab Equo rufo suas persecutiones contra Ecclesiam à Judæis; ut vidimus in prima Parte: tùm quia posteaquam ex prioribus periculis per gloriosam fugam erepta fuit protectaque à DEO, jam in hac secunda Parte Apocalypseos omnes simul persecutiones convenient in novissimam

rufam iterum, id est Judaicam, concitatore pseudo-Messia Antichristo: non sine angustiis Mulieris per breve tempus, prout prædicitur v. 6. & 14.

Prodit cum suis solennibus *Capitibus* 7. & *Cornibus* 10. quæ sunt insignia Principatus mundi hujus. descripsit sibi enim & designavit in eo 7. Regna ethnica quibus effert se ut *Capitibus*; & solenne est ei habere suos decem Reges insignitè impios pro instrumentis & *Cornibus*. Sanè per 10. Reges in Apocalypsi Universalitatem Regum (impiorum) intelligi posse sensit Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 23. ubi loquitur de Antichristo: *quid enim, inquit, si numero isto denario Universalitas Regum significata est, post quos ille venturus est?*

3. Dicitur 3. ille idem Draco, qui Et pro caudam suam & persuasione secum olim *syrmate* in ruinam *traxit* TERTIAM PARTEM STELLARUM COELI; *sunt Stel-* *lae cœli.* Angelos (Job. 4. v. 18. & cap. 25. v. 5.) illinc deciduos, multò antè quàm staret contra hanc Mulierem. Accessit à capite ea narratio: simul & perstringitur

Cui capita & Cornua:

tur prophetia hostilitatis quam machinatur; cuius hæc est summa. Sicut in Cælo empyreo (ad quam pugnam egregiè respicitur, & fit comparatio) in quo conditus fuit, pugnando victus

est à S. Michaële: ita & in Cælo mystico, pugnans adversus Ecclesiam Christi vincetur, præside Ecclesiæ Dei eodem S. Michaële; cuius conflictus occasio & initium est ut sequitur.

Adver-
sario S.
Michaë-
le.

§. III.

Prelium.

Præliū: 1. **V**indicabat sibi Satanas principatum mundi, sumptâ denominatione à potiore mundi parte, factus seductor illius per Ethnicismum eousque, & in vafor ac domitor generis humani: Cùm ecce ei qui possidebat cum custodia suum atrium in pace, Luc. 11. v. 21. ingens similtas & odium oritur contra Ecclesiam Christi; illam quæ incipit parturire conversionem Ethnicorum & salutem; illam recens ædificatam Mulierem ex latere novi Adæ obdormientis; illam militantem Cælo; illam quæ præsidium suum habet in Cælo, ut hîc docemur, S. Michaëlem & Angelos ejus.

Magnū: **FACTUM EST** ergo, inquit, **PRÆLIUM** utrimque **MAGNUM**: dum hinc commoventur per Draconem persecutiones magnæ; vis asserendi animas, ac retrahendi, per intimationem corporibus tormentorum omnis generis: at illinc ei resistitur magnâ constantiâ animi ac tolerantia corporis.

In Cælo. Dicitur committi hoc prælium **IN COELO**: tùm quòd de Cælo adjuvetur Ecclesia: tùm quia ipsa est Cæ-

lum mysticum, ut modò insinuavimus: tùm quia prælium geritur contra Martyres qui præcipiunt Cælum ingenti agmine; utpote qui simul occisi, simul in Beata immortalitate visuntur & in possessione Cæli.

2. In eo prælio **NON PRÆVALUERUNT DRACO ET ANGELI EJUS: NEQUE LOCUS INVENTUS EST EORUM AMPLIUS IN COELO**. Sicut olim in Emphyreo, sic neque in Ecclesia ille eorum locus amplius universæ seductioni Gentilium: propterea quòd in Gentibus inceperit oriri Christus & efflorescere semen Ecclesiæ, tanto jam initio dato propagandi Christianismum, & agi cœpto triumpho de Satana per animas Martyrum victrices & præmissas ad Beatitudinem. Procul his animabus sanctis (v. 9.) **PROJECTUS EST DRACO, ET ANGELI EJUS CUM ILLO**, velut de sublimi possessione **IN TERRAM**: id est, ut explicant S. Aug. & alii Pates, in eos qui perstiterint terrena sapere, nec nisi terram spectare ac diligere, cùm fuerit Cælum ipsis annuntiatum, atque ad e-

Locus
Draco-
nis, terra.

terra nominari & esse, juxta illud S. Augustini tract. 2. in ep. S. Joannis: *talis est quisque, qualis ejus dilectio est; terram diligis! terra eris.*

Locus
Marty-
rum,
Cœlum.

Super hac victoria fit applausus utriusque *Cœli*, triumphantis & militantis (v. 10. & c.) voce magnâ gratulantium de *Regno & potestate CHRISTI*, de projici cœpto seductore communi eodemque *accusatore* atque improperatore in faciem DEO Christo sine intermissione: ac de triumpho Christianorum parto per SANGUINEM AGNI, ET per SUUM martyrium seu TESTIMONIUM, USQUE AD odium sanctum animarum suarum in hoc mundo, & ad MORTEM pro fide in DEUM perpeſſam. Magna materia plausus: quod postquam seduxisset Diabolus multis retrò sæculis universum orbem, ostensum sit posse eum vinci ab his qui nolint esse terra: moveâtque ille quidem prælia, sed debelletur à cohortibus Martyrum.

Draco-
nis ira.

3. Qui ut vidit se repulsum in terram, ac longè ab animabus raptis ad DEUM & jam cœlestibus incolis, descendere coactum: adhuc contra mortales spirat IRAM MAGNAM & VÆ, quod impendet TERRÆ ET MARI: ideò, quia sperat se posse sarcire damnum, & obtinere saltem cæ-

teros quos inveniet faciétve habitatores in terreno & immerſos in mari hujus sæculi. *Væ terra & mari*, ait Auctor homiliarum suprà citatus, *id est qui Cœlum non estis.*

Tum verò hoc maximè solatur sese ac nititur, quòd etiam post vires diminutas & injecta sibi suisque vincula quibus ligatam sentit potestatem nocendi, seu tamen repositum se divinitus habere MODICUM TEMPUS libertatis amplioris ac potestatis ultimæ sibi indultæ; certus eâ saltem extremâ suâ caudâ non minùs ex Ecclesia detrahete quàm è cœlo quondam partem Stellarum.

Sed dum illud interim tempus nondum advénit, nequaquam interea cessaturus ab ira, *persequitur MULIEREM* aliis viis: irritatissimus quòd pepererit masculum raptum in Cœlos. Veruntamen dum talia molitur Draco, Mulier curæ est DEO: à quo proregitur & fortitudo ei datur avolandi, prout jam dicetur.

* * *
* * *

TRACTA-

TRACTATUS XVII.

IN RELIQUA CAPITIS XII.

Visionem inceptam de Muliere, sanctâ & forti, prosequitur Joannes in reliquo Capite. cujus uno in versu 14. multa & involutè dicuntur, ac diligenter evolvenda sunt in proximis duobus §§. de alis Mulieris & volatu: de loco deserto ubi alitur: & de tempore decretorio certorum annorum. Cæteri quatuor Versus Capituli absolventur in §. 3.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Capit. 12. Versus 14.) *Et data sunt mulieri ala dua aquila magna, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur per tempus & tempora & dimidium temporis, à facie serpentis. (v. 15.) Et misit serpens ex ore suo post mulierem, aquam tanquam flumen, ut eam faceret trahi à flumine. (v. 16.) Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os suum, & absorbit flumen, quod misit draco de ore suo. (v. 17.) Et iratus est draco in Mulierem, & abiit facere prælium cum reliquis de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, & habent testimonium Iesu Christi. (v. 18.) Et stetit super arenam maris.*

§. I.

De alis & volatu Mulieris.

Extollamus DEUM & demus gloriam ei, quia prophetavit ea quæ impleta sunt: & id quod restat expectemus implendum.

Aquila magna. 1. **M**anifestum est in Scripturis, Aquilam significare Imperium: & alas dilationem. Ita Daniel cap. 7. in Visione quatuor Bestiarum, quæ sunt totidem Imperia mundi seu Monarchiæ, de prima quæ fuit Chaldæorum sub Nabuchodonosore v. 4. *alas, inquit, habebat*

bebat ut Aquila : aspiciebam donec evulsa sunt ala eius. Ezech. 17. de Rege Babylonis dicitur v. 3. Aquila grandis, magnarum alarum. Et de Rege Ægypti, v. 7. Aquila altera grandis, magnis alis. Jer. 48. de vastatione Moabitarum per Regem Babylonis, v. 40. quasi Aquila volabit & extendet alas suas ad Moab.

2. Ecce quâ formâ prævidit S. Joannes Mulierem Ecclesiam, & in quo statu tranquillitatis in quem effugit liberatâ & superior facta persecutione quam & Judæi dudum & Gentes moverunt.

duæ alæ: DATÆ SUNT, inquit, MULIERI ALÆ DUÆ, AQUILÆ MAGNÆ. Magna Aquila & biceps est Imperium Romanum : cujus ambas alas prædicit Joannes datum iri Ecclesiæ militanti, quam Draco persequitur. Duæ alæ sunt Imperium Occidentale & Orientale : quorum alterius est sedes Vetus Roma, alterius Nova Roma seu Constantinopolis.

Data ut volaret: 3. Alæ illæ duæ datæ sunt, ad volandum : excelsio & felici volatu qui est exaltatio ac propägatio Religionis Christi-

stianæ. quæ acceptis alis, sibi datis à DEO ut esset expeditior à persecutione, provolat & penetrat ulterius IN DESERTUM, id est in nationem Gentilium de qua Isaias fusè sub similitudine deserti, cap. 35. v. 1. & 2. *Lætabitur DESERTA & invia, & exultabit SOLITUDO, & florebit quasi lilium : germinans germinabit, & exultabit lætabunda & laudans gloria, inquit, Libani data est ei, decus Carmeli & Saron : ipsi (Gentiles) videbunt gloriam Domini (lucem fidei Christianæ) & decorem DEI nostri.*

Hoc illud est desertum, & hæc Solitudo, in quam fugit Mulier id est evasit à persecutione: quando ipsa potius occupavit Gentes & amplexa est sub alis suis. Quippe adventu Mulieris effloruit illa Solitudo : & gloria, quæ fuerat Libani ac decor qui fuerat Carmeli, eò ex Judæa translata sunt cum sceptro ac Majestate Imperii Christiani.

Et dici potest, hanc evasionem æquivalere Silentio illi seu quieti, de qua in prima Parte Apocalypsis initio Capitis octavi.

S. II.

De loco in quo pascitur à facie Serpentis : & ad quæ usque tempora.

In locū suum: 1. **D**icitur hoc desertum esse LOCUS Mulieri SUUS, in quem debuit evolare. Quoniam is ei

proprius locus, assignatus est à Prophetis, jamque præparatus per martyria & prædicationem inceptam : locus Neo-

Neophytarum Gentium, quæ fuerant omnino infideles & desertæ à fide ac desolata à DEO.

Ubi aliter:

In eo loco tam suo & vasto est futura tutior Ecclesia cum his alis: & remotior, tanquam volatu sublimiore, A FACIE SERPENTIS dejecti in terram. Ubi, quæ DEI est providentia, non tantum secunda præcedentes effugit persecutiones: sed oportet eam ali & vegetari atque excrecere: depassâ passim superstitione, & idolis demolitis in Oriente & Occidente: quoad humanum genus totum imbutum sit famâ Evangelii; penetraturâ usque ad Indias procul & propediem in novum orbem.

Per tempus &c.

2. Jam quod additur, PER TEMPUS ET TEMPORA ET DIMIDIUM TEMPORIS, hoc præsignificat perseverantiam Mulieris usque ad extrema tempora, de quibus præpotens & præ omnialio tempore fuit commemoranda protectio futura: & quod aletur etiam tunc, per illam usque exodum temporum. Absit enim opinio, quasi tunc primum ei datæ sint alæ, vel ut pro novissimo tantum trium & dimidii annorum, aut eo fine ut lateat: immò non potest latere Mulier illa (civitas supra montem, & lucerna non sub modio, Matth. 5. v. 14. & 15.) nec istâ quidem morâ temporis ultimâ & exiguâ: quando namque persecutio futura est toto orbe, quomodo non toto etiam orbe Mulier? & verò aletur patiendo. Quamobrem nequam ille est sensus, & causa alarum ista, & usus tam humilis ac brevis alatum tantarum, utpote aquilæ magnæ,

Pars II.

& duarum celebrium: sed est sensus quem jam dicemus.

3. Exprimuntur hoc tam fecundo versu 14. & paucis perstringuntur hæc tria: primò, alæ datæ duæ, Orientem versus & Occidentem. Secundò, ad quem locum & in quem terminum volatus ejus: videlicet, quâ patet desertum qui est locus Mulieris ut inibi alatur & illum impleat. Tertiò, ad quod usque tempus perseveratura sit, ac perrecturus illam alere DEUS: videlicet, per totum illud spatium temporum, quæ secutura sunt, usque ad novissima & specialiter per hanc Apocalypsin prophetata tria tempora & dimidium, illa tam brevia quàm ardua: Nec solum, uti diximus, usque ad illa; sed etiam, uti dicit Apocalypsis, PER illa prorsus, & eventu oprato ac victorioso adversus Serpentem.

Juxta quam expositionem facile est Lectori significationem pervidere particulæ UT in hoc loco Apocalypseo tum in hoc Versu 14. quo dicitur: UT VOLARET IN DESERTUM IN LOCUM SUUM UBI ALITUR &c. tum in v. 6. sup. in quo dicitur Mulier fugisse IN SOLITUDINEM UBI HABEBAT LOCUM PARATUM A DEO, UT IBI PASCANT EAM &c. Nempe tò UT habet plenissimum suum significatum: nam præterquam quod indicet causam propter quam alatur, significat præterea & præmonstrat eventum futurum, illum memorabilem in novissimo temporum, quasi dicat: Continget tandem, & eum demum exitum habebit opera & effectus ali-

C

monia

Expositio intergra versu 14.

Et particulæ UT;

Cui duplex significatum;

monia impertita: & partus exhibitus hic erit fructus; etiam in illa postrema persecutione (celebri & brevi trium ac dimidii annorum) perseverare Mulierem, & inveniri vegetam confortatamque spiritu ac numero fortissimo Martyrum, & prævalere. Nam quod particula *UT* recipiat hunc sensum in Scripturis, & habeat pro sua germana interpretatione non solum causam finalem, quem simul sensum hic retinet; sed eventum futurum: nimium quantum patet in exemplis ei qui vel modicè versatus est in sacris paginis.

quo memorabili eventu. (Maldonatus in illud S. Lucae cap. 2. v. 35. *UT* revelentur &c. *particulam*, inquit, *UT*, non causam sed eventum & consequentiam significare, innumeris iam locis ostendimus.)

Summa sensus est, quam diximus: data sunt Mulieri alæ hunc in finem à Deo, ut expedita esset ad pervolandam nationem Gentilium, locum sibi præparatum & præostensum: Eousque &

in hunc finem alæ & officium illarum. Ibi in illo loco suo proprio, tantopere sub Judæis deserto & tam his procul, pascetur & vegetabitur toto illo spatio quo implebuntur tempora nationum & prædicatio ac salus Gentibus: quando superventura sunt illa nominatissima tempus & tempora & dimidium temporis, qui erit periodi rerum exitus, à quo propè tunc aberit consummatio mundi. Dicamus sine omni ænigmatate: Ecclesia liberabitur à persecutione Imperatorum, & evehetur in Imperium orbis Romani per Orientem & Occidentem: qui est finis alarum. Curæ autem erit Deo, & proficiet in Gentibus totâ illâ duratione cui præfinitus terminus erit tempus & tempora & dimidium temporis, celebrer à persecutione novissima prædictâ, & à reversione Judæorum, & à consummatione vicinâ temporum omnium futurorum: qui est eventus Apocalypseos extremus.

S. III.

De flumine quod post illam expuitur: & de nova ira Draconis.

1. **R** Ingi Satanas interim, quod viderit avolantem Mulierem, quæ modo jam dicto effugerit vim & se dilataverit: ipse verò cogatur experiri se debilitatum projectione factâ & serpere super terram, quò non valeat eam deprimere. Ergo frustratur spe devorandi partum ejus dudum, & illam nunc assequendi, expuit instar ceti

(sic enim appellatur Isa. 27. v. 1.) **EX ORE SUO POST MULIEREM FLUMEN AQUAM**; populos hæreticos, & spumam oris Diaboli seductores Hæresiarum, alios ex aliis, successione **TAN- QUAM FLUMEN**, cujus rapiditate ac vi *faciat* retrò **TRAHI** Mulierem & mergi.

Sed enim **ADJUVIT TERRA MU-**

Abfor-
betur à
terra.

S. Augu-
stino flu-
men sunt
hærefes:
apud
quæ &

apud S.
Prospe-
rum ab-
forben-
tur à ter-
ra.

Conatus

MULIEREM : quia pleræque Hæ-
reses ex toto catalogo eorum quas re-
censuerunt in primis sæculis Epipha-
nius, Philastrius, Augustinus (quorum
hic enumerat 88.) fuerunt parvæ dura-
tionis : nam ut erat brevis vitæ seu Hæ-
relia archa quisque seu protectores hæ-
resum, mox ut APERUIT tellus OS
SUUM sepulturæ istorum, ABSOR-
BUIT ET FLUMEN; aded ut hæ-
reses ipsæ vel defecerint vel certè po-
tentia earum exaruerit. sicut scitè S.
Augustinus in illud psalmi 57. v. 8. tan-
quam aqua decurrens : *Non vos ter-
reant, ait, fratres, quidam fluvii qui di-
cuntur torrentes, decurrit aqua, ad tem-
pus perstrepit, mox cessabit : diu stare non
possunt. Multæ hæreses iam emortuæ
sunt : cucurrerunt in rivis suis quantum
potuerunt, decurrerunt : succati sunt rivus,
vix eorum memoria reperitur.* Tali

sepulturâ absorptæ Hæresi Pelagia-
næ, quæ nata fuerat ex Nestoriana,
posuit Epitaphium S. Prosper inquit :

————— sepulchrum,
Intrat & inferni, carceris ima subit.

2. Dum hæc non sat ex voto mo-

litur, irasci Draco magis magisque in
Mulierem : & abire ad antiqua confi-
lia : reparare velle Imperium pristi-
num, & in eo seductionem simul &
persecutionem adversus reliquos DE
SEMINE EJUS : deleturus omne
femen Christianorum propediem, &
reducturus Infidelitatem æmulam Pa-
ganismo veteri, ab illo diversam aut illo
etiam potiorem.

3. Eâ intentione, reducendæ in
mundum Infidelitatis & Imperii
ethnici, figit pedem ad mare : unde
ascendere faciet Bestiam, illam è dua-
bus in Apocalypsi priorem.

STETIT igitur, inquit, SU-
PRA ARENAM MARIS, quod
est littus Ponti & Propontidis : &
in illis maris faucibus sibi designavit
Sedem novam belli & Imperii, de quo
Capite sequente.

Ac proinde secunda Visio (quæ
Capitis erit 13. & 14.) velut conti-
nuatio est quædam aut connexio pri-
mæ Visionis : utpote de persecutione
Draconis contra semen Mulieris
quam frustra conatus fuit extinguere.

alius dra-
conis :

Statio-
tus ma-
ris.

TRACTATUS XVIII.

IN PARTEM PRIMAM CAPITIS XIII.

Hoc Caput est de duabus Bestiis : quarum altera non sine
causa nominatur prior v. 12. De hac in prima parte Capitis,
& in hoc Tractatu. Hæc ascendit *de mari*, & est multò prior
tempore : altera posterior ascendit *de terra*, & in fine sæculo-
rum conjungit se priori. & sicut olim conveniet inter am-
bas, ita conjunguntur in unum hoc Caput Apocalypsis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Verf. 1.) Et vidi de mari bestiam ascendentem, habentem
 , capita septem, & cornua decem & super cornua ejus decem diademata,
 , & super capita ejus nomina blasphemia. (v. 2.) Et bestia quam vidi, si-
 , milis erat pardo, & pedes ejus sicut pedes ursi, & os ejus sicut os leonis.
 , Et dedit illi Draco virtutem suam, & potestatem magnam. (v. 3.) Et
 , vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: & plaga mortis
 , ejus curata est, & admirata est universa terra post bestiam. (v. 4.) Et
 , adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestia: & adoraverunt
 , bestiam, dicentes: Quis similis bestia? & quis poterit pugnare cum ea?
 , (v. 5.) Et datum est ei os loquens magna, & blasphemias: & data est ei
 , potestas facere menses quadraginta duos. (v. 6.) Et aperuit os suum in
 , blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus,
 , & eos qui in cælo habitant. (v. 7.) Et est datum illi bellum facere cum
 , sanctis, & vincere eos; Et data est illi potestas in omnem tribum, &
 , populum, & linguam, & gentem: (v. 8.) Et adoraverunt eam omnes,
 , qui inhabitant terram: quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ
 , agni, qui occisus est ab origine mundi. (v. 9.) Si quis habet aurem, au-
 , diat: (v. 10.) qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet: qui
 , in gladio occiderit, oportet eum gladio occidi. hic est patientia, & fides
 , Sanctorum.

J. I.

De Bestia priore.

Impossibile est, ut S. Joannes revelationem scribens motuum futurorum in Ecclesia, & nominatim in Ecclesiis Asiaticis, non meminerit tantæ mutationis ibi factæ, mahometani Imperii: immò ut non graphicè illud depinxerit. fecit verò, ut apparebit luculenter ex hoc Capite.

S. Augu-
 stini sen-
 tentia de
 Bestia.

Magni faciamus auctorita- tionem ejus quam affert in proposita
 tem S. Augustini, & liben- materia, libro 20. de Civ. cap. 9. ubi ex
 ter audiamus interpreta- professo agit de Apocalypsi & tractat
 de

de hoc Capite 13. Apocalypseos. *Quæ sit porro, inquit, ista BESTIA, quamvis sit diligentius inquirendum; non tamen abhorret à recta fide, ut ipsa impia Civitas intelligatur & populus infidelium, contrarius populo fideli & Civitati DEI.* Addit de Imagine ejus, de qua postea videbimus, hæc verba: *IMAGO verò ejus, simulatio ejus mihi videtur, in eis videlicet hominibus qui velut fidem profiterentur & infideliter vivunt: fingunt enim se esse quod non sunt, vocanturque non veraci effigie sed fallaci imagine Christiani.* Ita vilium est illi tanto Doctore & interpreti cujus explicationem sic venerationem & accipiamus in genere datam: ut meminerimus admonitionis quam inseruit illis verbis; quòd sit diligentius inquirendum in particularia seu Bestiæ infidelis, seu Imaginis, id est, Simulationis: & addamus, ad illam ejus expositionem elucidandam, ea quæ verosimiliter fuerat additurus Augustinus si vixisset usque ad nostra sæcula; cum obierit anno Christi 433. sed ante omnia ponamus fundamentum ex S. Scriptura.

Bestia est Imperium infidelium;

In libris sanctis prophetice nomine Bestiæ significari constat Imperium infidele: ut videre est maximè in Daniele; ad cujus prophetiam peculiariter respicit hic Apocalypsis: apud quem Bestiæ quatuor significant Imperia totidem ethnica usque ad Christum & Imperium Christianum. Sic enim habet Dan. 7. v. 3. *quatuor Bestiæ grandes ascendebant de mari, diversa inter se.* Auditque interpretationem v. 17. *Hæc quatuor Bestiæ magnæ 4. sunt Regna (Imperialia) quæ consurgent de terra: &*

sunt bruta, quia sine cultu veri DEI; ideò Bestiæ. Ergo similiter & in Apocalypsi nostrâ: *VIDI, ait, DE MARI* NOVUM: CHRISTIA-
NO EVER-
SO. *id est Imperium brutum, infidele novum, exortum horribili mutatione quæ facta est Constantinopoli, sede Imperiali celeberrimâ: nempe Mahometanum: cujus Secta est omnis retrò infidelitatis colluvies & erroris Paganæ. Vidit illud ascendisse: quia ex humi-merferat & excreverat sensim in Saracenorum aliquod dominium & Regnum: at processu sæculorum in Imperium Constantino-politanum quod est novæ Romæ sitæ ad mare: cceptum in Mahomete ejus nominis Ido. qui primus Imperator, anno Christi 1453. Valet hæc annotatio S. Hieronymi in Dan. cap. 7. *Notandum inquit, quòd Regnorum feritas, atque crudelitas, Bestiarum nomine demonstratur.**

Septiceps.

2. Vidit Bestiam habere CAPITA SEPTEM: quia de illo etiam Imperio verum est id quod S. Hieronymus Dan. 7. agnoscebat in Romano Gentili: *in uno, ait, Imperio Romanorum (ethnico) omnia simul Regna cognoscimus quæ prius fuerant separata.* Similiter dicamus: in uno Imperio Mahometano sunt omnia simul Imperia infidelium collecta. Quæ sunt numero septem: Assyrium, quod fuit primum; & adhæret sectæ jam & sceptro Mahometano: Chaldæorum seu Babylo-niorum, quod secundum: Medorum, quod tertium: Persarum, quod attractis ad se Medis est quartum; nam etiam illud est ejusdem sectæ, sibi jus ad

illud vendicat idem Imperator: Græcorum, quod fuit quintum ordine: Romanorum ethnicum, quod sextum: & jam ipsum Mahometanum, quod septimum. En Imperium Gentile, in quo omnia simul Regna Imperialia, quæ prius fuerant separata.

Decem
cornu.

Vidit esse Bestiæ CORNUA DECEM ET SUPER CORNUA EJUS DECEM DIADEMATA. Retineamus interpretationem quam S. Hieronymus vetustissimâ tradit auctoritate pollere, dum sic scribit in Caput citatum Danielis: *Dicamus quod omnes Scriptores Ecclesiastici tradiderunt, in consummatione mundi, quando Regnū destruendum est Romanorum, decem futuros Reges qui orbem Romanum inter se dividant.* At Orientale Romanum Imperium, & in Asia, penitus est destructum: ita ut vix nomen sit super; sicut superest adhuc nomen Occidentalis Imperii qualecunque: nec dubiū, quin propiūs absit, quàm olim, Consummatio mundi. Neque difficile est numerare decem Reges ac diademata in quæ divisum sit jam nunc Imperium Orientis, quondam Christiani & Romani: quorum sit subjectio & supremus dominatus penes sceptrum Mahometanum. E. C. Africa, ubi Tunetum sedes Regni: Arabia: Libya, Ægyptus, & pars Æthiopiæ: Melopotamia: Media: Syria ubi sedes Regni Damascus: Armenia: Asia minor, ubi Imperium Trapezuntinum: Macedonia: unâ cum Thracia & vicinis regionibus Europæis: Insulæ Rhodus, Cyprus, & nuper Creta seu Candia. Sed pergat S. Hieronymus cætera, de

illa Traditione Doctorum Ecclesiasticorum, quam continuat his verbis: *Et undecimum surrecturum esse Regem parvulum, qui tres Reges de decem Regibus superaturus sit; id est Ægyptiorum Regem, & Africa (hoc est, ut alibi ait, Libya,) & Æthiopiæ, quibus interfectus etiam septem alii Reges victori colla submittent.* Ita S. Hieronymus testis antiquæ interpretationis. Nam quæ adjecit de undecimo Rege surrecturo, pertinent ad eam, quam etiam surrecturam subjicit Apocalypsis, Bestiam secundam de qua postea.

Cornua igitur Bestiæ Mahometanæ sunt decem Regna seu vasalli Reges, cum suis diadematis illi Monarchiæ & Imperio Mahometano insertis. Dicuntur Cornua: quia his impetit, & in his robur ejus quod more S. Scripturæ dicitur cornu: & speciatim vult S. Hieronymus in Commentario in Zachariam (cap. i. v. 19.) per cornua in Scriptura significari regna. verba S. Hieron. l. c. sunt hæc: *rectissime pro Regnis cornua posuit, hanc habente Scripturâ sanctâ consuetudinem, ut regnum semper interpretetur in cornibus: ut est illud; Et exaltavit cornu Christi sui (1. Reg. 2. v. 10.) Et in alio loco; Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui (Luc. 1. v. 69.) Et (quod est proprium hujus loci,) decem cornua in ultimo regnatura idem Daniel prophetate statur (Dan. 7. v. 24.) cornua decem ipsius Regni, decem Reges erant.*

Addit Apocalypsis: ET SUPER CAPITA EJUS NOMINA BLASPHEMIÆ; contra divinitatem Christi, & fidem divinam,

Cornuū
signifi-
catio in
Scriptu-
ra.

3. Vifa

Corpus,
pedes, os
Bestiæ.

3. Visã est Bestia SIMILIS esse PARDO: ET PEDES EJUS SICUT PEDES URSI, ET OS EJUS SICUT OS LEONIS. Quis neget hæc convenire Mahometano Imperio? cujus Secta est varia ut pardus: habet enim à Judæis Circumcisionem; à Christianis Baptismum, et si frequentem singulorum; à Paganis alia & diversa. Pedibus refert ursum: quia sacra omnia, immò & profana procalcat. Præfert os leonis, efferum super omnes feras & Rægna quotquot fuerunt aut sunt. Præter illa quæ S. Hieron. Dan. 7. considerat in Urso &

Pardo: De illo: *ob duritiam, ait, & ferocitatem Urso comparatur.* De isto: *Pardo, Bestia velocissima & oppunitur comparatur quæ præcepit fertur ad sanguinem, & saltu in mortem ruu.* Ita Turcæ ex institutione suæ Sectæ ruunt in mortem quæ in bello oppetitur tantquam beatam.

ET DEDIT, inquit, ILLI DRACO VIRTUTEM SUAM, quantum interim potuit ligatus, ET POTESTATEM MAGNAM Diabolicam: denique affixit ei tota sua stemmata seu insignia quæ vidimus in effigie Draconis Capite præcedente v. 3.

Draco-
nis in-
signia.

§. II.

De Capite quasi occiso: & de potestate novissima Bestiæ.

1. **P**ergit Apocalypsis de illa Bestia priore: ET VIDI, ait, UNUM DE CAPITIBUS SUI QUASI OCCISUM IN MORTEM: ET PLAGA MORTIS EJUS CURATA EST. unde sequitur: ET ADMIRATA EST UNIVERSA TERRA POST BESTIAM. Septem Capita ejus recentuimus in §. præcedente: horum *unum quasi occisum*, id est Imperium urbis Romæ Gentile, quod postquam crederetur penitus extinctum, revixit in Mahometano: nempe Orientale novæ Romæ; quam occupârunt Mahometani. Hujus tantum Capitis in Bestia, quæ est Imperium infidele, *plaga mortis curata* ra-

puit universam terram in admirationem quâ prolecuti sunt, & in deditio- nem qua trahi se passi sunt *post Bestiam*, superbientem nova successione suscitacioneque Romani Imperii post Christianismum redivivi in infidelitate: jamque Sede conspicuâ novâ, quam olim fundâisset Imperator Christianus occisor ethnicismi Romanorum imperitantis: atque in undecim sæcula tenuissent Imperatores Romani!

In his quæ diximus de Bestia, sumusque dicturi, semper sit ob oculos expositio quam initio hujus §. amplexi sumus ex S. Augustino. Nam hæc quidem Bestia in particulari, de qua agimus in hoc loco, est Imperium Ma-

vivi-
vū Con-
stanti-
nopolis;

Caput
unum
quasi oc-
cisum.

hometanum : at Bestiam generatim & hac antiquiorem audiimus à Magno Augustino esse populum infidelium : in cuius sententiam vivimus generalem ; testati nos addituros ea quæ sunt particularia & posteriora ætate S. Augustini.

Ubi Sedes Romanorum Imperatorum.

Cæterum Orientales eos, qui relederunt Constantinopoli fuisse cognominatos Romanos Imperatores, proditum est omnibus annalibus, & indubitatum : adeò ut anno Christi post nongentesimum octavo & sexagesimo Nicephorus Imperator Orientalis unà cum aula sua fuerit offensus inscriptione literarum & Legatione Ottonis Imperatoris Occidentalis (quod ipse narrat Legatus, Luitprandus Episcopus Cremonensis) tanquam vili: eò quòd inscripisset Otto, in super & Papa qui addiderat epistolam quâ commendabat Ottonem; Nicephoro Imperatori Græcorum: scribere enim debuisse; *Imperatori Romano*; enimverò se insigniri illo titulo, reputari que Romanos, ac præcipuè; ad quos Româ Constantinus Magnus, palàm Christianorum Imperatorum primus, transtulerit insignia Imperii Romani, & omnem nobilitatem ac militiam, Constantinopolim; Romæ verò tantum fœcembis reliquerit. Ita ille. Immo recentior Solimannus Turcarum Imperator mordicus se Romani Imperii gessit successorem: adeò, ut de illo scribatur in Chronico Turcico ad annum 1566. (per Jo. Rosinum) *sæpius dicere solitum, Romæ ac totius Occidentis Imperium ad se pertinere, propterea quòd ipse Imperatoris Constantini, qui Impe-*

rium Byzantium transtulit, successor sit.

ET ADORAVERUNT, inquit Apocalypsis, DRACONEM QUI DEDIT POTESTATEM BËSTIÆ, ET ADORAVERUNT BËSTIAM; simul dum adoratur Bestia, adoratur Draco, qui, ut etiam dicebatur v. 2, *dedit illi virtutem suam & potestatem*: ac dum hanc exaltant, magnificant & Draconem, dicendo: QUIS SIMILIS BËSTIÆ, ET QUIS POTERIT PUGNARE CUM EA!

2. ET DATUM EST EI OS LOQUENS MAGNA ET BLASPHEMIAS; ET DATA EST EI POTESTAS FACERE MENSES QUADRAGINTA DUOS &c. Dictum fuerat jam supra v. 1, quòd super Capita Bestiæ sunt nomina blasphemiarum: quid sibi vultigitur quòd hic dicitur esse datum ei os magniloquum & blasphemum: & connectitur cum mensibus quadraginta duobus potestas blasphemandi nomen DEI & Tabernaculum ejus Ecclesiam sanctam & Cælites: ac faciendi bellum cum sanctis eòsque vincendi: & potestas in omnem tribum, populum, linguam, & gentem: & adoraturos eam omnes, qui inhabitant terram, non inscriptos in libro Agni? Quid hoc aliud est quàm prophetia novæ potestatis quæ superaddetur huic Bestiæ? continget enim illam quam esse diximus Imperium & superstitionem infidelium, & ut nunc est Mahometanorum, evehi ad majus culmen infidelitatis ac potentia ad tempus quadraginta mensium.

Novissima potestas danda Bestiæ.

Hoc

Hoc jam eget explicatione; quam accipe: Paganismus & Secta quæ nunc est Imperii Asiatici ac Sedem suam habet Imperialem Constantinopoli, accipiet successorem Antichristum & usurpatorem urbis ac ditionum atque Imperii quibus nunc potiuntur Mahometani, transibit tota gens ac Secta Turcarum ad Antichristum, & retinebitur coram DEO forma Bestiæ præcedentis, id est infidelis populi (prout Bestiam appellavit S. Augustinus:) veruntamen cum augmento infidelitatis novo quod persuadebunt Antichristi eloquentia & stupenda signa: quasi verò ipse sit qui ulterius evehat Imperium Asiaticum ac magnificentius reddat additione sui sceptri & Regni quod significatur per Bestiam posteriorem, ita, ut prior Bestia, Imperium illud infidele, maneat porro: & accedat jungaturque ei Bestia posterior, quæ conciliet priori majorem auctoritatem & testimonium præbeat illius defectioni justæ à Christo. Insuper addet adversus Christum implacabile odium & execrationes illius nominis: cum novissima & omnium retrò efficacissima persecutione Christianorum everfionéque orbis Christiani. Atque hoc est quod Joannes dixit v. 7. de potestate data IN OMNEM TRIBUM ET POPULUM ET LINGUAM ET GENTEM: nempe, de consensu eorum qui se Imperio subjicient Asiatico & doctrinæ ac testimonio Antichristiano, quod accumulabit Infidelitatem Bestiæ prioris ac Majestatem atque adorationem,

Menses
41.

3: Hæc accessio & hoc culmen po-
Pars II.

restatis ad Bestiam priorem, majorisq; magniloquentiæ, & blasphemiarum novi odii ac seductionis differtur usque ad tempus continuationis cum posteriore Bestia.

Dicitur hæc EI tunc POTESTAS DATA, id est præfinita & permessa, ita ut sit circumscribenda certo spatio mensium: *facere*, inquit, quidquid suggeret fraus & tyrannis infidelis, *menses quadraginta duos*, ultra quos non proficiet: hoc est tribus & dimidio annis, ut retulimus supra in Caput xi. ex communi Traditione. S. Thomas Doctor Angelicus pro figura istorum 42. mensium accipit 42. mansiones Israëlitarum, de quibus Num. 33. *Sicut*, inquit, *populus Israël per 42. mansiones pervenit ad terram promissionis, & illis mansionibus multa mala prius sustinuit ab hostibus: ita Ecclesia per persecutiones, quas in istis 42. mensibus sustinebit, perveniet ad terram viventium: omnia enim in figura contigerunt illis.*

Cur autem hoc loco numeretur illud spatium temporis per menses potius quàm aliter, est inde quòd S. Joannes locutus fuerit de Imperio Mahometano: constat autem quòd Mahometani habeant in veneratione Lunam, quæ describit menses; sicut Sol describit annos: ut diximus in prima Parte Apocalypseos cap. 9. de cruciata locustarum: quo etiam calculo Lunari utetur Antichristus Judaizans. Veruntamen, quod etiam monuimus in Caput undecimum Tract. 15. §. 1. abbreviata erit Lunatio Antichristiana 42. mensium computi communis:

D

& bre-

& brevior quàm erat quinquarius Luna-
tionum Imperii Turcici (cap. 9. v. 5.)

qui erat alterius ordinis & secretioris
computi.

§. III.

De præmonitione cautela.

Hic Apocalypsis factura tran-
situm ad alteram Bestiam, &
connexura utramque: patheticè, ut de
re gravissima, præmittit admonitio-
nem: **SI QUIS**, inquit, **HABET**
AUREM, **AUDIAT**. Præmonet
autem audienda hæc duo; *Captivita-
tem, & gladium*. Et captivitas ponitur
primo loco: quis enim nesciat Maho-
metano Imperio proprium esse, quòd
abducatur in captivitatem Christianos?
finit enim eos, dummodò ut captivos,
ut tributarios, & ut sub jugum suum
missos, vivere. Gladius verò qui secun-
do loco ponitur, id est trucidatio Chri-
stianorum longè latèque, ut nemini
parcatur nisi abneganti fidem in Chri-
stum, & illa horrenda persecutio dif-
fertur in definitum tempus triennii &
anni dimidii: quo tempore in ascensu
posterioris simul Bestiæ sæviet non
jam captivitas sed gladius Imperii Asia-
tici quæsiturus ad necem per totum
orbem vel animas Christianas vel cer-
tè corpora.

2. Et utrique quidem Bestiæ non
futurum impune, prædicat his verbis:
**QUI IN CAPTIVITATEM DU-
XERIT, IN CAPTIVITATEM**
VADET: QUI IN GLADIO
OCCIDERIT, OPORTET EUM
GLADIO OCCIDI. id est: finis
Imperii Turcici, & captivitatis quam

inferunt, erit ipsorummet abductio
sub Antichristo successore, qui ad se ra-
piet gentem illam totam, & auferet Se-
dem Constantinopoli Hierosolymam:
finis autem Imperii Antichristiani gla-
dius Domini quo & interficietur ipse
& Regnum ejus corruet.

3. Cui prædictioni additur ad Chri-
stianos etiam cautela: ut præmuniant
se ac præparent tum ad exhibendam
patientiam, tum ad fidem constanter
confitentiam: **HIC EST**, inquit, **PA-
TIENTIA, ET FIDES SANCTO-
RUM**. juxta illud Christi de patientia,
Matth. 10. v. 28, *nolite timere eos qui oc-
cidunt corpus, animam autem non possunt
occidere: sed potius timere eum qui potest
et animam et corpus perdere in gehem-
nam*. De Confessione autem fidei l. c.
v. 32. *Omnis ergo qui confitebitur me
coram hominibus, confitebor et ego eum
coram Patre meo qui in Cælis est: qui au-
tem negaverit me coram hominibus, ne-
gabo et ego eum coram Patre meo*.

Hanc triplicem præmonitionem is
qui habet aurem (est enim fides ex audi-
tu, Rom. 10. v. 17. ex Isai. 53. v. 1.) audiat
tempori, & præparet animam suam ad
tentationem (Eccli. 2. v. 1.) superventu-
ram orbi Christiano. quasi dicat: Cave-
te ô Christiani captivitatem potius sub
Diabolo: & illum gladium qui perse-
cutores sequetur æternus.

TRA-

De ca-
ptivitate.

De gla-
dio.

De pati-
entia &
fide.

Quid sit
habere
aurem.

TRACTATUS XIX.

IN CAPITIS XIII. VERSUM XI.

Anti-
christus
proprie
dictus.

Cohæret Visioni Bestiæ prædictæ narratio de Bestia posteriore: quæ crescenti atque invalescenti Mahometano Imperio tandem succedet: ipsa Imperium omnium brutissimum & bestialissimum Antichristianum. Loquitur autem de Antichristo prout dicitur proprie eo nomine ac velut substantivo: nam adjectivè & appellativè dicuntur multi: quæ utraque acceptio nominis habetur 1. Joan. 2. v. 18.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 11.) *Et vidi aliam Bestiam ascendentem de terra: & habebat cornua duo similia Agni: & loquebatur sicut Draco.*

Jecimus fundamentum ex Scriptura in Tractatu præcedente, §. 1. quòd per Bestias significetur Imperium infidele, vel Imperator utpote qui repræsentat Imperium: ad eum modum quo in Visione Statuæ ethnicae grandis, Dan. 2. Regnum Nabuchodonosoris & ipse Nabuchodonosor pro eodem explicatur; ut videre est v. 37. de Capite aureo statuæ seu primo ex illis Regnis. sic igitur, & Antichristianum Regnum, appellatur Bestia hæc secunda, & ipse Antichristus, apud SS. Patres.

fa est à priori, & illi superventura. Ergo hæc jam posterior Bestia, id est Antichristus cum suo Imperio, ascendet DE TERRA: nam prior Bestia *de mari*. Dicamus de hujus Bestiæ posterioris descriptione, juxta prophetiam hujus versus undecimi; super quo tria erunt dicenda: Primò, ex qua terra ascendat. Secundò, quid commune habeat cum Dracone: siquidem loquetur sicut Draco. Tertio, quæ sint cornua quæ habiturus est similia Agni.

Alia Be- Dicitur Bestia ALIA: quia diver-

XIX 2 U J. A. T. A. R. T.

Ex qua terra ascendat.

Cum simus dicturi Antichristum exoriturum in terra Babylo-
niæ inter Judæos: supponamus illam præcipuè regionem &
circumvicinas à Judæis inhabitari.

Judæi
disperfi.

I. **C**onstat eos, ex prophetia psal-
mi 58. esse *disperfos* per univer-
sum mundum: quod eo consilio fa-
ctum est, ut Christianæ veritatis sint
testes vel invitj; dum Codices prophe-
ticos; ex quibus probamus Christum,
evidenter nobis præferunt. Unde il-
los sæpè nominat S. Augustinus Chri-
stianorum librarios, caplarios, latura-
rios: *quomodo solent, inquit, servi post
Dominos, Codices ferre (adeò) ut illi
portando deficiant, illi legendo proficiant.*
in psalmum 56. Vide eundem in psal.
40. 58. & alibi.

Cum quo etiam S. Doctore illud
rectè perpendimus, fuisse divinæ pro-
videntiæ, non solum *non occidi eos*; hoc
enim habet psalmus: sed neque ita di-
spergi in alias nationes, ut desinant suis
legibus vivere. *Judæi sunt, ait, (in psal.
85. v. 12.) nec destiterunt esse quod erant;
id est, gens ista non ita cessit in iura Roma-
norum (aliorumve à quibus sunt ab-
ducti) ut omiserint formam Judæorum.*
Dispersio hæc tam fuit procul Hiero-
solyinis, ut, teste Eusebio lib. 4. histor.
Eccl. cap. 6. sub Hadriano Imperatore
prohibiti sint non modò pedem eò re-
ferre, sed *ne vel ex edito loco paternum
solum oculis aliquando aspicerent.* De

his Christus Luc. 21. v. 24. *Captivi du-
centur in omnes gentes, & Jerusalem cal-
cabitur à Gentibus, donec impleantur
tempora nationum.*

De eadem dispersione Josephus
scriptor rerum Judaicarum sub Vespasi-
ano, lib. 7. de bello Judaico cap. 21. sic
scribit: *Judæorum namque gens multum
quidem totius orbis indigenis asserminata
est.* & lib. undecimo antiquit. Judai-
carum cap. quinto, originem dispersio-
nis repetit à captivitate Babylonica: de
qua finientè cum memorasset Esdras
adeptis ab Rege literis libertatis (quas
etiam recitat Esdras lib. 1. cap. 17.)
convocasse filios Israël *qui apud Baby-
lonem debebant, atque insuper exem-
plar epistolæ Regiæ misisse in Mediam,
ad omnes suæ gentis homines, unde exciti
multi cum ipso reverterint Jerosoly-
mam: adjungit: reliqua Israëlitarum
multitudo assuetum jam domicilium no-
luit relinquere.* narrat inhabitasse illæ
diversas urbes, Babylonem, Seleuciam,
Ctesiphontem, (prout est legere in lib.
18. antiq. Jud. cap. 12.) ac præcipuè
Neardam & Nisibim, de quibus initio
ejusdem Capitis; *Nearda dicitur urbs
Babyloniæ frequens populo & agro fertili,
qui tantam multitudinem possit alere;*

cincta

Judæo-
rū præci-
pua ha-
bitatio:

in cuncta fluentis Euphratis & firmissimis mœnibus: eidem flumini est & Nisibis apposta. Hæc Josephus. & S. Hieronymus meminit disperforum ex Judæis incolarum *in montibus passim & urbibus Medorum.* in Ezech. cap. 23. id quod sæpè alibi repetit (in Ezechielis caput 16. & 37. & in Joëlis caput tertium.

Academiarum:

Est illius Neardæ multa mentio in Thalmud Babylonico, quod illâ in urbe conflatum est annis circiter quingentis post Christum: & cognominatur urbs, à Rabbinis, fluvius scientiæ ob Academias scientiarum Judaicarum: quarum, non quidem ille flos Academiæ, sed tamen doctrina conservatur etiamnum in Babylonia & vicinis latè regionibus, in quibus se propagant bonâ Regum Babylonicorum veniâ, quam magno pretio emunt: & de quorum indulgentiâ retinent illîc speciem Reip. & successiõnem ejus quem vocant suum Principem aut Caput, ex familia, quod putant, Davidis, de quo Origines lib. 4. Periarehon cap. 1. *Dicunt, inquit, permanere adhuc Principem ex genere Judæ, istum videlicet qui est gentis eorum Princeps, quem nominant Patriarcham: nec deficere posse de semine ejus qui permaneat usque ad adventum Christi quem sibi ipsi describunt:* quos refutat ibidem Origines ex illo Oseæ 3. v. 4. *dies multos sedebunt filii Israel sine Rege, sine Principe.* Extant in Jure Civili rescripta Imperatorum Constantini, Theodosii & Valentiniiani, quæ meminerant istius Patriarchæ seu Principis. Codice: de Judæis (is est Titulus no-

Et successio, scilicet, Principum.

nus) l. tertiâ & decimâ septimâ.

Cæterum Josephus lib. 11. cap. 5. eos qui per Romanas ditiones sunt dispersi, ut qui ex duabus tantum tribubus fuerunt abducti Hierosolymâ, paucos ait esse comparatè ad eos qui habitant apud Babylonè. *Dua, inquit, tantum Tribus per Asiam & Europam sub Romano degunt Imperio: decem autem Tribus nunc quoque ultra Euphratem sunt, insinua hominum millia quæ vix est numero comprehendere.*

Ad Euphratè, infinita millia.

2. Atque hæc ideò sint commemorata, ut superstrui possit istâ in regione Babyloniæ nativitas aut educatio Antichristi. Ita habet communis sententia, nasciturum in Babylonia: de qua S. Hieronymus in Danielis caput undecimum: *Nostri autem, ait, hæc omnia (à versu Danielis 21.) de Antichristo prophetari arbitrantur &c. qui nasciturus est de populo Judæorum & de Babylone venturus.* Et convenit admirabiliter cum illa Visione Zachariæ cap. 5. v. 7. & seqq. *Ecce talentum plumbi portabatur; & ecce Mulier una sedens in medio amphoræ; & dixit, Hæc est impietas. & ecce duæ mulieres egredientes, & spiritus in alis earum, & habebant alas quasi alas milvi, & levaverunt amphoram inter terram & Cælum. Et dixi ad Angelum qui loquebatur in me: quò ista deferunt amphoram. Et dixit ad me: ut edificetur ei domus in terra Sennaar & stabiliatur & ponatur ibi super basem suam.* Sensus historicus & prophetia est, Judam & Israëlẽm duas mulieres deferre Impietatem in terram Sennaar (ibi est urbs Babylon, Gen. 11. v. 2.) & ædificare domum

Ibi patria Antichristi.

suam in confusione, atque habere illic basem habitationis suæ usque ad con summationem mundi. Audi S. Hieronymum in hunc locum Zachariæ: *Dua enim Mulieres, quæ egrediuntur, haud dubium quin de terra Judæa, accipiendæ sunt decem & duatribus. Ac postquam dixisset in alis earum fuisse spiritum, id est potestatem Diaboli, adjungit reliqua hujus prophetiæ: Convenit, inquit, istis mulieribus Judæa & Israël, quæ propter peccata potentia traditæ sunt demonum potestati & ab eis ductæ sunt in captivitatem. Tuleruntque amphoram sive mensuram in qua clausa tenebatur Impietas, massâ plumbi desuper positâ ne possit exire; & pondus gravissimum omnium peccatorum, per aërem inter terram & Cælum elevantes. Observat interrogationem Prophetæ: non interrogat quæ sint istæ Mulieres; patebat enim spiritui prophetali: nec quid portent; de quo supra fuerat eruditus: sed quò portent. Qui respondit: ut adificetur ei domus in terra Sennaar: pro quo LXX. transtulerunt, in terra Babylonis. Sennaar enim campus est Chaldaeorum: in quo hi qui moverant ab Oriente pedes suos, & in DEI servitute stare non poterant, adificaverunt turrim superbie: unde & civitas ipsa appellata est Babylon, id est Confusio. Impietas ergo defertur ab istis Mulieribus in Babylonem: ut ibi adificetur domus eius, & stabilietur, & ponatur super basem suam, & aternâ statione requiescat. Verè enim in Babylone SEDES EST IMPIETATIS, & juxta historiam, & juxta mysticos intellectus.*

3. Summa: S. Joannes vidit ascendentem Bestiam de terra inter Judæos

qui frequentissimi in regione atque in conterminis Babyloniæ: immò, præter suos ritus ac formam vivendi, retinent illic Magistratus emptitios & distinctionem Tribuum.

Nascitur autem, verisimiliter, ex Ex qua matre quæ de tribuerit Judæ; ut inde Tribu. sibi arroget sceptrum: & ex occulto patre Danita (fornicatio, ut expressè inter alios sentit & bis eodem loco asserit S. Damascenus; lib. 4. de orth. fide cap. 27.) Quo pacto conciliari arbitramur utramque sententiam: & eam quæ oriturum docet Babylone; & eam quæ nasciturum de Tribu Dan, de qua pluribus diximus in Caput Apocalypsis septimum: nec non famam ortus ejus de Tribu Juda, quânam veritate illi tribuetur.

Jam & illud amplius innotescit tam commune SS. Patribus, haustum ex Sacra Scriptura: Babyloniæ esse Civitatem Diaboli, & opponi sanctæ Jerusalem DEI, metropolim omnis confusiois, & habitaculum convenientissimū dæmonum: à qua civitate sicut inde à Nemrod seu Belo cœpta est & propagata defectio mundi à veri DEI cultu: ita ab eadem incipiat ortus Antichristi, & Regnum ac fama invalescat prodigiorum ejus & potentia Messiæ. Quæ nimirum conveniunt ad amissim Babyloniæ Chaldaicæ, illi quam perluit Euphrates, is cujus sapientissimè fit mentio in Apocalypsi super hac materia Cap. 9. v. 14. & cap. 16. v. 12. potius quam urbis. nam de subversione antiquæ Babylonis, perinde factâ ut Sodomæ, præcesserunt & impleta sunt oracula Prophetarum Isai. 13.

Babylonia in Prophetis & PP. famosa.

Cur mētio Euphratis in Apoc. Ratio 1. potius quàm urbem. v. 19.

v. 19. & seqq. ac Jer. 50. v. 39. qui ait, *non inhabitabitur ultra in sempiternum nec extruetur*: & illud ipsum narrat S. Hieronymus. At contiguo in loco aliam constat ædificatam esse Babylonem prope veteris urbis ruinas, quarum & murorum Semiramidis & hortorum pensilium videre est monumenta. pro ut legere est apud Ortelium & alios Geographos, qui eam, quæ nunc Babylon aut Bagadat dicitur, prope ruinas antiquæ Babylonis exhibent. Ferè sicut ævo Christiano diruta illi Hierosolymæ, ut non relictus sit lapis super lapidem Luc. 19. v. 44. successit alia Hierosolyma hodierna, non eo nunc prorsus in loco ut observat S. Greg. hom. 39. in Evang. Illa autem ho-

die Babylon habetur; testimonio eorum qui sunt illuc peregrinati, esse amplissima earum, quæ in tota sunt Assyria, & subdita Mahometanis. Quam adhuc urbem, id quod ad Apocalypsin attinet, perfluit Euphrates, & jungit pons lapideus super eum impositus: qui fluvius à Tigri confluentem sic augetur, ut navigia majora perferat ad Oceanum Persicum.

Estque præterea fluminis Euphratis illa expressa mentio in Apocalypsi idcirco, ut admoneamur agi de Babylonem Chaldaicâ: non item de alia Ægyptia urbe, etiam amplâ, sitâ ad Nilum flumen, quam Arabes Babylonem nuncuparunt, vulgo Cairum quæ huc non pertinet.

Ratio. ad distinctionem alius urbis cognominis.

§. II.

De relatione ejus ad Draconem: quia loquetur sicut Draco.

1. **P**Ræterquam quod Antichristus ex semine gignatur hominis, utpote verus homo, ut dicitur 2. Thess. 2. v. 3. *homo peccati*: Draco tamen qui est Princeps omnium Diabolorum huic scæti prognerando formandoque suam omnem impendet artem. Existimamus cum magnis Doctoribus fore præter patrem hominem spurcissimum, aut simul & cum illo, incubum matri Archidæmonem (neque enim de incubis negari posse sentit Augustinus lib. 15. de civ. cap. 13.) Is ut simius sit generationis Christi, superadveniet

illi scorto: & quia homo genitor erit occultus, sparget, id quod prædixisse de illo refertur Sancta Hildegardis Prophetissa, natum matre virgine. Certè Rabanus Episcopus pietate doctrinâque celebris in opusculo de Antichristo: *Diabolus, inquit, in matrem Antichristi descendet, & totam eam replebit, ut quod natum fuerit, totum sit iniquum & perditum; unde dicitur homo peccati & filius perditionis.*

2. Et verò ille quodammodo plastes, Draco, efformabit hunc partum ab utero, tantâ ei proclivitate insitâ

Indoles; corpo-

corporis & dispositione ad omnia vitia quanta nemini fuit mortalium: & porrò à primo usu rationis suo se libero arbitrio dedicantem Diabolo instituet hic Magister imposturâ omni magicâ: & aliis præterea scientiis; etiam factarum Scripturarum; præcitate ingenii, memoriæ felicitate, facundia, peritiâ fallendi. *Eru sapientiâ*, inquit S. Anselmus in Elucidario, *Et eloquentiâ incredibili, Et omnes artes Et Scripturam naturaliter sciet.* His & humanis cæteris dotibus ab eodem diabolo, supra penè captum hominis, instructus diriget sese consiliis ejusdem: cui se devovit, & illi se Diabolus vicissim. Ita de illo monstro senserunt SS. Patres: quorum S. Irenæus lib. 5. adv. hæ. cap. 29. in *Bestia*, inquit, *veniente recapitulatio* (frequens est hæc Irenæo vox, id est coacervatio) *fit universæ iniquitatis Et omnis doli.* & cap. 25. *omnem suscipiens Diaboli virtutem.* S. Hieron. in Dan. 7. in quo totus *Satanas habitaturus fit corporaliter.* S. Damascenus lib. 4. de fid. c. 27. cum dixisset: *Non ipse igitur Diabolus fiet homo. absit enim: sed nascetur homo ex fornicatione;* adjungit: *Et suscipiet omnem operationem Satana:* nam præsciens Deus irrationabilitatem futuram ejus voluntatis, permittet ut illum inhabitet Diabolus. Oecumenius in ep. 1. Jo. *homo erit qui Satanam circumferet.* Meritò illum S. Hieronymus ep. 151. ad Algasiam quæst. 11. interpretatur ex Apostolo *non operatorem, sed ipsam operationem id est fontem erroris.* S. Chrysostomus hom. 3. in 2. Thess. 2. ipsam *Defectionem* seu verbo Apostolico ἀποστασίαν. Oracula

Sibyllina, lib. 2. ipsum Beliar, id est *Belial.* S. Paulus cum articulo emphatico; ille, inquit, homo peccati, ille filius perditionis, ille qui adversatur: ὁ ἀθεράπευτος τῆς ἀμαρτίας: ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας: ὁ ἀντικείμεος: ille iniquus, ὁ ἀνομός, cujus est adventus secundum operationem Satana; κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ.

3. Atque hæc spectant ad expositionem ejus quod de Bestia posteriore dicit Apocalypsis: LOQUEBATUR SICUT DRACO. Non eo in sensu in quem prolapsus fuit S. Hippolytus martyr: fore ipsum Diabolum; qui prodibit, inquit, *sub forma hominis.* Ubi obiter ipse Hippolytus vindicandus est ab alio graviore errore, qui ei tribuitur, fore Diabolum incarnatum; hoc enim diserte negat, dum sic scribit: *sed Diabolus licet carnem assumat, hac opinione tantum* (id est, opinione hominum quibus illudet.) *quæ enim carnem ferret quam ipse non condidit sed oppugnat quotidie? hanc opinor, dilecti, carnis sue substantiam assumit organi vice.* Quæ opinio ejus refutatur à cæteris Patribus. Cautius S. Ephrem ser. de Antichristo vocat illum non inimicum ipsum Diabolum, sed perfecte illius Organum; quod græcè significat instrumentum. Et illi coævus S. Cyrillus Hieros. catech. 15. *Satanas illo ipso metur Organo, suâ personâ per illum operans.* Planissime S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. *Tunc enim solvetur Satanus, Et per illum ANTICHRISTUM in omni sua virtute* (verba sunt Pauli 2. Thess. 2. v. 9.) *mirabiliter quidem sed mendaciter operabitur.* Divinè Apocalypsis:

Non tamen Draco incarnatur.

Quod neq; sentit S. Hippolytus.

non Draco ipsa Bestia; sed loquebatur
SICUT Draco: utique qui totam e-
jus mentem & linguam obsidebit ac
reget, & persuasio ac doctrina tota erit
Draconis.

Ex quibus etiam modò dictis mi-
nus mitum efficitur, simul & aperitur
sensus in quo dicitur capite 9. Apoc. v.
14. alligatos fuisse quatuor Archidæ-
mones in flumine Euphrate; & cap. 12.
v. 14. in idem flumen Euphraten ef-
fundi postliminio phialam iræ sextam
& accelerati viam persecutioni: juxta
illud Scripturæ; *ab Aquilone pandetur*

Malum
ab Aquilone.

malum super omnes habitatores terræ,
Jer. 1. v. 14. quidni hoc gravissimum
malorum universalium habitatoribus
terræ? quoniam, ut diximus §. præce-
dente, ad eos maximè limites Euphra-
tis, quos constat regioni Judææ esse
Aquilonares, adstricta est qualiscunq;
potissima libertas & velut resp. Ju-
dæorum interim: donec temporibus
Antichristi solvantur illi dæmones,
præsides infidelissimæ sectæ Judæo-
rum, & per 4. terræ partes prævaleat
diabolicus pseudo-Judaismus & curā
per illum extinguendi Christianismi.

§. III.

De duobus Cornibus, quibus similis erit Agno.

I. **I**N Cornibus vires ejus eminebunt
ejusmodi, quibus simulet Agnum:
id quod aptè exprimit vox, SIMILIA;
& quæ græcè dicitur, *ὁμοία*. Primum
Cornu erit simulatio Sanctitatis: Erit
enim simulatissimis moribus, præfer-
tīm à prima ætate, atque initio sui am-
bitus; de quorum annorum numero
nihil constat; usque ad plenam obtentam
possessionem nominis Messiae ac
Monarchiam orbis, quam tenebit 3½.
annis persecutionis. De hac ejus simu-
latione morum tradunt SS. Patres: ac
fundant tūm in illo Geneseos 49. v. 17.
ubi comparatur *colubro & cerusti* in via,
equitem aggredienti retrò: tūm in Da-
niele, variis in locis; nam & cap. 7. v.
8. & 20. Cornu *habebat oculos*, id est
prudentiam & astutiam: & cap. 8. v.
23. dicitur *Rex impudens facie & intel-*

Pars II.

ligens propositiones, id est, audaciā præ-
ditus & acie ingenii. & v. 25. *dirigetur
dokus in manu ejus.* & cap. 11. v. 21. *obti-
nebit Regnum in fraudulentia.* De primi-
mis quidem ejus annis ætatis S. Cyril-
lus Hieros. catech. 15. *temperantiam &
humanitatem simulabit.* S. Damasc.
lib. 4. de fid. orthod. cap. 27. *nascetur
igitur ex fornicatione, ceu diximus: &
educabitur occultè: & repente insurget
& elevabit se & regnabit. Et in exordiis
Regni sui seu potius Tyrannidis simulabit
bonitatem.* Quamobrem S. Greg. lib.
31. mor. cap. 17. eum cognominat *Hy-
pocritarum omnium Caput.*

Alterum Cornu è duobus similibus
Agni: erit imitatio altera, miraculo-
rum: de quibus 2. Thess. 2. v. 9. *in
OMNI virtute & signis & prodigiis men-
dacibus: iisque propemodum conti-*

E

nuis,

Similitudo
miraculo-
rum.

Similitudo
sanctitatis.

nus, quacunq̄ue incesſerit : prout S. Gregorius lib. 34. mor. cap. 15. (in illud Job. 41. v. 23. *poſt Leviathan quippe ſemita lucere perhibetur, quia quaquã tranſit, admirationem nimiam ex miraculorum ſuorum claritate derelinquit.* Sed ejuſmodi, ut claritas illa ſit tranſfigurantis ſe in angelum lucis: quod præmonuit Apoſtolus I. c. qui tam diſertè dixit de ſignis & prodigiis mendacibus : ſic appellatis duplici ex cauſa : primùm quia falſa erunt miracula ſecondùm ſe ; nulla enim divina vel ſupernaturalia. Deinde ex fine propter quem ea faciet; qui eſt deceptio, & confirmatio felicitatis ſcilicet divinitùs promiſſæ : & ob effectum quem obtinebunt iſta prodigia ; qui eſt auctoritas Meſſiæ: quæ erunt mendaciſſima.

2. His duobus Cornibus exprimet effigiem in ſe Agni, & attrahet ad ſe Judæos qui in Babylonia & in vicinis vaſtis regionibus ad quas ſe receperunt ab everſa Hieroſolyma : eorùmque geret ſeſe Meſſiam. Protinus penetrante famâ de adventu Meſſiæ plebs Judæorum diſperſa per orbem reliquum à quatuor angulis terræ canet celeſtina, & exultabit ad excipiendum ſuæ gentis expectatum liberatorem ac Regem.

Opitula-
tio Dia-
boli.

Dum interea ſuâ hypocriſi, atque auxilio præcipuo Diaboli, dementabit Iſmaëlitas & Saracenos, longè latè que Tartaros & Turcas, tanquàm in quibus agnoſcat ſemen Abrahæ & Circumciſionem communem. Neque enim Antichriſtus *proſperabitur* & *faciet hoc viribus ſuis*, ut prænotavit Daniel cap. 8. v. 24. ſed Diaboli, cui jam

tum jus eſt in Mahometanos & facultas eos ſectendi. Appellabit Regnum Mahometanum præcurſorem & armigerum ſuum contra ſectam Chriſtianam : ſimul territos potentiâ, incantatòsque arte & perſuaſione Sanctitatis ac Prodigiorum ſuorum aggregabit in unam eandemque Legem ſuam adverſariam Chriſtianiſmo.

Conciliatis ſibi eo artificio Mahometanis, & ingreſſu in Conſtantinopolim ſoleni, quam accipiet vel deſtitutiã vel venerabundam, horum & omnium Orientalium ac per totius mundi plagas concurſu Judæorum atque acclamatione ſuccedet in Regnum Orientis; & in eam aſurget arrogantiam, ut omne quod ſuæ Sectæ & ſuo ſceptro adverſabitur, quæ jam erit ſola Religio Chriſtiana, velit everſum. Quòd ſi quid tribuendum fabulæ Turcarum, aut ſaltem juvet audire narrationem antiqui præſagii; *adnotavere Turci* (ait hiſtoricus Leunclavius) *ſcriptum apud ſe reperiri Sapientum in libris, ac præſertim in eo cui nomen ſit Meſſia-bib: futurum, ut priùs quàm exeat Deg-nal Lam, hoc eſt, Antichriſtus improbus & edictus, bis Conſtantinopolis occupetur. Primùm gladio capiendam eſſe. Deinde Judicii tempore appetente, filios Iſhaci, non gladio ſed per invocationem divini nominis eam capturos. Priorena vaticiniũ partem, de occupanda bellicis armis urbe, jam impletam fatentur* (armis primi ſui Imperatoris Mahometis) *Alterius occupationis eventum, & quoniam illi ſint Iſhacida, qui precibus & hymnis eã potituri dicuntur, ipſe dies dabit.* Hæc hiſtor. Turc. lib. 15. verbotenus

nus

nus Leunclavius. Non est impossibile prædictum fuisse, vel à dæmone, fore ut per Hebræos Isaacidas communi accursu & occursum usque Constanti-nopolim suo Pseudo-prophetæ, cum hymnis & præstigiis diaboli, aperiretur aditus eam in urbem, & auspiciu Imperii Orientalis.

Ferocia. Existimant graves Patres, simulac in altum euectus fuerit Monarchiæ illiusque securus, abjecturum esse larvam humanitatis & omnem exerturum ferociam: quam innuit Daniel cap. 8. v. 24. *supra quam credi potest, inquit, uniuersa vastabit.* Ad eò, ut putent in ipsos Judæos etiam fore atrocem: ut scribit S. Ephrem ser. de Antichristo: *non amplius velut pius ac religiosus, neque amplius ut pauperum amator, neque uti hilaris, sicut antea: verum contra prorsus; per omnia austerus, durus, iracundus & excandescens, & vus, instabilis, terribilis, inflexibilis ac renebricosus, odibilis & abominabilis, immitis, improbus, superbus, scelestus, & impudens &c.* S. Jo. Damasc. l. 4. de fid. cap. 27. *Cum verò Dominator factus fuerit, manifestabit omnem malitiam suam.* S. Cyrill. Hier. cat. 15. *Decipiet Judæos, tanquam is esset Christus ab illis expectatus: deceptos verò deinceps omnis generis inhumanitatis & iniquitatis malis omnes circumscribet: ita ut omnes qui ante illum improbi & impii fuerant excellat malitia. Mentemque habebit homicidiariam, præfractam, immisericordem, & variam.* & infra: à principio enim simulabit humanitatem, deinceps verò inhumanitatem ostendet, & maximè erga Sanctos DEI. Nam quod ad Judæos attinet, certè quidem

in illos Judæorum exeret intolerabilem ferociam, qui ad prædicationem duorum Testium deserere volent impostorem & se Christo aggregare. Quin etiam exacerbatus miraculis veris quæ patrabuntur per eosdem duos Testes, ut prædicitur Apoc. 11. v. 6. *inhibita pluvia & aquis conuersis in sanguinem, & omni plagâ qua percutient, quotiescunq; voluerint terram* Antichristianorum (sicut Moyse & Aaron cum Magis decertârunt Ægyptiis) ferocior insurget erga suosmet qui ad ipsum recurret; cumque non sit impuro illi, ait S. Ephrem, *quod dare eis possit, ad eos pariter omnes magna cum severitate ac ira responsurus est.*

3. Ut ut erit; ante hæc omnia, ex oraculo Apocalypseos illis Cornibus præsentabit se Agnum; & geret *Ducem sœderis*, ut eum appellat Daniel cap. 11. v. 22. hoc est, ut ait S. Hieronymus, *Legis & Testamenti Divini.* Veruntamen cum his Cornibus & simulatione Agni non desinet esse fera Bestia, is qui non solo astu & persuasione, sed vi & armis ad delendum anhelabit nomen Christianum: freudentibus sub suo Imperatore Judæis præ odio in suos oppressores, Christianos, contra quos non sola arma sed & dentes ad vindictam præparabunt. Utetur operâ Regum decem quos adjiciet suo Imperio: tribus eorum oppressis, quorum in locum substituet alios sibi vicarios: cæteris sponte suâ dedititiis & Vasallis: habet hoc Traditio Ecclesiastica vetus ex S. Hieron. in Dan. 7. quem citavimus supra Tract. 18. §. 1. Horum conspiratione & armis perse-

Violentia:

quetur Christianismum: auferet per eos Romani Imperii memoriam reliquam, & abolebit omnia vestigia illius, ipsamque urbem Constantinopolim tum in odium olim Principatus Romani: tum fatagentibus Judæis & exosis jugum ejus urbis; ut est illorum in ea jam nunc frequens habitatio & Synagogæ amplius triginta:

quid ergo cum adventaverit tota multitudo Judæorum & Judaizantium? tum maxime ut Regiam suam stabiliat in urbe Hierosolyma, in qua residebit, sibi & pseudo-Judaismo asserturus soli dominatum orbis terrarum, & successionem in Templo, de qua jam jam sumus dicturi in Tractatu sequente.

TRACTATUS XX.

IN RELIQUA CAPITIS XIII. usque ad v.18.

Sequitur de adjunctione Bestiæ posterioris ad priorem, & consensu.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 12. & c.) *Et potestatem prioris bestia omnem faciebat, in conspectu ejus: & fecit terram, & habitantes in ea, adorare bestiam, primam cujus curata est plaga mortis. (v. 13.) Et fecit signa magna, ut, etiam ignem faceret de cælo descendere in terram in conspectu hominum. (v. 14.) Et seducit habitantes in terra, propter signa, quæ data sunt illi facere in conspectu bestia, dicens habitantibus in terra, ut faciant imaginem bestia, quæ habet plagam gladii, & vixit. (v. 15.) Et datum est illi, ut daret spiritum imagini bestia: & ut loquatur imago bestia, & faciat, ut quicumque non adoraverint imaginem bestia, occidantur. (v. 16.) Et faciet omnes pusillos, & magnos, & divites, & pauperes, & liberos, & servos habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis. (v. 17.) Et ne quis possit emere, aut vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestia, aut numerum nominis ejus.*

Anacephalæosis hujus Capitis.

Dinguendum est hoc Caput Apocalypseos accuratè: Primò. In quatuor primis versibus

hujus Capitis prophetavit ortum Bestiæ de mari, & ejus progressum; usque ad admirationem quam concitavit,

tavit universæ terræ; & adorationem ejusmodi quæ communis est cum Dracone adoratio infamis & informis. Hanc partem prophetiæ videmus oculis nostris in Imperio Mahometano impleri & perdurare nostro ævo.

Secundò, à versu quinto usque ad undecimum prophetat de eadem Bestia, dandum ei os aliud magniloquum, & blasphemum, ac potestatem 42. mensium ad bellum, ac victoriam contra Sanctos, & potentiam in omnem tribum & gentem. Hæc pars prophetiæ ad eandem quidem pertinet Bestiam, at pro venturis temporibus Antichristianis: inde à v. 5. inquam, usque ad 11. quando ei se conjunget Bestia posterior, à qua prior illa immutabitur in aliam formam & imaginem venerabilem adoratione non jam quasi Draconis sed velut Numinis.

Sic enim Visio porrigitur usque ad postrema Bestiæ visæ & usque ad patientiam Sanctorum.

Tertiò, Versu undecimo producit posteriorem Bestiam de terra, cujus auspiciis hoc geretur, successuram & conjuncturam se illi priori: prout expressè continetur in v. 12. relatio prioris ad posteriorem, & connexio inter utramque. Hæc posterior erit Antichristus: qui partim similitudine ut Agnus, partim loquela ut Draco, abutetur præitione Bestiæ prioris ad conflandum suum Regnum: & totum se impendet conjunctioni cum priore, ac reformationi illius in aliam diviniorem speciem aut formam.

Igitur hoc undecimo versu exposito, sequuntur cætera: Dicitur primò usus Potestate ejus: secundò Imagine quam ei addet venerationis ergò: tertiò Coactione: de quibus tribus ordine: usque ad versum postremum; nam is indiget peculiari Tractatu.

§. I.

De potestate quam faciet prioris Bestiæ.

Succedet in potestatem Bestiæ prioris.

1. Incidet Antichristus in tempora ultima Imperii Mahometani, quod est Bestia prior. Prima machina, qua utetur, erit Potestas quam invenit penes præcursores, Bestiam, Imperium Mahometicum; introductum per Draconem, & stabilitum aliquot sæculis, eo consilio, ut sibi Antichristo muniretur via ad potestatem illam continuandam, brevi tempore,

augendamque usque in summum apicem Infidelitatis.

Volet ergo POTESTATEM OMNEM illius BESTIÆ factam tactam: & adorationem ejus eatenus ratam, quatenus ipsa est Imperium infidele: hoc est enim cordi cum Draconi tum Antichristo, atque hic apparatus utriusque, & consensus cum Bestia priore: præterquam quòd ipse Antichri-

tichristus coronidem addet omnis infidelitatis & perfidiæ atque apostasiæ à Deo; quod erit Imperium Antichristi omnium brevissimum & novissimum.

Juvet Lectorem meminisse explanationis generalis quam addit S. Augustinus de Bestia: cui expositioni insistimus, addendo particularia.

Palàm
illà :

2. FACIET Antichristus Potestatem illam IN CONSPECTU EJUS-met Bestiæ PRIORIS: id est (quod dicebamus in Tractatu præcedente §. de Cornibus) in conspectu & approbatione Mahometanorum & Tartarorum ac cæterorum infidelium, quos attrahet ad Judæos, callidissimè incantans: quasi finis ac scopus Mahometani fuerit præcurrere, donec una & eadem Lex sit quæ Judæorum, & una eadèmq; detestatio ac persecutio adversus Christianos.

3. Denique hanc totam potestatem diriget eum in finem, ut *adoretur* Be-

stia PRIMA, illa CUJUS CURATA EST PLAGA MORTIS. Quod nihil est aliud quàm, ut universa terra ET HABITANTES IN EA (nam quorum est conversatio per Spem & habitatio fixa in Cœlis, cavebunt) subdant sese Imperio ethnico, illi septem Caputum & collectioni omnis ethnicismi; sicut olim Imperium Gentile Romanum collegerat in se omnem summam superstitionis, quod interim extinctum revixit in Mahometano Imperio novæ Gentilisque Romæ.

Utetur
ejus Infi-
delitate,

Breviter: huc spectabit posterior Bestia, ut omnes subjiciantur Imperio & subdantur superstitioni infideli. & quia invenit Mahometanum infidele, illo suum in finem utetur ad se pertracto atque incorporato in unum idèmq; suum Imperium: occultato & mutato nomine Infidelitatis, ut jam videbimus.

§. II.

De Imagine quam addet priori Bestiæ.

Imaginẽ
addet
sanctam: 1. **N**Eque enim solâ id potestate assequetur: sed *Imagine Bestiæ* prioris: quæ est altera Machina procurandi adorationem multò quàm antea diviniorem. Apponet priori infirmi Bestiæ alium cœlestem colorem: & artificio hujusmodi ejus effigiem depinget, ut proponatur sub specie & auctoritate Numinis supremi: hæc enim est Imago, sive Simulatio, quam affin-

get Bestiæ; lineamenta Divinitatis: & hanc IMAGINEM, scilicet sacrosanctam, curabit exponi passim & adorari pro Divina. Id est: Imperium & Sectam infidelem septem Caputum (eam quam invenit penes Mahometismum) sic reformabit, ut venerationem addat Testamenti sancti, & reductionem veteri Judaismi & existimationem Legis cultusque divini. Idque efficiet, ut dixi-

diximus, ingeniosissimâ calliditate, allec-
turus simulatione Numinis & colo-
re simulachri divini: cum sit reipsa
vultus Bestiæ.

Olim S. Augustinus, quem supra
citavimus in Tract. 18. §. 1. per Imagi-
nem Bestiæ vidit intelligi aliquam pro-
fitentium fidem & infideliter viventium
Simulationem: quod hic Doctor dixit
in genere, voluitque amplius inquiri,
hoc nos dicimus speciatim: Imaginem
Bestiæ fore Simulationem Judaismi,
quam addet Regno infideli quod præ-
cucurrit.

Cum Si-
gnis:

2. Fabricam Imaginis comitabuntur
SIGNA magna (v. 13.) quæ promo-
vebunt illam venerationem adoratio-
nemque Bestiæ & Imaginis ejus. De
his Signis diximus Tract. præced. §. 3.
tanquam de altero Cornu Antichristi.
Erunt MAGNA in æstimatione ho-
minum, & stupore: cum alioqui præ-
stentur partim per secretam artem Ma-
gicam, partim per præstigias & fascina-
tionem Diabolicam: unde & hîc di-
cuntur fieri IN CONSPECTU
HOMINUM, hoc est, pleraque ap-
parenter coram hominibus: interque
alia commemoratur facturus IGNEM
DE COELO DESCENDERE; propterea quod hoc sit Signum Judai-
cum quod æstimabant & postulabant,
Matth. 16. v. 1. Et subjicit Apoca-
lypsis v. seq. effectum istorum Signo-
rum consecuturum: *seducentur enim*
propter illa Signa *inhabitantes terram,*
& inducentur ad Imaginis adoratio-
nem.

Ecce colorabit Imperium suum
tanquam divinum: cum sit verè Infi-

dele ac Bestia ipsa prior, ac per addi-
tionem facta deterior. Hoc est, in-
quam, (est enim sæpè dicendum) addi
Imaginem Bestiæ priori: simulatione
Messiæ conciliari sanctitatem & vendi-
cari cultum suo Imperio tanquam Di-
vino: cum sit eadem potestas bruta
quæ prioris Bestiæ, sed addita sit vene-
ratio ac Majestas sacra profanæque in
altissimum evecta fastigium Majestatis
& adorationis.

3. Ad eandem venerationem per-
tinet, quod sequitur v. 15. ET DA-
TUM EST ILLI à Dracone æmu-
latores Christi & irrisores: UT DA-
RET SPIRITUM IMAGINI BE-
STIÆ, non Spiritum sanctum sed dia-
bolicum: ET UT LOQUATUR
IMAGO BESTIÆ. Nam illa Si-
mulatione diviniissimi Judaismi seu illud
Figmentum (ut etiam appellat S. Au-
gustinus) ex quo alio Spiritu loquetur,
& quæ alia magnalia quam Satanae?
prædicabit enim adventum admirandi
Judæorum Prophetæ, præconia Legis
de Cælo, & Pseudoprophetiam pro-
missionum, quibus plena est litera ve-
tus, felicitatis, opum, honorum, seminis
longævi, & omnis abundantia ac do-
minationis mundanae. Eam prophe-
tiam auspicabitur ipse per semet Anti-
christus fultam adjunctis prodigiis:
agétque *Prophetam* cujus propagabitur
vox in omnem terram: non quemcun-
que, sed illum quem Moyses per anto-
nomasiam eo nomine appellavit pro-
missum Deut. 18. v. 15. & Judæorum
turba Joan. 6. v. 14.

Unde & in Apoc. cap. 19. v. 20. no-
men ei datur *Pseudopropheta*: non quasi
alius

Et Spi-
ritu:

Locutu-
ram:

Pseudo-
prophe-
ticè,

alius sit quispiam ab Antichristo diversus qui hoc nomen gerat, sed ut ibidem additur idem ipse QUI FECIT SIGNA, qui est Antichristus ex 2. Theff. 2. v. 9, Ita, ut idem sit Pseudopropheta quod Pseudo-Messias: sicut Christo idem fuit & Prophetam dici magnum, & Messiam, & DEUM. Im-

pleturus illud Apostoli I. c. v. 4. *qui adversatur & extollitur super omne quod dicitur DEUS aut quod colitur, ita ut in Templo quod à prima origine sua fuerat DEI sedeat, ostendens se tanquam se DEUS. qui ecce est grandis Spiritus & prædicatio Imaginis Bestialis loquentis.*

S. III.

De Coactione ad Imaginem adorandam.

i. **I**Nter hæc Sede fixâ Hierosolymis, atque Imperii titulo illuc translato, everti patietur Constantino-polim & cæteras Regias Sedes, ut solus obtineat. Jamque duabus præcedentibus machinis, Potestati Bestiæ prioris, & Imagini loquenti (de quibus in duobus §§. præcedentibus) admovebit ultimum Colophonem, tertiam præpotentem Machinam, quæ est Persecutio refractariorum & Coactio vi omni armorum & tormentorum, de qua pergit Apocalypsis v. 16. & 17.

Coget
persecu-
tione:

Genera-
li:

Sævâ:

Ea erit primò tam generalis, ut se extendat ad OMNES æquè PUSILLOS ET MAGNOS, DIVITES ET PAUPERES, LIBEROS ET SERVOS: id est, omnis conditionis homines. Erit secundò tam sæva, ut cogat accipere singulos CHARACTEREM IN DEXTERA MANU SUA, AUT IN FRONTIBUS SUIS: qui character erit abnegatio Crucis: ut *locus non sit* (inquit S. Ephrem & alii) signo Christianorum quod formatur dexterâ & apprimitur

fronti, compellentur Cruci renuntiare per *professionem*, quæ est *nota criminis in fronte*, ait S. Aug. (lib. 20. de Civ. cap. 9.) & per *operationem* qui est character in manu. Adeò severè, NE QUIS POSSIT EMERE AUT VENDERE, nec commercio uti hujus vitæ, NISI QUI HABET CHARACTEREM, AUT NOMEN BESTIÆ, AUT NUMERUM NOMINIS EJUS: id est: nisi hunc afferat *characterem* quo abdicet crucem Christi; aut *nomen* edat & confessionem Pseudo-Messia; aut relatus fuerit in *numerum* & in *matriculam nominis ejus*. Erit tertio facilis ei hæc Persecutio per Judæos orbis jam dominos insolentissimos: de quibus S. Hieronymus in Dan. 11. *nullus enim Judæorum absque Antichristo in toto unquam orbe regnavit. Quorum animi per tot sæcula efferati suam iram & odium effundent in totum populum Christianum sub quo fuere dispersi, oppressi, & spreti, jam cum se viderint exaltatos per suum Messiam; freti*

Expedi-
tâ.

ejus

Cujus
Typus
Antio-
chus E-
pipha-
nes :

ejus potentiâ, simul & sanctitate ac
signis; ut divinitus promissi, perti-
nacissimè expectati, tandem dati.

2. Non est omittendus hujus Coa-
ctionis & Imperii Antichristiani Typus
celeber, qui præcessit in Antiocho
Epiphane, illo persecutore apud Da-
nielem & in libris Machab: quorum
lib. 1. cap. 1. sanciebatur, (v. 52.) *quicun-
que non fecissent secundum verbum Re-
gis Antiochi morerentur.* & v. sequente
*secundum omnia verba hæc scripsit omni
Regno suo, & præposuit Principes populo
qui hæc fieri cogèrent.* Similiter atque
in hoc loco Apocalypseo v. 15. **UT,
QUICUNQUE NON ADORA-
VERINT IMAGINEM BESTIÆ,
OCCIDANTUR.** &c.

Apertè S. Hieronymus, de toto eo
quod Daniel prophetat cap. 11. inde à
versu 21. usque ad finem Capitis, ex
interpretatione non suâ tantum sed &
ante se interpretum Christianorum:
*typum eum, inquit, volunt esse Antichri-
sti; & quæ in illo ex parte præcesserint,
in Antichristo ex toto esse complenda.* Il-
lùmque addit esse *morem Scripturæ san-
ctæ.* & E. C. adducto psalmo 71. qui
inscribitur Salomoni & impletur de-
nique in Christo; subjungit: *Sicut igitur
Salvator habet & Salomonem & ca-
eteros Sanctos in Typum adventus sui: sic
& Antichristus pessimum Regem An-
tiochum, qui Sanctos persecutus est, Tem-
plùmque violavit, rectè Typum sui ha-
buisset credendus est.* Brevius ante Hie-
ronymum S. Cyprianus lib. de exhort.
Mart. cap. 11. *In Antiocho Antichristus
expressus.*

3. Quin & Imaginis adoratio, de
Pars II.

qua diximus §. precedente, id est Ju-
daïsmi regnantis: & sessio Antichristi
in Templo consentiunt cum inter se, tum
cum eodem Typo, abominatione
illâ quam Antiochus posuit in Tem-
plo Hierosolymitano; *Jovis Olympii si-
mulachrum,* ait S. Hieronymus, *& An-
tiochi statuas* (ex lib. 1. Mach. cap. 1. v.
57. & 2. Mach. 6. v. 2.) *quas nunc abo-
minationem desolationis vocat: qua uni-
versa in Typo Antichristi* (Scriptores)
*Nostrî præcessisse contendunt; qui sessurus
est in Templo DEI & se facturus ve-
DEUM.* Est enim Antichristus abo-
minatio, si minus ea de qua Dan. 9. v.
26. & 27. quam citavit Christus Matth.
24. v. 15. at ea de qua Dan. 11. v. 31. quæ
est de Antiocho: & ea de qua Dan. 12.
v. 11. ubi non tam de Antiocho quàm
de Antichristo prophetatur, & quidem
historico ipso in sensu: prout testatur
S. Hieronymus quæst. 4. ad Algasiam:
*quando abominatio desolationis steterit in
loco sancto: quod quidem iuxta literam de
adventu Antichristi prædicati nulli du-
bium est.* Immo S. Hilarius (cujus scri-
pta mirificè laudat S. Hieronymus) et-
iam illam abominationem desolationis
stantem in loco sancto, de qua Chri-
stus Matth. l. c. interpretatur ex mente
Christi esse Antichristum: & explicans
singula ex illis tribus quæ illi dicuntur,
sic scribit (canone 25. in Matth.) *De
Antichristi enim temporibus ista locutus
est. Abominatio ex eo dictus, quod ad-
versus DEUM veniens honorem sibi DEI
vindictet: Desolationis autem abomina-
tio; quia bellis & cadibus terram cum
piaculo desolaturus sit: Atque ob id à Ju-
daïis susceptus loco sanctificationis insistet;*

F

ut

ut ubi Sanctorum precibus DEUS invocabatur, illic ab infidelibus receptus DEI honore venerabilis sit.

Quod autem diximus de Sessione in Templo DEI: de qua S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. *Nulli dubium est, cum (Apostolum 2. Thess. 2.) de Antichristo ista dixisse: communior est sententia SS. Patrum, fore ut sedeat in Templo Hierosolymitano.* ita S. Irenæus lib. 5. cap. 25. de Apostolo: *quoniam Hierosolymis Templum per dispositionem veri DEI factum est, Templum illud dixit DEI.* S. Cyrillus Hier. cat. 15. *ut ipse in Templo DEI sedeat: quale autem Templum dicit? In Templo quod reliquum est Judæorum. si enim tanquam Christus ad Judæos veniet, à Judæis sanè adorari volet, ut illos maxime decipiat: Studiosissimum se esse ostendet illius Templi, ut ipse de progenie David esse videatur, qui Templum à Salomone olim exstructum ipse sit rædificaturus.* S. Ambrosius in Luc. 21. *abominatio enim, ait, desolationis, execrabilis adventus Antichristi est sedens juxta historiam in Templo.* S. Damascenus lib. 4. de fid. cap. 27. *ita ut in Templo DEI sedeat, demonstrans seipsum quòd sit DEUS; in Templo quidem DEI, non nostro, sed veteri Judaico: non enim nobis, sed Judæis veniet.*

Unique existimatione Messie apud illos acquisitâ sumpsit sibi instaurandam splendidissimè & citissimè Hierosolymam cum Templo; collaborantibus non solis Judæis sed & Diabolis: tradiditque Judæis incolendam: quando ipso sedente in Templo DEI complebitur unanimi adoratione illud

Christi quod prædixit Joan. 5. v. 43. *si alius venerit in nomine suo (non legitime missus) illum accipietis: alium,* inquit S. Irenæus (lib. 5. cap. 25.) *dicens Antichristum.*

Ibi tunc & Potestas imperandi, & Imago simulata, & Persecutionis coactio, hæ omnes machinæ simul operabuntur totis 42. mensibus.

Quo tempore resistent duo Testes, Adver- de quibus in prima Parte Apoc. cap. 11. qui & Potestatem suam divinam opponent Potestati: & veram DEI Legem Imagini confictæ; & tolerantiam atque exhortationem Persecutioni: eâ denique mutatione dexteræ Excelsi & eventu; quem post imposturam & ærumnas trium annorum & dimidii tradunt ex Prophetis & Apostolo SS. Patres omnes de reliqua gente Judæorum. S. Hieron. in psal. 20. *per Eliam & Enoch credituri sunt in finem.* Et S. Aug. lib. 20. de Civ. cap. 28. S. Greg. l. 11. mor. cap. 9. *Eliam veniente promittitur ut reducat corda filiorum ad Patres eorum (Malach. 4. v. 6.) quando hoc intelligere de Domino cœperint filii quod predicaverunt patres.* & hom. 12. in Ezech. *in fine mundi Judæi ad fidem redeunt.*

Cætera de Antichristi exercitu: & genere prælii; partim prædicatione & seductione animarum, partim persecutione corporum: ejusdemque clade & interfectione locus erit tractandi Apoc. 19. ubi dicemus, quòd Christiani non se illi opponent prælio materiali; sed præparatione ad Martyrium: nec istud Enoch & Elias agent ut fiat; sed erunt prælii spiritualis Duces.

Hacten-

Hierosolymitano.

Adver-
fantibus
ei 2. Te-
stibus:

Quibus
reservatur
redu-
ctio Ju-
dæorū.

Hactenus in hoc Capite Historia prophetica de Bestia posteriore: & narratio plena de utraque Bestia. Sequitur Index in tempora hujus prophetiæ; Versus 18.

TRACTATUS XXI.

IN CAPITIS XIII. Versum postremum.

Postquam de utraque dixit Bestia, indicat unde possit dignoscitur tempus quando hæc incipient.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 13. Vers. 18.) *Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestia. Numerus enim hominis est, & numerus ejus sexcenti sexaginta sex.*

S. I.

De illis verbis: Hic sapientia est.

Sapientia est: Primò scire utriusnam Bestiæ numerus afferatur è duabus. Secundò, quo consilio is numerus reveletur. Tertiò, cur hujus potiùs Bestiæ quàm alterius.

Numerus est prioris Bestiæ:

I. Tenim duplex Bestia descripta est in hoc Capite: & admirabilis est Apocalypsis, quæ relinquere videtur Lectorem suspensum in medio, utrius Bestiæ sit numerus de quo agit: ejusne quæ est prior & cujus faciet posterior potestatem, an verò ipsius posterioris. Sed qui revolverit diligenter hoc Caput Apocalypseos, & ponderaverit ea quæ dicuntur de admiratione illius quæ est BESTIA PRIMA, & ejus CUIUS CURATA

EST PLAGA MORTIS, & QUÆ HABET PLAGAM GLADII ET VIXIT, quòdque in illius CONSPECTU (utpotè alterius) facturus sit alius SIGNA, & quod illius sit futura IMAGO & simulatio quæ loquatur, & cui ab altera Bestia imperetur cultus seu adoratio: is ex verbis Joannis illud arbitrabitur, sine ulla dubitatione describi numerum primæ Bestiæ.

2. Et hoc eo consilio per necessario: Fuit is

F 2

ut

necessa-
riò præ-
nuntian-
dus.

ut agnoscendo primam Bestiam, quæ est Imperium infidele, animadvertant Christiani secururam esse posteriorem Bestiam quæ est Antichristus cum suo Regno. Maximè, quòd prima Bestia sit longæva : & sit ea ipsa quâ utetur Antichristus & quam traducet in suum Imperium, addito colore Legis DEI ac præsentia Messia.

3. His enim ad eum modum prophetatis, optabilissimum fuit ut Apocalypsis detegeret certo indicio illud tempus primæ Bestiæ : quoniam hac exortâ nulla supererit præstolatio sapientibus, præterquam ut superadveniat trium & dimidii annorum Bestia Imperium Antichristianum.

Potius
quàm
Posterio-
ris.

HIC, inquit S. Joannes, SAPIENTIA EST : & ad hujus animadversionem nominis & computum numeri provocat : QUI HABET, inquit,

INTELLECTUM, COMPUTET NUMERUM BESTIÆ : videlicet primæ ; cujus de mari ascensus erit sapientibus in toto orbe terrarum prodromus manifestus advenientis secundæ, & imminētis, ac prævidendæ iis qui habuerint intellectum ; nempe Antichristiani Imperii cui præcurret. Nam ipsa secunda Bestia prodet se abundè orbi terrarum suâ additione Imaginis, & suo nomine Messia, & concursu ad illum Judæorum, & ædificatione Templi, & exultatione istorum & immanitate persecutionis, cujus solatium erit tempus per breve, quod non egeat novo indicio.

Quæritur igitur, quis sit numerus prioris Bestiæ : de qua tanta dicta sunt, & cum qua necantur cætera breviora.

S. II.

De illis verbis : Computet numerum.

Compu-
tatio est
notarum
Græcarum :

1. Nemo dubitat quin hæc supputatio debeat esse notarum Græcarum : quia eo idiomate Apocalypsis est scripta : & ipse numerus est per notas Græcas adscriptus. Unde S. Irenæus, contiguus Apostolorum temporum, scriptum reliquit lib. 5. cap. 30. eos qui S. Joannem viderunt, testimonium perhibere, quòd numerus Bestiæ sit secundum Græcorum computationem (κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων ὑπόθεσιν) per literas quibus nomen constabit. Et in eadem Apo-

calypsi in cap. 7. ubi agitur de numero Signatorum, ea etiam numeratio non exprimitur secus quàm per Græcas notas : dum enim dicitur, centum quadraginta quatuor millia, græcè habetur *μυδ' κιλιάδες* ; & ex omni tribu duodecim millia, græcè habetur *ιβ' κιλιάδες*.

2. Mos enim est Græcis per literas sui Alphabeti numerare : sicut etiam in sua lingua Hebræi per suas numerant literas : & Latini per suarum aliquas, videlicet per *M, D, C, L, X, V, I,*

In

In Græcorum quidem Alphabero
 α, quæ est prima illorum litera, signi-
 ficat unitatem : β significat binarium:
 γ ternarium : δ quaternarium : ε qui-
 narium : signum deinde ς, quod in-
 terponitur in medio numerationis
 inter ε & ζ, senarium : ζ septenarium:
 η numerum octavum : θ nonum:
 litera iota (ι) decimum : κ xii vi-
 gesimum : λ tricesimum : μ quadra-
 gesimum : ν quinquagesimum : ξ se-
 xagesimum : ο septuagesimum : π o-
 ctogesimalium : ς vel Ϸ inter π & Ϙ,
 nonagesimum : Ϙ centesimum : τūm
 deinde σ ducentesimalium : τ trecent-
 esimum : υ quadringentesimum : &
 sic deinceps.

3. Computetur ergo numerus, ex-
 hortante Apocalypsi: qui si manifestè
 deprehendatur esse numerus hominis
 à quo Bestia habeat appellationem, &
 numerus sit 666. hoc numero inven-
 to is qui fidem habet Apocalypsi &
 intellectum, ne dubitet agnoscere Be-
 stiam.

Ter se-
 narii.

Nec vacat, quòd Numerus sit Se-
 narius, qui est figura hujus tantum-

modò temporis & corruptionis: in-
 faustus, peccato deformatus proto-
 plastrum, & ater, hujus mundi cujus
 principatum sibi violenter arripuit
 Diabolus: sicut è contrario nomen
 Insoðs apud eosdem Græcos numerum
 habet 888. qui est Symbolum æterni-
 tatis & salutis perpetuæ, pro hac enim
 obtinenda inscribuntur psalms quo-
 rum titulus est pro octava, hoc est pro
 æternitate Beata & immortalitate.
 Juxta expositionem S. Augustini in
 psal. 11. pro octava: pro aeterno seculo,
 inquit, quod post hoc tempus, quod se-
 ptem diebus voluitur, dabitur San-
 ctis.

At Jesus
 est ter
 octona-
 rii.

Jam si habeamus intellectum, ex
 eo quod prædictum est in Apocalypsi,
 & ex eo quod ob oculos totius mun-
 di cernitur adimpleri, computemus
 numerum. debet enim esse NUME-
 RUS BESTIÆ, id est, ut demonstra-
 vimus dudum ex Scriptura, infidelis
 Imperii: debet esse NUMERUS
 HOMINIS, qui sederit primus in eo
 Imperio: & debet Græcis literis nec mi-
 nus nec plus inesse numeri quàm 666.

§. III.

De illis verbis: Numerus hominis est: 666.

Nume-
 rus est
 Maho-
 metani
 Impetii:

1. HIs positis manifestum est sapi-
 enti; quòd Bestia prima, Im-
 perium Mahometanum, primò sit Im-
 perium infidele, atque adeò Bestia:
 secundò quòd inchoatum ab homine,
 inter Imperatores ejus gentis primo
 invasore Orientalis Imperii, cujus no-

men græcè Μαχμετίς: sic enim Histo-
 rici Græci nobis hoc nomen reliquère
 scriptum (& est apud Græcos Gram-
 maticos formæ seu declinationis ejus-
 dem cujus est nomen proprium viri
 Πάρις Πάριδος:) tertio æquè au-
 tem manifestum, quòd in Græca

lingua nomen *Μαομέτις* constituat numerum 666.

Nam numerus μ est 40, α est unitas: \omicron est 70, μ iterum 40, ϵ numerus est quinarius: τ est 300, jota est 10, σ figura est 200, quod etsi in fine vocabulorum apud Græcos scribatur suo modo, nihil aliud tamen est quam Sigma; ut novit quisquis vel modicè tinctus est illâ linguâ, & in numero *Ιησοῦς* supra evidens est.

Jam additio arithmetica horum numerorum, pueris nota est: sicut & numeri ipsi noti sunt pueris qui græcè discunt:

M	—————	40
A	—————	1
O	—————	70
M	—————	40
E	—————	5
T	—————	300
I	—————	10
Σ	—————	200

Summa numeri: omnino 666. græcè $\kappa\zeta\varsigma'$.

Cui succedet Antichristus. Hæc est prima Bestia. Transferamus huc verba S. Irenæi lib. 5. cap. 30. *Hunc autem numerum nominis ostendit, ut caveamus venientem scientes quis est.* Est enim Antichristus is qui succedet huic Bestiæ priori: hanc consecratione & colore Imaginis superinducto faciet adorari: huic additâ infidelitate & superstitione multò majore ac speciosiore, rapiet Imperium ad se, & in illo elatus ostendet se geretque ut DEUS.

2. Si quis ex Patribus hunc ipsum numerum tribuere videtur Antichri-

sto, meretur defendi. Primò, quia Patres antiqui non ita distinxerunt inter has Bestias; eò quòd viderint à longè & confusè inter se Bestiam utramque: sed expressè Apocalypsis distinguit: & nos tot decursu annorum propiùs videmus ac discernimus. Secundò. Et ita tamen est ut rectè possit attribui: tempore enim Antichristi erit illamet Bestia ipsūmet Imperium Antichristi unum atque idem, solo novo tectorio incrustatum, ut sæpè diximus.

3. In hoc computo procul absumus ab opinione quæ Mahometem illum antiquum, veteratorem, illum tantummodò Arabum Ducem & prædatorem quoad vixit, neque unquam Imperatorem Romanum, dixerit esse Antichristum: vel Sectam ejus Mahometanam: imò nec eam prout nunc est. Oportet enim ut maneat substantia quidem ejus Imperii quatenus est Infidèle: sed non est illud Antichristianum, propriè sumendo hanc appellationem Antichristi, ut supra monuimus: non est, inquam; Antichristianum sine pseudo-Messia venturo & quoad infideli Regno fucus addatur ac lenocinium sanctæ Imaginis. Hoc nostris temporibus advenisse non dicimus, sed negamus.

Placeat Lectori attento expendere quid afferamus. Ecce dicimus primò id quod oculis omnium cernitur hominum: dari Bestiam quæ sit Imperium Mahometanum. Dicimus secundò illam esse Bestiam priorem: & convenire illi numerum nominis hominis; primus enim Imperator nomen habuit

Proinde & Antichristiani Imperii successuri.

Nihil nobis cū Mahomete nõ Imperatore.

Fundamentū est in Apocalypsi:

habuit Mahometis qui expugnavit Imperium Constantinopolitanum anno Christi 1453. & retinet in suis successoribus: id quod æquè est evidens & ob oculos. At tertio distinguimus illam priorem Bestiam à posteriore, neque confundimus: sicut nec S. Joannes confudit sed distinxit, hanc dicimus, cum S. Joanne, securam, & fore ALIAM (v.11.) verum ita, ut, cum advenerit, potestatem faciat omnem ejusdem prioris Bestiæ; nam revera & coram DEO tam erit ac plus infidele Regnum ejus, & tam ac plus multo potens quam illa Bestia prior: ac fore ut illi addat Imaginem, Simulationem Messiæ & Signorum ejus. hoc enim dicimus facturam esse posteriorem Bestiam, Antichristum cum suo Regno Judaico quod superveniet priori Bestiæ.

Denique si quis voluerit divinare, aliud præterea nomen ejusdem numeri futurum ipsi Antichristo aut Bestiæ secundæ (sicut de Antichristo suspicatus fuit S. Irenæus l. c. esse ei nomen posse TEITAN aut æquivalens

quod græcis literis, eundem denotet numerum:) hoc non repugnat iis quæ à nobis sunt dicta. Veruntamen eò discrimine: quòd de Bestia priore jam factum sit; de posteriore expectandum, & videlicet in fine sæculorum. Neque hoc Apocalypsis determinat: nomen autem primæ determinasse operæ pretium potius fuit, ac temporis: primo quia, ut paulò ante indicavi-
De Be-
stia prio-
re.

mus, dies Bestiæ primæ erunt longiores; at Bestiæ secundæ seu Imperii Antichristiani erunt perbreves. Secundò, quia ipse Antichristus est successurus in potestatem illius prioris, utpote cui Ipse addet Imaginem & divinitatem; cum sit cætera idem Imperium utriusque, id est Infidele & à Dracone institutum. Tertio, hic enim finis præcipuè spectatur: quia qui Bestiam primam viderint tenere culmen Imperii, nam hic est Sapiencia, intelligent Præcursores adeste Antichristi: & qui habet intellectum, cavebit atque in expectatione erit Antichristi, illud Imperium è vestigio haud multis post sæculis secuturi.

TRACTATUS XXII.

IN CAPUT XIV.

Recensentur Sancti illustriores qui triumphabunt his temporibus. Et respondet hoc Caput primæ Parti Apocalypseos Capiti 7. de recensitione Signatorum: consentit utrobique numerus 144. millium, id est duodecies duodecim millium, numerus selectus.

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 14. Versu 1. & seqq.) Et vidi, & ecce Agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis. (v. 2.) Et audiui vocem de cælo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitruum magni: & vocem, quam audiui, sicut citharadorum citharizantium in citharis suis. (v. 3.) Et cantabant quasi canticum novum, ante sedem, & ante quatuor animalia, & seniores, & nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. (v. 4.) Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex hominibus primitia Deo, & Agno: (v. 5.) Et in ore eorum non est inventum mendacium: sine macula enim sunt ante thronum Dei. (v. 6.) Et vidi alterum Angelum volantem per medium cæli, habentem Evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram, & super omnem gentem, & tribum & linguam & populum. (v. 7.) Dicens magna voce: timete Dominum, & date illi honorem, quia venit hora Iudicii ejus: & adorare eum, qui fecit cælum & terram, mare, & fontes aquarum. (v. 8.) Et alius Angelus secutus est dicens. Cecidit, cecidit Babylon illa magna: qua à vino ira fornicationis sua potavit omnes gentes. (v. 9.) Et tertius Angelus secutus est illos, dicens Voce magna: Si quis adoraverit bestiam & imaginem ejus & acceperit characterem in fronte sua aut in manusua. (v. 10.) Et hic bibet de vino ira Dei, quod mistum est mero in calice ira ipsius, & cruciabitur igne & sulphure in conspectu Angelorum sanctorum, & ante conspectum agni. (v. 11.) Et fumus tormentorum eorum ascendet in sæcula sæculorum: Nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam & imaginem ejus, & si quis acceperit characterem nominis ejus. (v. 12.) Hic patientia Sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, & fidem Iesu. (v. 13.) Et audiui vocem de cælo, dicentem mihi: Scribe: Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis, opera enim illorum sequuntur illos. (v. 14.) Et vidi, & ecce nubem candidam: & super nubem sedentem, similem filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, & in manu sua falcem

falcem acutam. (v. 15.) Et alius Angelus exiit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam, & mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terra. (v. 16.) Et misit, qui sedebat super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. (v. 17.) Et alius Angelus exiit de templo, quod est in caelo, habens & ipse falcem acutam. (v. 18.) Et alius Angelus exiit de altari, qui habebat potestatem supra ignem: & clamavit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam, dicens: Mitte falcem tuam acutam, & vindemia botros vinea terra: quoniam matura sunt uvae ejus. (v. 19.) Et misit Angelus falcem suam acutam in terram, & vindemiavit vineam terra, & misit in lacum ira Dei magnum: (v. 20.) & calcatus est lacus extra civitatem, & exiit sanguis de lacu usque ad frænos equorum per stadia mille sexcenta.

S. I.

De aureola Virginum.

Conne-
xio Vifi-
onum 2.
præce-
dentiū.

i. **A**bsolvit S. Joannes in hoc Capite 14. secundam hujus alterius Partis Apocalyplicæ Visionem: cujus & præcedentis hic erit ordo & connexio. Primò de Muliere & Dracone, de commissò contra illam prælio, victricibus primitiis Martyrum, de Mulieris exaltatione post raptas easdem primitias: & de flumine quod ex ore Draconis egestum absorbit terra. Secundò de eo quòd Draco innovaturus prælium cum reliquo femine Mulieris designaverit apud se Bestiam priorem, quæ de mari: & posteriorem aliam Bestiam quæ de terra sit ascensura: quibus duabus Bestiis S. Joannes totum perstrinxit conatum Draconis reliquum usque ad tempus Judicii extremi. In quo antequam finem imponat his duabus Visionibus,

Pars II.

describitur Triumphus Sanctorum post persecutionem: quorum prima & illustris portio Virgines.

2. Neque enim deerit in omnibus his persecutionibus Ecclesiæ numerus Virginum in primis. Hic est Chorus eorum quibuscum stat AGNUS omnium conjunctissimis SUPRA MONTEM SION, in Beatitudine: quorum IN FRONTIBUS NOMEN EJUS ET PATRIS EJUS. VOX eorum DE COELO TANQUAM AQUARUM MULTARUM, id est ex populis multis selectorum: & vox TANQUAM TONITRUI MAGNI perfringentis nubem ignitam, fomitem concupiscentiæ carnalis: & concertus SICUT CITHAROEDORUM, quorum cithara tota compages corporis illibati edit

edit sonoram melodiam : & simul cantant QUASI CANTICUM NOVUM ore virgineo : ANTE SEDEM, id est coram DEO; ET ANTE 4. ANIMALIA, id est juxta consilium Evangelicum; & ante SENIORES, tanquàm pars illustrissima status Ecclesiastici. Dicitur Novum: tum quia non ex usu veteris Legis, sed novæ: tum quia novum ipsum & singulare quod NEMO poterit discere aut DICERE inquinatus cum muliere.

Numerabiliū. 3. Horum numerus est 144. MILLIA; numerabiles enim: Matth. 19. v. 11. *non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.* HI (v. 4.) SEQUUNTUR AGNUM in vestigijs ejus omnibus QUOCUNQUE præ-IERIT, qui pascitur inter lilia. *Quid est, ait in hunc locum S. Augustinus (lib. de sancta Virginitate, cap. 27.) eum sequi nisi imitari? multa in illo ad imitandum omnibus proponuntur: Virginitas autem carnis non omnibus;*

Sequentium Agnum. &c.

non enim habent quid faciant ut virgines sint, in quibus jam factum est ut virgines non sint! (& cap. 28. pergit) sequantur itaque Agnum ceteri fideles qui virginitatem corporis amiserunt: non quocunque ille ierit, sed quousque ipsi poterint: possunt autem ubique, præter cum in decore virginitatis incedit. HI, ait Apocalypsis, singulariter EMPTI SUNT pretio magno de terra & de contagio terreno, ut essent æquales Angelis, Luc. 20. v. 36. & Matth. 22. v. 30. eò quòd glorificaverint DEUM in corporibus suis sicut IN CITHARIS; quæ illum retinent cœlestem sonum in æternitate & recreant ceteros Beatos. Maximè si non solum Virgines carne, verum etiam mente semper quæ nullo doli ambitu (ut S. Ambrosius loquitur ad Virgines) sincerum adulterarum affectum, nullo mendacio vel aliâ MACULA noxæ mortalis: & ut S. Aug. l. c. *ilibata virginitatis in corpore, inviolata veritatis in corde.*

Compellemus non sine suspitio Augustiniano, & gratulemur sequentibus Agnum quocunque ierit. *quò ire putamus (hæc est apostrophe S. Augustini) hunc Agnum, quò nemo eum sequi vel audeat vel valeat nisi vos? quò putamus eum ire? in quos saltus aut prata? (respondet:) ubi, credo, sunt grandia gaudia, nec gaudia qualia in ipso Regno DEI ceteris non virginibus erunt, sed à ceterorum omnium gaudiorum sorte distincta. Nam sunt alia alia, sed NULLIS TALIA! Hæc Augustinus. Quæ insania prostituisse ita temerè Virginitatem: lenticulâ vendidisse jus primogenituræ: primitias deliciarum cum Agno!*

§. II.

De aureola Doctorum: & Martyrum.

HAbebit inter Sanctos, ut videntiam suam; de qua Christus Matth. 19. v. 12. *qui potest capere, capiat.*

1. Ha-

Triumphus
Docto-
rum.

1. Habeant deinde suam etiam præcellentiam Sancti Doctores & Præpositi, de quorum fulgore Daniel c. 12. v. 3. Horum est dignitas fuisse officio Angelos, id est nuntios Altissimi. Ergo pro his repræsentandis veniant in Apocalypsi & sibi invicem succedant tres Angeli: propterea quòd tria sint munera Præfulum & Doctorum Ecclesiasticorum. primum est annuntiare EVANGELIUM salutis ÆTERNUM: pervolando PER MEDIUM Ecclesiæ, ut fiat in omnem TERRAM ET POPULUM sonus eorum: atque exhortari MAGNA VOCE, cujus hæc sit materia; (v. 7.) timor, honor, cultus seu adoratio Creatoris qui vicinus immineat Judex. Alterum eorum officium & priori connexum est, dehortari ab illecebra *Babylonis* & poculo quod propinat omnibus gentibus, jam jam casuræ. Tertium, & his postremis temporibus apprime necessarium, animare ad constantiam & ad generosum potius martyrium quàm ut admittant cultum *Bestie* & *Imaginis*, aut CHARACTEREM; sub interminatione calicis IRÆ DEI æternæ ac vindictæ per Angelos sanctos & *Agnum* sumendæ, in cruciatu ignis & sulphuris ac tormentorum

fumantium sine fine sine requie, sine intermissione. Hæc omnia Apocalypsis.

2. HIC, inquit, PATIENTIA SANCTORUM EST, & custodia mandatorum ac fides JESU: quæ est tertia prærogativa Martyrum: de quibus *Vox DE COELO*, digna cedro: SCRIBE, inquit; BEATI MORTUI QUI IN DOMINO, & verò etiam pro Domino, MORIUNTUR: his JAM loquitur Consolator SPIRITUS de requie A LABORIBUS, & fructu operum; quorum sicut illud fuit maximum (Joan. 13. v. 13.) posuisse animam pro DEO, ita semel impensum sequitur gloria operis æterna.

3. Hactenus repræsentatio Sanctorum: & inter illos eorum qui illustriores cum suis aureolis, Virginum, Doctorum, Martyrum, quòd etiam reducitur Confessorum chorus: quia & hi in patientia sua possederunt animas suas & in Domino defuncti sunt per beatam mortem. qui est exitus utriusque Visionis & persecutionis continuatæ per Draconem & utramque Bestiam: auxisse & illustrasse numerum Sanctorum in Cælo.

Triumphus
Marty-
rum:Cæterorumque
beatorum:

§. III.

De messe, & de vindemia terræ.

x. ESSE autem hunc finem præcedentium Visionum patet ex eo quòd productæ sint usque ad Judicium

novissimum; de quo sunt cætera Capituli: Primò *vidisse* (v. 14.) SIMILEM FILIO HOMINIS, Regem specta-

Filius
hominis

G 2

bilem

cū falce messoria.

Angelus cū falce vindemiatoria.

Messis enim est electorum:

bilem coronā aureā & SUPER NUBEM; cum potestate quā FALCE messoria IN MANU SUA, quam acuerit ad demetendam terram. Cui potestati testimonium præbet antebulo Angelus: & promulgat *venisse horam* præstitutam, & *aruisse messem*, id est, esse tempus summæ maturitatis; Matth. 13. v. 39. *messis verò consummatio seculi est.* Secundò, vidisse (v. 17.) *alium Angelum* qui ET IPSE habebat FALCEM ACUTAM *vindemiariam*: & ad proclamationem similiter alterius Angeli, cui potestas erat commissa SUPRA IGNEM in quem mittendi sint reprobi (juxta illud Domini de Angelis, Matth. 13. v. 49. *mittent eos in caminum ignis;*) jubetur vindemiare BOTROS VINEÆ TERRÆ, Isa. 5. v. 7. domus Israël: QUONIAM MATURE SUNT UVÆ EJUS.

2. Et Messis quidem est salvandorum: quam magis decet attribui Filio hominis ipsimet ad quem pertineat: Vindemia verò reproborum, quæ fiat per Angelos administratos, est vindictæ: Matth. 1. c. *exibunt Angeli & separabunt malos*, quod dictum est in parabola de semine: in qua illud ipsum discrimen inter Christum & Angelos observat S. Chrysostomus hom. 48. in Matth. *Ad benefaciendum quidem, ait, pronus est: à desiderio autem puniendi alienus, nam quando seminat, per seipsum id peragit: supplicia verò per alios infert: mittet enim, inquit, Angelos suos.* Hæc Chrysost. quod maximè convenit huic loco: Nam Messis accipitur ferè in bonam partem: ut Joan. 4. v. 35. ubi

regiones dicuntur *alba jam ad messem*: & Matth. 3. v. 12. ac Luc. 3. v. 17. *congregabit triticum in horreum suum.* E contrario Vindemia plerumque sumitur in malam partem à Scriptura: ut psal. 99. v. 13. *& vindemiant eam omnes* (malum) *qui prætergrediuntur viam.* & Thren. 1. v. 12. *Vindemiavit me ut locutus est Dominus in die ira furoris sui.* De utroque etiam Joël; qui æquè distinguit cap. 3. postquam enim dixisset de Judicio extremo v. 12. *Consurgant & ascendant gentes in vallem Josaphat, quia ibi sedebo ut judicem omnes gentes in circuitu;* discernit messem à vindemia, v. 13. nam de messe, *mittite, inquit, falces quoniam maturuit messis:* de vindemia autem; *venite & descendite, plenum est torcular* (sanguine, qui sanguinem tetigit) *exuberant torcularia, quia, inquit, multiplicata est malitia eorum.*

3. Quòd autem omnes hi Angeli exire dicantur DE TEMPLO, hic v. 15. & DE TEMPLO QUOD EST IN COELO, utique in Ecclesia sancta, v. 17. & exire DE ALTARI v. 18. non caret admonitione I. Pet. 4. v. 17. *fore ut incipiat judicium à domo DEI,* & ab intimis domus qui sunt Ecclesiastici: & Ezech. 9. v. 6. *à Sanctuario meo incipite.* Væ malis: quia, v. 19. hujus Capitis Apocalyptici, VINDEMIAVIT VINEAM TERRÆ; Ecclesiam quæ illis credita est colenda: ET MISIT botros turgidos sanguine uvæ, viros sanguinum, IN LACUM IRÆ DEI MAGNUM, quod est *torcular vini furoris iræ DEI,* ut dicitur Apoc. 19. v. 15. ET CALCATUS

Vindemia est malorū.

Deremplo & de Altari.

CATUS EST LACUS : pressi sunt botri & proculcati, detecta malitiâ eorum & effusâ EXTRA CIVITATEM sanctam inter reprobos.

Sanguis Ibi EXIVIT SANGUIS, qui est usque ad reatus scelerum expressus in Iudicio, frænos. exuberatione copiosissimâ: etenim altitudine cumulatâ, qualis est USQUE AD FRÆNOS EQUORUM calcantis Christi & Equitum victoriosorum alborum; ut habetur Apoc. l. c. v. 14. Amplitudine verò & spatio tanto quantum est PER STADIA MILLE SEXCENTA : græcæ utique mensuræ, quorum stadiorum decem constituunt milliare Italicum quod sunt mille passus. fuit autem, teste S. Hieronymo ad Dardanum in ep. 129. terræ promissæ tota longitudo, à Dan usque Bersabee, centum sexaginta milliarium, id est stadiorum mille

sexcentorum: quo significatur per totam longitudinem Ecclesiæ non defuturum sanguinem reprobum qui exprimitur & extra eam conculcetur; iñ DEI, & abominatione Sanctorum civium, sempiternâ.

Quid si (ut quidam commentantur) etiam lacus iræ DEI magnus, id est Infernus (Isai. 14. v. 15.) describatur esse stadiotum mille sexcentorum longitudinis, totidem verò & latitudinis, ac totidem profunditatis? quæ est capacitas secundum singulas ex his tribus dimensionibus, centum sexaginta milliarium Italicorum, quorum unumquodque est mille passuum. Calcari autem rectè dicitur in Torculari, propter pressuram loci: sicut contrà locus Beatorum, de quo cap. 21. est sine comparatione amplior; quamvis lacus damnatorum superet multitudine.

TRACTATUS XXIII.

IN CAPUT XV.

Incipit Visio, 7. Angelorum cum 7. plagis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 15. Vers. 1. & seqq.) *Et vidi aliud signum in cælo magnum, & mirabile, Angelos septem, habentes plagas septem novissimas: Quoniam in illis consummata est ira Dei. (v. 2.) Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne, & eos, qui vicerunt bestiam, & imaginem ejus, & numerum nominis ejus, stantes supra mare vitreum, habentes Cytharas Dei: (v. 3.) & cantantes canticum Moysi servi Dei, & canticum agni, dicentes: Magna & mirabilia sunt opera tua Domine Deus Om-*

, nipotens: *justa & vera sunt viae tuae, Rex saeculorum. (v. 4.)* Quis non
 , timebit te Domine, & magnificabit nomen tuum? quia solus pius es;
 , quoniam omnes gentes venient, & adorabunt in conspectu tuo, quo-
 , niam iudicia tua manifesta sunt. (v. 5.) Et post hac vidi, & ecce aper-
 , tum est templum tabernaculi testimonii in caelo. (v. 6.) Et exierunt
 , septem Angeli habentes septem plagas de templo, vestiti lino mundo &
 , candido, & praecincti circa pectora Zonis aureis. (v. 7.) Et unum de
 , quatuor animalibus, dedit septem Angelis septem phialas aureas, plenas
 , iracundia Dei viventis in saecula saeculorum. (v. 8.) & impletum est
 , templum fumo à Majestate Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat
 , introire in templum, donec consummarentur septem plaga septem
 , Angelorum.

S. I.

De Signo 7. plagarum in genere.

1. **V**IDI, ait, ALIUD SIGNUM
 IN COELO MAGNUM
 ET MIRABILE. Quibus
 verbis satis ostendit esse hanc aliam
 materiam videndi: quam appellavimus
 Visionem tertiam: in qua declaratur
 quis sit futurus novissimus status re-
 rum Ecclesiasticarum circa tempus
 Antichristi.

Vidit ANGELOS SEPTEM,
 HABENTES PLAGAS SEPTEM
 NOVISSIMAS: & addit: QUO-
 NIAM IN ILLIS CONSUM-
 MATA EST IRA DEI. Patet esse
 bonos Angelos: tum quia *vestiti lino*
mundo (v. 6.) tum ex eo quod *unus* eo-
 rum cap. 17. abstulit Joannem in spi-
 ritu, & ostendit damnationem Baby-
 lonis.

mirabile! 2. Dicitur primò Visu *mirabile*:
 nempe Angelos *in Caelo*, eos qui vident

faciem Patris qui in Caelis est, 7. illos
 Praefides & Tutores Ecclesiarum (ii-
 dem enim qui cap. 8. v. 2. in conspectu
 DEI cum Tubis: immò & qui inde à
 cap. 1. v. 4. septem Spiritus in conspectu
 Throni) praefici debere plagis & eos
 effundere super suas Ecclesias! quod
 significat affectum Praefulum & Epi-
 scoporum sanctorum in terris, plenum
 Zelo salutis quo tabescunt in malitia
 populi obdurati & incorrigibilis; simul
 & ultione divini honoris laesi, quam-
 obrem agnoscunt justè deserui eum à
 DEO. Simile quid in Angelis mira-
 bile, de amaritudine & Zelo eorum
 praevitit Isaias cap. 33. v. 7, *Angeli pacis*
amarè flebunt.

Additur proinde: fuisse *signum ma-*
gnum seu indicium publicae calamita-
 tis: etenim ideò per *septem Angelos*,
 quia communis omnibus Ecclesiis
 tum

Signum
 Angelo-
 rum se-
 ptem.

tum Asiæ, tum universalis per illas re-
præsentata.

Inten-
tantium
plagas:

Ecclesia,
sticæ:

3. Dicuntur secundò *Plagæ*: quia
sunt verbera & vulnera Ecclesiarum
coram DEO & Angelis Beatis. Undè
datur intelligi non has esse præcipuè
plagas quæ sunt corporum, sed quæ a-
nimarum: seductionem videlicet at-
que apostasiam plurimorum: adeò, ut
quæ olim persecutio in primis Eccle-
siæ sæculis illata corporibus & parturi-
tio erat plerumque Martyrum, com-
paratè ad hæc tempora non fuerint ap-
pellandæ plagæ Ecclesiasticæ, sed vi-

etoriæ & palmæ. Quamquam hæc et-
iam plagæ futuræ sunt in hoc similes il-
lis Ægyptiacis; ad quas hîc respicitur
(de quibus nomen plagarum, Exod. 9.
v. 14. *mittam omnes plagas meas:*)
quòd non lædatur iis sed erudiat &
confirmetur numerus animarum à
DEO electarum.

Dicuntur tertio *novissima*: quia cir-
ca ultimum tempus Ecclesiæ, Antichri-
stianum. de quo additur: fore ut *in* &
cum *illis consummata* sit ira DEI: pro-
pter proximam consummationem
mundi & iræ in Judicio.

Novissi-
mas,

§. II.

De stantibus super mare vitreum.

1. **D**Um hæc ad plagas fit disposi-
tio juxta divinam providen-
tiam: fit nihilominus è Cælo præpara-
tio etiam constantiæ pro electis; ut, sic-
ut sunt permissæ ad vindictam impio-
rum, sint ad salutem proborum. Sim-
ulac igitur mentio facta est de plagis,
prævidet statim S. Joannes non defu-
turos qui pertranseant illæsi per has
plagas.

Mare vi-
treum
mistum
igne.

VIDI, ait, TANQUAM MARE
VITREUM: quod in Cap. 4. v. 6. esse
diximus Congregationem aquarum,
id est populorum, Ecclesiam in terris:
vidi quòd MISTUM esset IGNE ten-
tationis qua uritur propter BESTI-
AM ET IMAGINEM EJUS ET
NUMERUM NOMINIS EJUS:
ET EOS QUI VICERUNT il-
lam tentationem Bestiæ præ-vidi,

ait, habitu in Cælo Beatorum, qui
est hujusmodi:

2. *Stabant SUPER MARE VI-
TREUM*: id est ostendebant con-
stantiam suam super omne quod fuit
fragile in Ecclesia hujus sæculi: cum
citharis: & cum *cantu* super operibus
& judiciis DEI: eratque harmonia una
& eadem utriusque *Cantic*, ejus quod
in veteri Testamento MOYSES DEI
SERVUS cum Israëlitis trans mare
cecinit in figura; & ejus quod in Novo
canit AGNUS cum suis qui evadunt
trans mare rubrum.

Victores
stantes
super
illud.

Canticū
Moyfis
& Agni:

3. Utrumque est Epinicion, hoc est,
Canticum victoriæ: cujus hæc est epi-
tome. Primò canunt MAGNA ET
MIRABILIA esse OPERA DEI
quæ ipsis fecit pertranseuntibus: & est
materia gratiarum actionis. Secundò

Synopsis
cantic

justa

justa esse JUDICIA & *veras esse vias,* sicut præminatus est; per quas laneo veniens pede conterit impios: & est materia venerationis debita Regi SÆCULORUM. Unde illud interciunt intercalare sancti timoris, ex Jeremia cap. 10. v. 7. QUIS NON TIMEBIT TE, *ô Rex gentium!* Tertiò optant *magnificari* NOMEN ejus utroque titulo: tum QUIA PIUS sit

seu clemens, & quidem SOLUS; eo sensu quo Dominus Luc. 18. v. 19. *nemo bonus nisi solus* DEUS; & Apollolus Rom. 16. v. 27. *soli*, ait, *sapienti* DEO honor; & 1. Tim. 6. v. 15. *solus potens*; & v. 16. *qui solus habet immortalitatem*: tum quia justus in judiciis; prout manifestum erit (ita psallunt) omnibus gentibus mox venturis & adoraturis IN CONSPECTU Judicis.

§. III.

De Templo Tabernaculi.

1. POST HÆC, id est, post prævisionem & prædestinationem, quæ ante omnia DEO cordi est, eorum qui super mare vitreum stabant triumphaturi ut victores: VIDI, ait (v. 5.) *aperiri mihi* TEMPLUM TABERNACULI TESTIMONII IN COELO. Sensus est: Visus sum introspicere in Cælo ad aperto, quis cultus divinus exhiberetur in interioribus Ecclesiæ; in ea *Templi* parte sacratiore quæ dicitur Sancta, & huic contigua Sancta Sanctorum, inaccessa non initiatis. Ibi perspexi ego Joannes quid generetur in illo sancto adyto: statum, meritum ac mores Ecclesiasticorum; quibus credita est custodia *Tabernaculi Testimonii*, id est Tabularum Legis Evangelicæ & depositum Sacramentorum.

Repræsentatio ANGELI *exire*: & repræsentare quid de illo Sacratio exoriatur. Hi Præsides Angelorum: pro eo quòd VESTITI LI-

NO MUNDO ET CANDIDO, ET PRÆCINCTI ZONIS AUREIS protestentur se venisse ad quærendum byssinum candidum quòd sint justificationes sanctorum (Apoc. 19. v. 8.) quibus cuperent fideles in Ecclesiis suis indutos eosdemque præcinctos CIRCA PECTORA Zonis aureæ charitatis: inveniunt pro justificationibus iniquitatem, & pro Zona divisionem, hæreses, & schismata! maximè in Asiaticis: aded ut videantur minari inde (v. 6.) ulterio-rem exitum, & velle dicere suum illud; *migremus hinc*: de quo S. Hieronymus in Ezech. cap. 47. citat Josephum lib. 2. de bello Judaico cap. 12. quòd, *postquam crucifixus fuit Dominus, audita sit vox, in adytis Templi, virtutum Cælestium, Transcamus ex his sedibus.*

Quid quòd provocatores iræ & occasio plagarum ipsi plerique sint Sacerdotes ejus temporis! hoc enim etiam

etiam repræsentatur per hoc quod Angeli habentes 7. plagas cernantur prodire ex intimis Templi, & quod vestiti lino suo mundo quæ vestis est sacerdotum, Exod. 29. v. 8. Magnum Signum, mirabile (ut dixit v. 11.) & funestum: quod hi auctores fuerint culpæ qui consecrati erant adytis Tabernaculi ad ministerium Ecclesiasticum: & quod hi fuerint inceptores iræ divinæ qui debuerant fieri deprecatores & in tempore iracundia reconciliatio, Eccli. 44. v. 17!

Et annuntiationis plagarum;

Æquè mirum & triste: quod Evangelium (UNUM DE QUATUOR ANIMALIBUS; vice totius Evangelicæ quadrigæ,) eatenus dictum bonus nuntius, conversum sit in nuntium malum: etenim ipsum est quod phialas aureas, illas quæ assueverunt odoramentis in Tabernaculo & cultu DEI dedit Angelis plenas non jam incensi divini sed IRACUNDIÆ DEI: hanc enim etiam Evangelia continent; & quidem iram quam Deus *in*feret (verbum est Apostoli, Rom. 3. v. 5.) quoad *vivet* IN SÆCULA SÆCULORUM.

ex Evangelio,

Potest dici unum illud Animalium, quod dat phialas, esse illorum primum, quod est symbolum Evangelii S. Matthæi: hoc enim præ cæteris evangelizat mala ultima (cap. 24.) mentione etiam factâ prophetiæ Danielis, & tribulationem magnam describit: postquam statim (v. 29.) consummatio mundi & Judicium extremum.

3. Irato DEO impletur **TEMPLUM FUMO, A MAJESTATE DEI** (græcè, à gloria) læsâ, **ET DE VIRTUTE** (græcè potentia) **EJUS** læcessitâ. sicut è contrario à placato DEO & in signum propitiationis, Exod. 40. v. 32. & 33. *operuit nubes tabernaculum testimonii; nec poterat, præ gloria Domini, Moyses ingredi tectum fœderis; nube operiente omnia, & Majestate Domini coruscante quia cuncta nubes operuerat.* & 3. Reg. 8. v. 10. 11. 12. *nebula implevit domum Domini: & non poterant Sacerdotes stare & ministrare propter nebulam; impleverat enim gloria Domini domum Domini: tunc ait Salomon, Dominus dixit ut habitaret in nebula.* Valdè igitur diversa sunt impletum fuisse Templum nube; quæ in bonam partem accipitur, consequenter & nebula & caligo (2. Par. 6. v. 1.) quæ idem illud significant quod nubes: aliud verò impletum esse fumo, qui in malam partem. Similiter aliud est quòd ad modicum tempus non possit intrari propter splendorem: aliud quòd inexorabili statuto, **DONEC CONSUMMARENTUR SEPTEM PLAGÆ.**

Cæterùm seu à nube illi, seu hinc à fumo, utrobique se prodit *Majestas & gloria DEI*, etiam in plagis & irâ.

* * *

In Templo fumus:

usque ad consummationem plagarum;

TRACTATUS XXIV.

IN CAPUT XVI.

Continuatio est Visionis de 7. plagis: nam in Capite præcedente mentio earum fit generatim: hîc in specie enumerantur.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 16. Verf. 1. & seqq.) Et audiui vocem magnam de templo, dicentem septem Angelis: Ite & effundite septem phialas ira Dei in terram: (v. 2.) Et abiit primus, & effudit phialam suam in terram: & factum est vulnus sævum & pessimum in homines, qui habebant charaeterem bestia; & in eos, qui adoraverunt imaginem eius. (v. 3.) Et secundus Angelus effudit phialam suam in mare, & factus est sanguis tanquam mortui: & omnis anima vivens mortua est in mari. (v. 4.) Et tertius effudit phialam suam super flumina, & super fontes aquarum, & factus est sanguis. (v. 5.) Et audiui Angelum quartum dicentem: justus es Domine, qui es, & qui eras sanctus, qui hæc judicasti. (v. 6.) Quia sanguinem Sanctorum & Prophetarum effuderunt, & sanguinem eis dedisti bibere: digni enim sunt. (v. 7.) Et audiui alterum ab altari dicentem: Etiam Domine Deus Omnipotens, vera & justa judicia tua. (v. 8.) Et quartus Angelus effudit phialam suam in solem & datum est illi æstu affligere homines & igni: (v. 9.) Et æstuaverunt homines æstu magno, & blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas, neque egerunt pœnitentiam ut darent illi gloriam. (v. 10.) Et quintus Angelus effudit phialam suam super sedem bestia, & factum est regnum ejus tenebrosum, & commanducaverunt linguas suas præ dolore: (v. 11.) Et blasphemaverunt Deum cœli, præ doloribus & vulneribus suis, & non egerunt pœnitentiam ex operibus suis. (v. 12.) Et sextus Angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten: Et siccarvit aquam ejus, ut prepararetur Via Regibus ab ortu solis. (v. 13.) Et vidi de ore pseudopropheta spiritus tres immundos in modum ranarum.

narum. (v.14.) Sunt enim spiritus demoniorum facientes signa, & procedunt ad Reges totius terræ congregare illos in prælum ad diem magnum Omnipotentis Dei. (v.15.) Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat, & custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, & videant turpitudinem ejus. (v.16.) Et congregabit illos in locum, qui vocatur Hebraice Armageddon. (v.17.) Et septimus Angelus effudit phialam suam, in aërem & exivit vox magna de templo à throno, dicens: Factum est. (v.18.) Et facta sunt fulgura, & voces, & tonitrua, & terra motus factus est magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram, talis terra-motus, sic magnus. (v.19.) Et facta est Civitas magna in tres partes: & Civitates Gentium ceciderunt, & Babylon magna venit in memortiam ante Deum dare illi calicem vini indignationis iræ ejus. (v.20.) Et omnis insula fugit, & montes non sunt inventi. (v.21.) Et grando magna sicut talentum descendit de cælo in homines: & blasphemaverunt Deum homines propter plagam grandinis: quoniam magna facta est vehementer.

S. I.

De voce audita è Templo.

AD VOCEM MAGNAM DE TEMPLO editam, effunduntur phiala suo ordine à SEPTEM ANGELIS. Etenim sicut in prima Parte Apocalypseos iidem 7. Præsides Angeli accipiebant Tubas quibus præmonerent ad cautelam: ita in hac Secunda Parte, postquam malitia jam obstinata fuit ac remedium desperatum, accipiunt quas effundant Plagas ad vindictam. Sicutque ex intentione quidem Angelorum Præsidium sicut illis Tubæ, ita hinc Plagæ, salutares & in correctionem electorum,

quæ nu- Sic enim se res habet: Æquivalet

in plerisque hæc Visio hujus Secundæ per Tubæ: jam
Partis illi Primæ: & altera alteram elucidat: quod sine dubio vidit S. Augustinus quem in præmio secundæ Partis Apocalypseos citavimus, dum ait, in Apocalypsi eadem repeti, nec esse alia quæ dicuntur, sed aliter. Et in præsentem materia evidens erit expendentem diligenter Lectori, atque inter se conferenti Tubas cum Plagis. Hoc discrimine (præterquam quod perpaucas quædam adjuncta variantur:) quod illa quæ ibi fuerunt nuntiata de inchoatione & parturitione mali, hinc dicuntur de statu radicatione eorundem aut simillimorum malorum in futuris nominibus:

H 2 viffimis

vissimis temporibus Antichristianis: ita ut quod ibi cœptum fuit geri, cernatur hîc inveteratum aut consummatum. quod discrimen (& relatio seu respectus usque ad Antichristum) est notatu dignum & proprium hujus secundæ Partis.

Effusæ :

2. Hinc est quòd in prima Parte Apocalypseos vocentur Tubæ, cum hæc mala inciperent : ad excitandos vigiles Ecclesiæ. in hac verò Secunda Parte Apocalypseos jam vocantur Plagæ; quia invaluerunt : & quidem dicuntur *effundi*; quia usque ad novissimum malorum ac temporum. Hinc etiam est quòd in narratione de Tubis non fiat mentio nominis Bestiæ: at hoc Capite 16. de Plagis, statim v. 2. de prima plaga dicitur : **FACTUM EST VULNUS SÆVUM ET PESSIMUM IN HOMINES QUI HABEBANT CHARACTEREM BESTIÆ, ET IN EOS QUI ADORAVERUNT IMAGINEM EJUS.** & v. 10. **QUINTUS ANGELUS EFFUDIT PHIALAM SUAM SUPER SEDEM BESTIÆ.** Ex quibus appâret, quòd ea quæ in hac secunda Parte Apocalypseos videntur, spectent ad tempora usque novissimæ persecutionis Antichristianæ, quò diriguntur. Durabit enim schisma & Sedes prioris Bestiæ, Imperium infidele Orientale usque ad Antichristum: & erit dispositio opportuna defectioni ad eundem. Quam-

obrem hoc Cap. 16. v. 2. & 10. citato, perinde est ac si dicatur : perseverabunt Schismatici usque in finem, & multi Schismaticorum deficient ad Bestiam ultimis temporibus atque ad venientem Antichristum seu pseudo-Judaismum, desertâ penitus fide Christiana: quod est sævum vulnus. Atque ob eandem causam non est mentio Stellæ in phiala tertia; sicut facta est in Tuba tertia ubi canebatur initium Schismaticis, quod in phiala habetur pro diuturna plaga.

3. Nimirum hæc materia valdè fuit inculcanda & iterum prophetanda; non sine amaritudine ventris ructantis; prout S. Joannes est jussus proximè finem Tubæ sextæ & Diphtheræ, cap. 10. v. 10. & 11.

Utrobique autem indicatur cœpisse à Templo malum : dum & illîc dicitur Angelus implèssè thuribulum de igne Altaris & misissè in terram (cap. 8. v. 5.) & hîc è Templo (v. 1.) egressa esse vox de phialis effundendis in terram. Illîc de *Thuribulo* quod ex instrumento placationis assumitur inter utensilia comburendi ac nocendi : hîc de *Phialis* quæ serviant ad effundendam iram à DEO, pro eo quod fuerint odoramentorum ad

DEUM cap. 5.

v. 8.

§. II.

§. II.

De effusione sex primarum phialarum.

Plagæ ultimo-
rū tem-
porum. **H**oc posito, Summa seu epi-
tome Plagarum & hujusmodi:
quæ prædicatur futura in temporibus
istis ultimis.

Plaga 1. Erunt primò reliquiæ Arianorum,
per seve- & aliæ Hæreses ex eadem propagine:
rantia uti est hodieque Soncinianorum, &
mali cæteræ cognatæ Arianis. Quod est
quod **VULNUS** in eos **HOMINES QUI**
prænun- **HABEBANT CHARACTEREM**
tium **BESTIÆ ET ADORAVERUNT**
fuerat **IMAGINEM EJUS**: id est, qui censi
perturbā sunt inter æquè infideles, & pares Eth-
primam nicis Matth. 18. v. 17. Atque hoc ma-
ximè vulnus & prima plaga in populis
est mediteraneis.

Plaga 2. Erunt secundò Nestoriani & Euty-
longa chiani, quibus conspersus est Oriens
continu passim: & maximè in populis qui
atio mali adiacent ad MARE, ubi Nestorius &
de quo Eutyches infecerunt oras maritimas
2. Tuba. tanquàm sanguine mortifero, qui omni
anima Christianæ inde se sustentanti &
viventi causam præbuit mortis, nec
non aliæ alibi mortiferæ doctrinæ, de
quibus Apostolus 1. Cor. 11. v. 19. *oportet
& hæreses esse*: quarum fax duæ istæ
in Oriente, Arianismus & Nestoria-
nismus.

Plaga 3. Erit tertio, horrendum illud Schif-
obdura- ma & diuturnum illorum populorum,
tio in malo de quorum **FLUMINA** integra **ET**
quo Tu- cum primis ipsi auctores schismatis,
ba 3. olim limpidissimi **FONTES** versi fue-

runt in sanguinem. De quibus An-
gelus **AQUARUM**, is est particula-
ris custos istorum populorum exclam-
at: **JUSTUS ES DOMINE, QUI**
ES ET QUI ERAS SANCTUS,
QUI HÆC JUDICASTI: id est:
Tu qui & præsens es atque intueris
horum schisma, & eras atque intueba-
ris quando patres eorum illud cœpe-
runt, non sine Conciliabulis sanguino-
lenti ac persecutione orthodoxorum,
& cæde contrà prophetantium seu do-
centium; & verò cum occisione my-
riadis animarum; cujus hi occisionis
participes permanent: ecce Tu sanctus
& absque ulla iniquitate, justus & re-
ctus, Deut. 32. v. 4. & 5. *peccaverunt tibi*:
qui merito suo **EIS DEDISTI**
BIBERE de sanguinibus: & pro a-
qua doctrinæ salubris haurire de schif-
mate quod fecerunt ipsi & patres ipso-
rum: **DIGNI ENIM SUNT**.

Alter huic consentiens Angelus **AB**
ALTARI approbat **JUDICIA DEI**:
quoniam, ut identidem exprobrat A-
pocalypsis, omnis hæc lerna Schismatis
ac malorum sumpsit suam originem à
Templo & ab ipso Altari: cujus mini-
stri suam retinuerunt pertinaciam, &
ab illis fluxerunt hæc mala in cæterum
vulgus.

Erit quartò, quæ illud Schisma infe-
cuta fuit defectio Ecclesiarum Asiati-
carum à doctrina orthodoxa: Sole ve-
Plaga 4.
invete-
ratio ma-
ritatis

li de quo
Tuba 4. ritatis non iis, ut olim, benignè lucen-
te: sed, quæ est intemperies hominum
ipsorum, affligente *estruantes* invidiâ,
& urente eos excommunicatione cum qua
perseverant in *blasphemis* sui erroris.

Haecenus Plagæ 4. quæ respondent
4. Tubis Capitis 8. quæ fuerant de ter-
ra, de mari, de fontibus, & Sole.

Plaga 5.
prolon-
gatio
mali de
quo Tu-
bas, Erit quinta Plaga SUPER SE-
DEM BESTIÆ: & REGNUM
BESTIÆ TENEBROSUM: quæ
plaga responder Tubæ quintæ, de pu-
teo abyssi & fumo ex quo Locustæ cum
sua potestate cruciandi, suâ bellandi li-
bidine, suo Rege & Regno: quod est
primum Væ de tribus in Capite 9. fa-
ctum est enim Imperium Constanti-
nopolitanum ex Christiano Sedes Be-
stia: cui subditæ animæ quid aliud
quàm COMMANDUCAVE-
RUNT LINGUAS SUAS PRÆ
DOLORE? illas linguas, quibus lo-
quebantur orthodoxe, commorden-
do & expuendo in Cælum: dum ad-
huc in VULNERIBUS & cruciati-
bus SUIS BLASPHEMAVE-
RUNT DEUM COELI, in im-
pœnitentia sua! v. 11. sedente interim
assiduè Bestia & potiente Imperio
suo.

Plaga 6.
Anti-
christus
de quo
Tuba 6. Erit sexta plaga, cujus phiala effun-
ditur in EUPHRATEN: & con-
currit cum sexta Tuba Capitis noni,
quod fuit Væ secundum. Ibi ad Eu-
phratem solvitur Draco cum tribus suis
antesignanis Diabolis: quæ solutio si-
gnificat suam iis majorem relinqui li-
bertatem & licentiam nocendi. Ibi
per hos dæmones subornatio & insti-
tutio plenissima Pseudopphetiæ ad

Solutio
Archi-
demonū

omnem seductionem facti: cui os elo-
quens ut Draconi, & præparatio Im-
perii re ipsa ejusdem quod Bestiæ. Di-
citur *exiccatio* Euphratis eò spectasse,
UT PRÆPARARETUR VIA
REGIBUS & accursui ex partibus
Orientalibus: ad operam suam locan-
dam Antichristo, transituro ab Eu-
phrate, magnâ cum famâ festinantis in
Palæstinam & reducturi Judæos: quo-
rum & suo nomine capturus sit posses-
sionem habitationis avitæ ac sceptri:
cum assertionem debellationis hostium
omnium ac triumphum quem acturus de
Christianis.

Sic olim, ut est in historiis, Cyro &
Dario Medo siccatus fuit idem Eu-
phrates; ut præpararetur via illis & ad-
itus ad Babylonem, cujus invasio con-
tingit Dan. 5. v. 31.

2. Ad hanc propagandam famam
mittunt DE ORE *Draco* & de ore
simul suo *Bestia* & *Pseudoppheta*
TRES SPIRITUS IMMUNDOS:
loquaces quaquaversum IN MO-
DUM RANARUM; coaxantium
doctrinam & pollicitationem haustam
ex cloaca Principis hujus mundi: ex
qua persuadent & exaggerant Super-
biam vitæ, quæ est coaxatio propria e-
jus spiritus qui ex ORE DRACO-
NIS: voluptatem brutam qui est spiri-
tus BESTIÆ: & opes ac regnum ter-
renum, quod est promissio PSEU-
DOPROPHETÆ. Sed hæc ita, ut
ista eorum doctrina per se sæda aut
vana vestiatur aliâ specie sanctiore, ex-
altetur facundiâ plus quàm humanâ, &
prodigiis protegatur.

SUNT ENIM, inquit, SPIRI-
TUS

Siccatio
Euphra-
tis:

via Pseu-
dopro-
pheta,

Loqua-
citas im-
munda:

Firmata
prodi-
giis.

TUIS DÆMONIORUM FACI-
 ENTES SIGNA per suos satellites;
 Hi operâ & spiritu istorum trium dæ-
 moniorum, cum hac eloquentia ob-
 streperâ & his promissis simul & hac
 editione Signorum PROCEDUNT
 celeritate diabolicâ, missi circumqua;
 AD REGES TOTIUS TERRÆ:
 quos admittentur pertrahere in unam
 & eandem sententiam & fœdus cum
 Antichristo; ac, n̄ persuaserint, cogere
 minis & armis præparatis; ad perfe-
 quendam undique Ecclesiam jussu An-
 tichristi Monarchæ totius mundi.

Et horum quidem hæc erit omnium
 simul intentio: convocatio mutua &
 consensus ad oppugnandum DEUM
 Christianorum per universam terram;
 at ex intentione DEI, cujus providen-
 tia attingit à fine impiorum ad finem su-
 um divinum fortiter, nihil hoc erit al-
 iud quàm CONGREGARE IL-
 LOS IN PRÆLIUM & ad exitum
 reproborum universale, qui erit interi-
 tus pertinacium, AD DIEM OM-
 NIPOTENTIS MAGNUM: &
 ad LOCUM vindictæ divinæ.

Cui loco prophetat Apocalypsis
 dandam (ut mos est Scripturæ in assi-
 gnandis ab eventu nominibus locorum).
 appellationem ἀρμαγεδδών.
 Quod cum sit nomen *Hebræum* origi-
 ne, componitur ex voce *Horma* quod
 est anathema, ut explicatur Num. 21.
 v. 3. & Judic. 1. v. 17. & ex verbo *gadad*
 quod dicitur de congregatione mili-
 tati: ita ut hæc sit inscriptio loci illius
 & hoc vaticinium: *anathema collectio-
 ni rebellium*, siquidem in illo die magno
 DEI, & illo in loco judicabuntur An-

tichristus & simul quotquot conspira-
 vetunt ad militandum contra DEUM
 & Ecclesiam ejus.

3. Atque hæc est series plagæ sextæ,
 seu phialæ effusæ in Euphraten: cui ad
 amissim omnia respondent in sexta
 Tuba Capite 9. v. 14. & seqq. solutio
 Archidæmonum 4. alligatorum in flu-
 mine Euphrate: exercitus undique
 congregatorum (cum suis Regibus):
 equi & de ore equorum illa tria spiri-
 tuum immundorum, ignis, fumus, &
 sulphur, quibus tertia pars hominum
 interiit. Ubi de numero equestri, de
 armatura equorum & caudis capitatis:
 quæ est paucorum quorundam adjun-
 ctorum varietas in significatione hie-
 roglyphica ejusdem rei.

Habes, Lector, epitomen; & com-
 pârationem, atque consensum Tubarum
 cum plagis: & sicut post illas Tu-
 bas prophetatur septima, sic post has
 plagas septima; quæ utraque est Judicii
 extremi.

Denique dixerat S. Joannes de die
 magno Omnipotentis DEI: quâ oc-
 casione interponitur admonitio ad
 Timorem sanctum: ECCE VENIO
 SICUT FUR: BEATUS QUI
 VIGILAT tanquàm ad lucem illius
 diei; ET qui CUSTODIT VESTI-
 MENTA SUA, gratiam acceptam
 in baptismo; NE NUDUS AMBU-
 LET sed *honestè* (Rom. 13. v. 13.) *sicut*
 in die Domini advenientis, ET ne VI-
 DEANT TURPITUDINEM E-
 JUS. Nam & in Capite 9. in fine
 Tubæ sextæ declamavit contra
 impœnitentiam; v.

20. & 21.

§. III.

Convo-
 catio ex-
 ercituū :

In loco
 Arma-
 geddon.

Consensu
 sus pla-
 garum &
 tubarū.

§. III.

De Phiala septima.

Plaga 7. i. Sicut in prima Parte, septima Tu-
eadem eadem quæ Tu-
ba 7. **S**icut in prima Parte, septima Tu-
ba erat Judicii : ita septima *phia-*
lira : quæ proinde (v.17.) effunditur
IN AEREM, unde apparebit Judex.
ET EXIUIT, inquit, VOX MA-
GNA DE TEMPLO A THRO-
NO DICENS : FACTUM EST :
quo verbo intelligitur consummatio
mundi. Sûntque eadem ipsæ voces
quæ in septima Tuba cap.11.v.15.fue-
runt auditæ in Cælo, *Factum est.* &
sicut illic v.19. commemorata sunt ful-
gura & voces & terræmotus: ita planè
hoc loco sequitur. ET FACTA
SUNT, inquit, FULGURA, ET
VOCES, ET TONITRUA, ET
TERRÆMOTUS : aliæque illa de
quibus Christus Luc.21. v.25. & seqq.
Erunt Signa in Sole & Luna & stellis,
& in terris pressura &c. arescentibus ho-
minibus præ timore & expectatione &c.
& tunc videbunt, ait, *Filium hominis*
venientem in nube. De terræmotu au-
tem illo dicitur, esse diversus ab omni-
bus retrò qui contigerunt: talis enim
hic novissimus mundi, QUALIS, in-
quit, NUNQUAM FUIT EX
QUO HOMINES FUERUNT
SUPER TERRAM.

Tres partes fi-
delium, 2. ET FACTA EST CIVITAS
MAGNA IN TRES PARTES :
non ista magna in malam partem, Cap.
11. v.8. quæ spiritualiter Sodoma, cu-
jus dicitur tertia pars concidisse terræ-

motu præcedente in ascensu duorum
Testium, de quo ante 7. Tubam ibid.
v.13. & occisa fuisse 7. millia: neque
alia tota impia; nam de Civitatibus
Gentium sequitur: sed illa magna sim-
pliciter & coram Deo, cujus magni-
tudo ad laudem; Ecclesia seu congre-
gatio fidelium omnium inde ab initio
mundi. Hæc enim in die Judicii di-
videtur in tres sui partes: quarum una
pars erit confessorum & judicantium
cum Christo & cum 24. Senioribus,
juxta Scripturam & SS. Patres: altera
judicandorum ad dexteram; tertia hæ-
dorum ad sinistram. Has tres partes
Civitatis Jerusalem agnoscit S. Augu-
stinus in psalmum 121. ubi postquam
allegasset dictum Christi Matth.19. v.
28. *judicantes 12. tribus Israël,* confor-
me Isaïæ cap.3. v.14. sic scribit: *Veniet*
enim in judicium cum Senioribus populi,
ait Esaias. alii sunt ergo, qui cum illo ju-
dicabunt, alii qui ab illo judicabuntur.
& hos subdividit in duas partes; ad
dextram & ad sinistram.

CIVITATES autem seu cætus
GENTIUM, infidelium, CECI-
DERUNT, inquit, Apocalypsis, om-
nes ruinâ eâdem æternâ: ubi nomina-
tissima inter illas BABYLON, sedu-
ctrix & Imperium infidele, recipiet vi-
cem calicis sui quem propinabat: ine-
brianda vino IRÆ DEI.

3. Erit dicere: OMNIS INSULA
FU-

FUGIT, ET MONTES NON
SUNT INVENTI: quia mare, in
quo insulae; & terra, in qua montes;
aliaque elementa calore solvantur 2. Pet.
3. v. 10.

ET GRANDIO MAGNA *scilicet*
Talentum descendit de Caelo IN HO-
MINES. Grando illa est obstinatio
suprema reprobarum animarum: pla-
ga est quae DESCENDIT DE
COELO per iustam subtractionem
ulterioris temporis poenitendi homini-
bus obstinatis quotquot noluerunt
tempori converti ad DEUM. & est
SICUT TALENTUM plumbi
(Zach. 5. v. 7.) pondus irremissibilis
iniquitatis. Unde sequitur: ET

Blasphemia pro-
pter gra-
dinem.

BLASPHEMAVERUNT DEUM.
HOMINES PROPTER PLA-
GAM GRANDINIS: id est: erunt
tunc aeternae damnandorum blasphe-
mia, propter hanc septimam & ma-
gnam vehementer plagam grandinis,
indurationem & impoenitentiam in
spatio mortali quod praeteriit.

Haecenus hujus secundae Partis A-
pocalypseos Visio tertia: vi cuius S.
Joannes pervidit consequenter totum
id quod est de plagis: adeoque potre-
xit se Visio in hac etiam materia, perin-
de ut priores & aliae proximè sequen-
tes in suis materiis, usque in finem
qui est Judicium.

TRACTATUS XXV.

IN PRIMAM PARTEM CAPITIS XVII.

Ostensis 7. plagis, finitâque hac Visione, unus Angelorum
qui habuerant 7. phialas, ostendit Statum & novissima Mu-
lieris, meretricis omnium Regum, sedentis super aquas
multas. Species ejus describitur Capite 17. damnatio ve-
rò ejus, seu Væ, Capite 18. quae est Visio quarta in hac Par-
te Apocalypseos: & de nova materia, itidem perviden-
dâ usque ad finem.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 17. Vers. 1. & seqq.) *Et venit unus de septem Angelis, qui
habebant septem phialas, & locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam
tibi, damnationem meretricis magnae, quae sedet super aquas multas;
(v. 2.) cum qua fornicati sunt Reges terrae, & inebriati sunt, qui in-
habitant terram de vino prostitutionis ejus. (v. 3.) Et abstulit me in*

Pars II.

1

Spiritu

, spiritu in desertum. Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemia, habentem capita septem, & cornua decem. (v. 4.) Et mulier erat circumdata purpura, & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, & immunditia fornicationis ejus: (v. 5.) Et in fronte ejus nomen scriptum: *Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum, & abominationum terre:* (v. 6.) Et vidi mulierem ebriam de sanguine Sanctorum, & de sanguine Martyrum Iesu, & miratus sum cum vidissem illam admiratione magna.

S. I.

De Muliere Civitate infideli.

Babylon
mystica: I.

DE hac Muliere S. Joanni magnopere admiranti revelat Angelus, quod sit (v. 18.) CIVITAS MAGNA, quæ per MYSTERIUM id est in sensu spirituali appelletur ac sit BABYLON, quæ insideat ac velut inequiter Bestia, & habeat REGNUM SUPER REGES TERRÆ. Bis admonet Angelus *Mysterii*, v. 5. & v. 7. & hinc maxime verum est quod ex S. Hieronymo (ep. 103. ad Paulinum) attulimus in Prolegomeno: in verbis multiplicem latere intelligentiam. Age, nemini potest esse dubium, quin significatio Mulieris Babylonis cadat mysticè; primò super urbem Romanam antiquam. Secundò super Novam, ut nunc est, quæ est Constantinopolis. Addo neminem etiam iturum inficias, quod in his duabus repræsentetur, id quod est tertium, scilicet a magna Civitas quæ est Congregatio reproborum omnium.

Ista multiplex intelligentia una cum illa sua connexionem atque ordine, quem proferemus, admirabilem ostendet energiam Apocalypseos in hoc Capite: & conciliabit sententias Patrum de hac Civitate, subordinatas invicem & aptissimè inter se nexas.

2. De prima id est de antiqua Roma ethnica dixit S. Hieronymus (ep. ad Algasiam quæst. 11.) *secundum Apocalypsin Joannis in fronte purpurata Meretricis scriptum est nomen blasphemia, id est, Roma aterna.* Nam de Roma jam Christiana idem S. Hieronymus aliter multò lib. 2. contra Jovin. *scriptam in fronte blasphemiam, Christi confessione, delicti urbs Apostoli voce laudata.* Et S. Augustinus lib. 18. de civ. cap. 22. *Condita est Roma, velut altera Babylon.* Et S. Petrus, ep. 1. in fine: *Salutat vos Ecclesia quæ est in Babylone coëlecta:* id est; ea quæ in urbe est Roma, particeps divinæ electionis vestræ.

Roma
vetus
ethnica.

Ubi

Ubi valdè distinguendum est, etiam tempore Apostolorum, inter urbem Romam & inter Ecclesiam Romanam: Urbs enim erat Babylon: sed Romanæ Ecclesiæ fides, electio, & laus annuntiabatur in universo mundo.

Roma
nova a-
postatrix

De secunda id est Nova Roma, dum hæc scribimus, est videre oculis Civitatem: quæ cum fuerit sancta & desponsa Christo, facta est spiritualiter Babylon, meretrix, & mater fornicationum, hoc est superstitionum; insidens Bestiæ, id est Imperio infideli. Non potuit in prophetia de rebus Ecclesiasticis qui est liber Apocalypseos, tacere de urbe Constantinopoli, & de defectione execranda Imperii Romani Orientalis à Christiano ad ethnicum, quod est sectæ Mahometanæ.

Univer-
sa civitas
reproba.

De tertia est SS. Patrum appellatio mystica Babylonis: qui hanc Mulierem Civitatem esse dicunt collectionem omnium impiorum; utpote qui censentur omnes subdi Bestiæ, à qua portatur tota Civitas mulier. Sic enim S. Augustinus in psal. 26. enarr. 2. *Est quadam Civitas que Babylonia dicitur: Civitas ista societas est omnium impiorum*

ab Oriente usque in Occidentem: ipsa habet Regnum terrenum. dicit nos fuisse cives in ea natos: *Hæc prima fuit mater nostra, in hac nati sumus. & addit: Cognovimus aliam matrem Hierusalem cœlestem, quæ est sancta Ecclesia; cuius portio peregrinatur in terra: reliquimus Babyloniæ.* Et S. Prosper discipulus S. Augustini (in dimidio temporis cap. 7.) *nec eam uno in loco existimes Civitatem, quæ tota est sparsa in orbe.* Nempè sic una Congregatio seu Civitas Diaboli: sicut una est opposita Civitas DEI, toto interim orbe civibus sparsis, Hierusalem sancta, sponsa Agni.

3. His ita constitutis meritò ingeminatur, MYSTERIUM esse quod cernitur: cuius hæc est summa; eaque ordinatissima: habuit S. Joannes, in revelatione hujus Capitis, ob oculos suos duas urbes particulares, eodem simul obtutu mentis, Romam veterem & Romam novam: quarum utraque, altera post alteram infederit Bestiæ; obnoxios pari damnationi: & illas duas vidit esse partem unius tertiæ Civitatis magnæ mysticæ.

mysteriū
trifor-
me.

§. II.

De meretrice hinc prophetatâ.

R Evocet in memoriam attentus Lector; quodd, ut diximus in Cap. 12. steterit Draco super littus maris; & iratus super crescente Christianismo & idolis dirutis, conceperit ideam Sedis & Regni infidelis novi:

dejecturus inde Christianum Imperium, in Oriente imprimis; & sensim licentiâ majore acceptâ (nam adhuc ligatæ potestatis erat) funditus deleturus nomen omne Imperii Christiani. Ergo quemadmodum olim habuerat

Civitas
insidens
Bestiæ:

Draco Civitatem Romanam insidentem Bestiæ, id est, imperitantem & tyrannizantem adversus Christianos; usque eò Gentilem, ut S. Leo postea illius Urbis sed Christianæ Antistes dixerit de ea (ser. in festo SS. Petri & Pauli) *omnium Gentium serviebat erroribus, & magnam sibi videbatur assumpsisse Religionem quia nullam respuebat falsitatem*: Ita, illâ sibi urbe & Gentilismo ejus erepro, figuravit mente Civitatem novam, infessuram Bestiæ iterum, æmulam antiquæ & quæ illam infidelitate referat aut propediem superet.

Hæc est urbs Constantino-polis, ex Christiana infidelis: & hic est sensus primarius ac prophetia, ut in Apocalypsi, præcipuè revelatu digna illis Ecclesiis. De hac urbe prævidetur in hoc Capite: & acutissimè super eâ discurretur in hunc modum, quem dicam.

Gemina
veteris
Romanae:

2. Introducitur Urbs Constantino-polis (pro eo statu in quo reposita est à Turcis) in schemate antiquæ & Gentilis Romæ, cui tunc nomen Babylon adhuc superstite S. Joanne: sedentis super Bestiam, id est super Imperium infidele & adversarium Christianis.

De qua Bestia seu Imperio Gentili S. Joannes v. 8. & II, ERAT, inquit,

ET NON EST: *Erat* in urbe Roma adhuc ethnicâ avo S. Joannis: & *non est* quia spiritu prævideo abolitam ea in urbe: at ASCENSUM EST, inquit, DE ABYSSO, emerfura iterum è mari in eodem schemate; in quo sedebit alia urbs gemina Romæ priori, immò ipso etiam nomine altera Roma & Imperatrix, ac deserto Christianismo adultera, prout Prophetæ appellitant lapsam ad Ethnicismum, & fornicaria cum Regibus terræ.

3. Nihil accuratius hoc vaticinandi modo Apocalypico. Dum enim hæc prædicat Joannes, simul habet oculis imaginationis præsentem antiquam Romam, ex qua fuerat relegatus in Patmum, adhuc Gentilem, Imperatoriam, & persecutricem Christianorum: simul habet ante oculos propheticos istam Novam Romam; quæ postquam illa vetus fuerit abolita penitus & mutata in Christianam ipsa & Imperium ejus, exurget è mari; Civitas quam Diabolus denique evellet à Christo, suffossam dudum per cuniculos schismatis & erroribus irretitam, Fiet Sedes Bestiæ, qualem Draco sibi figuraverat animo; & mutabitur ex Roma Nova Christiana in Romam antiquam Infidelitate, Imperio, Namine.

Et Urbis
& Imperii.

S. III.

De iis quæ adscribuntur Civitati meretrici.

Septi-
collis.

1. **S**itus Civitatis describitur evidenter, dum dicitur: SEPTEM

MONTES esse SUPER QUOS MULIER SEDET. Nam & Constanti-

stantino-polis habet septem montes, super quos sita est: ut videre licet apud Geographos peritos & audire ab advenis. Produco Geographum Gallum, exactum & brevem, qui in descriptione urbis Constantinopolis, postquam narraffet à Turcis appellari Stamboul, hæc addit de opportunitate loci:

La situation est la plus avantageuse, se qu'on peut souhaiter pour le Siege d'un grand Empire Elle a sept montagnes aussi bien que Rome: & elle commande aux deux mers Blanche & Noire: avec un Port tel, qu'on ne peut rien s'imaginer de plus agreable. Constantin, & les autres Empereurs depuis luy, l'ont enrichie de ce que l'Italie avoit de plus beau, nommant la nouvelle Rome.

Quæ Latinè sic verbotenus redduntur: Situs urbis est multò præcellentissimus qui exoptari possit pro Sede magni Imperii. Urbs est septem montium æquè ac Roma: duorum marium Domina, Albi & Nigri: cum ejusmodi portu, nihil ut possit illo cogitari acceptius. Constantinus & hunc secuti Imperatores illam ditârunt omni eo quod habuit Italia pulchrum, & appellârunt Novam Romam.

Sedes Imperatorum: 2. Hic est Constantinus Magnus, Imperatorum publicè Christianorum primus: qui oppidum tunc neglectum dictum Bizantium (divinitus edoctus ut eum locum præligeret, prout refert Sozomenus lib. 2. hist. Eccl. cap. 2.) restituit, auxit, amplissimis muris circumdedit (quibus postea novis communit Theodosius junior per Præfectum Cyrum:) nuncuparique Novam Ro-

man Constantinopolitanam lege sancxit: quæ Lex incisa in columna lapidea & palàm apud Prætorium propè Constantini statuam equestrem proposita fuit. Urbs divisa est sub eodem Constantino, perinde ut antiqua Roma, in quatuordecim regiones. Triangula est: septem omnino Collium & accuratè: quoniam singuli dividuntur ab invicem per valles alternas ac spatiosas: omnes conspicti navigantibus Sinum maritimum. Collem primum efficit urbis angulus Orientalis, inchoans promontorium Bosphorium: & porrigitur in Ortum Solstitialem ad claudendum Sinum: Secundus & tertius recedunt interiùs versus meridiem: reliqui eminent in Septentrionem: ita sensim & ordine locati, ut alter alterius non auferat aspectum, quin uno eodemque intuitu collium omnium sit videre duo latera: cum sit primus aliquanto humilior secundò, & hic tertio, cæteri vel editiores paulò quàm tertius vel humiliores. Incolæ tùm ex omnibus collibus habent peramcenum prospectum, tùm multò amœnissimum Imperator qui in primo colle habitat laxissimè (fuitque in eodem illo, veterum quoque Byzantium Acropolis:) palatium illius partim est in clivo, partim in planitie ejusdem collis: in qua etiam sita sunt Templum, quod olim divinæ Sophiæ, & Hippodromus illud visendum hodieque parietibus marmore incrustatis, & concameratione octo columnarum, opere perelegantique artificioso: iste latitudine unius stadii, longitudine amplius duorum,

minè
Roma

Secundus Collis est altus mille passus communes: & celebris Columna Purpurea (ex Porphyrite lapide;) illa quondam, in cuius apice statua Eudoxiæ Augustæ argentea, & circa eam saltatorum & histrionum spectacula; quæ fuit occasio S. Chrysofomo concionis, cuius est initium, rursus Herodias insanit, rursus saltat; atque exilii. In aliis Collibus est videre Mausolea diversorum Imperatorum: ut in tertio sepulchrum, ædes, & xenodochia Solimanni; in quarto, Mausoleum Mahometis primi Imperatoris, ejus qui cepit Constantinopolim; unâ cum ampla æde Mahometana, Xenodochiis, ac Thermis: in quinto colle Mausoleum & xenodochia Selimi. In sexto Templum illud fuit, quod nomine DEI genetricis adversus Nestorium extruxerat Pulcheria Imperatrix, & instauraverat Justinianus, nobilitatum complurium scriptis, cui nomen Blachernæum & Triclinium ejusdem nominis. In septimo Columna olim Arcadii. Hic collis septimus tertiam partem urbis continet: sex cæteri duas alias partes.

Ecce Constantinopolim septicollem, seu Civitatem super 7. Montes: de qua dicimus Apocalypsin prophetasse.

Meretrix.

3. Cætera quoque, quæ in hoc Capite dicuntur de Civitate, conveniunt illi urbi. ut: quod MERETRIX MAGNA, Christo infida: quod *sedes* SUPER AQUAS MULTAS, id est super populos quibus imperat, Europæ, Asiæ, Africæ, v. 1. quod cum ea defecerint à Chri-

sto REGES regionum; illius vasalli: quod INEBRIATI ac dementati, QUI INHABITANT TERRAM, DE VINO PROSTITUTIONIS EJUS. v. 2. quod eam viderit Joannes IN SPIRITU, eò quod solo spiritu prævideri posset nondum orta: quòdque IN DESERTO eam viderit, nempe quia fidem Christi deseruerit, & vicissim à Christo deserta sit juxta illud Matth. 23. v. 38. *relinquetur vobis domus vestra deserta*: quod pro Sede habeat Bestiale Imperium Paganum: v. 3. quod CIRCUMDATA PURPURA ET COCCINO, ET INAURATA AURO ET LAPIDE PRETIOSO ET MARGARITIS quæ fert Oriens: quod POCULUM AUREUM IN MANU, delitiæ & pompa quibus invitatur. v. 4.

De poculo, cur dicatur aureum; S. Ambrosius lib. de Elia & jejuniis, cap. 15. *auro*, inquit, *sejacet & pretio*. & mox: *quærit illecebram, ut specie saltem pretiosa ad bibendum aliquos possit illucere*. Et S. Greg. lib. 34. mor. cap. 13. *auro nomine nitor gloria temporalis exprimitur, sicut per Prophetam dicitur (Jer. 51. v. 7.) Calix aureus Babylon, quæ calix aureus dicitur, quia dum pulchra esse temporalia ostentat, stultas mentes in sua concupiscentia deebriat*. Et altius repetens exemplum: *Hoc, ait, aureo calice prima, sponte sua, Eva deebriata est*.

Sequitur, id quod illi apertissimè convenit civitati, professione suæ doctrinæ esse meram & MAGNAM BABYLONEM, id est confusionem

Prævisa
spiritu;
Deser-
trix.

Cum
poculo
aureo;

Babylon
magna:
mater
supersti-
tionum,

erro-

errorum: ac publicam, ut in fronte, MATREM superstitionum. v. 5. quas propagavit in variis terris: ipsa intra muros suos pro iis exercendis aperuit aedes superbas ter centum ac plures, omnes plumbo tectas & columnis ac marmore præfulgidas (heu!) ex spoliis Christianorum Templorum, quorum numero sexcenta vel evertit vel commutavit in cultum abominandum.

Temulenta sanguine.

Postremò, quòd SANGUINE Christiano EBRIA v. 6. verum est non de solis bellis, quibus insatiabiliter hausit sanguinem Christianorum; sed & supplicis Martyrum, ut legere est in Martyrologio Romano. etsi enim Turcæ potius & apertius bella profiteantur & captivitatem, tamen vel ex sævitia & odio Religionis, vel ex occasione, aut ob multitudinem captivorum quos abducere ulterius non liberat quamvis in medio itinere atque inermium, quanta millia contrucidave-

runt! Multò autem maximè tunc inebriabitur Constantinopolis effuso sanguine, quando Antichristus eam potiri incipiet initio statim sui Regni, & excindet reliquias Christianorum primum in toto Oriente, quod erit tempus MARTYRUM JESU: deinde aut simul per suos ministros (dispersas gentes Magog) grassabitur reliquum totum in orbem: dum illicò ac plenissimè Monarcha mundi effectus, excisà per suos vasallos etiam ipsam Constantinopoli, transferet sedem Regni sui Hierosolymam.

Principium Monarchiæ Antichristi.

Atque hæc de Civitate Constantinopoli. de qua versu 7. EGO DICAM TIBI SACRAMENTUM MULIERIS. & v. 18. MULIER QUAM VIDISTI EST CIVITAS MAGNA &c. De hac enim prædicat, & hanc primariò spectat Apocalypsis hujus Capitis: ex quo reliqua, quia referuntur ad Bestiam cui Mulier insidet, exponemus in Tractatu sequente.

TRACTATUS XXVI.

IN RELIQUA CAPITIS XVII.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 17. Vers. 7. & seqq.) *Et dixit mihi Angelus: Quare miraris? Ego dicam tibi Sacramentum Mulieris, & bestia qua portat eam, qua habet capita septem, & cornua decem. (v. 8.) Bestia, quam vidisti, fuit, & non est, & ascensura est de abyssu, & in interitum ibit, & mirabuntur inhabitantes terram (quorum non sunt scripta nomina*

in libro vite à constitutione mundi) videntes bestiam, quæ erat, & non est. Et hic est sensus, qui habet sapientiam, septem capita, septem montes sunt, super quos mulier sedet, & Reges septem sunt. (v. 10.) Quinque ceciderunt, unus est, & alius nondum venit: & cum venerit, oportet illum breve tempus manere. (v. 11.) Et bestia, quæ erat, & non est, & ipsa octava est: & de septem est, & in interitum vadit. (v. 12.) Et decem cornua, quæ vidisti, decem Reges sunt, qui Regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam Reges una hora accipient post bestiam. (v. 13.) Hi unum consilium habent, & virtutem & potestatem suam bestia tradent. (v. 14.) Hi cum agno pugnabunt, & agnus vincet illos: quoniam Dominus Dominorum est, & Rex Regum, & qui cum illo sunt, vocati, electi, & fideles. (v. 15.) Et dixit mihi: Aqua, quas vidisti ubi meretrix sedet, populi sunt, & gentes, & lingua. (v. 16.) Et decem cornua, quæ vidisti in bestia: hi odient fornicariam, & desolatam facient illam & nudam, & carnes ejus manducabunt, & ipsam igni concremabunt. (v. 17.) Deus enim dedit in corda eorum, ut faciant quod placitum est illi: ut dent Regnum suum bestia donec consummentur verba Dei. (v. 18.) Et mulier, quam vidisti est Civitas magna, quæ habet regnum super Reges terræ.

§. I.

De Capitibus Bestie super quam Civitas meretrix.

PAtet ex Græco, ad Bestiam pertinere quæ de Capitibus 7. & Cornibus 10. dicuntur. sic enim habet: *μυστήριον τῆς θηρίας τῆς ἔχουσας τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.*

Sæpè diximus nomine *Bestia* in sacris Scripturis significari Imperium, non quodlibet sed Gentile. Verba illa, Fuit & non est, etiam explanavimus Tract. præcedente, §. 2. FUIT, cum antiqua Roma ei insideret: ET NON EST, quia extinctus est Gentilissimus

pro ea differentia temporis (vox est Scholarum) de qua ego Angelus prophetizo; jamque urbem Romam præmonstro Christianam & sanctam: sed ASCENSURA EST illa Bestia DE ASCEN-
ABYSSO iterum, ET IN INTERITUM IBIT, postquam in eundem involverit multos qui eam admirati fuerint indigenæ terrenis affixi, Cujus
QUORUM NON SUNT IN LIBRO finis in-
SCRIPTA NOMINA IN LIBRO teritus,
VITÆ prædestinatorum (Eph. 1. v. 6.)
ante mundi constitutionem,

Fuit, &
non est.

2. Pro-

Bestia
septi-
ceps:

2. Prosequitur Angelus expositionem Bestiæ, fecundam SENSUS & (v.9.) SAPIENTIÆ utrimque. SEPTTEM enim CAPITA BESTIÆ duplicem habent, inquit, significacionem : quarum prima, SEPTTEM MONTES SUPER QUOS MULIER SEDET : quod sicut de antiqua Roma verum esse sic de Constan-

tinopoli, quam ei geminam describit, æquè sitâ in 7. montibus, dictum est Tractatu præcedente, §. 3. opportunitate situs etiam majore & aptiore ad Imperium terræ, marium, orbis.

Montes
7.

Altera est significatio septem Capitorum in Bestia : REGES SEPTTEM SUNT, Gentiles unâ cum suis Imperiis Gentilibus:

Reges
seu Im-
peria 7.]

Quorum Regum QUINQUE CECIDERUNT:

- Assyrius:
- Chaldæus seu Babylonius :
- Medus:
- Persa :
- Græcus:

UNUS EST, dum hæc Joannes scribit :

videlicet Romanus Gentilis:

ET ALIUS NONDUM VENIT: ET CUM VENERIT, OPORTET ILLUM aliquamdiu, aliquot sæculis, MANERE ; quod experimur : donec succedat Antichristus.

Mahometanus. ET CUM VENERIT, OPORTET ILLUM aliquamdiu, aliquot sæculis, MANERE ;

3. Pergit Apocalypsis : ET BESTIA, quod ERAT Imperium infidele, ET NON EST amplius sed iterum erit, nimirum Novæ infidelis Romæ : ET IPSA OCTAVA EST ; eadem ipsa in designatione, est Regnum Antichristianum quod est

octavum Monarchiarum infidelium. ET DE SEPTTEM EST ; quia de omnibus simul possidet, & imperat omnibus : cum sit septiceps, habeatque Imperia simul & aggregationem cunctorum septem Regnorum ac Regum:

Et de 7.

Ipsa octavum:

- Assyriæ :
- Chaldææ :
- Mediæ :
- Persiæ :
- Græciæ :
- Ditionum olim subjectarum Romæ veteri :
- Constantino-poleos.

ET IN INTERITUM VADIT (jam secundo hoc dicitur : v. 8. & 11.) cum excidii temporalis cum spiritualis & æterni. quamobrem DAMNA-

TIONEM ejus TIBI VENI ostendere : quæ verba erant Angeli v. 1. Hæc de Bestiæ Capibus.

Pars II.

K

§. II.

De Cornibus Bestiæ, à quibus vastabitur Civitas.

Reges
simul 10.Cornua
Bestiæ:In me-
dio eorū
undeci-
mū cor-
nu, Anti-
christus
oriturus.

I. **ET DECEM**, inquit, **COR-
NUA**, QUÆ VIDISTI,
DECEM REGES SUNT : QUI
REGNUM NONDUM ACCE-
PERUNT : alii enim ab iis qui retrò;
neque ipsi Christiani : SED instru-
menta infidelis Bestiæ, & POTE-
STATEM TANQUAM REGES
UNA HORA, id est eodem tempo-
re, ACCIPIENT POST BESTI-
AM quæ eos attrahet *post se*. Non er-
go tunc absolutè Reges, sed TAN-
QUAM Reges : vasalli Turcis, ac
deinde Antichristo, Præfecti Provin-
ciarum seu vi domiti seu sponte sub-
jecti.

Horum Regum ut Cornuum me-
minit etiam Daniel cap. 7. in Bestia
quarta, illa quam esse viderat Impe-
rium Gentile ultimum, ante Christia-
nismum qui erat finis desideriorum
Danielis. Adhuc autem vidit nasci
malum novissimum ex illa Bestia : illo
ejus Capite, quod Joannes dixit acce-
pisse dudum plagam mortis, redivivo;
id est eâ parte quæ Romani fuerat Im-
perii : ex qua repullulavit Gentilismus.

De hujus novissimis Propheta Daniel
v. 8. & 9. *Considerabam cornua* (illa
*decem, quæ ut dicit v. 20. habebat in Ca-
pite:*) *Ecce cornu aliud parvulum or-
tum est de medio eorum : & tria de cor-
nibus primis evulsa sunt à facie eius. ad-
dit de Cornu illo parvulo : & repetit*

v. 20. *habebat oculos, & os loquens gran-
dia, & (ex parvulo) majus erat ceteris.
Aspiciebam, & ecce Cornu illud faciebat
bellum adversus sanctos, & prævalebat
eis: donec venit Antiquus dierum & ju-
dicium dedit sanctis Excelsi, & tempus
advēnit, & Regnum obtinuerunt
Sancti.*

De hujus vaticinii expositione ex Discer-
sententia communi suæ ætatis S. Hie-
ronymus pronuntiat (in Dan. l.c.) cu-
jus verba citavimus ex parte in Tract. Roma-
num.
18. §. 1. *decem futuros Reges qui orbem
Romanum inter se dividant : & undeci-
mum surrecturum esse Regem parvulum,
qui tres Reges de decem Regibus supera-
turus sit, id est Ægyptiorum Regem &
Africa & Æthiopia, quibus interfectis
etiam septem alii Reges victori colla sub-
mittent.* Juxta hanc ergo traditio-
nem Scriptorum Ecclesiasticorum, hi
decem Reges, Cornua illa Bestiæ, nata
in Capite illius, Orientale Romanum
Imperium dividunt inter se ac possi-
dent : donec successor, undecimum
Cornu in medio eorum, surgat Rex
initio parvulus, Antichristus : qui re-
pente super illos potentior, & omni-
bus major, funditus Romani vestigia
Imperii & nomen illius auferet muta-
bitque in suum Antichristianum &
Hierosolymitanum.

2. HI REGES UNUM CONSI-
LIUM HABENT, utpote infide-
les,

Pugna- bunt cū Agno. les, Christianæ Ecclesiæ perniciosum: ET VIRTUTEM (græcè δύναμις) ET POTESTATEM SUAM BESTIÆ TRADENT: id est, contribuent sua consilia & vires; uniti quippe ac subditi Imperio Constantino-politano, & mox successori ac supergressori omnium Antichristo. Hi erunt Cornua & robur Bestiæ: & ex omni loco mundi, in quem erunt ab Antichristo dispersi, op- PUGNABUNT Ecclesiam, quod est pugnare CUM AGNO, ultimum. Etenim AGNUS VINCET ILLOS; DOMINUS DOMINORUM, ET REX REGUM, quem titulum gerit in femore suo, Apoc. 19. v. 16. ipse victor per se ET per eos QUI CUM ILLO SUNT; VOCATI ab ipso, ut multi; ELECTI ut pauci; ET FIDELIS, ut permanfuri cum illo in tentationibus usque ad finem.

3. Expositionem adjungit Aquarum, cujus frequens usus in Apocalypsi Ipse met evertent civitatē: AQUÆ, QUAS VIDISTI UBI MERETRIX SEDET, POPULI SUNT IN GENTES ET LINGUÆ. Sed illa ejus Sedes destrue-

tur ab ipsis aquis: futurum est enim mirabili judicio DAT, de quo Prov. 21. v. 1. sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini: ut Reguli horum populorum; DECEM CORNUA Bestiæ, alienatione ab illa Civitate & odio in eam concepto DESOLATAM FACIANT Constantino-polim, exspolient NUDAM, devorent, & concrement IGNI ut solo æquetur: nutu videlicet Antichristi, hoc agentis ut transferatur inde Imperium & Sedes in urbem Hiero-solymitanam ab se magnificentissimè instauratam cum Templo & amplificatam, ut prædiximus supra.

Hæc autem omnia DEUS moderatur, inquit: cujus est inclinare (secretò) CORDA horum Regum ad finem ipsi PLACITUM, divinum, quamvis occultum: permittendo ut REGNUM SUUM omne DENT BESTIÆ, ita ut sit unum Imperium infidele & Antichristianum: DONEC CONSUMMENTUR VERBA DEI & prædictio ejus infallibilis, & donec proximè absit consummatio mundi.

Disposi-
tione se-
cretâ di-
vinâ.

§. III.

De Idea: & de Figurato illius vastitatis.

1. HÆc sunt illa duo, quæ præter Constantino-polim ipsam diximus fuisse ob oculos S. Joanni super eâ vaticinanti: & hinc operæ pretium est repeti; postquam egimus de Cornibus Summa: quæ prophetantur dirutura illâ urbem.

Omnino tria igitur sunt obversata menti S. Joannis in destructione, quam vidit, hujus Civitatis.

Vatici-

2. Ex his tribus primum est Constantinopolis ipsa; de qua prophetat, de Nova id est, de urbe, incolis, & Imperio eò Roma;

K 2 loci:

loci : cui prædicitur clades, tanquam vindicta quæ divinitus sumetur de Meretrice Apostaticâ.

Idea vaticinantis est vetus Roma:

Secundum est Roma vetus ethnica: hæc enim instar est Ideæ, secundum quam concipit & in cuius schemate introducit Constantinopolim ut illi geminam tum crimine tum supplicio. Nam & vetus Roma fuit Babylon mater omnis idololatriæ & propagatrix per orbem terrarum : & divinitus accidit tunc ut inclinaretur cor Regum ad eam perdendam. Præterquam

Lib. 8. Orac. *O erectâ cervice Roma.*

Sibyll. *Flectes cervicem prima :* (quidnî sub Christo)

Terra allidêris : (humiliaberis)

Ignis te totam absomet : (quem Christus venit mittere)

Et tunc eris deserta : (ab omni cultore idolorum)

Ac si nunquam fuisses.

Et tu triumphus eris mundo & opprobrium omnium.

Hæc vera sunt de Roma ethnica. Taceo quod etiam postea sit urbs incensa per variarum nationum Reges qui eam oderant : Deo illos impellente, ut legimus de Alarico, ad devastationem urbis : Gothos, Vandalos, Herulos, Hunnos, Longobardos &c. perinde ac si de muris & saxis DEUS sumpsit vindictam idololatriæ commissæ illic antea & dilatatæ per orbem terrarum.

Jam hinc elucet, inquam, esse miram Oeconomiam Apocalypseos in hoc loco, & multiplicis intelligentiæ plenam : quod S. Joannes prophetaverit de Roma nova futura cum similitudine atque ad Ideam antiquæ Romæ : nec non figuraverit animo id quod sequitur.

enim quod redacta est in cineres, inde à Nerone, ab ipsis ethnicis Imperatoribus : scimus extinctum esse sensim cum habitatoribus gentilibus Imperium ethnicum mutatumque ut nihil ejus superfit. Adeo ut illa carmina Sibyllarum, quæ circumferuntur, impleta sint in vetere, prout tunc erat, idololatræ Roma, cujus recordatio nuda est super. Quæ quidem oracula mihi videntur altiore digna interpretatione.

Tertium enim & postremum illorum trium est hoc: Dum hæc Joannes de duabus urbibus, habet simul ante oculos Collectionem omnium reproborum : qui est cæsus seu civitas de qua SS. Patres citati in §. 1. Tractatus præcedentis. Hujus enim figura Meretricis Civitatis fuit illa tam vetus Romana quam Nova, utraque reprobata & harum duarum incendium, quod de Sodoma & finitimis civitatibus dixit S. Judas v. 71. fuit *exemplum ignis* seu incendii *aterni*, vastitatisque omnium ultimò prophetandæ, quam hîc egregiè præfiguratur divinus Scriptor.

3. Is cum tanta scripserit de Civitate; & de Bestia cui infidet, Imperio infideli: nihil de Roma nostra dixit apostaturâ; quæ nonnullorum fuit re-
centio-

Præfiguratum, est civitas æterna reprobata.

De urbe Romana, ut nunc est

nihil cō-
stat ex
Apo.

centiorum interpretum suspicio, nullo
nixa fundamento sacrae Scripturae.
Quam suspensionem apage de urbe im-
muni ab infidelitate atque ab Imperio
infideli, de Cathedra Apostolica, &
Principatu Ecclesiae sanctae.

De qua tamen urbe & de Imperio
Christiano non repugnamus fore, ut
ab Antichristo ejusve instrumentis
(cornibus Bestiae) etiam illa, & omnis
appellatio deleatur Romani Imperii,
cujus sola memoria erit reliqua non
Imperium ipsam.

De Im-
perio
Roma-
no :

Nam de hoc quidem, id est de Im-
perio Romano vetus est opinio SS. Pa-
trum, & potissima explicatio verborum
Apostoli 2. Theff. 2. v. 7. non apparitu-
rum Antichristum, donec omne Ro-
manum Imperium auferatur è medio;
quidnā etiam Occidentale omne om-
nino? S. Augustinus relinquit expli-
cationem dubiam illius loci Apostoli-
ci, lib. 20. de Civ. cap. 19. ubi sic scribit:

*Quid est, iam enim mysterium iniquita-
tis operatur; Tantum qui modo tenet te-
neat, donec de medio fiat; Et tunc revela-
bitur ille iniquus! Ego prorsus, quid di-
xerit, me fateor ignorare.* Et paulò post

Explica-
tio Apo-
stoli, 2.
ad Theff.
2.

propendet in communiorem senten-
tiam: *Illud tamen quod ait Apostolus,
Tantum qui modo tenet teneat, donec de
medio fiat; non absurdè de ipso Romano
Imperio creditur dictum: tanquam di-
ctum sit; Tantum qui modo imperat, im-
peret: donec de medio fiat, id est de medio
sollatur. Et tunc revelabitur iniquus,
quem significari Antichristum, nullus
ambigit.*

Ad hanc igitur explicationem & o-
pinionem de omni tandem Imperio

Romano desolando, & penitus abo-
lendā electione aut successione Impe-
rii Romani, & tunc revelando Anti-
christo, consequitur conjectura verifi-
milis admodum de hodierna urbe
ipsa Romā: facile erit Judaeis Anti-
christianis ad apparitionem sui Mo-
narchae cupidissimè hanc etiam ur-
bem, in odium Christianae fidei & pri-
matus Apostolici evertere. Quan-
do fortitudo Martyrum eminebit, &
Antistes urbis inter eos postremus
quos recensuisse fertur S. Malachias
Episcopus (ille S. Bernardo familiaris)
reget Ecclesiam Romanam in tribu-
latione, temporibus Antichristi, de
quo Malachia piè id creditur: ita ta-
men ut dicatur plures ei non fuisse o-
stenfos, non autem negetur successu-
ros fortassis: ut etiam tunc maneant
incerta dies & hora vel annus interitus
mundi. Erit autem aliud prorsus,
urbem Romanam everti propter no-
men Christi: aliud everti aut perire Ec-
clesiam; contra quam non praevalen-
t bunt omnes portae inferi.

Quod verò Apostolus praemisit:
Mysterium iam operatur iniquitatis:
græcè, *μυστήριον ἡδὲ ἐνεργῶν*, habet
hunc sensum: Antichristus, ille filius
perditionis jam non est, sed futurus est
(v. 6.) in suo tempore, *Et tunc* (v. 8.)
revelabitur: mysterium verò *iniquita-
tis* ejus agitur (etiam ipsis temporibus
Apostoli: per deceptiones pseudoapo-
stolorum & persecutiones tyranno-
rum) in operantibus iam nunc & prae-
cuntibus illi iniquo, qui erit *Caput*
omnium persecutorum, immò *iniquo-
rum omnium*, ut Antichristum ap-

K 3 *pellat*

pellat S. Gregorius lib. 15. mor. cap. 36. & S. Thomas 3. p. q. 8. a. 8. docet esse appellandum *Caput omnium malorum propter malitia perfectionem*: additque, quod facit ad intelligentiam Apostoli: *omnes alii mali qui praece-*

runt sunt quasi quadam figura Antichristi, secundum illud 2. ad Thess. 2. mysterium iam operatur iniquitatis. Addimus ex S. Augustino l. c. non ad Christum, sed (omnes) ad illum novissimum Antichristum pertinebunt.

TRACTATUS XXVII.

IN CAPUT XVIII.

Continuatio est Visionis de Civitate infideli: Descriptio interitus ejus.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 18. Versu 1. & seqq.) *Et post hæc vidi alium Angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam, & terra illuminata est à gloria ejus. (v. 2.) Et exclamavit in fortitudine dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna: & facta est habitatio demoniorum, & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immunda, & odibilis. (v. 3.) Quia de vino ira fornicationis ejus biberunt omnes gentes: & Reges terræ cum illa fornicati sunt, & mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt. (v. 4.) Et audivi aliam vocem de cælo dicentem: Exite de illa populus meus, ut ne participes sitis delictorum ejus, & de plagis ejus non accipiat. (v. 5.) Quoniam pervenerunt peccata ejus usque ad cælum, & recordatus est Dominus iniquitatum ejus. (v. 6.) Reddite illi, sicut & ipsa reddidit vobis: & duplicate duplicia secundum opera ejus: in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum. (v. 7.) Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit; tantum date illi tormentum & luctum: quia in corde suo dicit: sedeo Regina: & vidua non sum: & luctum non videbo. (v. 8.) Ideo in una die venient plaga ejus, mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis est Deus, quia judicabit illam. (v. 9.) Et flebunt & plangent se super illam Reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, & in deliciis vixerunt,*

cum

, cum viderint fumum incendii ejus: (v. 10.) longè stantes propter ti-
 , morem tormentorum ejus, dicentes: *Va, va* Civitas illa magna Baby-
 , lon civitas illa fortis: quoniam una hora venit iudicium tuum. (v. 11.)
 , Et negotiatores terræ flebunt, & lugebunt super illam, quoniam merces
 , eorum nemo emet amplius; (v. 12.) Merces auri & argenti, & lapides
 , pretiosi & margarita, & byssi, & purpura, & serici, & cocci (& omne
 , lignum thyinum, & omnia vasa eboris, & omnia vasa de lapide pre-
 , tioso, & aramento, & ferro, & marmore; (v. 13.) & cinnamomum) &
 , ordoramentorum, & unguenti, & thuris, & vini, & olei, & simile
 , & tritici, & jumentorum, & ovium, & equorum, & rhedarum, &
 , mancipiorum, & animarum hominum. (v. 14.) Et poma desiderii ani-
 , mæ tuæ discesserunt à te, & omnia pinguia & præclara perierunt à te, &
 , amplius illa jam non invenient. (v. 15.) Mercatores horum, qui divites
 , facti sunt, ab ea longè stabunt propter timorem tormentorum ejus, flen-
 , tes ac lugentes, (v. 16.) & dicentes: *Va, va* civitas illa magna, quæ ami-
 , cta erat bysso, & purpura, & cocco, & deaurata erat auro, & lapide pre-
 , tioso, & margaritis: (v. 17.) Quoniam una hora destituta sunt tanta
 , divitiæ. Et omnis Gubernator, & omnis qui in lacum navigat, & nau-
 , ta, & qui in mari operantur, longè steterunt. (v. 18.) Et clamaverunt
 , videntes locum incendii ejus, dicentes: *Quæ similis Civitati huic ma-*
 , *gnæ?* (v. 19.) Et miserunt pulverem super capita sua, & clamaverunt
 , flentes & lugentes, dicentes: *Va, va* Civitas illa magna, in qua divites
 , facti sunt omnes, qui habebant naves in mari, de pretiis ejus: quoniam
 , una hora desolata est. (v. 20.) Exulta super eam cælum, & sancti Apo-
 , stoli, & Propheta, quoniam iudicavit Deus, iudicium vestrum de illa.
 , (v. 21.) Et sustulit unus Angelus fortis lapidem quasi molarem ma-
 , gnum, & misit in mare dicens, Hoc impetu mittetur Babylon Civitas
 , illa magna, & ultra jam non invenientur. (v. 22.) Et vox citharædorum,
 , & musicorum, & tibia carentium, & tuba non audietur in te amplius:
 , & omnis artifex omnis artis non invenientur in te amplius, & vox mo-
 , la non audietur in te amplius: (v. 23.) Et lux lucerna non lucebit in te
 , amplius: & vox sponsi & sponsa non audietur adhuc in te: quia merca-
 , tores tui erant principes terræ, quia in veneficiis tuis erraverunt omnes
 , gentes. (v. 24.) Et in ea sanguis Prophetarum & sanctorum inventus
 , est, & omnium qui interfecti sunt in terra.

S. I.

Prophetia de lapsu Babylonis.

1. **P**OST HÆC, id est, postquam implēssēt illa Civitas mensuram scelerum suorum: **VIDI**, inquit, **ALIUM** ab his septem, *Angelum*, **DESCENDENTEM DE COELO**: qui repræsentabat **POTESTATEM** ipsius **DEI MAGNAM**, tūm ad ulciscendam se de hac Civitate damnandā, tūm ad *illuminandum* populum suum ut ex illa exeat & *gloriam* annuntiandum. Ferè sicut Gen. 18. dictum fuit de Angelo descendente contra Civitatem Sodomam: qui cūm repræsentaret personam Domini, aiebat v. 20. & 21. *Clamor Sodomorum & Gomorrha multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis: descendam & videbo, &c.* Cui pro fine erat tūm ut Sodoma deleteretur, tūm ut Lot cum suis salvaretur.

Clamor
contra
Civita-
tem.

Igitur noster ille Angelus velut clamori hujus alterius Sodomæ reddit reciprocum *clamorem fortem*, **CECIDIT, CECIDIT**: qua eadem formulā usus est Isaias cap. 21. v. 9. *Cecidit, cecidit Babylon*: verbis præteritis, quod commune est Prophetis sic eventura cernentibus ac si jam viderent evenisse: mox enim annectit hinc verba futuri temporis, v. 8. & seqq. **VENIENT PLAGÆ EJUS &c.**

2. Bis dicitur, *Cecidit*: quia, ut explicatur v. 6. recipiet duplicia: & sua quæ patravit, & aliena ad quæ seduxit.

ET FACTA EST, inquit, **HABITATIO DÆMONIORUM**, propter superstitionem quam luet; **ET CUSTODIA OMNIS SPIRITUS IMMUNDI**, propter vitia polygamix atque impudicitix; **ET OMNIS VOLUCRIS IMMUNDÆ ET ODIBILIS**; propter superbiam & rapinas execrabiles. Vah! cujus malitiæ propinata, simul & vini **IRÆ DEI** (eādē phrasi qua Apoc. 14. v. 8. & in psal. 77. dicitur *DEUS v. 65. tanquam potens crapulatus à vino*, id est quasi ebrius & nimium satur scelerum perpetratorum) consortes effectæ sunt **GENTES, REGES TERRÆ, ET MERCATORES TERREORUM DE VIRTUTE DELICTARUM EJUS DIVITES FACTI.**

Hæc de Cælo Vox Angeli & clamor præfagus damnationis.

3. *Alia* verò multò, & benigna *Vox*, *Vox: ex-* etiam **DE COELO**, salutifera pro *ite.* illuminandis electis & educendis; **EXITE DE ILLA POPULUS MEUS: UT NE PARTICIPES SITIS** sicut **DELICTORUM EJUS**, sic vindictæ. Verba sunt Prophetarum: Isā. 52. v. 1. *Exite de medio ejus.* & Jer. 50. v. 8. *recedite de medio Babylonis: & cap. 51. v. 6. fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam.* Quæ in Apocalypsi dicuntur hoc

hoc sensu: Vos qui de populo meo vultis esse, eripite vos mature de cohabitatione ejus, de conversatione, de contagione, de communione vel infidelitatis ejus vel schismatis in regione illa. QUONIAM, inquit, PERVENERUNT PECCATA EJUS USQUE AD COELUM, coram quo clamor invaluit peccatorum: ET RECORDATUS EST DOMINUS INIQUITATUM EJUS quas dissimulaverat diu velut oblitus.

Reddite illi;

Quin immò vos REDDITE ILLI: prævídete cur ego affligam: dum enim vestro nomine & causâ ego reddam, vos censébimini reddere. *Nolite*, ait Jeremias l. c. *tacere iniquitatem ejus*. Dicit recta esse Judicia DEI, pro eo quòd & ipsa scelestâ fuit apostatrix, & vos conata est aut pellicere aut opprimere: DUPLICATE illi DUPLICIA SECUNDUM OPERA EJUS; sua, & aliena, quorum rea est. Comprobate Justitiam DEI & pœnam duplicem; cum hujus temporis, tum æternam. *Quoniam*, ut pergit Jeremias l. c. *tempus ultionis est Domino; vicissitu-*

Duplicia.

dinem ipse retribuet ei. IN POCULO, inquit Apocalypsis, QUO MISCUIT, MISCETE ILLI DUPLUM. Hæc est enim vicissitudo: quòd illud ejus poculū aureū in manu sua (cap. præcedente v. 4.) illud splendoris ac pretii Imperialis, illa speciosa illecebra, ut vocat hoc poculum S. Ambrosius (lib. de Elia cap. 15.) fiat in manu DEI poculum fletus ac luctus, ipsi & complicitibus ejus: cum mensura æquali tormenti & doloris ad id quo GLORIFICAVIT SE ET INDELICHS FUIT; ipsi & gentibus quas potavit propinatrix. sic enim, de hujus poculi ac mensuræ vice reddendâ loquitur Jeremias, in figura quæ præcessit devastatæ Babylonis olim per Cyrum & Persas, DEO vindice tyrannidis in captivos: *Calix*, ait cap. 51. v. 7. *aureus Babylon in manu Domini, inebrians omnem terram; de vino ejus biberunt gentes, & idèò commotæ sunt*: vel, ut habet codex Arabicus, *biberunt omnes populi, & Babylonizati sunt*, id est, in eandem confusionem mutati.

§. II.

Planctus super eam terrestrium.

Nescit se viduam!

Miseram, quæ IN CORDE SUO sibi intus canit & DICIT; SEDEO REGINA! immerita presentibus delitiis & gloriabunda Sede & Imperio Bestiæ: ET, oblitâ Sedis atque Imperii antiqui, dicit; VIDUA NON SUM: quasi verò non

Pars II.

fit notoriè vidua Christo, quem deseruit, suo quondam Sponso, cui juraverat, & quem amplexa erat inde à primâ sui amplificatione, & sceptro & nomine acceptis per Constantinum Magnum in tanto splendore & tam diuturno; translatis ad infideles ac de-

L

nique

nique devolvendis ad Antichristum; quo tempore, digno se præmio, everteretur ac redigeretur in cineres, adeò ut obstupescant qui VIDERINT FUMUM INCENDII EJUS. IN UNA enim DIE VENIENT PLAGÆ EJUS, simul MORS ET LUCTUS ET FAMES, ET IGNE COMBURETUR: QUIA FORTIS EST DEUS QUI potenter potenter JUDICABIT ILLAM & ulciscetur.

Retrospevit Apocalypsis ad verba Babylonis, Isa. 47. v. 8. *quæ dicit in corde tuo: non sedebo vidua.*

planctus
terre-
strium.

2. Erunt tunc qui SUPER ILLAM PLANGENT, non tam illam quam SE & suammet jacturam, homines triplicis generis terrenorum amatores, Primò (v. 9. & 10.) REGES TERRÆ: tùm ii ipsi qui operam suam collocaverunt (secreto DEI impulsu, ut vidimus cap. 17. v. 17.) in illa subvertenda: tùm alii Reges cum ea versati nuper in delitiis regis. Hi non sine *statu & timore* ob horrorem talis de ea judicii ac vicissitudinis TORMENTORUM contemplantur cineres tantæ fortitudinis ac potentæ regiæ: VÆ, VÆ, inquit, CIVITAS ILLA FORTIS! Sed enim fortior est DEUS à quo VENIT JUDICIUM TUUM.

Secundò (v. 11. & seqq.) NEGOTIATORES TERRÆ qui in illud emporium convehant MERCES *aureas, lapides pretiosos, margaritas, byssum & coccum*, ac rara cætera ex toto Oriente: inter quæ OMNE LIGNUM THYINUM; sive eonome significetur odoratum lignum o-

mnis generis (græcè *θύρον*;) sive certum genus arboris thya, quæ Constantinopoli in pretio & usu est in contignationibus: de qua arbore Plinius lib. 13. cap. 16. *Trogete*, inquit, *vocatur, ab alio Thya*: & citat Theophrastum, qui huic arbori magnum, inquit, honorem tribuit *quandamque immortalitatem materie in tectis contra omnia vitia incorrupta* Hæc Plinius. Addit Apocalypsis plura his, ac nominatim *odora-menta, unguenta, thus &c.* demum & *mancia*: & quod fuit luctuosissimum, atque emphaticè dicitur (v. 13.) *animas hominum venales!* Jam illæ delitiæ, *POMA tua desiderabilia*, exquisitorum omne genus fructuum, OMNIA PINGUIA ET PRÆCLARA, PERIERUNT A TE; ET AMPLIUS ILLA JAM NON INVENIENT penes te. Similiter MERCATORES HORUM, multitudo propolarum illius urbis ac ditionis: qui inferri illuc solita coëmebant & vanum iterum exponebant in tabernis ac popinis, mercatu suo DIVITES in ea FACTI. Etiam hi AB EA LONGE STABUNT, & dicent cum terrore & lamentis: VÆ, VÆ, QUONIAM UNA HORA DESTITUTÆ SUNT TANTÆ DIVITIÆ!

Tertium genus plangentium (v. 17. & duobus seqq.) maritimi: OMNIS GUBERNATOR classum, ET OMNIS QUI IN LACUM NAVIGAT, Bosphorum & Propontidem & Pontium: ET QUI IN MARI OPERANTUR, Archipelago, quod alluit: hi MISERUNT PULVEREM SUPER CAPITA SUA:

VÆ,

VÆ, VÆ. ob sublatam navigationem & amœnitatem atque opportunitatem portus, & commercium ex hac Civitate maritimum, IN QUÀ DIVITES FACTI SUNT OMNES QUI HABEBANT NAVES IN MARI.

3. Planctus similis describitur fusè Ezech. 27. super Tyro, per Negotiatores, nautas, gubernatores maris, habitatores insularum & Reges perculos.

In hoc planctu Apocalyptico ter dicitur de repentina ejus clade: *quoniam UNA HORA*, inquit Reges (v. 10.) *venit iudicium tuum*, (sicut paulò antè Angelus v. 18. *in una die venient plage*.) & Mercatores (v. 17.) *quoniam UNA HORA destituta divitiis*. & Navales (v. 19.) *quoniam UNA HORA desolata est!* Ergo Eccli. 11. v. 29. *Malitia hora oblivionem facit luxuria magna* (luxus magni & pompæ); *Et in fine hominis* (& quantæcunque civitatis hominum) *denudatio operum illius*.

Exultatio cœlitum.

Solum COELUM, cui non fuit hoc repentinum sed prævisum, jubetur (v. 20.) *exultare SUPER EAM; ET SANCTI APOSTOLI ET PROPHETÆ* ad quos dicitur; *JUDICAVIT DEUS JUDICIUM VESTRUM DE ILLA*: tùm quia vindicavit abnegatam & proculcatam doctrinam quam vos prædicastis: tùm quia sanguinis vestri & persecutionis, contra vos, in posteris vestris se participem fecit.

COROLLARIUM.

Atque ex his, in hoc §. dictis, magis liquet prophetari de Constantinopoli.

NAM, ut taceam primò ad Regum 1. Planctum pertinere *fortitudinem* eius Regum: urbem (v. 10.) & munimenta terrestria maritimæque in utroque littore Europæ & Asiatico: amplitudinem urbis, & circuitum portarum trium & viginti: ipsumque in primis incomparabilem ac planè Regium situm in faucibus Europæ atque Asiæ, quo præ se fert arcem ac Principatum maris & terrarum: Tum deinde Basilicas, ac Purpuratorum habitationes, atque opera publica perquam magnifica (nam privatum vulgus in humiliorem formam immutavit ædificia sua:) inter quæ sunt Thermæ centum, & ex his quinquaginta majores & geminæ, ut altera sit pars pro viris altera pro mulieribus: nec non Hospitia publica in quorum illustrioribus aquæ saliant in atrii arca media, ductæ ex suburbanis regali magnificentia. De Thermis Leunclavius lib. 17. historiæ Muselmannæ *Balnea*, inquit, *multa quibus similia nullus in orbe terrarum conspexit*.

Secundò, ut præteream ea quæ spectat planctus Mercatorum: commercium & vecturam facilem ex utroque mari: & quæ dicuntur de opulentiâ *mercium* (v. 12.) & *fructibus desiderabilibus* v. 14. quibus omnigenis, omnis temporis, fota sunt plena: de campo frumentario Thracio quaquaversum

L 2 am-

ampliore quàm sit septidui, alicubi viginti & eò amplius dierum itinere: præter Asiam contiguam, ubertate agrorum frumentariorum & pastu propinquem. De lignorum, quoniam & hæc commemorantur in Apocalypsi (v. 12.) abundantia: sylvis vastissimis, perennibus, longis itinere plus quàm quadraginta dierum, continuatis à Propontide ad Colchos ac multò ulterius: ut non modò sibi ac vicinis, verùm etiam longinquis, atque adeò ipsi Ægypto, Sinui Arabico, atque Africa materiam suppeditet in ædium naviumque fabricam; solaque ex maximis urbibus sit Constantinopolis quæ nunquàm incidere posse videatur in lignorum penuriam. De vini exundantia, scilicet Turcis prohibiti: quod fert ipsa habetque oram Bosphori, Propontidis, & Helleponti confitam vinetis (ita ut Menander comicus scriptum reliquerit: *Omnes Mercatores temulentos facit Byzantium*) & compendio navigationis propè infinita genera habere potest illius aliarumque deliciarum, *odorum mentorum* Arabiæ ac rerum pretiosarum totius Orientis.

Maritimorum. Ut hæc igitur omittam: Certè is qui est tertius planctus (v. 17.) *nautarum & qui in mari operantur*, maxime propriè cadit in Constantinopolim: quæ peninsula est; & mari, undique portuoso, cingitur ex tribus partibus; à meridie quidem Propontide, ab Oriente Bosphori freto, ab Aquilone Sinu seu lacu maris, cui nomen Ceratinus, omnium portuosissimo, trajectuque prompto in Europam & Asiam.

Cujus vastitatem Civitatis & navigationis jacturam necesse est magni causam fore clamoris: ac nominatim eorum de quibus dicitur v. 19. *in quodivites facti sunt omnes qui habebant naves in mari.*

Nam quòd cum stupore planguntur, v. 17. *desituta tanta divitiis*: auctor est Sozomenus lib. 2. hist. Eccl. cap. 2. jam tum suo ævo tantum crevisse, ut *tum frequentiam hominum, tum pecuniam & divitiarum abundantiam, Romam omnium consensu longè superaret.* Scriptor verò historiae Mulemannæ supra laudatus, de Mahomete illo primo Imperatore Turcarum addit etiam amplificasse: *Constantinopolim, inquit, totam renovavit, incolarumque numero & copiis auxit, ut in universi hujus orbis terrarum finibus NULLAM URBEM huic PAREM posse reperiri plerique testentur.* Hac Leunclavius l. c. Nempe hoc ipsum suis verbis dicunt in Apocalypsi nostra, v. 18. *QUÆ SIMILIS CIVITATI HUIC MAGNÆ?* & quinquies hoc cognomine appellatur (cap. 17. v. 18. & cap. 18. v. 10. & 18. 21.)

Pars utique Apocalypseos magna tantò ante prophetata! Sedes Imperii Bestialis: & descriptio evidens ac tam fusè (totis duobus Capitibus utque in tertium: ut proinde nobis etiam licuerit esse longioribus) Civitatis quæ apostatavit à Christo, & pro eo quòd fuit sacri Romani Imperii, facta est Turcica metrix.

§. III.

S. III.

Representatio ejus ruinæ.

**Profundi-
dū sup-
plicii.**

I. Commodum exultante Cælo
CUNUS ex *Angelis* accedit,
(v. 21.) representaturus excidium pro-
phetatum. Is pro sua *fortitudine* ap-
prehendit LAPIDEM QUASI
MOLAREM MAGNUM, & inji-
ciens *mari*: HOC IMPETU, ait,
MITTETUR BABYLON CIVI-
TAS ILLA MAGNA: submerge-
tur in profundo malorum æterno; eo
pondere & gravitate calamitatis; eâ
celeritate ac vehementiâ lapsus; eâ rui-
nâ irrecuperabili, quæ est quasi mola-
ris lapidis; eâ subita contritione &
comminutione tanquam à forti An-
gelo, de qua Jer. 51. v. 8. *Subitò cecidit
Babylon & contrita est*: eâ jacturâ sem-
piterna, de qua S. Joannes addit; ET
ULTRA JAM NON INVENIE-
TUR.

**Despe-
ratum:**

2. Ex hoc desperatio omnis *cantus*
in toga, omnis *tuba* in sago: cessabit
artifex: desinet opus MOLÆ, seu
operæ mancipiorum: nullum lumen
LUCERNÆ, nedum splendor Im-
perii: *sponsalia*, voluptas, & pompa
nulla. Commemoratio horum est ini-
rium luctus æterni: *Transferunt omnia
illa tanquam umbra*, & cætera cantici
lugubris infernalis quod habetur de-
scriptum Sap. 5. v. 9. & seqq. *Talia
dixerunt in Inferno hi qui peccave-
runt.*

Jam enim sæpè diximus, hæc ita

prophetari de excidio urbis Constan-
tino-politanæ temporibus Antichri-
sti: ut simul excidium antiquæ Romæ
sit in mente pro Idea futuri: simul fi-
guretur interitus Collectionis omnium
reproborum quæ est Civitas & Impe-
rium infidele Principis mundi. Unde
fit, ut cum hæc tria sint ob oculos pro-
phetanti, quædam obiter attingat quæ
videantur apertius convenire Ideæ;
ut, de sanguine effuso Prophetarum &
Apostolorum, quod potius convenit
antiquæ Romæ ut prototypo: quæ-
dam verò quæ expressius in Collectio-
nem cadant reproborum; ut, quan-
do loquitur de tormentis Civitatis e-
versæ, & de incendio fumante in sæcula
æterna.

3. Denuntiatur Civitati, hæc omnia ei eventura in pœnam criminum,
Justum?
quæ tria recensentur: primum super-
bia, QUIA Principes habuerit pro
Mercatoribus: MERCATORES
TUI, ait, ERANT PRINCIPES
TERRÆ. Secundum superstitio
qua incantavit Orientem: IN VE-
NEFICIIS TUIS ERRAVE-
RUNT OMNES GENTES. Ter-
tium odium & bella injusta in Chri-
stianos: adscribetur tibi SANGUIS
PROPHETARUM ET SAN-
CTORUM tanquam in te INVEN-
TUS, quæ imitata es persecutores il-
lorum: ET sanguis OMNIUM

L 3

QUI

QUI INTERFECTI SUNT IN TERRA : eâdem ferè phraſi , qua Chriſtus de Jerofolyma ; cujus etiã excidii olim præteriti quædam fit inſinuatio & cum illa comparatio : Matth.

23. v. 35. *ut veniat ſuper vos omnis ſanguis juſtus, qui effuſus eſt ſuper terram à ſanguine Abel juſti.*

Hactenus quarta Viſio, in hac ſeconda Parte Apocalypſeos.

TRACTATUS XXVIII.

IN PARTEM CAPITIS XIX.

Continetur hoc Capite Viſio quæ eſt quinta ordine : præparatoria Nuptæ, quæ & ipſa habet nomen militantis : & ſolemnis apparitio militaris ; Chriſti cum ſuo exercitu venientis pro ea contra Antichriſtum.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Verſu 1. & ſeqq.) *Post hac audivi quaſi vocem turbarum multarum in cælo dicentium: Alleluja: ſalus, & gloria, & virtus Deo noſtro eſt. (v. 2.) Quia vera & juſta judicia ſunt ejus, qui judicavit de meretrice magna, que corrupit terram in prostitutione ſua, & vindicavit ſanguinem ſervorum ſuorum de manibus ejus. (v. 3.) Et iterum dixerunt: Alleluja. Et fumus ejus aſcendit in ſæcula ſæculorum. (v. 4.) Et ceciderunt ſeniores viginti quatuor & quatuor animalia, & adoraverunt Deum ſedentem ſuper thronum dicentes: Amen: alleluja! (v. 5.) Et vox de throno exivit, dicens: laudem dicite Deo noſtro omnes ſervi ejus: & qui timetis eum, puſilli & magni. (v. 6.) Et audivi quaſi vocem turbe magna, & ſicut vocem aquarum multarum, & ſicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium: Alleluja. Quoniam regnavit Dominus Deus noſter Omnipotens. (v. 7.) Gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei: quia venerunt nuptiæ agni, & uxor ejus præparavit ſe. (v. 8.) Et datum eſt illi, ut cooperiat ſe byſſino ſplendenti & candido. Byſſinum enim juſtificationes ſunt Sanctorum. (v. 9.) Et dixit mihi: Scribe: Beati, qui ad cœnam nuptiarum agni vocati ſunt, & dicit mihi: Hac verba Dei vera ſunt. (v. 10.) Et cecidi ante pedes ejus, ut adorarem eum. Et dicit mihi: vide ne feceris: conſervus*

3 servus tuus sum, & fratrum tuorum habentium testimonium Iesu.
 4 Deum adora; Testimonium enim Iesu, est spiritus prophetia. (v. 11.)
 5 Et vidi cælum apertum, & ecce equus albus, & qui sedebat super eum,
 6 vocabatur fidelis, & verax, & cum iustitia iudicat & pugnat. (v. 12.)
 7 Oculi autem ejus sicut flamma ignis, & in capite ejus diademata multa,
 8 habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse. (v. 13.) Et vestitus
 9 erat veste aspersa sanguine, & vocatur nomen ejus verbum Dei. (v. 14.)
 10 Et Exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, vestiti
 11 byssino albo & mundo. (v. 15.) Et de ore ejus procedit gladius ex utra-
 12 que parte acutus: ut in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eas in virga
 13 ferrea: & ipse calcat torcular vini furoris iræ Dei Omnipotentis.
 14 (v. 16.) Et habet in vestimento & in femore suo scriptum: Rex Regum,
 15 & Dominus dominantium. (v. 17.) Et vidi unum Angelum stantem
 16 in sole, & clamavit voce magna, dicens omnibus avibus, quæ volabant
 17 per medium cæli: Venite, & congregamini ad cœnam magnam Dei;
 18 (v. 18.) Et manducetis carnes Regum, & carnes tribunorum, & car-
 19 nes fortium, & carnes equorum, & sedentium in ipsis, & carnes om-
 20 nium liberorum, & servorum, & pusillorum, & magnorum.

S. I.

Applausus Regno & Nuptiis Agni.

1. **C**onsonat initium hujus Ca-
 pitis ei quod dicebatur in Ca-
 pite præcedente, v. 20. *Ex-
 ulta Cælum.*

Nempè Justitia DEI, materia est
 exultationis sicut DEO ipsi, sic Beatis
 ejus: quorum urbi canticum proprium
 est illud de quo Tobias cap. 13. v. 22.
per vicos ejus alleluja cantabunt. Un-
 de hîc in Apocalypsi multiplex inge-
 minatio Allelu-ja (Hebraicè: laudate
 DEUM.) Primum de sententia dam-
 nationis lata adversus *Meretricem*
QUÆ CORRUPIT TERRAM,

coram qua palàm *prostravit se*, auctor
 ad amplectendam Infidelitatem. *Di-
 cunt turba omnes quæ IN COELO*
 sunt, verè & iustè iudicatum esse: AL-
 LELUJA, inquit, SALUS ET
 GLORIA ET VIRTUS DEO
 NOSTRO EST: Salus ab illo; glo-
 ria illi; virtus penes illum sicut salvan-
 di sic & damnandi. Addunt de *vin-
 dicta* sumptâ de sanguine **SERVO-
 RUM DEI**; quod est **ITERUM**
ALLELUJA. Nec non de pœna
 inflicta Meretrici, igne ac fumo æterno;
 tertium **ALLELUJA**; quod dicitur

Alleluja
 super
 vindicta;

cum

cum asseveratione, AMEN, 24. *Seniorum Ecclesia* & 4. *Animalium* quæ repræsentant Evangelia & Doctores ejus, *adorantium* DEUM veridicum & justum.

Cui orthodoxorum non est manifestum, hæc nequaquam convenire hodiernæ Romæ? quæ à prima sui conversione nunquam descivit à fide Christi, & de qua tantæ laudes Patrum; ad quam, teste S. Cypriano, *perfidia habere non possit accessum*, (ep. 55. ad Cornel.)

2. Tum verò (v. 5.) DE THRONO VOX & invitatio omnium ad gratulationem super causa exultationis aliâ: & obeditio TURBÆ MAGNÆ SICUT AQUARUM MULTARUM, ET TONITRORUM resonantium LAUDEM, ALLELUJA novum: propter adventum Regni DEI, & adventum *Nuptiarum Agni*, ac *preparationem* Sponsæ. QUONIAM REGNAVIT, inquit, DOMINUS DEUS NOSTER OMNIPOTENS: & QUIA VENERUNT NUPTIÆ AGNI, ET UXOR EJUS PRÆPARAVIT SE: illa de qua S. Augustinus in psalmum 127. *Uxor ejus, Ecclesia ejus*.

Ea præparatio dicitur esse quod *cooperuerit* SE BYSSINO NITENTI ET CANDIDO, quæ Byssus consistit in *sanctitate & justitia* (Luc. 1. v. 75.) coram ipso Sponso, à quo *data* fuerat gratis, ac deinde ornata cumulatâque operibus majoris *justificationis*, ac præcipuè patientiâ in persecutionibus; tanquam linum (hoc est enim byssus, pretiosissimum veteribus) à

multa tunctione & carminatione purius ac splendidius, græcè καθαρόν καὶ λαμπρόν.

3. Occasione Nuptiarum, audit Joannes mandantem: SCRIBE; BEATI QUI AD COENAM NUPTIARUM AGNI VOCATI SUNT. Dicitur *Cœna*: quia in mundi vespere, in Beatitudine, de qua sermo est Luc. 14. v. 15. nam *prandium* nuptiale Matth. 22. v. 4. celebratur in desponsatione in terris; in quo etiam qui comparuerit, vocatus, potest ejici; at non è cœna Beatorum.

Hic cum adderetur, VERBA HÆC esse DEI: *cecidit* adoraturus DEO soli latria, ut expressè hunc locum explicat S. Doctor Augustinus lib. 1. quæst. super Gen. q. 61. ubi cum distinxisset inter quamlibet adorationem & inter eam quam Græci vocant λατρείαν, docet Angelum prohibuisse adorari se isto modo qui non nisi DEO deberur: *Talis enim, inquit, apparuerat Angelus, ut pro DEO posset adorari: & ideo fuerat corrigendus Auditor.*

Quamobrem manifestans se Angelum esse: VIDE, ait, NE FECE- RIS: DEUM ADORA: nam, CONSERVUS TUUS SUM qui TESTIMONIUM exhibeo DEO, prophetando apud te (hanc Apocalypsin JESU CHRISTI ad quod missus sum ab illo Apoc. 1. v. 1. & 2.) quò & tu exhibeas pat testimonium apud genus humanum. SPIRITUS ENIM PROPHETIÆ omnis EST TESTIMONIUM JESU: & quicumque perhibent illud, tu & fratres tui, mecum servi sunt JESU.

§. II.

Alleluja
super ad-
ventu
nuptia-
rum.
Præpa-
ratio
nuptæ.

S. II.

Christus cum exercitu.

Aperi-
untur a-
cies cœ-
lestes:

Auxilia-
res Ec-
clesiæ.

Christus
Dux.

1. **H**IS auditis, VIDI, ait, COE-
LUM APERTUM & in
illo instructam aciem: Christo Equite
albo præeunte, laturo auxilium & con-
stantiam Christianis contra Antichri-
stum. Neque enim in illa immani per-
secutione, temporibus Antichristianis,
destituet Christus Ecclesiam: ne sit di-
cere quod puer Elisei dicebat, oculis
nondum apertis, 4. Reg. 6. v. 15. *Heu,
heu Domine mi, quid faciemus?* sed pro
magnitudine tentationis multiplicabit
auxilia, & dabit proventum turmis
Martyrum, quæ hîc repræsentantur,
trahendis gratiâ & exemplo Christi
atque intercessione Beatorum.

2. Præit igitur Christus, ille idem
Sessor *Equi albi*, qui exibat vincens ut
vinceret, in prima Parte Apocalypseos
Capite 6. v. 2. Assignantur ei hoc in
loco nomina quatuor: quorum pri-
mum & postremum ei conveniunt ut
homini, ob naturam humanam hypo-
staticè assumptam: in primò exerit
se (v. 16.) officium *Judicis*, quod accep-
pit quia Filius hominis est, (qui possit
videri ab omnibus pro tribunali.) Jo-
an. 5. v. 27. cujus propriè est *fidelem* esse
in protegendis & remunerandis elec-
tis, & *veracem* in persequendis &
condemnandis reprobis. In postremo
titulus *Regis* (v. 16.) ipsa est Sedes Da-
vid patris ejus, Luc. 1. v. 32. quæ ei con-
venit nato de femore Patriarcharum,

Pars II.

Gen. 24. v. 3. & cap. 47. v. 29. Unde
hunc titulum HABET IN VESTI-
MENTO (*habitu quo indutus est ut
homo*) ET IN FEMORE SUO
SCRIPTUM; REX REGUM
ET DOMINUS DOMINAN-
TIUM. Alia duo nomina ei con-
veniunt ut DEO: quorum alterum est
essentiale, alterum personale: illud
(v. 12.) commune tribus Personis,
quod intellectu obscurum mortalibus
& ineffabile (describitur Exod. 3. v. 14.
QUI EST) comprehensibile soli DEO,
QUOD NEMO NOVIT, inquit,
NISI IPSE: istud singulare Personæ
ejus, (v. 13.) VERBUM DEI, æquè
incomprehensibile, sed manifestius ex
quo caro factum. Hæc de nomine E-
quitis: sequitur descriptio ejusdem:

OCULI AUTEM EJUS SICUT
FLAMMA IGNIS: tum ad illumi-
nandum & accendendum electos mi-
lites suos amore divino (quò spectabat
Capite 1. Apocalypseos v. 14.) juxta
psalmum 43. v. 4. *dexteratua & bra-
chium tuum, & illuminatio vultus tui:*
tum ad perterrefaciendum hostes &
ulciscendum, psal. 33. v. 17. *vultus au-
tem Domini super facientes mala.*

IN CAPITE EJUS DIADE-
MATA conglobata è *multis*: quia
Rex Regum & Regnorum est. Et à
diadematis, ut Regi simul & Pontifici,
pendula inscriptio nominis Sacro-
sancti.

M

sancti.

sancti. VESTE ASPERSA SANGUINE : ut in illa secum ferat notas & ostendat, cum propitias, tum ultrices sanguinis sui suorumque effusi.

DE ORE EJUS PROCEDIT GLADIUS EX UTRAQUE PARTE ACUTUS : gladius spiritus verbi sui & imperii : UT IPSO PERCUTIAT GENTES , Ultravis ex parte; cum ad propugnationem suorum & salutem, tum ad oppugnationem hostium & condemnationem:

Reverturus EAS IN VIRGA FERREA : id est, ait S. Augustinus in psalmum 2. *in inflexibili justitia.*

IPSE sicut calcaverat torcular in passione sua, ut exprimeretur vinum novum quod bibent Electi ejus in regno DEI (Matth. 26. v. 29.) idem is QUI CALCAT TORCULAR adversus reprobos VINI FURORIS, IRÆ DEI (de quo bibent omnes peccatores terræ (psal. 74. v. 9.) omnipotenter exundantis.

3. Sic descripta præeuntis Equitis premit vestigia reliquus Equitatus : v.

14. ET EXERCITUS, ait, QUI SUNT IN COELO, SEQUEBANTUR EUM IN EQUIS similiter ALBIS : omnes VESTITI BYSSINO ALBO ET MUNDO. Hi sunt exercitus Christi : quorum pars est in Cælo triumphante; pars in Cælo militante. Illi secuti dudum & beati victoriâ partâ post Christum. Isti adhuc eundem sequuntur spe victoriæ; Christiani certaturi contra Antichristum : præside S. Michaële (Dan. 12. v. 1.) & SS. Angelis : toto Cælo protectore, inspectore pugnæ, & hortatore : semper supremo moderatore Christo, Capite corporis sui. Vestiverunt se byssino, de quo paulò ante v. 8. *splendenti & candido*, quod exposuit esse *Justificationes Sanctorum*, & præparationem esse nuptiæ militantis : omnis Equitatus albus, quod est omen felicitis prælii & tessera imitationis Christi.

Equitatus Christi.

§. III.

Præfagium victoriæ de exercitibus adversariis.

Prænum-
tius vi-
ctoriæ: 1. **D**Um adversus Sessorem Equi albi & Exercitum ejus opponit se *Bestia* unâ cum suis Copiis AD committendum PRÆLIUM, ut dicitur v. 19. appâret *Angelus* prodromus victoriæ; *stans* IN SOLE, annuntiaturus eam in oculis totius mundi : (v. 17.) Typus Antistitis & præconum Evangelicorum, qui non deerunt hoc tempore prælii & sustinendæ persecu-

tionis, in terris; Ducibus Enoch & E-lia, de quibus sup. cap. 11. & rursum inferius Tract. seq. §. 2.

2. CLAMAVIT Angelus VOCE AVIUM MAGNA, exhortator & nuntius OMNIBUS AVIBUS QUÆ VOLABANT PER MEDIUM COELI sui. Juvat (quod erit hujus solius loci Apocalypses) per has aves intelligere fideles illius temporis. Nam &

S. Gre-

S. Gregor. alicubi per volucres in Scriptura intellexit pios Christianos. *Volucres*, inquit, (lib. 19. mor. cap. 1.) *id est, sancta anima quæ quibusdam virtutum pennis à terrena cogitatione se sublevant.* His pennis librabant se quotquot in tanta persecutione & periculo, sublimes in fide, volitabant per medium Cœli inferioris, quod est Ecclesia, non sine sancta trepidatione ac fuga dispersi. Quibus Angelus, Episcopus tunc pervigil Ecclesiæ universalis, præsto erit suâ suorûmque prædicatione & consolatione prænuntiâ oraculorum temporis abbreviati, & imminentis interneccionis Antichristo, quam expectare debeant & ad catastrophem hujus belli videndam anhelare, convolando intrepidè ac plaudendo alis.

Respicit Apocalypsis ad prophetiam Ezechielis, cap. 39. de his iisdem hostibus quos vocat Gog & Magog; v. 1. *Ecce ego super te Gog & v. 4. cades tu & agmina tua, & populi tui qui sunt tecum: feras, avibus, omnique volatili & bestis terræ dedit te ad devorandum.* Et v. 17. *DEUS ad Ezechielem: dic omni voluceri & universis avibus cunctisque bestis agri, convenite, properate, concurrite undique &c.* Similibus verbis hic Angelus: neque enim necessariò simili undequaque sensu verborum (siquidem feras, aves & bestias Ezechielis in partem sinistriorem exposituri sumus) invitat omnes aves; sciant se congregari **AD COENAM MAGNAM DEI**: Ezechiel habet v. 17.

ad victimam meam. Angelus: **UT MANDUCETIS**, inquit, **CARNES REGUM, TRIBUNORUM, FORTIUM, ET CARNES EQUORUM ET SEDENTIVM IN IPSIS, &c.** Ezechiel habet v. 18. *carnes fortium comedetis & sanguinem Principum terræ bibetis.* & v. 20. *saturabimini super mensam meam (quam vobis in inferno) de equo & equite forti, & de universis viris bellatoribus, aut Dominus DEUS.*

3. Responditque eventus: prout videmus in v. 21. Tractatu 30. §. 3. **Et vaticinium**

Neque potuit melius describi futuritas justæ vindictæ, & plenitudo victoriæ, quæ est devorasse hostes DEI & suos. **de futuritate.**

Modus autem, quo illa elades præliantis Antichristi, & illa salus Israël contingent, eruendus est ex paucis verbis quæ inferuntur in Apocalypsi hic v. 20. & 21. & in Cap. sequente ubi mentio fit Gog, v. 7. & seqq. simul conjunctis cum Prophetia Danielis & Ezechielis, ad quam Scripturas respicit & non obscurè se refert narratio hujus loci Apocalypseos. De qua tota re quid tradatur, dicemus breviter in Tractatu sequente; cui hoc peculiariter reservavimus: De Ezechiele autem alii quoque Tractatui qui erit 32us ubi aliam ex S. Hieronymo adjiciemus interpretationem, multò diversam, de volucris & feris Ezechielis in exitio Gog.

TRACTATUS XXIX.

IN DUOS PENULTIMOS VERSUS CAPITIS XIX.

Versamur in Visione quinta secundæ Partis Apocal.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Vers. 19. & 20.) *Et vidi bestiam, & Reges terræ, & exercitus eorum congregatos, ad faciendum prælium cum illo qui sedebat in equo & cum exercitu ejus. (v. 20.) Et apprehensa est bestia, & cum eo pseudopropheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestia, & qui adoraverunt imaginem ejus. Vini missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure.*

§. I.

Exercitus Antichristianus.

Copias Antichristiana: **V**iderat Joannes ex una parte militiam sanctam Christianorum: ex parte altera videt copias hostiles impias ad atrocissimum illis bellum inferendum: *Bestiam* imprimis & *Pseudopropheta* qui **CUM EA** conjungitur v. 20. **REGES** quoque **TERRÆ**, quos traxerunt *Bestia* & *Antichristus* in suas partes: **ET EXERCITUS EORUM CONGREGATOS**. Quæ singula brevi explanatione indigent.

Exposuimus, per *Bestiam* designari Imperium infidele: quod hîc jam est pseudo-Judaicum. Unâ **CUM Bestia** est *Antichristus*, **PSEUDOPRO-**

PHETA ille singularis & magnus qui Messias falforum Judæorum, re enim ipsâ infidelium: is **QUI FECIT SIGNA magna**, quod de *Antichristo* dictum fuit cap. 13. v. 13. ipse quoque ibidem cognominatus *Bestia alia*, quia cum suis Judæis constituit speciem novi Imperii, cum revera tantum addiderit priori *Bestiæ*, Imperio Mahometano, colorem & imaginem novam, prout sæpius diximus. *Reges terræ* sunt ii, quos *Antichristus* sibi devinxit vel subjecit, unâ cum regionibus quas attraxit. **EXERCITUS** sunt illa tota ex quatuor angulis terræ, ut dicitur Capite sequente v. 7. multitudo; cum Judæo-

Judæorum; exasperatissima contra Christianos, tum eorum qui se his adjunxerunt & Judaizantis orbis terræ.

Congregatio earum:

2. Quod dicitur, vidisse CONGREGATOS: non est accipiendum de loco; quasi in eundem omnes campum sint descensuri ad pugnam: sed in eo sensu, quo Ecclesia est & dicitur Congregatio: diffusi enim erunt per orbem terrarum; perinde ut illa militans, quam oppugnant, est diffusa: consensu autem & odio atque armis persecutionis erunt iidem inter se, id quod sapientissimè observavit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 11. cujus verba libet proferre in medium:

Hæc enim; ait, erit novissima persecutio, novissimo imminente iudicio, quam sancta Ecclesia toto terrarum orbe patietur: universa scilicet Civitas Christi ab universa Diaboli Civitate, quantacunque erit utraque super terram. Gentes quippe istæ, quas appellat Gog & Magog, non sic sunt accipiendæ, tanquam sint aliqui in aliqua parte terrarum barbari constituti. Toto namque orbe terrarum significati sunt isti esse, cum dictum est: nationes quæ sunt in quatuor angulis terræ. Et paulò post in Apoc. 20. versum 8. Quod verò ait: Et ascenderunt super terræ latitudinem, & cinxerunt castra Sanctorum & dilectam Civitatem: non utique ad unum locum venisse vel venturi esse significati sunt; quasi aliquo uno loco futura sint castra Sanctorum & dilecta Civitas: cum hæc non sit nisi Christi Ecclesia toto terrarum orbe diffusa. Ac per hoc ubicunque tunc erit, quæ in omnibus gentibus erit; quod significatum est no-

minè latitudinis terræ: ibi erunt castra Sanctorum: ibi erit dilecta DEO Civitas ejus: ibi ab omnibus inimicis suis, quia & ipsi in omnibus gentibus cum illa erunt, persecutionis illius immanitate cingetur; hoc est, in angustiis tribulationis ardebitur, urgebitur, concludetur: nec militiam suam deseret, quæ vocabulo est appellata castrorum. Hæc Augustinus.

3. Similiter autem & genus PRÆLII intelligendum est præcipuè spiritale quo animæ impugnabuntur: nam in perniciem animarum omnis reliqua exquisitissima & acerrima persecutio sæviet in corpora. Neque enim arbitramur ex parte Christianorum futuros, qui tum demum exercitibus coactis obviam eant Antichristo ut resistant ferro & machinis bellicis ei qui regnorum omnium & orbis ab se domiti Monarchiam acquisierit, & in toto jam orbe regnet, ut citavimus Tract. 20. §. 3. ex S. Hieronymo in Daniele.

Enimverò hæc erunt arma Christianis: scutum fidei; & omnis armatura de qua Apostolus Ephes. 6. galea salutis, & gladius spiritus: constantia in confessione Christi: despicientia terrenorum & magnanimitas: fuga interim salutaris, & latebræ honestæ: præparatio ad martyrium sub vexillo Equitis albi cui vestis aspersa sanguine (sup. v. 13.) Aliis armis, ut habet axioma Theologorum, martyr non pugnat. Quamobrem toto Cælo Apocalypseos errant, si qui aliud interpretantur bellum utrimque & arma: aut alium modum vincendi quem teneat Equitatus Christi: sicut qui & alias coronas vel

Genus armaturæ.

M 3

lau-

laureas. Neque profectò Duces à Deo missi Enoch & Elias alio genere pugnae præituri sunt, quando *Bestia*, ut dictum est Apoc. II. v. 7. *faciet adversum eos bellum.*

Antichristiana verò arma hæc erunt: primùm omnis generis blanditiæ, alle-

ctamenta, illecebræ, pollicitationes: deinde insidiæ, fraus, perfidia: postremò minæ, furor, atrocitas tormentorum, & ubi contra animam nihil profecerint, internecio corporum: quorum specimen aliquod videbimus in sequente §.

§. II.

De novissimo conflictu.

Prælium
extremū
Hierosolymis.

I. **M**oddò expositum bellum, & ejus gerendi methodus; id est, hæc persecutio & hæc patientia Martyrum implebit totum mundum, temporibus pseudo-Messia. Sed erit theatrum belli singulare & extremus conflictus Hierosolymis. nam etsi, ut monuimus in §. præcedente, non omnes eodem in loco militabunt Antichristo; cujus seductio pervagabitur orbem terrarum; tamen cultissima erit id temporis Palæstina, & multò maximè urbs Hierosolyma: ad quam erit confluxus ex omnibus partibus mundi, tanquam ad Regiam in qua residebit Antichristus; & velut ad castra prætoria totius per mundum dispersi exercitus qui militat contra Christianos. Erit amplitudo urbis ingens, & pomerio ejus verisimiliter inclusi montes vicini: ac palatia suburbana: & circum undique omnia munita muris ac turribus & præsidio militari: in ipsa verò urbe Arx omnium superbissima, atque in Templo contiguo Sedes posita ejus, id est Antichristi, divinitati. Jam vetuit adorari aliud Nymen quàm

se: immani fastu quem tegunt simulata sanctitas & prodigia. Stipabitur, ultrò citròque commeaturus, satellitio Regum & Principum per quos sibi subjecit terras ac maria: quorum pars confluent, & erunt anteambulones ejus ac pedisequi. Cujus totius apparatus ei auctor erit Princeps hujus mundi & Rex superbiæ.

2. Sub hæc tempora illuc, Hierosolymam, convenient duo celebratissimi Testes Enoch & Elias, de quibus dictum est Capite II. expectatissimi reminiscens Scripturas: missi à Deo, ille ex Gentibus, iste ex tribubus Israël: qui se opponent Antichristianis, gladio spiritus. Neque enim, quod in §. præcedente sumus præfati, concitabunt Christianos ad vim aliter prohibendam, aut ad aliud genus prælii quàm ad constantiam testimonii pro Christo, & ad generosè pro eo dandum sanguinem.

Hi confutabunt nequissimum impostorem, à tempore assumpti nominis Messia: cùm in aliis orbis partibus, in quas excurrent aut ad quas exhibit

Duo testes. Duce Christianorum,

sonus

Tonus eorum: tùm præsertim in Palestina & in urbe Jerosolyma: ubi jungent hi ambo Prædicatores ad retrahendos Israëlitæ à cultu Antichristiano; ipsi cum suis affectis, quos unà secum tuebuntur divinis prodigiis. De his illud S. Hieronymi quæst. 111. ad Algal. *quomodo virga Moysi devoravit virgas eorum* (Exod. 7. v. 12.) *ita mendacium Antichristi, Christi veritas devorabit.* etenim falsa miracula veris suis destruent, & indefesso zelo per se suosque testimonium Deo vero, circumferent, ac potenti Scripturarum sacrarum oppositione pseudo-prophe-tiam ejus expugnabunt.

Hoc est novissimum prælium: in quo utrimque arma expediuntur, ducibus hinc Antichristo, illinc duobus Testibus: ex parte illius seductio, prodigia mendacia, intentata vis: ex parte horum doctrina Legis & Prophetarum, miracula vera, patientia, & omnis cataphractura, ut dicebamus ex Ephes.

6. Apostolica qua hi duo sese & Christianos armabunt. Eo eventu quem S. Scriptura promittit, fore ut convertatur cor filiorum ad patres eorum, & restituantur aut instaurentur omnia.

3. Donec ipsi magni Testes Christi, sic enim dicti sunt per antonomasiam, & Testium Duces, unà cum aliis multis, testimonium prædicationis suæ finiant testimonio sanguinis, quem fundent ad extinguendum simul Antichristum.

Erit tunc tripudium brevissimum & triumphus Antichristianorum, aded ut duorum occisa corpora exponant in plateis ad ludibrium & ad exemplum. Sed enim eos moriendo vicisse manifestum fiet, quando post dies tres & dimidium suscitati divinitus assumentur in Cælum: prout dictum est Apocalypseos 11. non sine fremitu & amulâ subito id temporis machinatione Antichristi; de qua §. sequente.

Et per
martyri-
um vi-
ctores,

§. III.

De clade Antichristiana.

Anti-
christus
post Te-
stes duos
ascen-
det.

1. **D**iximus in Caput 11. Tractatu 12. fore ut resurrectionem prædictorum Testium vocet in invidiam Antichristus ac damnet ceu fallacem & magicam. Ipse verò irritatus instituet suummet ascensum palam omnibus in Cælum, utpotè Dominus Cæli in quod se recipiat ut suum, & ascendat descendatque quoties collibuerit. Omitto quod existimâruat

quidam, simulaturum fuisse mortem & resurrectionem: pro quibus S. Gregorius lib. 11. epist. 3. obiter, & dum alia tractat, hoc solum dicit: *mori se & resurgere simulat.* Ut ut est: elatus superbiâ & impatiens moræ, fremens invidiâ, detestatus admirationem communem super duobus Testibus, implebit illud quod Daniel in fine Capituli undecimi prædixit, ex ortho-
xorum

xorum apud S. Hieronymum, quem citabimus inferius, expositione de Antichristo: fore ut figat *solum suum* (hæc est enim interpretatio vocabuli *Apadno*) in monte Oliveti, æmulus Christi, Illic inter acclamationes suorum, qui ad illam accurrent solennitatem, præstigiosissimè cinctus ministerio scilicet Angelico, attolletur à dæmonibus in sublime.

Peribit Sed incipienti evehi occurret S. Mi-
dejectus: *chæil* cuius mentio sequitur Dan. 12. v. 1. *Princeps magnus*, fugabitque dæmones, & erit nemo ex suis qui auxiliabitur ei. Destitutus auxilio deturbabitur ictu fulminis: dehiscente ei terrâ, sicut Core & familiæ eius Num. 16. v. 33. atque, ut isti, vivus id est repente in descensu occisus, eodem temporis momento deglutietur abysso inferorum: & cum eo Bestia, Regnum totum infidele, præcipitabitur atque immergetur in abyssum. Tota enim simul

Iple & Bestia in Infernū. *Bestia* seu collectio infidelium reproborum accipitur hoc loco instar unius: & pronuntiatur de ea, eadem vel simili phrasi qua in Capite 20. v. 14. dicitur; *Infernus & Mors missi sunt in stagnum ignis*; in quod v. 9. & 10. dixerat præmissos *Bestiam & Pseudo-prophetam*. Congruit huic Bestiæ illud S. Irenæi lib. 5. cap. 29. *ut in ea confluens & conclusa omnis virtus apostatica in caminum mittatur ignis*.

Ergo APPREHENSÆ EST, ait Apocalypsis v. 20. BESTIA ET CUM EA PSEUDOPROPHETA. Et: VIVI MISSI SUNT HI DUO IN STAGNUM IGNIS ARDENTIS SULPHURE. Quia

& iste percussus divinitus interibit: & extinguetur Regnum infidelitatis, Antefignans illius & Patronis relegatis in gehennam.

Juvet jam audire de Antichristi illo sine Daniele cap. 11. v. 45. *Et figet tabernaculum suum Apadno, inter maria, super montem inclitum & sanctum: & veniet usque ad summitatem eius: & nemo auxiliabitur ei*. In quem locum S. Hieronymus, expulso Porphyrio qui omnia de Antiocho Epiphane nitabatur exponere, ita scribit: *Nostri autem extremum Visionis huius Capitulum super Antichristo sic exponunt: Et cum fixerit Tabernaculum suum inter duo maria mare mortuum & mare magnum: Tunc veniet usque ad verticem montis Oliveti, qui inclitus vocatur, quia ex eo Dominus atque Salvator ascendit ad Patrem. & nullus Antichristo poterit auxiliari, contra se Domino sciente. Et asserunt ibi Antichristum esse periturum, unde Dominus ascendit ad Cælos. Apadno verbum compositum est: quod si dividas, intelligi potest ὁ πῶς αὐτῶν, soli sui. Et est sensus: Et figet Tabernaculum suum & thronum suum inter maria, super montem inclitum & sanctum. Hæc Hieronymus ex prophetia Danielis.*

3. Fient hæc, postquam præfuerit illi suo Regno Monarcha absolutissimus & Pseudo-Christus, mensibus 42. qui sunt anni tres & dimidius; seu dies 1260. Post hanc computationem temporis tam ordinatam, tam & diligentem & facilem ac planam, quorsum illa opinio recentiorum quorundam, qui supervicturū putant Antichristum

Danielis
vaticinium.

dies

Dies triginta ascensui duorum Testi-
um; Etenim reductionem Judæorum,
quam perurserant hi Testes, & ad quam
disposuerant animos plebis, intricant,
ac periculo exponunt tamdiu super-
stitis Antichristi; nullo Scripturæ aut
Traditionis fundamento. Nam Da-
nielis cap. 12. v. 11. & 12. alius est sensus;
de quo alibi. (Tract. seq. §. 3.)

Explica-
tur locus
Aposto-
li;
De inter-
fectione
spiritu
oris,

Porrò quod apud Apostolum 2.
Theff. 2. v. 8. dicitur de Antichristo :
Dominus JESUS interficiet spiritu oris sui
(vel ut Isa. 11. v. 4.) *Spiritu labiorum*
suorum; & *destruet illustratione adven-*
tus sui eum cuius est adventus secundum
operationem Satanae : hanc recipit expo-
sitionem, interficietur Antichristus
spiritu id est iussu oris & imperio labio-
rum Christi: (cui iussisse fecisse est,
ait S. Hieron.) & contra eum, cujus
fuit adventus secundum operationem
Satanae, prævalebit adventus illustra-
tionis & operationis gratiæ qua destru-
cturus est tenebras Antichristiani Re-
gni & illuminaturus gentem tamdiu
cæcam, de qua idem S. Apostolus
Rom. 11. v. 25. *cæcitas ex parte contigit*
in Israël; donec &c. veniet ex Sion qui
eripiat. Adde, quòd de adventu Do-

Et illu-
stratione
adven-
tus.

mini possit eo in loco explicari Apo-
stolus ex S. Augustino lib. 20. de Civ.
cap. 5. sicut multa alia quæ de ultimo
iudicio dici videntur, pertinentia (in-
quit) ad eum Salvatoris adventum quæ
per totum hoc tempus in Ecclesia sua
venit.

Postremò tò adventus sui facillimè
exponitur ac si dicat: tunc quando illi
veniet. Venit enim unicuique quando
adest finis vitæ ejus, & monet vigilare
ac paratum inveniri quando veniet.
Antichristo autem venturus est illu-
strior & celebrior modo ac vindictâ.
Cæterùm adventus Domini ad judi-
cium nondum erit: sed tamen indi-
cium erit luculentum propinquan-
tis.

De interitu autem per fulmen, ceci-
nit etiam Sibylla l. 3. Orac. *Potestas*
ardens & inundans in terram veniet, &
Beliar incendet. Quòd si quidam e-
normiter impii divinitus sunt percussi,
ut inter alios Julianus apostata cælesti
telo de quo videre licet Theodoret.
lib. 3. hist. cap. 20.) quanto id magis
convenit Antichristo. unà cum perti-
nacibus iis qui fuerunt præcipua instru-
menta seductionis.

TRACTATUS XXX.

IN VERSUM ULTIMUM CAPITIS XIX.

Nihilne divina Apocalypsis habeat de præcipua re futura, quæ
est conversio Judæorum? habet verò: sed suâ phrasi subli-
mi & in mysterio verborum sequentium.

Pars II.

N

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 19. Vers. 21.) *Et ceteri occisi sunt in gladio, sedentis super Equum, qui procedit de ore ipsius: & omnes aves saturatae sunt carnibus eorum.*

S. I.

De Occisione per gladium.

Occisio
salubris:

Aliud est Bestiam, Imperium infidelium, & Pseudopphetam missos esse in stagnum ignis: aliud ceteros esse occisos gladio Equitis albi, cui finis est propositus vincere, & salutem afferre gladio suo iis quorum ferit animas efficaciam verbi sui & sternit. Etenim S. Joannes post narrationem de damnatione istorum duorum, Bestiæ & cum ea Pseudopphetæ in stagnum ignis ardentis sulphure: de pleraque multitudine aliorum mutat, & ait: **CÆTERI OCCISI SUNT IN GLADIO, SEDENTIS SUPER EQUUM; QUI PROCEDIT DE ORE IPSIUS**: utique sermone Domini qui salubriter occidit quorum è medio tollit errorem, & scelera, & corrigit in terris.

Gladio:

2. Hanc occisionem, & hunc gladium. ancipitem oris Domini, describit S. Doctor Augustinus in psalmum 149. *Sermo DEI, ait, gladius bis acutus. Unde bis acutus? &c. Venit ergo Dominus noster ferens gladium bis acutum; promittens aeterna, implens temporalia.*

Duo Testamenta ad gladium bis acutum pertinent: vetus Testamentum terrena promittit; Novum aeterna: In utroque sermo DEI verax inventus est ut gladius bis acutus. Post pauca describit phalanges illo DEI termone armatas, & stragem quam edunt: quod est hujus maximè loci. Jam, fratres, videtis Sanctos armatos: attendite strages: attendite gloriosa praelia. Attendite quomodo cæsa sunt gentes Babylonia. Dicamus nos, Antichristianæ: Nam de Paganis idololatræ ibidem Augustinus profequitur: Quomodo, inquit, Paganus occiduntur? quærimus nos quomodo occisi sint gladio sancto Judæi, qui modò Antichristiani. Respondet: Quomodo, nisi cum Christiani fiunt? Quæro Paganum, & non invenio: Christianus est; ergo mortuus est Paganus. Fundat hanc occisionem in Scriptura: Nam si non occiduntur, unde dictum est Petro, Macta & manduca? (Act. 10. v. 13, & Act. 11. v. 7. nostra vulgata versio habet: occide & manduca.) Et adducit exemplum occisi, Act. 9. Unde ipse Paulus occisus est persecutor, & Paulus erectus est

est prædicator? quæro Paulum persecutorem & non invenio: occisus est: Unde? de framea bis acuta. sed quia occisus est in se, & vivificatus in Christo, ideò confitens & confidens dicit: Vivo autem jam non ego. (Gal. 2.) vivit verò in me Christus.

Etigne. Habemus astipulantem S. Augustinum: sed & S. Hieronymum: ecce Doctores duos maximos: prout videbimus in Cap. seq. in versiculum nonum: ubi in eandem sententiam ex illis duobus Patribus explicabimus igne à Deo de Cælo qui devoravit eos: ad quem locum huic connexum &

expositionem ejus differimus Lectorem.

3. Hoc planè est quod sup. Cap. ii. ante septimam Tubam, & in fine Væ secundi, quod erat persecutio Antichristiana, dictum fuit; & huc spectat ad finem prælii Antichristiani: reliqui, ajebat v. 13. in timorem sunt missi, & dederunt gloriam Deo Cæli.

Tantundem enim est quod hîc dicitur de cæteris; occisos esse gladio sedentis super Equum: quantum id quod illîc de reliquis; missos esse in timorem DEI & dedisse gloriam Deo Cæli, ac tetendisse victas manus.

Quæ expositio fit manifesta ex Apoc. ii. v. 13.

S. II.

De ipsis occisis.

Victoria de Judæis:

1. Occisio igitur illa est conversio nationis Judæorum ad Christum, & de iis victoria: materia in Cælo ejus gaudii, quod erat quartum Alleluja initio hujus Capituli, super Regno DEI ut omnipotentis, & nuptiis Agni vicinis, ac splendore atque apparatu nuptæ: scopus ad quem missio collimaverat duorum Testium, eorumque prædicatio: effectus gladii, Christi, potenter vibrati; & mutatio dexteræ Excelsi: Sessori Equi albi & gladio oris ejus gloriosissimum genus occisionis ac stragis.

De quo S. Chrysostomus ad laudem Apostolorum hom. 34. in Matth. ubi hunc vocat novum quendam atque inauditum bellandi modum, ac mirabilem hanc aciem militum, & addit: Ma-

ius certè atque admirabilis est mentem adversariorum commutare & animum in diversum transferre, quàm illos occidere. Dicamus nos de SS. Apostolis, quòd simili gladio armati, missique contra lupos, non aliter eos occiderint, quàm ut quod lupinum erat delerent, & caninos in suam ovium naturam mutarent. Quod tunc de populis Gentium, hoc de populis nunc etiam Judæorum accinatur Regi victori ex epithalamio suo, quod est psalmus 44. populi sub te cadent. ubi S. Augustinus: occisus est inimicus Christi, ut vivat discipulus Christi: cecidit Saulus, (populus persecutor) ut esset Paulus (populus obsecutor.)

2. Nempè ibi natio Judæorum, Execratiõ convicta verbo Scripturarum & ob-

N 2

ruta

Ho-Ju-
daismi,

ruta multitudine atque efficaciam divi-
norum evidenter prodigiorum, con-
vulnerari communibus animis: sentire
randem aliquando, ac manifestè, se de-
lusam ab Antichristo: & perculsa DEI
timore, vi prædicationis & ascensus
duorum Testium, atque exturbationis
horrendæ Antichristi præcipitati, agno-
scere palam errorem, & execrari suum
pseudo-Judaismum, ac manus dare
Christo. Sic profus, ut (Rom. II. v.
26.) cum plenitudo Gentium intraverit
dudum, jam omnis Israël salvus fiat.

Unanimiter proinde, qui Antichri-
sto & cum eo fulminatis superstites e-
runt, convertentur ad Christum: &
abolitâ penitus Bestiâ, (Regno infide-
li) aggregabuntur Ecclesiæ DEI: vi-
vet nomen & exaltatio Christi in Ju-
dæorum ore; inclamantium Baptis-
mum & instructionem Christianam
in vero DEI & Salvatoris sui cultu.

Prodi-
giofa sal-
vatio!

Super hoc genere occisorum ad sa-
lutem, & obstupescenda erga eos pro-
videntiâ, exclamandum est cum Apo-
stolo; Rom. II. v. 33. *O altitudo, græcè*
ὡ βάθος id est ô profunda abyssus, di-
vitiarum Sapientiæ & scientiæ DEI!
quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus
ac modus vindicandi se, & in-vestiga-
biles viæ ejus quas prævidit facienda
vindictam, & edendi stragem adver-
sariorum suorum! qui est vincere Bo-
nitate suâ malum. præcessit causa ex-
clamandi & specimen divitiarum sapi-
entiæ ac præscientiæ DEI; v. 32. *Con-*
clusit enim, ait, omnia in incredulitate; eo
suo divinissimo consilio & eo eventu
ac fine, ut omnium miseretur!

Prædi-

3. Adducit Apostolus I. c. Isaiam

prophetantem de hoc eventu, cap. 59.
20. *Veniet ex Sion qui eripiat & aver-*
tat impietatem à Jacob. Et est promif-
sus aliis in locis Scripturarum: atque
ex iis celebratissimus apud SS. Patres.
Quorum S. Ambrosius in caput 13.
Lucæ, v. 6. & seqq. nationem Judai-
cam assimilat arbori ficus: & adjun-
git locum Matth. 24. v. 31. ubi Domi-
nus *ex teneritudine arboris hujus & fo-*
liis commemorat conjici solere astatu ad-
ventum: utroque significans, inquit Am-
brosius, & Judæa plebis inanem quam
pretendebat gloriam velut florem adven-
tu Domini decidisse, quia ab operibus in-
fructuosa durabat: & Judicii diem velut
a statu adventum, quo adulti fructus ter-
rarum omnium reconduntur, ex pleni-
tudine Ecclesiæ, in quam Judæi quoque
credidurifunt, esse metiendum.

S. Hieronymus in Caput 3. Osee
v. 4. *Hi sunt ergo multi dies, quibus in-*
felix Synagoga sedet contracta, quia cum
Christo stare non potest: sine Rege &c.
Hac est cecitas qua ex parte accidit Israël-
li, ut subintraret plenitudo Gentium, &
tunc omnis Israël salvus fieret: & multo
post tempore (Osee v. 5.) revertentur &
quærent Dominum. Addit ex commu-
ni interpretatione, cur post dies tam
multos! *Qua sit causa tam grandis of-*
fense ut tanto tempore relictis sint, maxi-
mè cum idola non colant, præter interse-
ctionem Salvatoris, aliam non valent in-
venire. Et in Jeremiæ caput 18. v. 17.
dies autem perditionis Judaicæ, omne tem-
pus est post passionem Salvatoris usque
ad finem sæculi: ut postquam subintravit
plenitudo Gentium, tunc omnis Israël
salvus fiat. Et in illud Ezech. 17. v. 24.
sicca.

Et in S.
Scriptu-
ra:

ficcavi lignum viride, & frondere feci lignum aridum: postquam explicasset de ligno viridi Judæorum & de ligno arido Nationum: addit aliorum expositionem: utrumque, ait, referunt ad Israël, quod primo Adventu humiliatus sit & arefactus, & secundo restituatur in pristinum statum. Tunc, inquit in Ezech. 36. v. 26. auferetur de corde Judaico omnis duritia quæ lapidi comparatur, ut pro lapideo corde sit cor carneum, molle, & tenerum quod Spiritum DEI in se possit recipere.

Et in SS.
Patri-
bus.

S. Augustinus in locum præfatum Ose. 3. in suo de Civit. lib. 18. c. 28. Istos autem carnales Israëlitas, qui nunc nolunt credere in Christum, postea credituros; id est filios eorum, nam utique isti in suum locum moriendo transibunt; idem Propheta testatur dicens: Quoniam diebus multis sedebunt filii Israel sine Rege, sine Principe, sine sacrificio, sine altari, sine sacerdotio, sine manifestationibus. Quis non videat, nunc sic esse Judæos? sed quid adiungat, audiamus: Et postea, inquit,

revertentur filii Israel, & inquirent Dominum Deum suum; & David Regem suum: & stupefcent in Domino & in bonis ipsius, in novissimis diebus. NIHIL est ista prophetia manifestius: quia David Regis nomine significatus intelligitur Christus; qui factus est. sicut dicit Apostolus ex semine David secundum carnem. Et lib. 20. cap. 29. in Malachia 4. v. 5. Per hunc Heliam magnum mirabilemque Prophetam exposita sibi lege, ultimo tempore ante iudicium, Judæos in Christum verum, id est in Christum nostrum, esse credituros; celeberrimum est in sermonibus cordibusque fidelium. &c. Sic enim cor Patrum (Malach. v. 6.) convertetur ad filios, cum intelligentia Patrum perducetur ad intelligentiam filiorum: & cor filiorum ad Patres eorum, dum in id quod senserunt illi, consentient & isti.

S. Gregorius hom. 12. in Ezech. in fine mundi, Judæi ad fidem redeunt. &c. & alibi sæpe.

S. III.

De saturitate avium.

1. **I**ndicavimus in Tractatu 28. v. 3. rectè per has aves intelligi Christianos. iustæ fuerunt per Angelum convolare posito metu: præsertim aves Ecclesiasticæ, Sacerdotes & cæteri de Clero, quarum est maximè regio Cælum, & esca spiritualis: invitata ad patrum. De his dicitur v. 21. ET OM-

NES AVES SATURATÆ SUNT CARNIBUS EORUM.

Necessè autem fuit, ut occisio præcederet manducationem: & qualis illa, talis ista, id est, utraque spiritualis. Occidit eos gladio suo Christus: restat, ut per catechesin & per initiationem Baptismatis incorporerentur Eccle-

Utraq;
mirabi-
lis!

N 3 hæ;

fiæ; quod est manducari & trajici in Corpus Christi: estque Ecclesiasticorum & Cleri officium ac pastus velut avium Cœli. In hanc sententiam S. Augustinus in psalmum 30. conc. 2. Eos ait, quos Domino lucratur, quodammodo manducat Ecclesia. quid est, manducat? in corpus suum trajicit: quid quidem enim manducamus, in corpus nostrum trajicimus. Hoc agit Ecclesia per sanctos: esurit quos lucrari vult, & quos lucrata fuerit aliquo modo, manducat quodam modo. Fundat se more suo in Scriptura, & pergit: Cuius personam gerebat Petrus, quando ei de Cœlo submissus est discus plenus omnibus animalibus. Pæfigurabat Dominus Ecclesiam, quod omnes gentes erat transfiguratura & in corpus suum conversura: & ait Petro, macta & manduca. O Ecclesia, hoc est Petre, quia super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, macta & manduca: prius macta; & sic manduca. Sæpius alibi Augustinus allêgat illud Petro præceptum de manducandis mactatis: id est, inquit in psalmum 3. occidendo in gentibus quod erant, & transmutando in id quod ipse esset. Et in psalmum 128. quia in Ecclesia corpus nemo intrat, nisi prius occisus: moritur quod fuit, ut sit quod non fuit.

Ecce habemus ex Augustino utrumque: & occisionem, quæ prior ac solo fit gladio Christi: & manducationem, quæ est Ecclesiæ & Cleri cooperatio. Quàm illuc promptus & avidus erit ad illud epulum Ecclesiasticum concursus avium: tam erit in illa frequentia Judæorum omnibus avibus sua plena saturitas; non sine plausu alarum & gratulatione.

O admirabilem Apocalypsin & in ea gladium Christi: manducationem avium: saturitatem manducantium & convertentium in se ut in membra Christi & in Corpus ejus Judæos spiritualiter occisos & reversos ad Christum!

2. Ad harum avium festum, & ad diffeminationem famæ per Ecclesiam universam potest spectare spatium temporis illud breve quod Daniel hîc Capite 12. v. 11. numerat de ablatione jugis sacrificii publici (eam enim omnes eo loco Patres intelligunt, quam Antichristus invexerat abominationem) duraturâ dies 1290. qui numerus computum dierum 1260. id est, persecutionis Antichristianæ & oppugnationis duorum Testium, de quibus Apoc. 11. v. 4. excedit diebus 30. Tum verò addit Daniel v. 12. Beatus qui expectat, & pervenit usque ad dies mille trecentos triginta quinque, id est, alium præterea sesquimensum dierum. Dicamus ergo quod Daniel usque ad famæ universalis profeminationem, & redintegrationem publicæ Liturgiæ requisierit mensem unum; hoc est 30. dies quibus Luna emetitur Zodiacum (his enim mensibus lunaribus assueverant Hebræi ad quos Daniel, & Græci ad quos Joannes.) tum verò adjecerit alium sesquimensum pro integrâ restitutione rerum Ecclesiasticarum; Beatus qui pervenit ad dies 1335.

Tunc enim poterunt prodire passim omnes procul latebris, ii qui effugerunt persecutionem; tunc congregari cætus Ecclesiastici: instaurari templa: restitui Patriarchatus Hierosolymæ;

Calculus dierum Danielis.

lymæ, & refflorere Antiochena, Alexandrina, cæteræque Ecclesiæ, & Sedi Apostolicæ subordinari. Felix qui ex illa persecutione saluam eoufque uiderit Ecclesiam ac dilatatam: illud iterum & cumulatiffimè unum ouile: auctos duos parietes, qui in unum de diuerso uenientes (ait Augustin. in psal. 86.) sibi bimet connexi in una fide, unâ spe, unâ charitate!

Implebitur, S. Hieronymo interprete, id quod de Palæstina prædixit Ezechiel capite 36. v. 33. & seqq. *Hæc dicit Dominus Deus: In die qua mundauero uos ex omnibus inquinamentis uestris, & inhabitari fecero urbes, & instaurauero ruinosas, & terra deserta fuerit exculta qua quondam erat desolata in oculis omnis uiatoris, dicent: Terra illa inculta, facta est ut hortus voluptatis: & civitates deserta & destituta atque suffossa, munita sederunt. Et scient Gentes quæcumque derelicta fuerint in circuitu uestro, quia ego Dominus edificavi dissipata, plantavi que inculta; ego Dominus locutus sum & fecerim.* Hæc omnia Deus per Prophetam. in quæ uerba hæc est paraphrasis S. Hieronymi in l. c. *Postquam autem mundauerit credentium ex Iudeis populum ab iniquitatibus suis, & habitari fecerit urbes Ecclesiæ, & instaurauerit ruinosas qua in Synagogis conciderant: & terra confessionis fuerit exculta caremonis DEI, qua quondam uisa est desolata omnibus sanctis qui terrena conversationis opera prætereunt: Tunc omnes dicent: quomodo terra Iudea, qua quondam fuerat inculta, nunc habet similitudinem paradisi DEI (Ezech. v. 35, facta est ut hortus*

voluptatis: & civitates Iudeæ, qua deserta fuerant & destituta, & suâ incredulitate suffosse, nunc erecta & munita sunt in confessione & nomine Domini Salvatoris! ita ut omnis creatura cognoscat, & multitudines Angelorum qua terram ambiunt Israel, quod Dominus dissipatas edificauerit civitates, & incultas plantauerit regiones: & quod pollicitus fuerat per Prophetas, opere compleuerit.

3. Neque plura nobis innotuerunt tunc gerenda in mundo: neque quam propè dies Iudicii sit abfuturus, quantumvis uicinus. Nam pace S. Hieronymi; cui existimanda est occurrisse suspicio dubitabundo, quam deinde alii nonnulli sunt securi; nequaquam assentimur, post illos dies quos Daniel addidit cap. 12. v. 12. fore Iudicii diem. Verba quæ Sancto Hieronymo exciderunt, sunt: *Beatus, inquit, (Daniel) qui inter seculo Antichristo dies supra numerum præfinitum, quadraginta quinque præstolatur: quibus est Dominus atque Saluator in sua Majestate uenturus.* Et si pro S. Hieronymo dici potest: non aliud definitum quam superfore istos dies, & incertum reliquisse quid præterea superfuturum sit temporis. Sequimur S. Augustinum qui in psalmum 6. cum citasset illud Christi responsum, Act. 1. v. 7. non est uestrum nôsse tempora: & Matth. 24. v. 36. de die autem illa & hora nemo scit: & 1. Theff. 5. v. 4. tanquam furem uenire diem Domini: *satis, inquit, apertè ostendit, neminem sibi oportere arrogare scientiam illius temporis computatione aliqua annorum.* Et cum addidisset; nescire Filium hunc diem: *quod utique ideò dicitur*

Adhuc
Iudicii
tempus
incertum.

Etiam

Etum est, quia per Filium homines hoc non discunt: & mox: non quòd nesciat, sed quòd nescire faciat: concludit; Nos igitur, quòd nescire nos Dominus voluit, libenter nesciamus. Sanè ipse S. Hieronymus in Ose. 3. expressè: Quantum temporis resideat usque ad diem Judicii, nec Angeli noverunt, nec Filius: quòd ignorare se dicit quia nobis non expedit discere. Non ergo sibi ipsi contrarius est putandus in illa computatione Danielis. Rectissimè Augustinus in libro 18. de Civ. cap. 13. Omnium autem de hac re calculantium digitos resolvit, & quiescere jubet ille qui dixit, Non est vestrum nòsse tempora quæ Pater posuit in sua potestate.

Dicendum quòd adhuc vigeant & instructio multitudinis Catechume-

norum, & Evangelii per universum mundum explicatio plenissima. Quin etiam, quæ est instabilitas humana & diluvium oblivionis processu dierum revalescet corruptio morum in hominibus: & cum multiplicatione populorum, simul & zizaniorum cum bona semente, ac paleæ cum tritico, subrepet magnæ Christianorum parti incuria sui & susceptæ fidei quæ per charitatem operetur: adeò, ut mundo vitiis obruto repente dies illa & hora sint superventura tanquam laqueus, Luc. 21. v. 35. prout diximus in Tractatu 15. ante septimam Tubam, Capitis 11.

Definit hîc quinta Visio; producta usque ad Judicium, cujus tempus relinquatur incertum.

Inopi-
num:

Sicut in
diebus
Noë.

TRACTATUS XXXI.

IN CAPUT XX.

Hæc est Visio sexta in hac secunda Parte Apocalypseos. & est materia videndi tragica atque ordine postrema funestiarum: de Diabolo: ligatione ejus, solutione, seductione, usque in finem. Cujus Visionis ista est Summa: Draco diabolus, ille ab initio seductor mundi, postquam omnia incoluit infidelitate, ligatus est per annos mille, & clausus in abyfso. Dum interim animæ sanctæ Martyrum cæterorumque illo tempore mille annorum translatae sunt in statum Beatitudinis qui dicitur Resurrectio prima. Post mille verò istos annos solvitur & seducit orbem: & denique addicitur etiam ipse stagno ignis in consummatione mundi & Judicio.

VERBA

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 20. Versu 1. & seqq.) *Et vidi Angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi & catenam magnam in manu sua. (v. 2.) Et apprehendit draconem serpentem antiquum, qui est Diabolus & satanas, & ligavit eum per annos mille: (v. 3.) & misit eum in abyssum, & clausit, & signavit super illum, ut non seducat amplius Gentes, donec consummentur mille anni: & post hæc oportet illum solvi modico tempore. (v. 4.) Et vidi sedes, & sederunt super eas, & iudicium datum est illis: & animas decollatorum propter testimonium Iesu, & propter verbum Dei, & qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem eius, nec acceperunt characterem eius in frontibus aut in manibus suis, & vixerunt, & regnaverunt cum Christo mille annis. (v. 5.) Cateri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. (v. 6.) Beatus, & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem: sederunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum illo mille annis. (v. 7.) Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur satanas de carcere suo, & exiit, & seducet Gentes, quæ sunt super quatuor angulos terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris. (v. 8.) Et ascenderunt super latitudinem terræ, & circuierunt castra sanctorum, & Civitatem dilectam. (v. 9.) Et descendit ignis à Deo de cælo, & devoravit eos: & Diabolus, qui seducebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi & bestia: (v. 10.) & pseudopropheta cruciabantur die ac nocte in secula seculorum. (v. 11.) Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, à cuius conspectu fugit terra & cælum, & locus non est inventus eis. (v. 12.) Et vidi mortuos, magnos & pusillos, stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & alius liber apertus est qui est vita: & iudicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum. (v. 13.) Et dedit mare mortuos qui in eo erant: & mors & infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant: & iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum. (v. 14.) Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secunda. (v. 15.) Et qui non inventus est in libro Vita scriptus, missus est in stagnum ignis.*

Pars II.

O

S. I.

S. I.

De alligatione Diaboli per mille annos.

VIDI, ait, ANGELUM DESCENDENTEM DE COELO: is repræsentat Christum & descensum ejus usque in inferiores partes terræ, Eph. 4. v. 9. cui *clavis* est ABYSSI, ut dictum fuit Cap. 1. v. 18. ubi Christus se primum esse & novissimum, fuisse mortuum & vivere; & habeo, inquit, *claves mortis & inferni*. In suo primo adventu LIGAVIT *fortem*, Matth. 12. v. 29. potestate ejus restrictâ, UT NON SEDUCAT AMPLIUS ac possideat GENTES; id est, ut non possit ultra orbem terrarum retinere in infidelitate, sed ut convertantur Gentes, & Christiana fides locum occupet Ethnicorum. *Alligavit eum*, ait S. Augustinus, (lib. 20. de Civ. cap. 7.) *mille annis; hoc est, ejus potestatem ab eis seducendis ac possidendis, qui fuerant liberandi, cohibuit atque frenavit.*

Quâdo: & quid sit ligafse:
Ante adventum enim Christi (ait idem S. Doctor ser. 197. de temp.) *fratres charissimi, solutus erat Diabolus: veniens Christus fecit de eo quod in Evangelio dictum est; nemo potest intrare in domum fortis & vasa ejus diripere nisi prius alligaverit fortem: venit ergo Christus, & alligavit Diabolum.* (videri potest quod diximus ad 6. Tubam Tract. 13. §. 1. ubi adduximus Apostolum ad Col. 2. v. 15 de expoliatione Principatum per Christum.

Igitur quòd LIGAVIT EUM, ac MISIT IN ABYSSUM, & incarceravit, ET CLAUSIT, ET obSIGNAVIT; hieroglyphicè significant impeditam ei vim & adstrictam: præscriptosque ei limites suæ potestatis intra quos sit conclusa: signatumque esse SUPER ILLUM quo-usque, neque ultra, extendi possit ejus licentia nocendi. *Alligatio Diaboli*, ait rursus S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 8. *est non permitti exercere totam tentationem quam potest vel vi vel dolo ad seducendos homines, in partem suam cogendo violenter, fraudulentèrve fallendo. Quod si permetteretur in tam longo tempore, & tantâ infirmitate multorum; plurimos tales, quales Deus id perpeti non vult, & fideles dejiceret, & ne crederent impediret: quod ne faceret, alligatus est.*

Neque frustra dicitur in Apocalypsi de CATENA MAGNA & laxâ. Nam quamvis alligatus, habet tamen suos libertatis fines, intra quos *circuit querens quem devoret.* 1. Pet. 5. v. 8. inquietus, non inveniens requiem & certus reverti in atrium suum unde fuerat repulsus. De catena idem Augustinus sermone citato 197. *alligatus est enim tanquam innexus canis catenis: & neminem potest mordere, nisi eum qui se illi mortiferâ securitate conjunxerit.*

Dicitur (v. 2.) SERPENS: quia, ut S. Cyprianus lib. de unit. Ecclesiæ;

Cohibuit
 esse certis
 finibus:

per

per pacis imaginem fallens, occultis accessibus serpsit, unde & nomen serpentis accepit. Dicitur ANTIQUUS: quia ab initio talis, à paradiso: ubi maledictus est ut retineret nomen serpentis, cujus formam assumpserat.

2. Quod attinet ad millenarium annorum; apage errorem qui aliquos tiam antiquos Patres inscienter involvit, in quibus S. Irenæus eo imbutus, ut apparet, à Papiæ & aliis qui nondum se penitus abdicaverant traditionibus Hebræorum: fore ut post resurrectionem communem regnetur à Sanctis cum Christo annis mille in terra. De quo S. Hieronymus in Dan. 7. *Cesset ergo mille annorum fabula.*

Interea Regnū mille annorum. MILLE ANNI, numero absolute ex more Scripturæ, dictum est omne illud tempus quod fluit à morte Christi usque ad Antichristum. Quo spatio annorum inhibetur cursus Infidelitatis toti orbi communis, & Christiana Religio prævalet per orbem terrarum: juxta illud Christi ex occasione Gentilium qui cupiebant Jesum videre, Joan. 12. v. 31. *Nunc iudicium est mundi, nunc Princeps huius mundi ejicietur foras.* His mille annis exactis, OPORTET, quæ est infallibilis præscientia & iuxta permissio divina, SOLVI Dabolū MODICO TEMPORE, id est sub Antichristo: quem recuperatâ potestate adhibebit ut seducat mundum iterum, stabiliat denuò Regnum universale infidele, & Christianitatem redigat ad angustias, prout sequitur v. 7.

Interim, in hoc intervallo mille annorum, multiplicata est Ecclesia nu-

mero electorum. Quorum eminentior pars, Martyres, v. 4. cernuntur *sedere SUPER SEDES*, quod promissum fuit primitiis Martyrum SS. Apostolis Matth. 19. v. 28. Jam enim ab initio hujus Millenarii constat transcriptas fuisse Cælo multorum ANIMAS DECOLLATORUM PROPTER TESTIMONIUM quod perhibuerunt Christo JESU ET PROPTER VERBUM DEI: hæc describuntur occupare illas *Sedes assignatas iudicio* quod DATUM EST ILLIS, & *regnare CUM CHRISTO* interea. Non solas autem Martyrum, sed etiam cæterorum beatas animas eo temporis spatio defunctorum, regnare; observavit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 9. *Ideo tantummodo Martyrum animas commemoravit, quia ipsi præcipue regnant mortui, qui usque ad mortem pro veritate certaverunt: sed à parte totum, etiam cæteros mortuos intelligimus pertinentes ad Ecclesiam, quod est Regnum Christi.* Et quoniam supersunt Sedes occupandæ ab iis qui accedent post millenarium, OMNIBUS (Apoc. v. 4.) de quibus erit dicere NON ADORAVERUNT BESTIAM NEQUE IMAGINEM EJUS, NEC ACCEPERUNT CHARACTEREM EJUS IN FRONTIBUS AUT IN MANIBUS SUIS, in ultima persecutione: idcirco horum etiam numerus accensetur illis de quibus dicitur: VIXERUNT: videlicet vitâ animarum beatâ. HÆC, inquit, EST RESURRECTIO PRIMA: nondum resurrectio corporum, quæ erit resurrectio se-

O 2 cunda:

cunda: sed animarum. Ita sentit S. Augustinus l. c. cap. 6. sicut enim hæc suam habeat hæc mortem, de qua dicitur 2. Cor. 5. v. 14. *Omnes mortui sunt: sic habere possunt & transitum de quo Christus Joan. 5. v. 24. à morte in vitam.* in quo statu si permaneat anima usque ad dissolutionem à corpore, particeps est primæ Beatæ Resurrectionis: in qua sita est, inquit, v. 6. *Beatitudo & Sanctitas,* & immunitas à SECUNDA MORTE, atque in consortio DEI ET CHRISTI *Sacerdotium & Regnum mille annorum;* illud quo regnant animæ Beatorum, *nondum sibi* (ait Augustinus l. c.) *corporibus suis redditis.* Nam de reprobis addidit Apocalypsis, v. 5. **CÆTERI MORTUORUM NON VIXERUNT DONEC CONSUMMENTUR MILLE ANNI:** sensus est, *eo tempore non vixerunt quo vivere debuerunt; ad vitam scilicet de morte transeundo.* ita S. Aug. l. c. cap. 9. *donec enim finiantur mille anni id est, isto toto tempore quo agitur prima resurrectio.*

Quæ est animarū electarū.

In fine millenarii solutio Sathanae, & tempora Antichristiana. Cur de Antichristo

3. Hac velut parenthesi interposita de Regno Beatarum animarum: redit Joannes ad id quod versu tertio cœperat dicere: & continuans v. 7. ait: **CUM CONSUMMATI FUERINT MILLE ANNI, SOLVETUR SATANAS DE CARERE SUO:** id est, sua ei libertas incircumscripta permittetur ad seducendum.

Ubi quæri potest cum admiratione venerabundâ consiliorum inscrutabilium DEI: cur solutionem illam decreverit, & immane illud permiserit

periculum seductionis Antichristianæ tam horridæ. Cui quæstioni primum omnium opponendum est illud Apostoli, Rom. 9. v. 20. *O homo, tu quis es qui respondeas DEO?* Deinde triplex potest reddi causa: Prima, ut patefiat insatiabilis malitia & vis extrema fortis armati. Secunda, ut nihilominus innotescat illo fortior gratia Christi, & specimen novissimum Christianæ constantiæ contra omnes exertas vires seductoris ac persecutoris. simul & providentia DEI qui eum alligavit majore parte temporis; dedit autem & brevi tempore certamen forte suis electis ut vincerent. Has duas causas conjunxit S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 8. his verbis: *Tales erunt, cum quibus ei belligerandum est, ut vincat tanto ejus impetu insidiisque non possint. Si autem nunquam solveretur, minus appareret ejus maligna potentia: minus sanctæ Civitatis fidelissima patientia probaretur: minus denique perspiceretur quam magno ejus malo tam benè fuerit usus Omnipotens DEUS: etenim post pauca: Et solveretur in fine; ut quàm sortem adversarium, DEI Civitas superaverit, cum ingenti gloria sui Redemptoris, adiutoris, liberatoris aspiciat.* His dictis excurrit S. Doctor in laudem eorum qui constantiam tunc suam sunt probaturi: *In eorum sanè, ait, qui tunc futuri sunt. Sanctorum atq; fidelium comparatione quid sumus? quandoquidem ad illos probandos tantus solveretur inimicus, cum quo nos ligato tantis periculis dimicamus!* addit ad cohortationem nostri: *quamvis & hoc temporis intervallo quosdam milites Christi tam prudenter & fortes fuisse atque*

christo permiserit Deus!

Causæ tres.

Original
ms. 2019
1711

Atque esse non dubium est, ut etiam si tunc in ista mortalitate viverent quando ille solvetur, omnes insidias eius atque impetus & caverent prudentissimè, & patientissimè sustinerent.

Tertia est ratio permissionis hujus, (ea quam attigimus in Tract. 13. §. 1. ex S. Paulo) Justitia DEI, ad puniendos ultimò ad convincendos Judæos: ut qui noluerunt recipere veritatem, credant mendacio, 2. Theff. 2. v. 10. quam etiam rationem Paulus dat signorum & prodigiorum quæ permittentur Antichristo: de quibus S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 19. seducuntur, ait, ejus signis atque prodigiis, qui seduci merebuntur; pro eo quod dilectionem veritatis, inquit, non receperunt ut salvi fierent. Et observat atque exponit phrasin Apostoli: fore ut mittat illis Deus operationem erroris: Nec dubitavit, ait, Apostolus addere, & dicere: Ideò mittet illis DEUS operationem erroris, ut cre-

dant mendacio. DEUS enim mittet: quia DEUS diabolum facere ista permittit; iusto ipse iudicio: quamvis faciat ille iniquo malignoque consilio. Ut regnet Antichristus super eos qui dixerunt de Christo Luc. 19. v. 14. Nolumus hunc regnare super nos. Donec evigilent sub hac ultima plaga, ut agnoscant errorem: ac diu flagellatum DEUS recipiat primogenitum filium suum, illum populum ex quibus Christus & qui ad Christum iterum. quæ est Bonitas DEI & Veritas: Justitia & miseratio!

Non quòd etiam interim exciderit verbum DEI (Rom. 9. v. 6.) qui implevit id quod in Evangelio dictum fuit DEUM posse, Matth. 3. v. 9. & Luc. 3. v. 5. filios Abrahæ, hos qui filii sint promissionis (ad Rom. h. c.) suscitare de lapidibus, id est de Gentilibus adoratoribus lapidum, iis de quibus scriptum est, similes illis fiant, psal. 113. v. 8.

§. II.

De congregatis ad-versus Civitatem dilectam.

Congregatio Sathanæ:

1. PROsequitur Apocalypsis de Diabolo jam soluto: EXIBIT, inquit, ET SEDUCET GENTES QUÆ SUNT SUPER 4. ANGULOS TERRÆ: GOG, ET MAGOG. Amplius cum non dicat de Gog & Magog, sine dubio de his nominibus non remittit ad Ezechielem qui fusè contra Gog se opponit. Et quidem ex S. Augustino diximus supra (in Tract. 29. §. 1.) non fore

gentes certæ habitationi orbis affixas; sed perinde diffusas ut Ecclesia. Dicamus planissimè, & ex mente Ezechie-
lis, Gog esse Antichristum, quo uteretur Satanas seductore, quem constituit Caput cæterorum, unde & Ezech. 38. v. 3. Princeps Capitis appellatur. Magog verò esse, qui sub Gog vel ab Gog (hanc enim habet vim litera Mem apud Hebræos, una ex iis quas vocant Heemanticas; eandem quam præpositio

O 3 Lati-

Latina:) id est, omnes qui suberunt Antichristo seu stabunt à Gog: nationem Judæorum undique dispersam in primis; dein peræque cæteras ad Judaismum aggregatas ex Babylonia, Tartaria, Turcia nuperâ, sub eodem vexillo Antichristi: QUORUM simul omnium, ut hîc dicitur v.7. NUMERUS EST SICUT ARENA MARIS; sive ob multitudinem & dispersionem; sive quia velut arena sæculi projecta diu calcataque pedibus fuit natio Judaica. Nec abludit etymon nominis: Gog enim Hebraicè significat *Tectum*, ut videre est apud S. Hieron. & S. Augustinum: quod convenit Antichristo; cum propter elevationem superbiæ, qua effertur super omne quod dicitur DEUS; tum propter simulationem ac tectâ nequitiam pseudoprophetiæ. Magog verò, iisdem interpretibus, idem est dicere, ac de *tecto* qui sunt, Antichristiani.

Plura ex Ezechiele transcribemus de Gog & Magog, commentatore S. Hieronymo, in Tractatu sequente: qui erit tractatus extravagans & proprius Ezechielis.

Dicitur de Satana: ET CONGREGABIT EOS IN PRÆLIUM. quæ congregatio accipienda est in eo sensu quem supra exposuimus: de consensu & conspiratione contra Christianos. Et nomine prælii est intelligenda persecutio ad pervertendas eorum animas: sin; ad excrucianos & tollendos è medio, atque abolendum communibus armis Christianismum: de cujus latitudine sequitur.

Super la. ET ASCENDERUNT SUPER

LATITUDINEM TERRÆ, quàm titudinẽ
latè ubique diffusus est fidelium cæ-
tus: ET CIRCUIERUNT CA-
STRA SANCTORUM, eos qui
militaverint propugnationi cultus di-
vini per orbem terrarum: ET pres-
ferunt CIVITATEM DILECTAM,
Ecclesiam Christi.

Felices Castrenses illi, viri fortes in fide, propugnatores triarii civium & domesticorum DEI!

2. ET DESCENDIT, inquit, (v.9.) IGNIS A DEO DE COELO, ET DEVORAVIT EOS. Sequimur hoc loco explicationem SS. Hieronymi & Augustini. quorum ille prophetiam hanc Ezechielis cap. 39. v. 6. *Et immittam ignem in Magog, & in his qui habitant in insulis confidenter, & scient, quia ego Dominus*, exponit his verbis: *Tunc mittetur ignis in Magog; in eos videlicet qui Gog suscepere doctrinam: Ille ignis de quo Dominus loquitur (Luc. 12. v. 49.) ignem veni mittere super terram, & quam volo ut ardeat!* Et in caput præcedens, Ezech. v. 18. in apostrophen DEI ad Gog: *Cum igitur veneris super terram Israël, ascendet indignatio mea in furore meo contra te, & in zelo meo pro populo meo:* Et in versum 19. *In igne ira mea locutus sum, qui omnia,* inquit Hieronymus, *vitorum ligna consumat.*

Eodem tendit expositio S. Augustini lib. 20. de Civ. cap. 12. de Apocalypsi: *Benè intelligitur iste ignis de Cælo, de firmitate sanctorum: firmitatem enim est Cælum: cuius firmitate cruciabuntur peccatores ardentissimo zelo; quoniam non potuerunt*
aura-

igne Dei
conflagrat
Magog.

Attrahere sanctos Christi in partes Antichristi.

Enimverò è contratio ipsi eodem igne conflagrabit, & ad salutem devorabuntur ab illo igne & consumentur, ut desinant esse Antichristiani: eâ phrasi desitionis, quæ est in psalmo 103. v. ult. *deficiant peccatores & iniqui ita ut non sint.*

Hunc eundem ignem exponit S. Augustinus in psalmo 96. v. 3. *Ignis ante eum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos ejus: Sunt, ait, qui salubriter arserunt: hodie fideles ejus sunt: inimici ejus erant, & nunc iam fideles ejus sunt. Queris inimicos? non sunt: consumpti sunt: arserunt: charitas consumpsit in eis quod persequabantur Christum.*

Hoc est pium votum sanctæ animæ: quod S. Augustinus, in psal. citatum 103. appellat *miseritordiam savientem*, & addit: *quid est ergo quod dicit, deficiant peccatores à terra: planè deficiant: auferatur spiritus eorum & deficiant, ut emittat Spiritum suum & creentur. Deficiant peccatores à terra: & iniqui ita ut non sint: quid non sint nisi iniqui: ergo iustificentur ut non sint iniqui.* Et brevillimè in psal. 9. in illud (v. 6.) increpâsti gentes & perit impius: *quâ increpatione perit impius? quia iustificatus est impius, & factus est pius.* Mirabilis consumptio inimicorum: & liberatio Civitatis!

Simili modo quo in Caput 19. Apocalypseos diximus de strage illatâ per gladium sedentis super Equum. Phrasi verò *devoracionis* hîc eâdem illa, quâ scriptum est: *Zelus domus tue comedit*

me, eò quod zelus sit ignis à Deo sanctus, qui vim habeat comedendi seu devorandi.

Multùm, ab hoc modo exponendi SS. Patrum, aberraverunt quotquot in hac mystica Apocalypsi finxerunt sibi bellum & acies Hierosolymis committendas à Christianis: ac postremò clades immensas exercitus Antichristianorum, qui veluti *nubes operiet terram* (Ezech. 38. v. 16.) perinde quasi Dominus venerit perdere animas & non potius salvare: neque promissa sit Judæorum, qui sunt Antichristi exercitus, reductio novissima sed interitus.

3. Aliud est de ipomet Antichristo: de cujus damnatione aliter & expressè Scriptura: immò ejus de Cælo interfectio prodigiosa, sicut & prædictio atque ascensio duorum Testium, servient conversioni tandem aliquando sectariorum Antichristi. Hinc illa est Ezechielis prophetia tam singularis contra Gog; cap. 38. v. 3. *Ecce ego ad te Gog: ut dubium non sit esse Antichristum.* Sibylla quoque lib. 3. Orac. Væ sigillatim perorat contra Gog; *Væ tibi Gog: adjicit quidem illa; & omnibus deinceps cum Magog: veruntamen aliter Væ Gog; aliter Magog & iis quos Apocalypsis appellat nomine cæterorum.* Nam hi quidem cæteri igne propitio consumentur: Antichristus verò, quem dicimus esse Gog, omnium princeps impiorum, fulmine atque igne æterno: ad quem eundem ignem adjudicabitur tota Bestia; id est, quicumque infideles vel cum Antichristo vel ante illum omnibus retrò sæculis:

Gog autem in stagno sulphuris.

Et devoratur:

lis diem suum obierunt in oppugnanda pertinaciter Ecclesia DEI. ET post eos denique DIABOLUS, QUI SEDUCEBAT EOS, *mittitur* IN STAGNUM IGNIS ET SULPHURIS, ipsi paratum & Angelis ejus.

Hæc est Civitatis DEO dilectæ obsidio à portis inferi: sed non expugnatio: *pugnare*, ait S. Augustinus (lib. 1. de Symb. ad Cat. cap. 6.) *potest, expugnari tamen non potest, porta inferorum non vincunt eam,*

§. III.

De Judicio.

Thronus
Judicis.

I. **H**ic jam est cernere (v. 11. & seqq.) THRONUM MAGNUM CANDIDUM, utpote magni & sinceri Judicis: A CUJUS CONSPECTU FUGIT TERRA ET COELUM; id est, protinus post Judicium disparebit pristina terræ Cælique species, ac velut fugâ transibit in alium statum & formam. Sic enim S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 14. qui accuratè perpendit quibus id verbis dixerit Joannes: *Non ait, vidi thronum magnum & candidum & sedentem super eum, ET AB EIUS facie fugit Cælum & terra: quoniam non tunc factum est, id est, antequam esset de vivis & mortuis judicatum: sed eum se vidisse dixit in throno sedentem, a Cuius facie fugit Cælum & terra, sed postea: peracto quippe Judicio, tunc esse desinet hoc Cælum & hæc terra, quando incipiet esse Cælum novum & terra nova. Et addit: Mutatione namque rerum, non omnimodo interitu, transibit hic mundus. Unde & Apostolus ait, præterit enim figura hujus mundi, volo vos sine sollicitudine esse: figura ergo præterit, non natura.*

2. Subitò exsuscitatio fit mortuo-

rum: & separatio per Angelos, Matth. 13. v. 49. & collocatio IN CONSPECTU THRONI seu quos DEDIT MARE; hoc sæculum (inquit S. August. lib. 20. de Civ. cap. 15.) superstites ad diem usque hunc novissimum mundi: seu quos MORS ET INFERNUS DEDERUNT; id est, quorum à morte corpora, ab inferno verò animæ repetitæ sunt: donec JUDICATUM sit DE SINGULIS, SECUNDUM OPERA IPSORUM.

In hunc finem, LIBRI conscientiarum uniuscujusque APERTI SUNT, EX quibus & QUÆ in iis SCRIPTA erant, judicentur. ALIUS quoque LIBER APERTUS EST QUI EST VITÆ beatæ; catalogus ad illam prædestinatorum. De istis prioribus Libris S. Hieronymus in illud Dan. 7. v. 10. *Judicium sedit & libri aperti sunt, sic scribit: Conscientia & opera singulorum in utramque partem, vel bona vel mala, omnibus revelantur. Distinguit inter bonos Libros, & malos ex quibus accuset Satanas: Bonus Liber ille est quem sæpè legimus, liber viventi-*

Mare,
Mors,
Infernus
dāt suos.

Libri
consci-
entia
uniuscu-
jusque.
Liber
Vitæ.

tium.

causam. Malus Liber, qui in accusatoris tenetur manu, qui est inimicus & vindex, de quo & in Apocalypsi legimus, accusator fratrum nostrorum: Liber iste terrenus est, de quo & Propheta dicit (Jer. 17. v. 13.) in terra scribantur. De iisdem S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 14. Non ergo unus Liber erit omnium, sed singuli singulorum.

De postremo Libro idem S. Aug. l. c. cap. 15. *IPSA ejus præscientia (& prædestinatio) Liber est vitæ, in quo sunt scripti id est, ante præcogniti.*

3. Tunc INFERNUS (v. 14.) hoc est, ii qui pertinent ad infernum & ad eum condemnati sunt pro Tribunali, omnes simul: ET MORS, MISSI SUNT IN STAGNUM IGNIS; ut non sit morti locus deinceps usquam, nisi in inferno, ubi MORS SECUNDA, id est æterna; omni ei QUI NON INVENTUS EST IN LIBRO VITÆ SCRIPTUS. O felicitas immortalis eorum qui in illud Album relati recitabuntur!

Infernus & mors præcipitantur.

Nos, mi Lector interim, circumspiciamus nos, & non sine trepidatione sancta examinemus tempus ad quod devoluti sumus in hoc mundo. Sumus, juxta dicta, etiamnum dum hæc scribo, in mille annis istis (numero nobis indefinito) post 4. Tubas, quæ sonuerunt: sub quinta Tuba seu plagâ: dum in Thracia & Asia sedes est Bestiæ prioris & Regnum ejus tenebrosum, inter blasphemias cap. 16. v. 10. & 11. sub cruciatu illiæ seu captivitate Locustarum cap. 9. sub primo Væ; sub lunationibus, nondum Lunâ quintum evolutâ; sub Exterminatore: sub & expectatione secundi Væ, quod erit solutio Draconis cum suis Angelis ad breve tempus: cui imminet ac sequitur Væ tertium, quod est Judicii universalis. *Confige (psal. 118. v. 120.) timore tuo sancto, Deus carnes meas, ad tergemini Væ Apocalypticum.*

Cessat hîc Visio sexta: etiam ipsa, ut cæteræ, suam materiam pertractans usque ad Judicium.

TRACTATUS XXXII.

IN EZECHIELEM AD QUEM RESPICIT APOCALYPSIS.

Animi causa, & eâ occasione quod Apocalypsis mentionem faciat Gog & Magog: connectamus hunc Tractatum cum præcedente, vel potius illi adjiciamus: propterea quod Ezechiel de his plenius agat: & revelatio Apocalypseos affinis sit prophetiæ Ezechielis in qua sunt quædam quæ ad-

Pars II.

P

mitatio-

mirationem habent : eritque ferendum patienter , quòd repetantur quædam ex iis quæ fuerunt dicta.

Est autem etiam prophetia Ezechielis super Gog & Magog tota, æquè ut Apocalypseos , arcana & mystica : atque in verbis latet intelligentia recondita & mysterium dignum piâ attentione.

P R O O E M I U M.

De nominibus Gog & Magog.

Mentio
Magog.
in Gen.

PRima mentio Magog est in Scriptura, Genesios 10. v. 2. ubi de origine populorum & divisione post diluvium : quæ secundum literam est habitatio Scythica : quod etiam insinuare videtur Ezechiel cap. 38. v. 2. dum nominat *terram Magog*. Fuit is unus è septem filiis Japheth : *Fili Japheth*, ait Scriptura, *Gomer & Magog* : ubi quoque nominantur *Thubal & Mosoch*, quibus præesse Gog dicit Ezechiel. Japheth quidem habitasse in Scythia, auctor est S. Hieronymus in Traditionibus Hebraicis in Genesin : & Josephus lib. 1. antiq. cap. 11.

Gog &
Magog
in Ezech.

Secundò, de Gog & Magog integra sunt Capita duo Ezechielis fuscè, caput 38. & 39. ubi Gog appellat Principem capitis Mosoch & Thubal (cap. 38. v. 3.) Est autem terra Thubal Iberia, illa quæ vicina est Scythiæ, & est ad Aquilonem regioni Judææ : Mosoch verò est Cappadocia.

In Apoc.
hic.

Tertiò, Apocalypsis nostra meminit nominum Gog & Magog : de quibus velut remittit nos ad prophetiam Ezechielis tanquam plenam.

Quartò, S. Hieronymus commentar. in Ezechielem profitetur de Gog & Magog velle se afferre & asserere germanam expositionem Ecclesiasticam. *Nos, inquit, Ecclesiasticam explanationem affirmare conabimur.* Exponeit de persecutione Ecclesiæ per Hæreses : Et Gog quidem, quod significat græcè δῶμα, Latinè tectum, esse Principem hæresiarcharum : Magog verò, quod significat, de tecto, esse eos qui doctrinam Gog receperunt.

Expositio
S. Hieronymi

Quintò, S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 11. cujus verba citavimus in Tract. 29. §. 1. definit sermonem esse de novissima persecutione contra Ecclesiam quæ per Gog & Magog oppugnabitur toto orbe terrarum per quem erunt isti & illa sparsi.

Affertio
S. Augustini.

Sequamur has tres Scripturas ; & super illis hos duos maximos Doctores Ecclesiæ : ita ut hæc omnia conciliemus inter se : & ex omni parte eruamus cum divino auxilio prophetiam Ezechielis integram de Gog & Magog.

§. I.

S. I.

Qui sint Gog & Magog.

Rectè S. Hieronymus in Ezechielem nos admonet ordinis servandi. *Primum, inquit, historiae fundamenta jacienda sunt: sciendumque quod ad Ezechielem prophetam iste extremus sermo sit Domini. Deinde observandum est, quod ponitur sive obfirmatur facies Propheta (Ezech. 38. v. 2.) contra Gog terram sive terram Magog: obfirmatione enim & multa consideratione vultus opus est, ut quae dicuntur nosse possimus.*

1. Age, ex ipsorum penetratione fundamentorum Ezechielis & propheticae ejus historiae obfirmemus vultum ad considerandum Gog. Invenimus certissimò, id quod S. Augustinus l.c. asseverat, de Gog. & Magog, prophetiam esse persecutionis quam Antichristus movebit. Imprimis enim Ezechiel loquitur cum Gog de illa persecutione, quae novissima erit, apertissimè: v. 16. *in novissimis, inquit, diebus eris.* in qua sua divina apostrophe ad Gog: venturum ait à lateribus Aquilonis, ipsum Gog & cum eo populos multos, exercitum vehementem, qui quasi nubes operiet terram (v. 15. & 16.) Id quod dixerat, in novissimis diebus; & v. 8. *post dies multos in novissimo annorum:* hoc Apocalypsis dixit: CUM CONSUMMATI FUERINT MILLE ANNI. Tum deinde totus ex fundamento petitus, Ezechielis in illis duobus Capitibus, hic est fen-

sus. Prophetaverat capite antecedente, quod est 37. ordine, de reductione Judæorum ex illa tunc captivitate: liberatis autem, & quando fuerint omnia pacata, novissimè prædicit persecutionem à Gog: sed hunc denique ipsum perdendum à Deo. prout evenit Judæis ab Antiocho Epiphane temporibus Machabæorum; qui movit persecutionem novissimam contra Judæos, & interit percussus à Deo. Itaque ad literam & primâ fronte visus est prænuntiasse de Epiphane, compellendo illum nomine Gog. Veruntamen quia hæc in figura contingebant, & Ezechiel typum gerebat Christi, Filii hominis, ut rectè observavit S. Hieronymus in illis verbis initio Capituli (33. v. 1.) *Fili hominis:* primaria ejus intentio & obfirmatio vultus ac significatio fertur ad prædicendam persecutionem Ecclesiae per Antichristum.

2. Hunc igitur, planè hunc ducem Ezechiel & Principem & Coryphæum omnium & Daniel persecutorum Ecclesiae Christi novissimum, dicendus est Ezechiel Propheeta transierunt ad Antichristum; *Propterea runt ad Antichristum; (ait S. Hieronymus) ô Propheeta Ezechiel qui in typo Christi appellaris Filius hominis, loquere ad Gog & dic ei: Hac dicit Dominus Deus: quando totius mundi errore sublato, populus meus Israel, qui mente cernit Deum, habuaverit in Ecclesia confidenter, sive in pace; tunc*

Sermo est de novissimis diebus.

sciet, siue confurges & venies de loco tuo. In novissimis diebus eris, quando Evangelica predicatio. Estque hæc transitio, à figura ad id quod præfiguratur, nequaquam insolens; immodò propria est Prophetarum: eademque sic est Ezechielis, sicut & Danielis de quo communiter omnes docent in prædicando typo, eodémque Epiphane, transisse ad Antichristum.

Parvi autem refert, & eodem recidit, siue Antichristum hoc cognomine appellet tanquam suo proprio, siue eum sic vocitet à suo primario instrumento aliquo aut ministro, aut natione seu gente præcipuâ quæ sit Gog: sufficit nôsse & certum scire quòd ipse Antichristus ut auctor designetur ab Ezechiele, compellatione Gog.

Tum verò à Gog totus populus Antichristi appellatur Magog: eo modo quo tota gens Judæorum appellata fuit Jacob & Israël nomine desumpto à suo Patriarcha: qua similitudine usus S. Hieronymus ait: sic & à Principe Gog, omnes qui ei subditi sunt, Magog appellantur: quod supra dicebamus ex Hebræo idiomate.

3. Quòd si præterea ad interpretationem nominis advertamus, in quam etymologiam inquirunt uterque, S. Hieron. & S. Augustinus: Gog, quod æquè diximus superius, Hebræicè idem est quod tectum, Magog autem idem quod de tecto: Jam verò constat Tectum duò hæc indicare: locum sublimem; & dictum à regendo. ad quorum primam significationem attentus S. Hieronymus sic exponit: *Omnis igitur superbia & falsi nominis scientia, qua*

erigit se contra notitiã veritatis, his nominibus demonstratur. Ista sunt tecta de quibus Esaias loquitur in Visione contra vallẽ Sion: quid tibi factum est nunc, quoniam ascendisti omnes in tecta vana? Ita legit S. Hieron. ex 70. ubi vulgaris versio sic habet, Isa. 22. v. 1. quidnam quoque tibi est, quia ascendisti & tã omnis in tecta? Nam quòd idem S. Hieronymus hæc exponat de Hæreticis: Tectumque interpretabimur Hæreticorum principes, & de tecto eos qui illorum suscipere doctrinas: non est alienum à nostra interpretatione: cum utique omnium sit hæresum vertex & coronis, omniumque retrò Sectarum pessima hæresis seu secta Antichristiana: quosensu tota S. Hieronymi explicatio à nobis facit.

Sanctus verò Augustinus in alteram Tecti significationem: *Et Tectum, inquit (lib. 20. de Civ. cap. 11.) ipsa sunt (gentes illæ) quia in eis nunc includitur & quodammodo tegitur inimicus antiquus: & De tecto erunt (futuro tempore Antichristi) quando in apertum odium de aperto eruptura sunt.* Juxta quam sententiam S. Augustini etiam asseritur, Gog cum Magog esse Antichristum cum tota sua gente pseudo-Judæorum: ille enim populus Judæorum dudum Tectum est; quia tegunt odium, quo pleni sunt, & alta mente repòstum in Christianos abscondunt usque ad tempus & tempora & diuictum temporis: iidem verò, & unà cum iis, quotquot in suas partes traduxerit Antichristus in commune prælium contra Christianos, hi omnes Magog id est de Tecto; quia sub Antichristi-

Quid
nominis
Gog &
Magog.

Antichristo erupturi in odium publicum & persecutionem tantò acerbiorè quantò occultatam diuturniore dissimulatione: ipsi per totum orbem dispersi Judæi, & qui se junxerint Tartari, Turcæ, Scythæ, Hæretici, & ex Christianis Apostatæ; omnes simul, Ezech. 38. v. 15. *exercitus vehemens*; Apoc. 20. v. 7. SICUT ARENA MARIS.

Quo seductore. Dicitur autem Apocalypseos l. c. has gentes seducturus esse Satanas; non quod antea non seduxerit: sed quia, ut solutus, ducet eas in bellum apertum contra Ecclesiam Christianorum. Ad hoc ergo, ait S. Aug. l. c. *tunc seducet, ut in bellum trahat: nam & antea, modis quibus poterat, per mala multa & varia seducebat.* Et addit in illud verbulum Apocalypseos *Exibit*; quod dicitur de Satana soluto: *Exibit autem, dictum est: in apertam persecutionem de latebris erumpet odiorum.*

Jam ad ea quæ dicta sunt, etiam illa reducitur prima mentio Magog ex Genesi & ex Josepho aliisque de posteritate Japheth, populis Scythis, qui pro-

pè innumerabiles adhærebunt Antichristo: quem proinde meritò Ezechiel etiam secundum literam Geneseos appellet *Gog Principem capitis* (quod Chaldæus transtulit: *Princeps summus*) *Magoch & Thubal* vicinorum Scythiæ.

Atque ita conciliamus tres Scripturas de Gog & Magog: duosque eruditissimos Doctores Ecclesiæ quæ omnia loca & dicta congruunt aptissime Antichristo & ejus agminibus persecuturis Ecclesiam DEI.

Quò etiam spectat id quod addit Apocalypsis (hîc v. 7.) de *genibus QUÆ SUNT de QUATUOR ANGULIS TERRÆ*: tum quia per hos est dispersa natio Judæorum; tum quia, ut S. Hieronymus l. c. acutè super his angulis ait; *gentes mimica ad-versariaque Sanctorum egrediuntur ab angulis terra, rectam lineam relinquentes & dispositionem castrorum* (Judæis præscriptam) *quæ narratur in Nameris*; lib. 4. Moylis, cap. 2. v. 32. & cap. 9. v. 17. & seqq.

Conciliatio sententiarum de Gog & Magog: Super 4 angulos terræ.

S. II.

Vaticinium Ezechielis de Gog & Magog.

Magog in san-ctum timorem missi. 1. **A** Liter Ezechiel de gente Magog; prophetat, quàm de Gog: de Magog enim breviter admodum; his verbis cap. 39. v. 6. *Immittam ignem in Magog & scient quia ego Dominus: quæ citavimus & expositionem hujus loci ex S. Hieronymo adduximus in*

Tractatu præcedente: itémque S. Augustini in eundem sensum, de igne de quo Apocalypsis 20. v. 9. quàm sic diximus locutam de IGNE Christi; sicut de GLADIO Christi: & sic cap. 19. v. 21. dixisse; *CÆTERI OCCISI*; sicut Apocalypseos 11. v. 13. *RELI-*

QUI IN TIMOREM SUNT MISSI: occisione & igne propitiis & salutiferis. Unde & avium convocationem consequenter exposuimus salutarem ac dignam fieri ab Angelo & statione ejus in Sole.

Gog &
Bestia
reprobi.

At verò de Gog, multis Ezechiel, immò totis his Capitibus. Et sicut Apocalypsis conjunxit cum Antichristo & ejus damnatione Bestiam: ita Ezechiel cum Gog jungit multitudinem totam reproborum: atque ad eorum, quam vocat, carnem & sanguinem coruscet jussu DEI volucres ac bestias agri v. 17. & seqq. non ad cœnam magnam DEI, sicut in Apocalypsi sed ad victimam quam DEUS immolat feris bestiis ut faturentur. Quod solum restat in Ezechiele: est enim totus in descriptione cladis quam prophetat Antichristo & Bestiæ. eamque dicit primò fore tantam ut septennio sit opus ad combustionem armorum. Secundò, ut septem mensium sepulturâ. Tertiò futuros esse volucris (Harpyjis Luc. 8. v. 5. & 12.) & feris victimam.

Prosequamur breviter hæc tria Ezechielis admirabilia: quorum expositio est de magnitudine cladis æternæ & sepultura in inferno: ac pertinent ad victoriam & triumphum Ecclesiæ de Gog & reprobis. Utemur explanatione S. Hieronymi: cujus ferè solis verbis loquemur.

2. Definit Ezechiel judicium ultionis Gog Cap. 38. v. 22. quem sic citat S. Hieronymus: *Et judicabo, inquit, eum morte vel peste, & sanguine, & imbre vehementi, & lapidibus immensis sive grandinis.* His adjungit suam expo-

sitionem: *Judicatur autem Gog morte suâ (dicamus: quam ei intentârunt Enoch & Elias sempiternam;) & sanguine quem effudit (in persecutione; qui clamavit contra eum;) & imbre vehementi, sermonibus erudit & perfecti viri (utriusque & duobus Testibus;) & lapidibus immensis qui eum obruant, testimonii Scripturarum; sive grandinis, qui calorem illius (clibanum persecutionis) faciant refrigescere: omnes enim adulterantes, quasi clibanus corda eorum (Olea 7. v. 4.) Ignem, inquit (Ezech. l. c.) & sulphur pluam super eum: per qua demonstratur poena judicii sempiterni. Et non solum super eum qui auctor perversitatis fuit: sed & super omnem exercitum, & multitudinem ejus, & super populos multos qui sunt cum eo. Nempè comminatione æterni Judicii si contumaces decesserint è vivis: Non igitur visibili prælio vel igne aut clade visibili. Plures enim (pergit Hieronymus) habent Hæretici socios, immò Diabolus Princeps eorum infinitâ multitudine circumdatur. qui sunt omnes simul Hæresiarchæ & præcursores Antichristi, aut quotquot in ulla Secta (jam monuimus Antichristianam esse omnium hæreseon novissimam & pessimam) diem suum obierunt pertinaces: ac tota Bestia infidelium quæ nunc desinit regnare.*

De septennio Ezechiel cap. 39. v. 9. *Septennium & egredientur habitatores de Civitatibus Israël, & succendent & comburent arma &c. septem annis.* Ad quod exponendum S. Hieronymus sic ait: *Et egredientur habitatores urbium Israël, credentium populi: urbes autem Israël intelligimus*

Convincuntur
juxta S.
Hieron.

gimus Ecclesias recte fidei: Et succendent
 & comburent arma. Quodque sequitur,
 & succendent ea igni septē annis: de Exo-
 do & Levitico exponendum est: in quibus
 Lege precipitur, ut septimo anno promissio-
 nis, quando servis Hebraeis libertas red-
 diatur, & debita cuncta solvantur, & ad
 Dominos redit antiqua possessio, & quies
 terra tribuitur, & omnes fruges pauperi-
 bus condonantur: quò scilicet in SE-
 PTEM ANNIS, numero sacrato at-
 que perfecto, Hæreticorum armatura dis-
 pereat. Habent enim & ipsi ad impu-
 gnandam Ecclesiam Christi tela diversa,
 quæ ab eruditis hominibus IGNE S.
 SPIRITUS succidenda sunt, SERMONE
 videlicet Ecclesiastico. In die illa (E-
 zech. v. II.) in claro prædicationis lumine
 (verè die) dabo, inquit, Gog locum no-
 minatum, sepulchrum in Israël. De illo
 Ezechiel: obstupescere faciet prætereun-
 tes (quos nominat Viatores ad Orien-
 tē) & vocabitur vallis multitudinis Gog.
 Et S. Hieronymus: quis enim prætereun-
 tium, de quibus scriptum est: Et non
 dixerunt qui præteribant, benedictio Do-
 mini super vos, non admiratur & obstu-
 pescit. De septimestri verò sepultura:
 Ezechiel v. 12. Et sepelient eos domus
 Israël, ut mundent terram septem mensi-
 bus. quod item exponit S. Hierony-
 mus: Quo modo supra diximus per se-
 ptem annos adversariorum arma succen-
 di: sic per septem menses, sordibus Hæ-
 reticorum, terra mundabitur: usque ad se-
 ptimum mensem, quando Tabernacula
 figimus, (Levit. 23. v. 39. & 40.) & in-
 ter ceteras frondes palmarum quoque ra-
 mis protegimur: ut perfecta contra hostes
 victoria demonstretur.

Et in v. 14. Ezechielis de Viris qui
 post hos 7. menses constituti erunt lu-
 stratores terræ, ut emundent eum; sic
 Hieronymus: Post necem autem & in-
 terfectionem sive sepulchrum Gog. eligen-
 tur viri Ecclesiastici, qui hoc habeant stu-
 dii, ne quid in terra Israël maneat sordi-
 um, ne quid morticinum: qui lustrent
 terram & requirant mortuos (si qui for-
 tē reliqui) & sepeliant: ut videlicet mun-
 detur terra Ecclesia.

De nomine loci sepulcorum, & de
 memoria victricis Civitatis, Ezechiel
 v. 16. Nomen autem Civitatis, Amona,
 & mundabunt terram. Et ibidem S.
 Hieronymus: Nomen autem Civitatis,
 ubi servorum Domini victoria est, & ia-
 cent (sub illa, consepulti in valle infe-
 rorum) adversarii, & omnis inimicorum
 eius multitudo prostrata est, appellabitur
 Amona sive Polyandrium (ita LXX. tran-
 stulerunt, hoc est sepulchrum plurimæ
 multitudinis; ait paulò antè Hierony-
 mus:) ut finis omnium, restitutio puri-
 tatis sit.

3. De convocatione volucrum & Volu-
 bestiarum terræ, Ezechiel v. 17. Con-
 currite undiq; ad victimam meam quam
 ego immolo vobis ut comedatis carnem, &
 bibatis sanguinem. Expositioni, apud S.
 Hieronymum subscribimus ei, quam
 primam adducit patriam à Judæis æ-
 què & orthodoxis hoc loco Judaizan-
 tibus: quâ recitatâ ipse discedit ad tro-
 pologiam. Dixerant apud eundem
 Hieronymum, initio in caput 38. de
 Gog & teriâ Magog, gentes esse scythi-
 cas immanes (inquiunt) & innumera-
 biles, quæ trans Caucasum montem, &
 Maeotidem paludem, & prope Caspium
 mare

Polyan-
 drion
 seu A-
 mona E-
 zechie-
 lis.

Volu-
 cres &
 feræ E-
 zechie-
 lis.

mare ad Indiam usque tenduntur, & has post mille annorum regnum (illud de quo Apoc. 20. v. 7.) esse à diabolo commo- vendas: qua veniant in terram Israel ut pugnent contra sanctos, multis secum gen- tibus congregatis. Sequitur nunc verbis Hieronymi in Caput 39. eorundem Auctorum mens in versum 17. Eze- chielis & seqq. Omnia autem, à v. 17. usque ad finem Capitis & materiæ de Gog, hi quos supra diximus Judæi & Nostri, Judæiz antes, ad ultimum tempus referunt: quod, carnibus Gog cunctique ejus exercitus, quasi pinguis hostiis, volucres bestieque saturanda sint: & re- stitatur Israel in pristinum statum. Quod dicitur de cunctis exercitibus Gog, id ita recipimus ut intelligamus,

totum populum reprobatorum: hi enim pertinent ad Gog, qui est Antichristus, eorum omnium Caput ut diximus Tract. 26. §. 3. in fine. Feras autem & aves Ezechielis has, secus quàm aves Apocalypticas; accipimus in partem efferatorem, ut dicemus in §. sequen- te. Claudamus cum promissione E- zechielis v. 25. & seqq. Nunc reducam captivitatem Jacob, & miserebor omnis domus Israel &c. Ubi S. Hieronymus: Tunc reducentur de populis & sanctifica- bitur Dominus in eis in conspectu gentium plurimarum; qua & ipsa creditura sunt Domino: finisque sit Beatitudinis, scire atque cognoscere quòd ipse sit Dominus Deus eorum.

§. III.

Epitome Prophetiæ contra Gog.

Sensum Ezechielis contra Gog operosius à S. Hieronymo eru- tum reddamus apertiorum & brevius: qui conferri possit cum nostra Apocalypsi.

i. **P**Rævident tam Ezechiel suum Gog, quàm Joannes in Apoca- lypsi suum Pseudo-Messiam; cum toto numero eorum qui seducti sunt à Sa- tana vel id temporis vel omni retrò sæ- culo: quos præsens occasione simul commemorant. Hæc differentiâ; quòd Joannes omnes reprobos, ad unum revocet Schema, & uno comprehen- dat corpore & nomine Bestiæ, velut congregando: Ezechiel verò velut se- gregatorum inter se contempletur ac

describat multitudinem. Quam enu- meraturus, ut ostendat aliter ineffabi- lem esse illorum numerum, accommo- dat se ad captum humanum: ac per si- militudinem loquitur v. 9. & 10. de se- ptennali combustione armorum: & v. 11. pro sepultura cadaverum de am- plissima valle, cui nomen adhæsurum sit multitudinis Gog: & v. 12. de labore sepeliendi septem mensium: ac v. 13. de celebratione victoriæ & festi seu diei nominatissimi. Hoc, inquam,

Per simi-
litudinē:
combustionis
armo-
rum:

totum

totum Ezechiel prædixit per parabolam, ut solet, ac per comparationem insignem cum materialicladē.

2. Significat enim tantam fore inter-
necionem adjudicandorum inferno &
illie sepeliendorum : ut humano more
calculando de interfectione & pro-
strazione cadaverum, implenda esset
quamvis profunda vallis ac spatiosis-
sima : & opera sepeliendi duratura to-
tis septem mensibus : & annorum com-
bustio, clypeorum, hastarum, arcuum
&c. si anima quibus electos oppugna-
verunt forent materialia, sufficeret fo-
co totius septennii in humanis. Quæ
de Bestia & solis reprobis sunt accipi-
enda eo in sensu : nam occisio cætero-
rum, de qua Apocalypsis, facta gladio
spirituali, uti & ignis immissus in Ma-
gog à Deo erunt ad salutem, ut dixi-
mus.

Sepultu-
ræ cada-
verum:

Victoria
&c.

Quæ re-
ferenda
sunt ad
novissi-
mum an-
norum:
Ezech.
38. v. 8.

3. Facile erit nunc & Ezechielem
ipsum & expositionem S. Hieronymi
unà cum modò dictis applicare ac re-
ferre ad tempora Antichristiana. Vide-
licet: primò armorum combustio in se-
ptimum usque annum (cap. 39. v. 9.)
significat quietem à persecutione atque
Infidelitate : quemadmodum annus
septimus apud Hebræos erat *sabbatum*
seu *requies terræ*, Exod. 23. v. 11. & 12.
& Levit. 25. v. 4. itémque post septies
septem Jubilæus, Levit. 25. v. 8. & seqq.
Præfiguratur hic numerus septimus, pos-
sionem antiquam qua & Judæi ad
Salvatorem suum redeant, & Ecclesia

Judæos possideat : & liberationem seu
libertatem plenam : & Evangelizatio-
nem pauperibus, & Iisræli.

Secundò, sepultura multitudinis
Gog, & emundatio terræ in septimum
mensem (v. 12.) significat sepulturam
errorum : & super restituta puritate
doctrinæ, festum victoriæ Ecclesiasti-
cæ atque palmarum; quod celebraba-
tur in septimo mense Levit. 23. v. 40.
& Polyandrii adversariorum æternâ
oblivione consepulorum.

Tertiò, Volucres & feræ carnivoræ
(v. 17. & seqq. illæ tartaræ quarum ci-
bus est *caro & sanguis* quæ Regnum
DEI possidere non possunt 1. Cor. 15. v.
50. illæ celeres ad rapinam æternam &
crudeles, totam depascentur collectio-
nem Infidelium tot sæculis damnato-
rum, quam diximus significari nomine
BESTIÆ in Apocalypsi. Quæ est
mensa quam illis permisit DEUS, & *vi-
ctima*, in *gloriam* (v. 21. & seqq.) Ju-
stitiæ divinæ : & ad majorem agnitio-
nem ac timorem DEI pro Electis.

Denique celebrabitur reductio Ja-
cob & omnis domus Israël (v. 25. &
seqq.) in oculos & congratulatione
Gentium, & effusio Spiritus DEI super
omnem Domum Israël.

Hactenus prophetia Ezechielis : cu-
jus omnia evidentè cadunt in
tempus Anti-
christi.

* * *

Pars II.

Q TRACTA

TRACTATUS XXXIII.

IN I. PARTEM CAPITIS XXI.

Supereſt Viſio ſeptima & amœna: de Statu Beato Eccleſiæ triumphantis. Exhibetur in ſchemate Jeruſalem Civitatis elegantiffimæ; Sponſæ ſeu uxoris Agni: & pertractatur duobus ultimis Capitibus: quorum primum dividemus in Tractatus omnino quatuor.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Verſu 1. & ſeqq.) *Et vidi cælum novum, & terram novam. Primum enim cælum & prima terra abiit, & mare jam non eſt. (v. 2.) Et ego Ioannes vidi ſanctam Civitatem Jeruſalem novam, dependentem de cælo à Deo, paratam ſicut ſponſam ornatam viro ſuo. (v. 3.) Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipſi populus ejus erunt, & ipſe Deus cum eis erit eorum Deus. (v. 4.) Et abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt. (v. 5.) Et dixit qui ſedebat in throno. Ecce nova facio omnia. & dixit mihi: ſcribe, quia hæc verba fideliffima ſunt, & vera. (v. 6.) Et dixit mihi: factum eſt. Ego ſum a, & ω: initium, & finis. Ego ſitienti dabo de fonte aquæ vitæ, gratis. (v. 7.) Qui vicerit, poſſidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. (v. 8.) Timidis autem & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatriſ, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in ſtagno ardenti igne & ſulphure: quod eſt mors ſecunda. (v. 9.) Et venit unus de ſeptem Angelis habentibus phialas plenas ſeptem plagis noviſſimis, & locutus eſt mecum, dicens: Veni, & oſtendam tibi ſponſam uxorem Agni. (v. 10.) Et ſuſtulit me in ſpiritu in montem magnum & altum, & oſtendit mihi Civitatem ſanctam Jeruſalem dependentem de cælo à Deo; (v. 11.) habentem claritatem Dei: & lumen ejus ſimile lapidi, pretioſo tanquam lapidi*

pidi jaspidis, sicut crystallum. (v. 12.) Et habebat murum magnum & altum, habentem portas duodecim, & in portis angulos duodecim & nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israël. (v. 13.) Ab Oriente porta tres, & ab aquilone porta tres, & ab austro porta tres, & ab occasu porta tres. (v. 14.) Et murus Civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipsis duodecim nomina duodecim Apostolorum Agni. (v. 15.) Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur Civitatem, & portas ejus, & murum. (v. 16.) Et Civitas in quadro posita est, & longitudo ejus tanta est, quanta & latitudo; & mensus est Civitatem de arundine aurea per stadia duodecim millia, & longitudo & altitudo, & latitudo ejus equalia sunt. (v. 17.) Et mensus est murum ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est Angeli. (v. 18.) Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide: ipsa verò Civitas, aurum mundum simile vitro mundo.

I. I.

De Beatæ Civitatis descensu.

AD finem Judicii videt Joannes figuram Cæli & terræ antiquæ præterisse; ac sublatum mare hujus sæculi. Fortasse, ait Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 16. *maris nomine intelligitur hoc sæculum turbulentum & procellosum.*

COELUM autem ET TERRAM videt innovari: & DE COELO descendere SANCTAM CIVITATEM: JERUSALEM NOVAM: apparatu SICUT Sponsæ Cælitatis ad-ornatæ pro Sponso suo.

Videtur ex monte: Sed ad illam propitiùs & distinctiùs contemplandam (v. 10.) SPIRITU tenus assumitur Joannes IN MONTEM MAGNUM, ET ALTUM supra nubes: ubi fit solennis occurus Sponsi ex nube cum toto comitatu ve-

nientium ex Judicio Sanctorum in corporibus resuscitatis & gloriosis: qui excipiuntur à SS. Angelis tanquam concives adscripti in Civitatem DEÏ viventis (ut dicitur Hebr. 12. v. 23. *Jerusalem cælestem & multorum millium Angelorum frequentium.* Hæc multa millia gratulantur sibi denovis civibus, quos excipiunt, ut & hi possessionem capiant Civitatis ad quã acceperunt jus per sententiam Judicis: Possidete, inquit (Matth. 25. v. 34.) *paratum vobis Regnum à constitutione mundi;* præparatum iis jam tunc, ut impleverint ruinas Angelorum lapsorum ab eodem mundi exordio.

Hæc est Civitas Angelorum & Hominum: & hic Sponsus humani generis gloriosi, qui illam ornavit SICUT

Q 2 SPON-

Sicut
Sponsa:

SPONSAM VIRO SUO, uxorem indissolubilem. de qua v. 9. OSTENDAM TIBI SPONSAM UXOREM AGNI: & cap. 19. v. 7. *Uxor eius preparavit se.* & S. Augustinus in psalmum 122. *Uxor facta est (ex ancilla:) sed, donec veniat ad amplexus illos spirituales ubi securè persfruatur eo quem dilexit & cui suspiravit in ista diuturna peregrinatione, Sponsa est; & accepit arrham magnam sanguinem Sponsi cui secura suspirat.* Addit, non ita esse Sponsam, sicut in hoc mundo: potest enim, ait, fieri ut alius sponset, & alius ducat uxorem. Solus ducet, quia solus talem arrham dedit.

Nec otiosè commemoratur (eodem v. 9.) quod Angelus qui Joannem assumit ostensurus, sit UNUS DE SEPTEM illis qui PHIALAS effuderant PLENAS 7. PLAGIS: ob duas causas. Primò, quia par erat ut qui annuntiaverat periculum & certamen, idem jam ostendat etiam locum æternæ requiei ac præmii. Secundò, ut ille idem (unus de iisdem septem Cap. 17. v. 1.) qui ostenderat Mulierem meretricem & ejus damnationem, ostendat etiam Mulierem Sponsam uxorem & gloriam ejus.

Civitas
viva:

2. Ascendamus spiritu post Joannem, & contemplemur ea quæ modò fuerunt dicta de illa Civitate. Dicitur enim primò CIVITAS: ÆDIFICIUM VIVUM, ut nominat S. Augustinus l. c. & addit: *In istis Civitatibus (mundi hujus) alia est fabrica ædificiorum: alii sunt cives inhabitantes in fabrica. Illa Civitas in civibus suis ædificatur: ipsi ibi sunt lapides qui sunt cives:*

lapides enim sunt vivi, & vos inquit (S. Petrus ep. 1. cap. 2.) tanquam lapides vivi ædificamini in domum spiritualem. Quod igitur dicitur Civitas, hoc quidem maxime propriè dicitur, quamdiu absolutè ponitur: nam, ut rectè S. Augustinus in psal. 121. Civitas propriè in hominibus habitantibus intelligitur. Sicut autem in hominibus, sic & in Angelis: juxta quod idem S. Augustinus dicit in psalmum 126. ubi velut definitionem plenam tradit hujus Civitatis, his verbis: Omnis ergo numerus fidelium sanctorum ex hominibus commutandorum ut fiant æquales Angelis DEI, adjuncti etiam ipsis Angelis qui modo non peregrinantur sed expectant nos, quando à peregrinatione redeamus, omnes simul unam domum DEI faciunt, & unam Civitatem: ipsa est Jerusalem. Cæterùm si addatur, Civitatem ædificari, aut ejusmodi, ut postea in Apocalypsi, jam non propriè sed per similitudinem dicitur, æquè ac cætera Apocalypseos: prout eodem loco citato in psalmum 121 distinxit idem Doctor super illo versu psalmi, Jerusalem ædificatur ut Civitas. quare, inquit, non Civitas (ædificatur) sed UT Civitas: quia & illi, qui in eam intrant vivi, tanquam lapides sunt: non enim verè lapides sunt. sicut illi alii ut lapides, non lapides: sic illa ut Civitas, non Civitas, quia dixit, ædificatur. Idem ferè observavit S. Hieronymus in Ezech. 46. quando autem dicitur (Ezech. v. 2.) quasi ædificium Civitatis, non verè Civitas sed Civitatis similitudo monstratur, de qua scriptum est (pl. 68.) gloriosa dicta sunt Ec. & (pl. 121.) qua ædificatur UT Civitas.

Ex An-
gelis &
homi-
bus.

Addi-

Ad dicitur in autographo Apocalypseos (v. 10.) τὴν πόλιν, τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν, id est, illam excellenter Civitatem, illam magnam, illam sanctam: quæ & formâ ac republica Civitatis, & magnitudine, & sanctitate omnibus antecellit. *Salve*, ait S. Bernardus ad milites, *Civitas sancta, quam ipse sanctificavit sibi Altissimus.*

Jerusalem:

Dicitur secundò JERUSALEM; passim in Scripturis: quia illic est *Visio* ac possessio *pacis* æternæ: cujus figura & umbra fuit terrena Hierosolyma. S. August. in psal. 64. *Civitas quidem illa, inquit, terrena cujusdam Civitatis æternæ, in cælis umbram gerebat.* Et in psal. 86. *Quomodo una Civitas sancta Hierusalem; una Civitas iniqua Babylon: omnes iniqui ad Babylonem pertinent; quomodo omnes sancti ad Jerusalem.* De utriusque etymo, in psal. 64. modò citato: *Videte nomina duarum istarum. Civitatum, Babylonis & Hierusalem: Babylon confusio interpretatur; Hierusalem Visio pacis.* Et in alium psal. *O pax illa & æqualitas Angelorum! ô illa Visio & spectaculum pulchrum!*

Habitatio cum DEO:

Dicitur tertio (v. 3.) TABERNACULUM DEI CUM HOMINIBUS, tunc quando militabatur DEO: at nunc deinceps Habitaculum, in quo IPSI perpetuò POPULUS EJUS, ET DEUS populi HABITABIT CUM EIS: prout adumbratum fuit consimilibus verbis Lev. 26. v. 12. & 2. Cor. 6. v. 16. *Distinctius accipitur* (ait S. Augustinus in psal. 131.) *Tabernaculum Ecclesia secundum hoc tempus: Domus autem (seu habitatio) Ecclesia cælestis Jerusalem, quò ibimus, Taberna-*

culum enim tanquam militantium & pugnantium in prociectu, in expeditione. Et S. Thomas 1. 2. q. 102. a. 4. ad 2. *Per Tabernaculum enim, quod est mutabile, significatur status presentis vite mutabilis: Per Templum verò, quod erat fixum & stans, significatur status future vite quæ omnino immutabilis est.*

Descendens de Cælo:

Dicitur quartò, DESCENDERE DE COELO. tum quia primum initium ædificationis fuit à descensu Architecti, qui est Unigenitus DEI fundator Civitatis: ex promisso Isaia 54. v. 11. *Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos & fundabo te &c.* tum quia illa multorum millium civium Angelicorum frequentia illinc jam descendit; Christo, & his qui ad dexteram ejus erunt in Judicio, in occursum: *Est in Cælo*, ait S. Augustinus in psal. 121. *æterna Jerusalem, ubi sunt cives nostri Angeli; ab ipsis civibus nostris peregrinamur in terra.* tum eo sensu quo descendere significat sumpsisse originem: tota enim Beata Civitas habet originem suam de Cælo A DEO. Quam interpretationem affert S. Augustinus lib. 20. de Civ. cap. 17. *de Cælo inquit, descendere ista Civitas dicitur, quoniam cælestis est gratia quâ DEUS eam fecit.*

Dicitur quintò, NOVA. QUIA NOVA: PRIMA ABIERUNT: ABSTÉRGÉT enim (v. 4.) DEUS OMNEM LACHRYMAM AB OCULIS EORUM: ubi neque MORS, neque ea quæ cum morte intraverunt in mundum, LUCTUS animi, CLAMOR oris, DOLOR corporis, quæ præterierunt. Concordant verba

Q 3

Isaie

Isaïæ cap. 25. v. 8. *precipitabit mortem in sempiternum, & auferet Dominus Deus lachrymam ab omni facie.* Apertissimè is qui sedebat in Throno (v. 5.) **ECCE NOVA FACIO OMNIA: ut nulla,** inquit S. Augustinus l. c. *remaneant vetustatis vestigia.*

Mandat de se scribi: Sicut **HÆC VERBA** & promissa **FIDELISSIMA SUNT ET VERA**, sic & factum ipsum fore (v. 6.) Immodò, **FACTUM EST**, inquit, juxta illud axioma S. Augustini in psal. 125. *Omnia enim quæ futura sunt, Deo jam facta sunt.* Et ad eum cui dixerat, **SCRIBE: SUM**, inquit, **ET** ω hujus & cunctarum Scripturarum in promittenda Beatitudine: faciendique **EGO** sum **INITIUM** per gratiam datam, **ET FINIS** per gloriam dandam. Ille **EGO** qui **SITIENTI**, vitam quam polliceor, **DABO DE FONTE AQUÆ** vivæ: *quoniam*, ait psalmus 35. v. 30. *apud Te est fons vitæ: ubi Augustinus; quis est Fons vitæ nisi Christus?* Dabo igitur, inquit, & **GRATIS** dabo, quia ex mea gratia, potandum & possidendum fontem aquæ vitæ æternæ. Dummodò ut cum illa mea gratia sudaverit ac vicerit prout decet athletam & non degenerem **filium DEI**. Nam è contrario non fons aquæ vitæ, sed **STAGNUM ignis & sulphuris**, **QUOD EST MORS SECUNDA** (v. 8.) **PARS ERIT** sua **TIMIDIS**, reculantibus certamen, **ET IN CRE- DULIS** promissioni, aut his qui **execrabilis** erunt vitæ ac morum, **HOMICIDIS**, **FORNICATORIBUS** quos comparo cum **VENEFICIS**

ubi Fons
Vitæ.

Nam in
stagnò
mors se-
cunda.

ET IDOLOLATRIS: atque **OMNIBUS** *mentientibus* fidem in **DEUM**, quem (esto confiteantur se nōsse Tit. 1. v. 16.) *factis negant.*

3. Pergit Joannes ex monte, in quem raptus est per ecstasin. *Habet* (v. 11.) **Civitas Beata CLARITATEM DEI**, græcè *δὲ ξαντὴ βίη*: quia **Deus** se præbet ibi clarè & in sua gloria videndum *sicuti est*, 1. Joan. 3. v. 2. *Hæc est illa Claritas DEI*, de cujus Visione nil dici potest augustius, quàm quòd tanta ei vis insit ut assimilet, videntem & transformet in claritatem, hoc est, Beatitudinem & gloriam quâ similis sit **DEO**.

Quod enim Aristoteles tribuit Philosopho intellectiōni naturali; animò intelligendo, fieri alia omnia; hoc multò sublimissimè Joannes Theologus noster asseruit l. c. de intellectiōne hac seu Visione **DEI** supernaturali ac Beatificâ: similes ei erimus quoniam videbimus eum sicuti est. & alius Apostolus, ille ex tertio Cælo, *revelatâ*, inquit, *facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem*, 2. Cor. 3. v. 18. quem utrumque locum Scripturæ attigit S. Augustinus in libris de **TRIN.** quorum libro 12. cap. 16. *plena sit similitudo*, ait, *in ista imagine* (**DEI**, quæ est anima humana) *per Visionem DEI*. & lib. 15. c. 8. *transformamur*, ait, *de gloria quâ filii DEI sumus, in gloriam quâ similes ei erimus.* & deprædicat tam optabilis transformationis bonum.

Protinus ut Apocalypsis meminit clarè videndi **DEI** in illa Civitate, adjungit **LUMEN EJUS**, quod est græcè *φωσὺν*, id est **luminare**, illius Civitatis,

In ea
Claritas
DEI.

Et Lumen
quo fit
Visio e-
jusdem.

vitatis commune omnibus incolis ejus: necessarium ad Visionem eliciendam & continuandam: à Theologis passim dictum Lumen gloriæ, vocabulo quo hinc præit Joannes Theologus; eò quòd officium ejus sit Intellectum illuminare & evehere ad Visionem gloriosam tam sublimis Intelligibilis quod est Essentia divina. Facultas enim utriusque videndi DEI non competit intellectui creato secundum suam naturam quæ est insufficientis, sed competit per Lumen gloriæ, per quod fit potens ad intelligendum; eo modo quo habitus infusi conferunt vires potentiis cæteris.

Hoc lumen, inquit Apocalypsis est illud nobile donum oculo animæ: PRETIOSUM ut gemma quæ ornât intellectum, & reddit animam Deiformem id est similem DEO: virens ut JASPIIS: perspicuum SICUT CRYSTALLUS (græcè crystallizans; ut sunt jaspides apud Plinium lib. 37. cap.

8.) perfectio confortans aciem intellectuale: & augmentum virtutis intellectivæ. Quod rectè vocatur Lumen ejusdem, & dispositio supernaturalis vi cuius superadditæ penetrat anima, & dilucidè atque intuitivè videt & percipit DEUM, in cuius Visione ac fruitione consistit Beatitudo. *Istud*, inquit Doctor Angelicus 1. p. q. 12. a. 5. est Lumen de quo dicitur Apoc. 21. quòd Claritas DEI illuminabit eam, id est, Societatem Beatorum DEUM videntium. Sed hæc omnia mirabili brevitate cecinit Psaltes: *in lumine tuo videbimus lumen.* quibus verbis, psal. 35. v. 10. expressit hæc tria de Visione DEI: Lumen cum quo videtur; Visionem ipsam quæ videtur; & Lucem quæ videtur increatam, Claritatem DEI. Civitatis autem in qua videtur; & inhabitantium; & Beatitudinis mentionem facit psalmus 83. v. 5. *Beati qui habitant in domo tua Domine.*

S. II.

De Muro Civitatis: ejusque portis & fundamentis.

Murus.

1. EST Civitati sua circumvallatio (v. 12.) MURUS MAGNUS ET ALTUS: cuius STRUCTURA (v. 18.) EX LAPIDE JASPIDE. *Magnus* enim est; amplitudine circuitus: quia complectitur Civitatem quæ & Regnum. *Altus* est supernaturalitate fabricæ, quia transcendit omnem naturam. Ex gemma est *jaspide* rotus; æstimatione, ac firmitate: quia

pretii inæstimabilis; & immutabilitatis ac roboris est æterni. Additur in hoc loco Apocalypseo de hujus Muri Portis: & de Fundamentis accuratè.

Habere narrat PORTAS DUODECIM: totidemque IN PORTIS ANGELOS (ita græcè etiam, ἀγγέλους;) ET INSCRIPTA NOMINA DUODECIM TRIBUUM FILIORUM ISRAEL. Harum

In Portis
12. An-
geli, &
nomina.

rum portarum ternas esse à singulis mundi partibus (v.13.) *singulasque portas* EX SINGULIS esse MARGARITIS (v.21.)

In Fundamentis etiam nomina 12,

FUNDAMENTA ejusdem esse DUODECIM : horum unumquodque constare EX LAPIDE PRETIOSO : ET IN IPSIS NOMINA DUODECIM APOSTOLORUM AGNI (v.14.19.20.) Ex hoc numero & verbis habemus apertissimam mentionem duodecim Apostolorum; à quibus non oporteat discedere: Ceterum expositio integrè inquirenda est clarior & brevis.

Quæ portæ.

Murus, quo Civitas firmatur & ambitur, habet 12. Portas & 12. Fundamenta. Potestas *Apostolica* ligandi atque solvendi, quæ fuit penes Apostolos 12. & permanet in eorum successoribus, ipsæ sunt *portæ* : perinde enim est ac si dicas, Potestas aperiendi ac præcludendi. & singulæ instar sunt margaritarum quarum valor est Regni Cælorum. Fundamenta verò sunt *Doctrina Apostolorum*, comprehensa in 12. articulis Symboli Apostolici, qui sunt instar lapidum pretiosorum, quibus fundatus fuit & firmiter stabilitus murus Civitatis. Neque id dubium ex sacrosancto Concilio Tridentino, sessione tertia : in qua decernit *Symbolum fidei* esse tanquam *Fundamentum firmum & unicum contra quod portæ inseri non prevalebunt.* Æquè clarè S. Augustinus lib. 3. de Symbolo ad Catechum. cap. 1. *Sacramentum Symboli, quod accepistis memoriaque mandatum pro vestra salute retinetis: noveritis hoc esse fidei Catholicæ Fundamentum, super quod, adifi-*

Quæ Fundamenta.

cium surrexit Ecclesia. Addit Rufinus lib. de Symbolo: esse *lapides pretiosos.* Hac diversâ consideratione iidem met Apostoli (quod etiam postea dicemus verbis S. Augustini) sunt & Portæ Civitatis & Fundamenta. Portæ, quæ cum sint pro Tribuum ingressu, & non intretur nisi per Apostolos; qui etiam ipsi sunt Angeli 12. annuntiatores salutis ad pandendum aditum: ideò Apostoli habent inscripta illa sua nomina tribuum; eorum qui verè *Israël* & *Apostolici*. Quia verò *accedentem oportet credere*, ac sine fide nullus dari potest ingressus: ideò Articuli eorumdem Apostolorum & doctrina Symboli, quam composuerunt, sunt pro Fundamentis muri.

Igitur in *Portis Angeli duodecim*: id est, ipsi vigiles Apostoli, præditi eâ potestate & auctoritate aperiendi atque admittendi in Regnum: ipsi Nuntii cælestes (hoc est enim propriè Angelum esse) salutis, & duces Tribuum undique: quarum nomina habent inscripta, quoniam hoc introierunt ex toto orbe 12. Tribus, id est universitas Sanctorum, veri *Israëlitarum*. Et intratum est in nomine TRINITATIS (un-

Portæ ternæ ex omni parte mundi.

Hoc posito Apostoli eatenus & Portæ & Fundamenta: Portæ intuitu Potestatis; eaque totidem margaritæ lectissimæ ex mari hujus sæculi. Intuitu Doctrinæ sunt lapides pretiosi in hoc ædificium electi, & Fundamenta quibus

bus superædificatus est murus Civitatis ad quam intraverunt Cives Sanctorum & domestici DEI, Ephes. 2. v. 20. nam quod Paulus illuc addit, Fundamentum Prophetarum, idem adierit quia hi de Apostolorum prædicatione, doctrinâ, fundatione Ecclesiæ, prædixerunt.

Prophetia vetus de Portis & Fundamentis.

De his Fundamentis & Portis psalmus 86. hæc enim Fundamenta quibus Civitas murata innititur sunt *montes sancti*; v. 1. & hæc Portæ sunt *quas diligit Dominus*, v. 2. Juxta hunc sensum juvat audire verba S. Augustini in illum psalmum: ubi cum dixisset, *montesque Apostoli*, addit: *portantes fabricam Civitatis faciunt vivum quoddam ædificium*. Et mox: *Ne putetis, inquit, alia esse Fundamenta, alias Portas. Quare sunt Fundamenta? quia eorum auctoritas portat infirmitatem nostram. Quare sunt Portæ? quia per ipsos intramus ad Regnum DEI: predicant enim nobis*. Nec aliud sensit S. Hieronymus: de Fundamentis quidem in Ezech. 28. ubi de Apocalypsi Joannis docet, in 12. lapidibus, Apostolorum numerum demonstrari: & subdit: *Isti sunt vivi lapides de quibus ædificatur Ecclesia*, citat Eph. 2. v. 20. & 21. *superædificati in fundamento Apostolorum & Prophetarum, ipso angulari lapide Christo IESU Domino nostro in quo omnis ædificatio crescit in templum sanctum in Domino. Hi sunt lapides de quibus & in alio loco (Zach. 9. v. 16.) legimus; Lapidem sancti voluntur (ita LXX. nam vulgata habet; elevabuntur) super terram instar rotarum paululum tangentes humum, & volubilitate sua ad cœlestia festinantes*. De Portis

Pars II.

autem idem S. Hieronymus in Ezech. 48. eas ait sub *Apostolicis nominibus* assignari: verba ejus cætera referemus inferius Tractatu 34. & 36.

Eandem interpretationem admittit, quod ex v. 19. & 20. citavimus de lapidibus pretiosis: tùm ut intelligantur esse doctrina ipsa duodecim articulorum Apostolicorum, qui sint totidem pretiosæ gemmæ illo ordine quo referuntur in Symbolo: tùm ut ipsi Apostoli sint Fundamenta ex lapidibus pretiosis singulis, ratione Doctrinæ Apostolicæ quam sanxerunt: sicut iidem sunt portæ ex singulis margaritis, suæ singulorum Potestatis Apostolicæ ad aperiendum. Idque illo, etiam ipsi, ordine quo recensentur in Evangelio S. Matthæi Cap. 10. v. 2. *Primus Simon*. & c. qui ordo & enumeratio nominum respondet ordini & enumerationi lapidum pretiosorum: de qua S. Hieronymus in Caput 10. Matthæi sic pronuntiat: *Ordinem Apostolorum & meritum uniuscujusque illius fuit distribuere, qui cordis arcanamatur*. Cæterùm ordo S. Scripturæ accuratissimè est apud Matthæum: nisi quòd, ut observat S. Hieronymus, post Thomam se ponit Matthæus uti & publicanum se appellat. *Ceteri Evangelistæ*, ait, *in conjunctione nominum primum ponunt Matthæum & postea Thomam, nec Publicani nomen adscribunt*.

3. Non est prætermittendum, quod Inscriptio est: num duodecim adjunxit Apocalypsis, esse nomina Apostolorum AGNI. Quoniam per hoc quòd ad Agnum referuntur, & per hoc quòd sunt

R

Agni,

Ordo sicut in Symbolo: sic in numero Apostolorum.

537m 287
-sup 279
1771

Agni, acceperunt ut sint Fundamenta. *Fundamentum*, inquit S. Augustinus l. c. *Christus est primum & maximum*: & citat I. Cor. 3. v. 11. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est quod est Christus* *7E-SVS*. Quæmadmodum aperte (sine metaphora) dicitur *Sanctus Sanctorum*, sic figuratè (allegoricè) *Fundamentum fundamentorum*. Hæc Augustinus. Et sicut de Fundamentis, ita & de omniũ: *Portis*: ut sit ipsa universalis *Porta* is Sicut & *Porta*: qui est *Ostium ostiorum*: sicut *Fundamentum* universale ipse *summus* est *angularis* & *pretiosissimus lapis* in quo tota *super-ædificatio* (*Doctrina* & *meritum*) ultimò fundatur. De portis al-

legat Augustinus illud *Christi Joani 10. Ego sum janua*: & admirabundus quomodo, inquit, ergo *Tu omnia!* quomodo per *Te omnia!* Respondet huic admirationi paulò infra: *Cum dicuntur duodecim Porta Jerusalem, & una Porta Christus, & 12. Porta Christus*; quia in *duodecim Portis Christus*. Rationem antea dedit idem *Doctor*: corpora non posse simul hæc esse: at ait; *Divinitas, quæ ubique præsto est, totum potest esse in similitudinibus, quia nihil eorum est in proprietatibus*.

Sic ergo spiritualiter *Apostoli* & *Fundamenta* & *Portæ* simul: quatenus iis assistit *Divinitas Agni*.

sup ni
og oib
Utrumque si-
mul; ut
in mystici-
cis.

S. III.

De mensura Civitatis.

mensura
quid si-
gnificet:

1. **H**ABEBAT Angelus (v. 15.) **MENSURAM ARUNDINEM AUREAM**, qua **METRATUR** coram Joanne **CIVITATEM, ET PORTAS EJUS, ET MURUM**. Arundo illa mensoria, Græcè κάλαμος, constat, (ut dicit Ezechiel cap. 40. v. 5.) sex cubitis & palmo: accipiendo cubitos humanos: hac enim usum esse dicit (v. 17.) **MENSURAM HOMINIS QUÆ EST ANGELI**; ad eundem modum quo & staturâ ac specie hominis, in qua apparebat Angelus. Verùm illud, *hominis quæ & Angeli*, plus indicat: videlicet, intelligendam esse mensuram intellectualem; æstimantis hominis eo spiri-

Homi-
nis; quæ
est An-
geli.

tuali intellectu, quo æstimat Angelus. Nam Angeli ex quantitate meritorum apud Deum arbitrantur etiam ac veluti metiuntur, de quantitate gloriæ adipiscendæ: Eadè que opera datur intelligi, utrisque æquè hominibus ut Angelis in illa Beata Civitate gloriâ & præmium Beatitudinis responsurum meritis cujusque. Ita intellexit S. Hieronymus, qui in Commentario in Zachariæ 2. de Ecclesia: *quotidie*, ait, *ædificatur ab eo qui novit mensuras & merita singulorum*. & in Ezech. 40. *Calamus autem mensura significat notam esse DEO conversationem nostram, & notam esse rationem operum singulorum*.

Jam sicut ipsa gloriosa Civitas dicitur

tur

ut esse aurea (v. 18.) cujus muri structura ex jaspide, & portarum ex margaritis: ita *monsuram* quæ assumitur (meritum, cui respondebit gloria) convenit dici AUREAM, quæ soliditate ac pretio congruat.

In quadroposita est. 2. Civitatis igitur hæc est dimensio. formæ est quadratæ: ἡ πόλις τετραγώνη; æquilatera versus quatuor mundi plagas (Ezech. 48. v. 16.) & in accuratum extructa *quadrum* geometricum: ita ut LONGITUDO, ALTITUDO quæ & profunditas continetur, ac LATITUDO sint EQUA-LIA: quo exprimitur architectura omnibus numeris perfecta, & accommodata plenissimæ habitationi & commoditati civium à quatuor mundi partibus congregatorum.

Structura singulorum quadrata. Et lapides quidem, hujus quadri-etiam ipsi sunt quadrati singuli: tales enim sunt antea præparati ab artifice Architecto. De quibus S. Augustinus in psal. 86. *Non enim frustra etiam de lignis quadratis edificata est arca Noë quæ nihilo minus figuram gestabat Ecclesie. Quid est enim quadrari? attendite similitudinem quadrati lapidis: similis debet esse Christianus. In omni tentatione sua Christianus non cadit; & si impellitur & si quæ vertitur, non cadit. Nam quadratum lapidem quacunq; verteris, stat. Allegat exemplum Martyrum: Cadere, ait, visi sunt Martyres, cum percuterentur. Et exhortans: Sic ergo conquadramini, ad omnes tentationis parati; quidquid impulerit, non vos evertat: stantem te inveniat omnis casus.* Hæc de singulis.

Et Civitas dicitur IN QUADRO POSITA, significatur perfectio Beatitudinis communis omnium Civium ex omni parte ac velut latere civitatis: utpote quam deceat *sanctiundo* & Beatitas in longitudinem dierum, psal. 92. v. 5. latitudinem possessionis omnium bonorum ad quam dilatatur & extenditur: altitudinem *supra modum in sublimitate* & profunditatem ponderis gloriæ, 2. Cor. 4. v. 17. incomprehensibilem mortalibus. Juxta Apostolum monentem ut adnitantur posse cum omnibus Sanctis comprehendere quæ sit illius Beatitudinis *latitudo, & longitudo, & sublimitas & profundum*; Eph. 3. v. 18. quasi dicat: omnium hoc esse & solorum Sanctorum, quibus inde apud Theologos nomen *Comprehensorum*; non quidem undequaque DEI quem vident, quia is est soli sibi propriè comprehensibilis; sed Beatitatis cœlestis & felicitatis cum qua DEUS videtur.

Huc pertinet, quòd sicut ædificio Civitatis in terris addit decorem, sic ubi omnes domus æquè sint longæ, latæ, & altæ: sic in illa cœlesti civitate in qua mansiones (ut dicitur Joan. 14. v. 2.) & velut domus multe sunt, singulis earum æqualis sit longitudo, latitudo, altitudo: id est, quòd familiæ domesticorum DEI cives singuli habeant Beatitudinem perpetuam; & singuli possideant bonum infinitum (*bonum omnis boni*, ut loquitur Augustinus;) & singulos reddat beatos idem summum ac sublime Bonum: quamvis eorundem sit mansio distincta, hoc est gradus diversi quibus illo eodem Bono, aliis alio

tas integra quadrata.

Cum proportione mansionum:

aliò beatiùs perfruitur particeps. quæ est doctrina S. Thomæ 1. 2. q. 5. a. 2. Ex quo mirificè augetur pulchritudo Civitatis cum varietate & proportione mirabili : insuper & illa perspicuitate mansionum, de qua Apocalypsis, appetibili omnium oculis & amcenissimâ, ad similitudinem vitri mundi; ut dicitur de tota Civitate v. 18. IPSA INQUIT, CIVITAS AURUM MUNDUM SIMILE VITRO MUNDO.

3. Mensura totius Civitatis quadratæ (v. 16.) STADIA DUODECIM MILLIA (quorum octo alibi meminimus constituere milliare Italicum :) ita ut singula sint latera trium millium stadiorum; ubi recurrit mentio TRINITATIS : estque ille numerus uterque, tam duodecim quam mille, usu Scripturæ sacræ absolutissimus, & significat admirandam Beatæ Civi-

tatis amplitudinem : quæ & Regnum dicitur omnium longè Regnorum amplissimum & populosissimum : ex omnibus retrò sæculis & plagis mundi collectam ; cujus unica portio, quæ Joanni ostensa fuit Capite 7. v. 9. visa est innumerabilis : Angelorum verò Beatorum etiam major est multitudo.

Denique de muro Civitatis, dicitur esse (v. 17.) CENTUM QUADRAGINTA QUATUOR CUBITORUM : qui numerus est duodenariorum omnium perfectissimus (nam duodecies duodecim sunt 144.) & significat summam celsitudinem muri, ac protectionem habitationis beatæ. Si enim duodenarius habetur in Scripturis numerus perfectus; quanto major perfectio, ubi is numerus in se ductus est per multiplicationem!

Celsitudo muri

TRACTATUS XXXIV.

IN CAPITIS XXI. VERSUS DUOS. 19. & 20.

Sequitur elogium Fundamentorum muri singularum: quod peculiaribus binis Tractatibus prosequemur. Et primum quidem generali de iis velut prææmio præparandus est Lector.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Versu 19. & 20.) *Et fundamenta muri Civitatis omni, lapide pretioso ornata, Fundamentum primum Iaspis: secundum, sapphirus: tertium, chalcedonius: quartum smaragdus: (v. 20.)* *Quin-*

tum

rum sardonix: sextum, sardius: septimum, chrysolithus: octavum,
Beryllus: nonum, topazius: decimum, chrysoprasus: undecimum, hya-
cintus: duodecimum, amethystus.

P R O O E M I U M.

In expositionem.

Lapides
pretiosi,
hierogly-
phica
cœlesti-
um.

Horum
funda-
mentales
12.

Gemma seu Lapides pretiosi, quos enumerat Apocalypsis, gignuntur in visceribus terræ ex Cœli & Stellarum influxu, quarum naturam referunt; velut stillæ de Cœlo concretæ, cujus lucem, nitorem, vim participant. Ac proinde idonea hieroglyphica sunt rerum cœlestium: ac præsertim fundamentorum in muro Civitatis cœlestis; quæ debeat utique constare ex lapidibus: at horum pretiosissimi sunt gemmæ. Et quoniam duodecim sunt Fundamenta, singula ex singulis gemmis hîc recensitis; ex harum duodecim gemmarum locatione & inter se coaptatione oritur ille decor, de quo dicitur, initio versus decimi noni: **FUNDAMENTA MURI esse OMNI LAPIDE PRETIOSO ORNATA** ordinatâque. S. Hieronymus in Isaiam: postquam citasset verba Prophetæ cap. 54. v. 11. *Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos & fundabo te in sapphiris, & ponam iaspidem propugnacula tua; & portas tuas in lapides sculptos; & omnes terminos tuos lapides desiderabiles: Veniamus, ait, ad sensum: Loquitur ad Ecclesiam quod ipse veniat, ipse descendat, & ædificet in terris cœlestem Hierusalem, qua in Apocalypsi*

Joannis vocatur Sponsa & Uxor Agni, habes lumen simile lapidis pretiosi sicut iaspidis & Crystalli: & murum magnum: & portas 12. inscriptas nominibus tribuum Israël, quarum tres erant ab Oriente & tres ab Aquilone & tres ab Austro & tres ab Occasu Solis: murusque fultus 12. Fundamenti: cuius omnis ædificatio ex lapide iaspide: & singula Fundamenta murorum habebant singulos lapides; primum iaspidem, 2. Sapphirum, 3. Chalcedonium, 4. Smaragdum, 5. Sardonichum, 6. Sardium. 7. Chrysolithum, 8. Beryllum, 9. Topazium, 10. Chrysoprasum, 11. Hyacinthum, 12. Amethystum, quod legentes exclamamus illud, & dicimus: *O profundum sapientiæ & scientiæ DEI!* & infra: *De his lapidibus ædificat Christus Ecclesiam super petram, dicens in Evangelio, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Quam Civitatem quis meruerit intrare, gaudens loquitur in Domino psal. 47. v. 9.) sicut audivimus ita vidimus in Civitate Domini virtutum, in Civitate DEI nostri, DEUS fundavit eam in æternum.*

De his duodecim Fundamentis diximus in Tractatu præcedente §. 2. ea esse veritates duodecim fundamentales ædificationis Apostolicæ, seu duo-

Symbolum Apostolicum: & ipsimet Apostoli.

decim articulos Symboli: ipsosque Auctores hujus doctrinæ, duodecim Apostolos. De quibus prophetasse censendus est Isaïas l. c. Quin etiam, præter hoc vaticinium Isaïæ, respici docet S. Hieronymus ad lapides pretiosos Exod. 28. v. 21. quos gerebat summus Pontifex in ornamento illo pectoris sui quod dicebatur Rationale: in quibus lapidibus erant insculpti duodecim Patriarchæ (seu nomina totidem Tribuum) qui figurabant Apostolos; hi enim sunt Patriarchæ fidelium. quos, ait S. Hieronymus in caput 28. Ezechielis, *verus Pontifex, de quo scriptum est, Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, portat in pectore ut, inquit, in duodecim lapidibus Apostolorum numerum demonstrat.*

Quid de cõmentatione in singulos lapides senserit S. Hieronymus,

2. Porro poterat nobis, ac penè cœperat, videri supervacaneus labor aptare singulas gemmas velle singulis cum Apostolicis articulis, tum Apostolis Doctoribus. Sed S. Hieronymus nos permovit quando in Ezechielem l. c. de his lapidibus pretiosis, memor Apocalypseos imprimis, sic scribit: *quorum colores atque naturas & efficiencias singulorum non est hujus temporis differere, sed proprium volumen desiderant: ut aut in Ezechiele, & in Exodo, & in Apocalypsi, & in Isaïa (Ezech. 28. v. 13. Exod. 28. v. 17. & seqq. Isa. 54. v. 11. & 12.) sibi omnes lapides & lapidum ordines comparati magnam & legenti & differenti faciant questionem.* Hæc S. Hieronymus, qui, velut exhortando diligentem Lectorem, & intento digito in adjuutores hujus notitiæ, hæc

addit: *Super quibus & vir sanctus Epiphanius Episcopus proprium Volumen mihi præsens tradidit: & tricesimus septimus liber Plinii Secundi, naturalis historia, post multiplicem omnium rerum scientiam, de gemmis & lapidibus disputat: ad quorum notitiam diligens à nobis mittendus est Lector.*

Eadem ferè scribit in Isaïam cap. 54. *De natura autem, ait, duodecim lapidum atque gemmarum duos tantum nominabo: virum sanctæ & venerabilis memoria Episcopum Epiphanium, qui insigne nobis ingenii & eruditionis suæ reliquit volumen, quod inscripsit: πειρὶ λίθων: Et Plinium Secundum, in opere pulcherrimo naturalis historia &c.*

Tanto auctore S. Hieronymo, operæ pretium facturi, & ex illis scriptoribus quos suggestit, tanquàm ex fontibus, Deo juvante, exemplòque recentiorum quorundam qui diligenter in hanc materiam Apocalypseos sunt commentati; adaptabimus breviter & accuratè singulas gemmas in hoc quidem Tractatu præsentè singulis Articulis Apostolicis; tum in Tractatu sequente Apostolis ipsis quos per eos significari SS. Patres indicant. Inheribimus potissimùm Plinio, quandoquidem ad hunc nos relegavit S. Hieronymus.

Eandem operam Lectori sacræ Scripturæ necessariam duxit S. Augustinus in libris suis de doctrina Christiana, in quibus Lectorem Scripturarum instituit: qui lib. 2. cap. 16. sic ait E. c. *Nam & carbunculi notitia, quod lucet in tenebris, multa illuminat etiam obscura Librorum ubicunq; propter similitudinem*

poni-

ponitur: & ignorantia bergylli vel adamantis claudii plerumque intelligentia fores. Itaque huius studii nobis auctores fuerunt hi duo maximi Doctores: & suo exemplo Sancti Hieronymus & Ambrosius aliquâ ex parte præierunt; ille in Isai. 54. istum verò suo loco adducemus.

Quid de
singulis
dixerit
inquire-
dum.

3. Hoc autem est quod de his Lapidibus singulis est inquirendum: applicandi sunt vel fidei eorum mysteriorum quæ Apostolici Doctores tenenda posuerunt in suo Symbolo: vel virtutibus, quibus iidem ipsi præluxerunt suis posteris. Ita de virtutibus docet S. Hieronymus in Isa. 54. his verbis: *Respondent amatores tantum occidentis litora &c. quæ sit ista cælestis Ierusalem, tui nunc dicitur: Ecce ego sternam per-*

ordinem lapides tuos: & sit in ea pax perpetua & adificatio iustitia (is est versus Isaiæ 14. & in iustitia fundaberis.) Ex quo perspicuum est; sub occasione iustitiæ, quod virtutis est nomen, etiam ceteras virtutes in adificationem Ecclesiæ debere nos querere.

Quod ad Symbolum fidei Apostolicum attinet, de quo in hoc Tractatu: prorsus relinquemus intactum ordinem ac divisionem totam Articulorum: quam venerationem debemus Traditioni Apostolicæ & sanctæ universæ Ecclesiæ sic distinguenti, ne, ut recentiores quidam, Symbolum ad nos traxisse videamur, sed ad Symbolum exigamus integram nostram expositionem.

S. I.

De primis 4. Lapidibus pretiosis Fundamentorum.

Symboli 1. **FUNDAMENTUM**, ait Apostolus in Apocalypsis, **PRIMUM**, **JASPIS**. firmissimus est: origine primus & antiquissimus omnium gemmarum; antiquitatis, inquit Plinius lib. 37. cap. 8. *gloriam retinens*. Addit initio capitis noni, certum jaspidis genus *pro amuleti habitum*: & S. Hieronymus (in Isai. cap. 54.) *quo omnia phantasmata fugari autumant. viret*, ait Plinius: & ea gemmarum jaspidium *optima* inquit, *quæ purpuræ quidquam habet*, id est, maculas seu venulas purpureas colori viridi inspersas.

Quid firmitus primo articulo Symboli, qui est de omnipotentia Creato-

ris? quid antiquius creditur quàm de opifice mundi, aut notius etiam Ethnicis? Christianis verò de Persona Patris quæ prima est origine? Quod amuletum præsentius & tam virens contra omnia adversa, quàm confidere & inniti Omnipotentis? articulo asperso purpurâ per fiduciam Martyrum in DEO ut Omnipotente!

2. **Fundamentum SECUNDUM SAPPHIRUS**. Est colore Cæli sereni: & ut addit Plinius cap. 9. *aureis punctis colluocet*. Apud Mangones gemmarum nomen habet Gemma sacra: eoque nomine magnâ semper in veneratione veteribus: symbolum (apud

Pie

Articu-
lus se-
cundus.

Pierium lib. 41. hierogl. cap. 38.) Imperii aut Sacerdotii summi. dictus auctore S. Hieronymo Saphir idiomate Hebræo, id est pulcher.

Quid pulchrius Filio DEI, de quo est 2. articulus? illo specioso in forma DEI? illo qui de Cælo cælestis, 1. Cor. 15. v. 47. illo Rege Regum & summo Sacerdote in æternum? quæ gemma tam sacrosancta: tam & aureæ punctis charitatis, quâ sic Deus dilexit mundum, coruscans quàm ille articulus symboli? S. Hieronymus l. c. in Isaiam: Ezechielis quoque, ait, Scriptura commemorat, quod locus, in quo Thronus DEI sit, Sapphiri habeat similitudinem; & gloria Domini in hoc colore consistat, qui portat imaginem supercælestis. Locus Ezechielis sic habet, Cap. 1. in descriptione 4. sacrorum animalium, v. 26. Et super firmamentum, quod erat imminens capiti eorum, quasi aspectus lapidis Sapphirini, similitudo Throni: & super similitudinem Throni, similitudo quasi aspectus hominis desuper; qui est homo Jesus Christus Filius Patris unicus, Dominus noster.

Articu-
lus ter-
tius.

3. *Fundamentum TERTIUM, CHALCEDONIUS.* sic dictus, tum quia similis est æri candenti; æs enim est græcè καλκός; unde apud Plinium cap. 11. etiam Chalciis dicitur gemma aris colore: tum quia celebris ab urbe Chalcedone, ubi eruitur. genus est Carbunculorum: qui hoc nomen habent à carbone ignito, sicut & apud Græcos ἀνθραξ. Horum meminit S. Augustinus lib. 2. de doctr. Christ. cap. 16. in tenebris lucere, & splendescere magis interiorius quàm exteriorius; Et S. Isidorus lib.

16. cap. 13. Carbunculi fulgor nec nocte vincitur: colore ignitur ut carbo: lucet in tenebris. De his Plinius in fine capituli 6. atque initio 7. gemmarum, inquit, ardentium principatum habent Carbunculi, à similitudine ignium appellati: & paulo post: optimos verò (observant) amethystizontas, hoc est, quorum extremus igniculus in amethysti violam exeat. Et infra: ex eodem genere ardentium & alias invenio duas; unam qua purpurâ radiet, alteram qua cocco; à Sole excalfactas aut digitorum attritu, siliæ & paleas ad se rapere.

Quæ gemma tam etiam in tenebris lucet (Joan. 1. v. 5.) quàm Articulus tertius, de Conceptione Filii DEI & de nocte Nativitatis tam lucidâ? quis carbo tam ignitus (eâ comparatione utuntur S. Justinus ad orthodoxos: & S. Cyrillus lib. de Incarnatione VERBI) quàm Humanitas Divinitati unita per operam Spiritus sancti ex Virgine? quis igneus color tam in humilem violam desinens & ἀμειψίζων gratiosus? quæ conjunctio hæc aris candentis; duarum naturarum in una personâ! articulus definitur Chalcedone in Concilio celeberrimo, contra utrumque hæresiarcham Nestorium & Eutychetem: quorum paleas attraxit & subtraxit aræ Ecclesiasticæ, & discrete vitâ tritico (Matth. 3. v. 10.)

4. *Fundamentum QUARTUM, Articulus SMARAGDUS.* De hoc lapide Plinius quatuor cap. 5. nullius coloris aspectus jucundior est: nam herbas quoque virentes frondesque avidè spectamus: smaragdus verò tantò libentius; quoniam nihil omnino viridius, comparatum illis, viret
pra-

præterea soli gemmarum, contuitu, oculos implent, nec satiant: quin & ab intentione aliâ (id est alio intentiore intuitu) obscurata, aspectu Smaragdi recreatur acies: scalpentibusque gemmas non alia gratior oculorum refectio est, ita viridi lenitate lassitudinem mulcent. addit, aquis ipsis esse translucidiore: ad crassitudinem sui (id est præterquam quod crassi sint) facilitate translucidâ, quod etiam in aquis non fit. & servire pro speculo: Eadem, qua specula, ratione supini imagines rerum reddunt: Nero Princeps, gladiatorum pugnas spectabat Smaragdo. narrat de sepulchro in Cypro: ferunt in ea insulâ tumulo Reguli Hermia, juxta cæcarias, marmoreo Leoni fuisse indutos oculos ex smaragdis uaradiantibus etiam in gurgitem, ut territi instrumenta refugerent thyanis, diu mirantibus novitatem

piscatoribus donec mutavere oculis gemmas. Hæc Plinius. Observat S. Epiphanius saporem Smaragdis esse amarum & acerbum. alii, etiam affinitatem eis cum ære ac duritiam ob quam non lædatur; vel ut loquitur Plinius, nequean vulnerari. constat esse amuletum contra venena.

Quid æquè viret atque Articulo quartus, de Passione Domini, crucifixione, & morte? quid tam oculos contemplantium implet, nec satiat videndo? quod speculum translucentius penitentia pro humano genere, virtutum Christi, attributorum divinatorum? fortis ut mors, illa patientis dilectio, dura ut infernus æmulatio! quid tam amarum? & medium contra venena libidinis? æneo serpenti comparatum,

S. II.

De Lapidibus pretiosis 4. sequentium Fundamentorum.

Articulus quintus.

5. **F**undamentum QUINTUM, SARDONYX. Gemma sic dicta quod sit candida sicut Onyx, rubea sicut Sardius. Onychi nomen inde quod formam referat unguis humani: nobilissima verò species Onychis est Sardonyx. Hoc est quod Plinius cap. 6. Sardonychis appellatas fuisse scribit à candore in Sarda, hoc est, velut carnibus ungue hominis impresso, & utroque translucido. Innuat hanc gemmam pro sigillis adhibitam placuisse, quoniam, inquit, sola propè gemmarum scalpæ ceram non auferrent, id est, quod pro an-

Pars II.

nulo sigillari usurpatis non adhæreat ulla cera in signando. Meminit earum quæ excellunt, candore circuli præalucido in ipsis umbonibus (id est in medio gemmæ) nitente, præterea substrato nigerrimi coloris: superficies verò locustarum maris crustis rubentior. Ex his tot coloribus quandam illis tribuit similitudinem Iridis: quedam, inquit, in iis cælestis arcus anhelatio est. Subdit generatim de Onyche verba hæc: Sardines (Auctor) dicit in gemma esse candorem, unguis humani similitudine: item Chrysolithi colorem, & Sarda, & Iaspidis, Satyrus (etiam

S

Au-

Auctor) *veram autem Onychem pluri-
mas variasque cum lacteis Zonis habere
veras, omnium in transitu colore inenar-
rabili, & in unum redemte concentum
suavitate gratâ.*

Quid similius Sardonychi, quam
Articulus quintus, Descendit ad infe-
ros & resurrexit? instar est unguis ex
quo Christus deprehenditur homo in-
teger, qui & descenderit animâ tenus
& resurrexerit corpore. Candor & ru-
bor in carne vera suscitâtâ (nam Spiri-
tus carnem & ossa non habet; Luc. 24.
v. 39.) colorum & gloriæ corporis in-
narrabili suavitate & concentu. iris &
spes de dormientibus, 1. Thess. 4. v. 12.
& gemma obsignatoria prædicationis
Apostolicæ ac doctrinæ de fide: 1. Cor.
15. v. 14. Si autem Christus non resur-
rexit, inanis ergo est prædicationis
inanis & fides nostra: & v. 17. ibidem.

Articu-
lus sex-
tus.

6. *Fundamentum SEXTUM, SAR-
DIUS:* Plinio, *Sarda. Nomen,* inquit
Plinius cap. 7. *cum Sardonyche commu-
nicavit: primum Sardibus reperta: sed
laudatissima circa Babyloniam.* Et mox:
*In India, inquit, argenteis bracteis subli-
nitur: Indica perlucet: nec ulla translu-
centium rardius suffuso humore hebetan-
tur.* Ita Plinius. Colorem habet carnis
humanæ resplendentis & pellucidæ:
unde & nominatur Carnerina & per
abusum Cornerina vulgo. accendit
gaudium; medetur vulneribus (ita li-
ber de gemmis qui est S. Epiphanius E-
piscopi.) sistit sanguinem.

Quæ major communicatio Articuli
sexti cum præcedente, sicut Sardii
cum Sardonyche? Ascensus ad cœlos,
cum Descensu in inferiores partes ter-

ræ Ephes. 4. v. 9. & Sessionis ad dexte-
ram cum Resurrectione? (absit hinc
Articulorum alia interpunctio; separa-
tio conjunctorum, & in fine Symboli
conjunctio separatorum!) quis decor
tam proprius carnis per Ascensionem
& Sessionem exaltatæ? quid tam ar-
genteis brachiis sublinitur? dotibus
gloriosis? vulnera in quantum gau-
diam & gloriam vertit! sanguinem &
effusionem omnem stitit; etiam la-
chrymarum, quæ abiteret.

7. *Fundamentum SEPTIMUM, Artic-
CHRYSOLITHUS.* quasi dicas; au-
lus septi-
mus.
reus lapis; χρυσός enim græcè aurum,
λίθος lapidem significat. adeo & solus
nomen sibi præripit lapidis. Plinius
Chrysolithos gemmas describit bre-
vissimè cap. 9. *aureo colore translucen-
tes: aureo quidem, inquit; ita ut aurum
ipsum cum iis collatum albescat: ait e-
nim; Optima verò sunt quæ in collatione
aurum albicare quadam argenti facie
cogunt: translucen-tes autem, eò quod
color ille aureus nihil habeat opaci, sed
pelluceat instar maris. unde ab aliis
gemma dicitur coloris partim marini,
partim aurei. Valet adversus angustias
pectoris & asthma.*

Quis lapis tam validus quam Arti-
culus septimus de Judicio? quis tam
aureus iis qui diligunt Adventum ejus
(2. Tim. 4. v. 8.?) veniet enim in nube
quæ est coloris marini: & in fulgore
aureo ac Majestate. Lapis hic discernit
inter aurum electum & reprobum (vi-
vos & mortuos;) in examine judicii
ejus pallefcet quod videbatur aurum
esse. Stabunt iusti in magna constantia
adversus eos qui se angustiaverunt;
Sap.

Sap. 5. v. 1. remedium nunc contra angustiam spiritus gementium; ibidem v. 3.

Articulus octavus.

8. *Fundamentum* OCTAVUM, PERYLLUS. De his Plinius cap. 5. *Eandem* (quam Smaragdi) multis naturam aut certe similem habere Berylli videntur. Probatissimi sunt ex iis, qui viriditatem puri maris imitantur. hinc etiamnum Italis appellantur Aqua marina: tum ob colorem; glaucum, id est qui ex viridi ad caeruleum vergat: tum ob perspicuitatem. Subjungit Plinius: *Inde mirè gaudent longitudine eorum, solisque gemmarum prædicant qui carere auro maluit!* Vim habet hæc gemma ut proferat oculis & gutturi, atque inde arceat defluxiones: animat ad pugnam. Paulò antè dixerat Plinius: fulgorem ejus augeti expoliendo. *poliuntur*, inquit, *omnes sexangulâ figurâ, artificum ingenio: quoniam hebescunt*

ni color sardus repercussu angulorum excutitur.

Quid tam proprium octavo articulo, de Spiritu sancto? qui appellationem habet in Scripturis *Aqua viva*; Joan. 4. v. 10. & cap. 7. v. 38. & 39. perspicuus, quo noscuntur *profunda DEI*, 1. Cor. 2. v. 10. Gentes mirè gaudent, quod habetur Act. 13. v. 48. quia (ut cum stupore dicitur ibid. cap. 10. v. 45.) *gratia Spiritus sancti effusa est tam longè usque ad extremum terra*, qui sunt Indi. *donum DEI* est, quod de prædicatur Act. 8. v. 19. & 20. non possideri auro, simoniacè: singulare oculis per donum intellectus, & gutturi per donum linguarum, animat & dirigit in pugna spirituali, concupiscente carne adversus spiritum & spiritu adversus carnem. amat excitari fulgorem suum expolitione & actu super-naturali, Exercitiis (quæ vocant) spiritualibus.

S. III.

De lapidibus pretiosis reliquorum 4. Fundamentorum.

Articulus nonus.

9. *Fundamentum* NONUM, TOPAZIUS: Plinius caput octavum sic incipit: *Egregia etiamnum Topazio gloria est suo virenti genere.* Sancto Ambrosio (in illa vei bap salmi 118. v. 127. super aurum & topazion) *pulcherrimus & mirabilis quem dives Regina mirata sit.* narraverat de Berenice, matre Regis Ptolomæi II. *illam quamvis regalibus ornamentis abundaret, supra modum tamen colore ejus stupefactam, elaborasse ut diutius species tam*

pretiosi lapidis non lateret. gemma est tota diaphana: & maxima seu, ut Plinius loquitur, *amplissima gemmarum. resplendenti similis*, ait S. Ambros. l. c. *maximè cum Solis radius percutitur.* addit de Topazio: *naturâ huiusmodi, ut se polire & levigare eum velis, asperetur magis.* rationem dat: *Est autem quoddam geniali opere natura euglyphus, hoc est, benè figurabilis.* Hæc Ambrosius. & paulò antè: *Duorum colorum est in hoc lapide χρῶσις hoc est quoddam*

S 2

tempe-

temperata permixtio, χρυσόειδος & χρυσόπτερον: id est, quod & veteres referunt de suo Topazio, coloris partim aurei est, partim porracei cuius herbæ vires medicas imitatur. porrum enim, ut docent Physici, sanat pectus, medetur moribus serpentum, confert ad vocem, ad fecunditatem, ad placidam mortem. de illo Plinius lib. 19. cap. 6. quod ei auctoritatem dederit Princeps Nero: vocis gratia, ex oleo statis mensum omnium diebus, nihilque aliud ac ne pane quidem, vescendo. apud eundem de succo ejus memorabile: Fama est, ait, Melam equestris ordinis in summa desperatione (cupidum facilioris mortis) succo porri ad trium denariorum argenteorum pondus hausto, confestim expirasse sine cruciatu. Hæc de porro herba: de Topazio autem lib. 37. cap. 8. Ejus enim, ait, tota similitudo ad porri succum dirigitur.

Quid magis congruum Articulo nono, de S. Ecclesia Catholica? cui egregia etiamnum & semper gloria est suo virenti genere. non solius Ambrosii voce sed Doctorum omnium elogio, calamoque S. Scripturæ (Cant. 4. v. 1.) *quàm pulchra, quàm pulchra!* quid tam resplendet radiis Solaribus quàm ea quæ est amicta Sole, Apoc. 12. v. 1. quid tam euglyphum per se, quàm quod à Spiritu sancto habet ortum suum: cui sicut cohæret Ecclesia, sic Articulus ejus, in Symbolo, priori Articulo de Spiritu sancto. Diaphana est, necessariorum omnium dogmatum claritate. magnitudine amplissima, per totum orbem terrarum. habet multum porracei: acrimoniam doctrinæ

de castigatione carnis & observatione præceptorum: sanitatem impertit per administrationem legitimam Sacramentorum: afflatum aut morsum hæreseon tollit: sine illa, vox est rauca & nullum verbum DEI sincerum: extra illam sterilitas pariendi filios DEI. In Ecclesia Catholica, ibi in Communionem sanctorum mori, desperationis antidotum est, & levamen omnis cruciatus, ac solatium expiranti.

10. *Fundamentum DECIMUM, CHRYSOPRASUS, de quo Plinius cap. 8. Viridantium & alia plura sunt genera: quarum gemmarum tribus generibus recensitis: Præfertur his, ait, Chrysoprasus; porri succum & ipsa refert, sed hæc paulùm declinans à Topazio in aurum. sic enim est prasini coloris, ut inspeesus sit aureis guttis: à quo utroque ei nomen; etenim porrum græcè πράσον appellatur. Hæc gemma confortat aciem oculorum, ut in rem visam defigi firmiter possit: dilatat & exhilarat animum ac spiritus vitales.*

Quæ alia gemma similis Articulo decimo, de Remissione peccatorum? etiam ipse austeritatem & pœnitentiam præfert, à qua declinat in splendorem aureum gratiæ DEI. Est vitidis Spei significantissimum symbolum. confortat oculos quibus DEUS videtur (Matth. 5. v. 8.) mundando cor & conscientiam: dilatat animum, innovato spiritu.

11. *Fundamentum UNDECIMUM, HYACINTHS. Color ei cælestis; cæruleus enim: at is modicè diluitur violaceo; quæ phrasis est Plinio familiaris: ille, inquit cap. 9. in ame-*

Articu-
lus deci-
mus.

Articu-
lus un-
deci-
mus.

thysto

Amethysto fulgor violaceus, dilutus est in Hyacintho: primo quoque aspectu gravis, evanescit antequam satiet; adeoque non implet oculos, ut penè non attingat, marcescens celerius sui nominis flore. Veterum Hyacinthus arcebat pestem, venenum, fulmina. Gemma est concolor flori cognomini, qui etiam flos est medela contra serpentes. In flore Hyacinthi duæ velut literæ apparent AI, quæ est interjectio suspirantis, quas natura foliis intexit: quæ occasio fuit Poëtis fabulandi (Ovid l. 6. Metam.) Ipse suos gemitus foliis inscripsit & ai ai Flos habet inscriptum. Gemmas *Hyacinthos Ethiopia mittit*, ait Plinius l. c.

Quæ doctrina tam cœlestis quam illa undecimi Articuli de carnis resurrectione ad Cœlum, quid tam flori simile quam de reflorescentibus corporibus justorum? quid tam salubre creditu, nullam iis fore contagionem concupiscentiæ, nullum deinceps venenum mortiferum, nullum fulmen iræ divini, nullum afflatum serpentis metuenda, ut quisque fuerit corpore adultissimo & denigratissimo ab æstu & aliis incommodis, ita formosissimâ & optimâ specie resurget. Verum enim verò fulgor hic Spei dilutus est violaceo, timore resuscitationis in carne reprobæ: I. Cor. 15. v. 51. *omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur!* gaudium est in primo aspectu Articuli: nondum implet oculos: modicè marcessit: & est dilutio fulgoris in gemina; ai ai in flore!

Articulus duodecimus. 12. *Fundamentum DUODECIMUM, AMETHYSTUS*, sic dictus, quòd resistat ebrietati: unde *70*

Amethystos a græcè, id est remedia contra ebrietatem (α enim particula privativa, & μεθύω est inebrio.) vel, ut scribit Plinius cap. 9. *Causam nominis afferunt, quòd usque ad vini colorem accedens, prius quam eum degustet, in violam desinat: fulgorque quidam in eo purpure non ex toto igneus, sed in vini colorem deficiens.* Ut ut est, symbolum est sobrietatis & vigilantie. Pergit Plinius: *Perlucet autem omnes violaceo colore: id quod commune habent cum Hyacintho; nisi quod in hoc dilutus, in amethysto fulgor plus emicet. quando præcellens; (verba sunt Plinii) debet esse in suspectu, velut ex carbunculo resurgens, quidam in purpura leniter roseus nitor.* De talibus idem Plinius: *malunt vocari, ait, multi Veneris gemmam: quòd maxime videtur decere & specie & colore gemma.* Sunt qui addant, Sardium, gemmam, esse matrem Amethysti: unde fiat, quòd in aliquibus gemmatum ex una parte Sardium, in altera sit amethystum videre.

Quid huic Articulo duodecimo de vita æterna, communius cum Hyacintho, id est, articulo præcedente de Resurrectione ad vitam? superat tamen quantum amethystus hyacinthum fulgore, tantum mentio vitæ æternæ nomen resurrectionis: neque hoc solum, sed maxime vita animæ æterna & Visio Beata gloriam corporis & incorruptibilitatem carnis. Quid autem tam perlucens quam vita cœlestis? quæ purpura gloriæ! quid tam blandi & rosei nitoris quam doctrina & spes æternæ vitæ? quid tam amicum illius exhortatorii; sobrii estote & vigilate? Pet. 5.

v. 8. Ipsa est pulchritudine, specie, ac decore maxime gemmeo. Articulus de Ascensione Christi (ille Sardius, articulorum sextus) mater est nostri ascensus ad Cœlum & Beatam vitam: *Ne-*

mo ascendis in Cœlum nisi qui descendit de Cœlo, Filius hominis qui est in Cœlo, Joan. 3. v. 13. ac si dicat: nisi præeunte Capite non sequitur Corpus & membra.

TRACTATUS XXXV.

IN EOSDEM DUOS VERSUS CAPITIS XXI.

Funda-
menta
ipsi SS.
Aposto-
li.

Sicut Apostolicos articulos, sic illorum auctores Apostolos ipsos Fundamenta nominari, & hos eosdem Lapidem pretiosos diximus ex SS. Patribus. eoque ordine seu numeratione quâ in Apocalypsi: quandoquidem illa tam accurata distinctio ac numeratio Fundamenti primi, secundi, tertii, &c. nihil temerarium habere potuit aut inconsultum, sed divinum & mysterii plenum. Itaque in his duobus totis Versibus manifestissimum est quod aliàs attulimus ex S. Hieronymo: in verbis singulis multiplices latere intelligentias.

S. I.

De primis 4. Fundamentis, quæ sunt ipsi Apostoli.

1. **FUNDAMENTUM PRIMUM, JASPIS.** Remittimus in his navum Lectorem ad ea quæ de singulis Lapidibus coacervavimus in Tractatu præcedente.

Laudavimus Jaspidem à firmitate: antiquitate gemmarum omnium: fugatione phantasmatum: virore: & qui optimus, resperione purpuræ.

S. Petrus Quid Apostolo Petro, Ecclesiæ ipsâ petra, firmitus? qui Apostolorum PRIMUS Matth. 10. v. 2. & antiquissimus Apostolicæ Sedis: etiamnum virens in successoribus: amuletum Ecclesiarum

contra omnia phantasmata hæreseon: ipse non sine purpura, rubore de peccato quondam admisso. Cui sociamus Paulum Apostolum (extra numerum duodecimum,) individuum à Petro: illum cui sollicitudo incubuit & coadjutatio omnium Ecclesiarum, geminum Jaspidi.

2. **Fundamentum SECUNDUM SAPPHIRUS.**

In Sapphiro dilaudavimus vocationem sacrae gemmae: significationem Regni & sacerdotii: colorem cœlestem: collucentiam punctis aureis:

pul-

S. An-
dreas.

pulchritudinem. De colore cœlesti hujus gemmæ S. Hieronymus (in Isa. 54.) Sapphirus, qui ponitur in Fundamentis, cœli habet similitudinem & superioris aëris: & applicans exponit: qui talis est ut possit Aristophanicum dicere cum Socrate; εναβατῶ καὶ περιφρονῶ τοῦ ἡλίου. quod nos in Latinum sermonem vertere possumus; scando aërem salēque despicio: sive cum Paulo Apostolo, Nostra autem conversatio in Cœlis est. Hæc Hieronymus.

Inter Apostolos gemma sacra S. Andreas, germanus Petri, vocatione primus in sacro Collegio, Joan. 1. v. 40. ad unum ex 12. Thronis & confessum Regis Matth. 19. v. 28. sacerdos, quotidie ut est in vita per Presbyteros & Diaconos Achaïæ, immolator Agni immaculati; de quo primus audierat, Ecce Agnus Dei & fuerat secutus Joan. 1. v. 37. Cui facies animi Cœlos intuentis (Exod. 24. v. 10. quasi opus lapidis Sapphirini & quasi cœlum cum serenum est) atque ad cœlos anhel; O bona Crux &c. redde me magistro. quot ei verba, Concionatori affixo per biddum, tot amore sui Magistri scintillantia puncta aurea. pulcher sibi eo decore crucis quem dicit ex membris Domini susceptum.

S. Jacobus Zebedæi. 3. *Fundamentum* TERTIUM, CHALCEDONIUS.

In Chalcedonio advertimus ad similitudinem & genus ductum ab igne: quod inter ardentes ex omnium præcipuis: quod desinat in violam & purpuram: quod ad se attrahat paleam.

S. Jacobus Apostolus: ille gemma Christo in pretio singulari: & inter lucidissimas, non solum in Evangelio & à latere Domini tunc temporis; sed etiam nunc in terris, Compostellæ, quò tanquam paleas rapit ad se reos criminum & transmutat: filius, & frater filii, tonitruum: similitudine ignis, ut pruna: primus in exercitio charitatis illius quâ majorem nemo habet, ut daret animam suam; in violam demisso capite, & in purpuram desinens primus.

4. *Fundamentum* QUARTUM, SMARAGDUS.

In Smaragdo deprædicavimus amœnitatem aspectus, quæ impleat oculos nec fatiet: virorem præcipuum, nitorem & puritatem: duritiem æneam: amaritudinem saporis: quod traluceat; & vi polleat speculari: quod contra virus saluber.

S. Joannes Apostolus: deliciæ oculorum Christi: ille, gemma super pectus; & in ornatum data Virgini Matri: virore usque in senectam annorum innocens Virgo: in fervente oleo æneus: qui sub Cruce Domini solus Apostolorum duravit; quamvis in amaritudine animi: ille pro speculo in quo Christus tralucebat discipulis (Joan. 21. v. 7. Dominus est:) ille speculum futurorum in Apocalypsi: speculum, in Evangelio, VERBI quod erat in principio: ille, de quo tralatum est, pingi eum cum calice ex quo fugat venenum;

S. Joannes.

De sequentibus 4. Fundamentis sive Apostolis.

S. Philippus.

5. **F**undamentum QUINTUM, SARDONYX.

In Sardonyche agnovimus compositionem ex Sardio & Onyche: figuram unguis humani, & candorem: non sine laudabili nigredine in ima sui parte: nec non rubedine in superficie: quod sit colorum suorum inenarrabili suavitate: quod referat Iridem: quod sigillandis secretis idoneus sit annulus.

S. Philippus Apostolus Scythiæ: in Evangelio, seu responsione, seu interrogatione, seu adductione aliorum ad JESUM, velut ex ungue se prodit hominem simplicem & candidum ac suavem (in qua indole similem sibi adduxit, sine dolo Nathanaëlem Joan. 1. v. 45. & 47.) dum & responderet simpliciter tentanti Domino Joan. 6. v. 7. & interrogat ingenuè Joan. 14. v. 8. atque adducit ipse primus, verecundè cum associatione alterius discipuli Gentiles ad JESUM Joan. 12. v. 22. Ille singulari suavitate concentuque virtutum quasi colorum; infimâ sui parte id est corpore contuso denigratoque inter lapides quibus appetebatur in cruce; ruber sanguine: ille Iris benignitate: ille ob signatorius promissionis æternæ per illud suum (l. c.) Domine ostende nobis Patrem & sufficit. Id quod BENE intellexerat Philippus (ait S. Augustinus lib. 5. de TRIN. cap. 8.) ut diceret Domi-

no: dummodò cum hac additione: eo quoque modo idipsum se potuisse dicere; Domine, ostende nobis Te, & sufficit nobis.

6. **F**undamentum SEXTUM SARDIUS.

S. Bartholomæus.

In Sardio communicatio se nobis obtulit cum Sardonyche: color carnis pellucidæ: laus ejus celebris ex India, ubi bracteis aureis exornatur. reddit effusionem sanguinis tardiorum. medela est doloris & vulnerum: prodest ad accendendum gaudium.

S. Bartholomæus Apostolus Indorum & majoris Armeniæ, quorum imbuendorum zelus, immò & genus martyrii in cruce, illi cum Sardonyche Scytharum Apostolo communis est: habet colorem carnis, utpote nudatus cute: quot ei membra fuerunt excoriata, tot bracteis resplendet seu virtutum argentearum in terra, seu gloriæ in cœlis: tardo præ cæteris Apostolis martyrio & suffusione sanguinis tardâ, ex omnibus partibus carnis præluxit: gemma Indica. Usus hujus gemmæ & consideratio excoriationis medetur vulneribus cæterorum: addit animos ad patiendum cum gaudio, cogitantibus; nondum excoriati sumus pro Christo.

7. **F**undamentum SEPTIMUM, CHRYSOLITHUS.

S. Matthæus.

Chrysolithum extulimus laude aurei

rei lapidis: specie partim marinâ, partim aurea: ita ut adhibitum aurum præ illo albicet. Solus ex gemmis nomen sibi adscivit lapidis. conducit pectori & adversus asthma.

S. Matthæus Apostolus: quem ex catalogo duorum Evangelistarum (Mar. 3. & Luc. 6.) & auctoritate atque exemplo S. Hieronymi (sup. tract. 33. §. 2.) recensemus ante Thomam: vocatus à telonio & negotiatione maritimâ quæ est publicani. Scripta quælibet, quamvis aurea, albescunt præ Evangelio quod scripsit; lapis ipse primus omnium in Evangelii edendis. Descriptor Articuli de Judicio, qui erat Chrysolithus in Symbolo, sicut nemo alius Evangelistarum; per totos sedecim versus (cap. 25. à v. 31. usque in versum 46.) Evangelium ejus super pectus gestatum à Sanctis, etiam post mortem.

S. Thomas.

8. *Fundamentum* OCTAVUM, BERYLLUS.

In Beryllo colorem observavimus

& nomen Aquæ marinæ: perspicuitatem: & quòd fulgor ejus augeatur politurâ artificis, quam requirit: quòd Indi eo mirificè gaudeant; & in cœlestiment potius carere: quòd proficit oculis, & gutturi.

S. Thomæ Apostolo color hæsit aquæ lachrymarum super incredulitate. perspicuus, per quem totus orbis videt sacra vulnera & tangit. Dixerat, Joan. 11. v. 16. Eamus & nos & moriamur cum eo: sed is fulgor sine artifice hebescebat (*color surdus*, ut loquitur hîc Plinius;) non credam, Joan. 20. v. 25. opus habuit expoliri à Christo repercussu Sanctorum vulnerum tanquam angulorum; Infer digitum &c. v. 27. Indi, ejus longitudine commemorationis & prædicationis, mirè gavisi sunt: deprædicaverunt quòd amplius quam omnes suo Gymnosophistæ, carere auro maluerit. Prodest oculis hominum quòd ille vidit; & gutturi omnium quòd clamavit, Dominus meus & Deus meus.

§. III.

De reliquis 4. Apostolis, ceu Fundamentis.

S. Jacobus Alphæi.

9. *Fundamentum* NONUM, TOPAZIUS.

In Topazio admiratores habuimus pulchritudinis: psaltes eum comparavit auro (psal. 118.) color ejus partim auri, partim porraceus: gemma tota diaphana; magnitudine visendâ: valet acrimoniâ porri: ejusdemque virtute medicâ: facit clariorem vocem:

Pars II.

confert ad fecunditatem, & mortem sine cruciatu.

S. Jacobus Alphæi, mirificam pulchritudinem à vultu Christi accepit: dictus frater Domini, Gal. 1. v. 19. ita facies ejus exterior (quid illa inferioris hominis?) radiabat similitudine Domini Christi: aureus sanctitatem; tam omnibus diaphanâ ut cognominaretur

T Justus:

Justus: atque adeo ut Josephus historiographus lib. 20. antiq. cap. 8. ob ejus necem opinetur excelsam fuisse Hierosolymam: ita magnus apud omnes, ut ei uni liceret ingredi Sancta sanctorum. Similis acrimoniæ & in se rigoris cujus est porrum, ob abstinentiam ab ineunte ætate, callum genuum in oratione &c. eâ salutiferâ virtute ut simbriam vestimenti ejus certatim homines cuperent attingere. Epistola ejus profert vocem clarissimam de fide sine operibus mortuâ. ipse fecunditatem attulit Ecclesiæ Hierosolymitanæ. profuit, fractis præcipitio genibus & manui protensæ in Cælum, ut sine cruciatu essent de suamet nece, precantibus enecantium salutem.

S. Thadæus.

10. *Fundamentum* DECIMUM, CHRYSOPRASUS.

In Chrysopraso commendavimus vim eandem porraceam, germanam Topazii, & prasnum colorem aspersum aureo; quæ duo, aurum & porrum ei nomen dedere: quod firmet obtutum oculorum: quod excitet spiritus vitales & dilatet animum.

S. Judas Thaddæus: germanus Jacobi quem comparavimus Topazio: splendet in Evangelio per illam suam quæstionem quam movit de manifestatione Domini, & illud responsum quod recepit de dilectione ejusdem Joan. 14. v. 21. Quorum duorum alterum valet pro acuendo intellectu, alterum pro dilatatione animorum. Vim porraceam exeret in Epistola sua quæ omnium est Apostolicarum acerrima contra hæreticos; destruit ignorantiam tanquam mutorum ani-

malum; & impietatem, Spiritum non habentium; v. 10. & 19.

11. *Fundamentum* UNDECIMUM, HYACINTHUS.

S. Simon

In Hyacintho colorem agnovimus cœlestem, simul & violaceo eleganter dilutum: odore & fulgore diffusio: vim ejusdem contra serpentes & fulmina: in flore cognomini literas duas, AI, interjectionem suspirantis: Æthiopiam mittere gemmas hyacinthos.

S. Simon Apostolus, dictus Zelotes Luc. 6. v. 15. nomine præfago Apostolatus & conversationis cœlestis: duorum co-apostolorum Jacobi & Thaddæi germanus sanguine & spiritu: usque in Ægyptum atque illinc in Persidem innumerabiles (ita Ecclesiæ Romana recitat de Zelo illius) filios JESU Christo peperit: prædicatione salutari ex illis vastissimis regionibus abstulit animarum venena: prohibuit fulmina æterna: instar fuit simul floris cærulei, simul gemmæ hyacinthinarum omnium præstantissimæ, odore Christi & fulgore Evangelii diffusis per Ægyptum usque ad Æthiopas, non sine gemitibus ad DEUM sine intermissione pro illarum gentium salute.

12. *Fundamentum* DUODECIMUM AMETHYSTUS.

S. Matthias.

De Amethysto audivimus dictam esse à multis gemmam Veneris: sed quod maximè speciem ac decorem ostendat gemmæ: Symbolum sobrietatis & vigilantia: resistere ebrietati: colorem ei sub-violaceum: fulgorem sicut carbunculus: excellentem in purpura roseum nitorem. Præfert cæteris Plinius (loco illic citato) amethystos Indicos:

S. Mat-

S. Matthias Apostolis aggregatus eâ forte quæ cœlitus temperabatur (Prov. 16. v. 33.) gemina perlucens nitore totum Collegium 72. Discipulorum: & inter tot stellas instar Veneris pulchra; electa enim etiam præ illo cui nomen communi omnium famâ Justus. Sobrius ac vigil præ cæteris vitis judicatus, ut fieret testis resurrectionis (ut dicitur Act. 1. v. 21. & 22.) cui color humilis, ut novissimo: fulgor coapostolatus præ aliis: & roseus excellens nitore in purpura martyrii. De illo

Græci in Menæis, & auctarium Sophronii apud S. Hieron. de scriptoribus Ecclesiast. quod fuerit Apostolus Æthiopiæ. Et Nicephorus lib. 2. hist. Eccl. cap. 1. 40. *Matthias, inquit, primam Æthiopiæ adiit, atque ibi à feris infestis, immanibusque gentibus multa pertulit.* Porro Æthiopes æquæ dicti sunt Indi ab Aristotele (in Elenchis,) à Virgilio, & à Geographis: Secundum hoc ergo S. Matthias amethystus Indicus.

TRACTATUS XXXVI.

IN RELIQUAM PARTEM CAPITIS XXI.

de reliqua descriptione Civitatis.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Vers. 21. & seqq.) *Et duodecim portæ duodecim margarite sunt, per singulas: & singule portæ erant ex singulis margaritis, & platea Civitatis aurum mundum, tanquam vitrum perlucidum. (v. 22.) Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus Omnipotens templum illius est, & Agnus. (v. 23.) Et Civitas non eget Sole, neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est agnus. (v. 24.) Et ambulabunt Gentes in lumine ejus: & reges terræ afferent Gloriam suam & honorem in illam. (v. 25.) Et portæ ejus non cludentur per diem: nox enim non erit illic. (v. 26.) Et afferent gloriam & honorem gentium in illam. (v. 27.) Non intrabit in eam aliud quod coinquinatum, aut abominatiorem faciens & mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ agni.*

De Margaritis portarum.

Portæ
sunt A-
postoli
12.

Similes
marga-
ritis:

Genitu-
râ:

1. **D**iximus in Tractatu 33. §. 2. Portas esse Apostolos: quod præferunt manifestè nomina in scripta v. 12. ipsi enim sunt Patriarchæ, duodecim id est omnium Tribuum, præfigurati per Patriarchas illos veteres cum suarum ab se tribuum ortu & nominatione. Atque ita de Portis æquè ac Fundamentis exposuerunt S. Augustinus unà cum S. Hieronymo supra laudati. Restat, quod est hujus loci, ut Apostolos conferamus cum MARGARITIS: generatim, ut in Apocalypsi, sumptos.

Primò, de harum generatione in naturali historia Plinius lib. 9. cap. 35. nasci docet in mari, ex rore quem excipiunt conchæ de Cælo. *Has, inquit, (conchas) ubi genitalis anni stimula verit hora, pandentes se quadam oscitatione impleri roscido conceptu tradunt: gravidas postea enit: pariumque concharum esse margaritas pro qualitate roris accepti: ex eo quippe constare: Cælique eis majorem societatem esse quam maris: addit: inde, à Cælo, trahi colorem. & paulò post: miror ipso tantum eos (concharum partus) Cælo gaudere.*

Non potuit Auctor profanus comparationem afferre magis idoneam Apostolis, qui progeniti, ut erant in mari hujus sæculi, vaporazione fecundâ vocationis DEI, & rore de super gratiæ instillato (virtute ex alto, Luc. 24. v.

49.) velut in naturæ sunt divini confortium conversi, & evaserunt species luce, & efficaciâ cœlestes homines: qui plus multò habuerint de cælo quàm de sæculo in quo vixerunt.

2. *Principium ergo, inquit Plinius l. c. culmenque omnium rerum pretii, Margarita tenent.* Certè: nam & in Evangelio, Matth. 13. v. 46. laus est pretiosæ margaritæ, quam prudens negotiator æstimat pluris omnibus terrenis: nempe doctrinam & vitam Apostolicam quæ valet pretium Regni cœlorum, & alio in loco (Matth. 7. v. 6.) vetatur mitti ante porcos.

3. Quid mirum autem de pretio: *per tot maria venientes, ait Plinius de ipsis margaritis. (quæ nos de Apostolis) tam longo terrarum tractu, è tantis Solis ardoribus, atque Indis quoque! Et in fine Capitis specimen pretii commemorat duos uniones: Utrumque, inquit, possedit Cleopatra Egypti Reginarum novissima, per manus Orientis Regum sibi traditos, narrat illam cum Antonio inter epulas pactam fuisse, unâ se cœnâ censies H. S. absumpturam: quæ sunt decies centena millia monetæ argenteæ apud Romanos dictæ, nummus Sestertius. pergit porro: sponsionibus factis, postero die quotidianam apposuisse cœnam Antonio: expostulanti: mox detractum auribus alterum è duobus unionibus aceto liquefactum*

Pretio:

Raritate:

Æstimatione.

Etum absorbuisset, victumque Antonium fuisse. addit Plinius: *Injecit alteri manum L. Plancus, iudex sponsionis ejus, eum quoque paranti simili modo absorbere; ut sexcenties H-S. sola cœnaret!*

Paulò ante narraverat: *Lolliam Passinam, quæ fuit Caii Principis matrona, vidi smaragdis margaritisque operitam, quæ summa quadringentes H-S. colligebat.* De Apostolis quis commemoret æstimationem qua eos proficiuntur Reges orbis Christiani!

Notibus:

4. De ipsismet, in quo consistat earum laus, sic idem Plinius breviter l. c. *Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lavore, pondere.* Hæc conveniunt Apostolis: quorum candor sine labe: magnitudo præ cæteris Sanctis: qui volubiles, quolibet mitterentur (velut figurâ orbiculari:) quorum lavor & æquabilitas animi sine asperitate & scabritie: pondus sicut in verbo sic exemplo. quibus dotibus gratiæ in terrena civitate respondent dotes gloriæ in æternâ.

Robore:

5. *Nullò ait l. c. Plinius, lapsu franguntur.* Nullò casu adverso Apostoli.

Vi medicinali:

6. Medici testantur eas vitæ habere sistendi profluvium sanguinis: propulsandi venena: pesti ac putredini resistendi: roborandi spiritus vitales: cerebrum nervosque confortandi, exhilarandi animas. Omnia hæc Apostoli.

Duratio, ne æterna:

7. Denique quod de Margarita scripsit Plinius; *æterna propè possessionis est:* hoc de portis hujus Civitatis non propemodum tantum est asserere, sed

omnino æternæ possessionis, sicut ipsa tota Civitas.

2. Ecce quem in finem expolitæ sunt & elaboratæ ab Opifice, non sine rursione multa mallei, omnes Apostoli ut portæ Cœli esse possent! Singulæque portæ, inquit Apocalypsis, singulæ Margaritæ, decore sunt ordine ac proportione inter se locatæ: verique uniones (quod nomen Romani dederunt margaritis, apud Plinium) conjunctione & consensu ejusdem doctrinæ atque officii: multumque apta inter se varietate distributi: dum, sicut margaritæ variæ sunt pro qualitate rotis accepti, ut diximus ex Plinio, ita Apostolorum quisque alias alio excelsit dono ac divisione gratiarum i. Cor. 12. v. 4. & seqq. at omnes tamen prælustres uno eodémque Spiritu quo lucent intraturis in Civitatem: præfulgidi ut margaritæ: aditu faciles ut portæ: numero duodecim, ut undique & versus omnem plagam mundi, nemo ut queri jure possit se non fuisse admissum. de hac significatione duodenarii Apostolorum, S. Augustinus in psal. 86. *Idèò, ait, duodenarius numerus Apostolorum. Sacramentum magnum hujus duodenarii significatio est numeri.* Et mox: *Sacramentum est cujusdam Universitatis: quia per totum orbem terrarum suura erat Ecclesia, unde vocatur hoc ædificium ad Christi compagem. & paulò post: quia undique intratur in illam Civitatem, duodecim portæ sunt.*

3. *Has duodecim portas, ait S. Hieronymus in Ezechielem cap. 48. singulis Tribubus, sub Apostolicis & Patriarcharum nominibus arbitrò delegatas: id est,*

politura

Proportionem inter se:

Unionis significatione,

Duodenario:

Pro usu & numero Tribuum,

est, assignata sunt pro duodecim Tribubus sub inscriptione, & præsidio duodecim Apostolorum, qui iidem sunt tanquam Patriarchæ fidelium: *Iste sunt*, ait Hieronymus ibidem, *margaritæ Prophetarum & Apostolorum*: eodem loquendi modo & sensu de Portis quo de Fundamentis Apostolus Eph. 2. v. 20. superædificati super Fundamentum Apostolorum & Prophetarum.

Margaritarum etiam meminit sancta Ecclesia in suo Hymno, quem concinnavit ex Apocalypsi planè allegoricum: qui incipit *quòd sit Civitas & quænam: Cælestis Urbs Jerusalem,*

Beata pacis Visio: veneratur *quòd Sponsa*: O sorte nupta prospera! *de portis*: Hic margaritis emicant Patentesque cunctis ostia, *de lapidibus artificiosè quadratis*: Scalpri salubris ictibus. Et tunsiōne plurimâ Fabri posita malleo. Hanc saxa molem construunt.

Et inter opera S. Augustini adscriptus (tomo 9.) liber meditationum in Hymno:

Ubi vivis margaritis surgunt ædificia:
Auro celsa micant cæta, radiant triclinia:
Solis gēnis pretiosis hæc structura nitur:
Auro mundo, tanquam viro, urbis via
sternitur, de quo in §. seq.

§. II.

De platea: templo: lumine.

1. PLATEA, inquit v. 21. **CIVITATIS AURUM MUNDUM, TANQUAM VITRUM PERLUCIDUM.** *Platea*, græcè latitudo, est rota unâ cohabitantium consociatio & charitas, fundata in una eadēque omnium essentiali Beatitudine. Hæc communio Sanctorum & socialis conversatio cum invicem, conspicua est ut aurum, per spicua ut vitrum mundissimum: ad imitationem lapidis pretiosi Chrysolithi, quem ex Plinio diximus esse aureo colore translucidum: de quo lapide Isidorus: *auro similis est cum marini coloris similitudine*, propter quam Hebraicè dicitur lapis Tharsis: & Ezechielis cap. 10, v. 9. ubi habetur in Hebræo, *visio lapidis*

Platea
Civitatis
quid,

Tharsis, Latina vulgata interpretatio transtulit, *visio lapidis Chrysolithi*; qui nimirum ita fit aureus, ut instar maris (quod est Tharsis) aut vitri pellucidus. Talis est conviventium pariter omnium cælitum illius Civitatis re ac nomine verè Platea, sine angustia, dilatissimo spatio charitatis: non sicut in terris ubi homines faciunt invicem angustias, quòd si de his ipsis S. Augustinus (ser. 10. de verb. Dom.) dixit; si angustantur vasa carnis, *dilatentur spatia charitatis*: quæ communio inter se amicitie atque amoris latius diffusa & æquè omnes complexa cives, quam illa cælestium incolarum flagrantior auro, dilucidior omni vitro mundo, ubi omnes qui toto morantur in Regno

gno amplissimo, conjunctissimi vicini sunt!

Quod autem de Platea; idem v. 18. dictum est de tota civitate: ita ut edificatio tota sit aurum; non tantum præstans, solidum, ac splendidum; sed etiam ejusmodi ut perspicuitate simile sit vitro purissimo. quò significetur jucunditas quâ se mutuo Beati perspicient clarissime; & gloriam gaudiumque cujusque; tum etiam cogitationes intellectus & actus voluntatis omnium patebunt omnibus: perinde ac si specula sint vitrea, nitida, lucidissima: summo cum mutuo applausu & gratulatione de uniuscujusque gaudio tanquam de suo. De qua jucunditate S. Augustinus in man. cap. 35. Ergo quid erit (communis gaudii!) in illa perfecta charitate innumerabilium beatorum Angelorum & hominum, ubi nullus diligit alium minus quam seipsum? non enim aliter gaudebit uniusquisque pro singulis aliis, quam pro seipso. Si ergo cor hominis de tanto bono suo vix gaudium suum capiat: quomodo capax erit tot & tantorum gaudiorum! &c. tantâ in latitudine societatis simul habitantium.

pro templo est
DEUS
& Agnus.

2. **TEMPLUM**, ubi adoratur, & id quod est in Civitate Sanctum sanctorum omnium, non est aliud (v. 22.) quam **DOMINUS DEUS OMNIPOTENS**: qui suam illuc infinitam sanctitatem Domini, Deitatis, Omnipotentiae manifestat facie ad faciem, & contemplandam proponit. Neque alius jam Templi usus vel sacerdos vel hostia præterquam **AGNUS**: qui est omnia eminenter ipse, & Templum cor-

poris sui (Joan. 2. v. 21.) in quo inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter: Col. 2. v. 9.

Quod de Templo; hoc de **SOLE** dicendum: quo **NON EGET** alio **NEQUE LUNA** (v. 23.) **UT LUCEANT IN EA**; & ut ad quod condita sunt Gen. 1. v. 14. dividant diem ac noctem & sint in signa & tempora & dies & annos. quia nulla vicissitudo erit illuc diei & noctis aut temporum: id quod S. Augustinus eleganter exprimit in psal. 26. v. 4. desiderat, inquit, omnes dies vitæ suæ in domo Domini habitare; in domo Domini omnes dies vitæ suæ, non quasi finiendos, sed æternos: sic enim dicuntur dies, quomodo anni, de quibus dictum est, Et anni tui non deficient: nam dies vitæ æternæ unus dies est sine occasu. Sed (v. citato Apoc.) **CLARITAS** seu gloria **DEI** **ILLUMINAVIT EAM**; Divinitas quæ se illuc videndam præbet, ad quam nulla claritas accedit Solis aut alia creata. De hac Claritate, & de Lumine cujus auxilio ea videtur, facta est mentio superius in versum 11. Tractatu 33. §. 1. in fine.

Pro Sole
quid?

Claritas
DEI, id
est Divi-
nitas visa

Sed quid est quod sequitur? **ET LUCERNA EJUS EST AGNUS**. quorsum adhuc Lucerna in tantâ Claritate? Nempè Divinitas oculos illuminat & implet animarum Beatarum: Lucerna verò corporibus est; quæ etiam ipsa, quantum sunt capacia, in admirabili luce versantur. Horum *lucerna* est, ut loquitur S. Augustinus in psal. 142. Dominus Jesus tanquam in testa carnis: in qua sic recreat corporeos oculos Beatorum, ut ad ejus etiam

Lucerna
corpo-
rea est
Agnus;

iam splendorem nihil admodum sit iste Solis aut Lunæ aut siderum fulgor.

3. ET IN LUMINE EJUS (Græcè ἀυτῆς) Civitatis, v. 24. AMBULABUNT GENTES quotquot salvæ fiunt: ita enim in Græco: καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι. Verba sunt Isaiæ cap. 60. v. 3. *ambulabunt*, ait Propheta. *gentes in lumine tuo*. Quod de gentibus, Ecclesiæ militantis oraculum, impletur in Civitate Beata ad quam ambulaverunt & salvæ factæ sunt.

ET REGES TERRÆ AFFERENT GLORIAM SUAM ET HONOREM IN ILLAM. Addit Isaias l. c. *& Reges in splendore ortus tui*: non solum illi Sancti Reges qui olim in terris: sed omnes Beati erunt confortes Regni & coronæ, ac totidem Reges juxta id quod dicitur Cap. sequente v. 5. *REGNABUNT in sæcula sæculorum*. Hi pariter omnem suam eò transcripserunt gloriam, & honorem meritorum quæ illuc accumulabunt.

Portæ Jam illud quàm est Beatæ securitatis
nō claudentur: (v. 25.) nam quod dixerat Isaias de Ecclesia militante, cap. 60. v. 11. *Et ape-*

rientur porta tua jugiter, die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo Gentium & Reges earum adducantur: hoc S. Joannes aliter de hac Civitate, adductis jam in hanc Gentibus & Regibus: *PORTÆ EJUS*, inquit, *NON CLAUDENTUR PER DIEM: &* addit: *NOX ENIM NON ERIT ILLIC:* sed ut ait S. Augustinus in psal. 144. *sine fine unus dies*. Quam ob rem nomen perpetuum Civitati Visio pacis: quippe, ubi & jugis sit *Visio* ut in die, & *Visio pacis*, perinde ac portis non clausis.

Concludit (v. 26. & 27.) ita afferendam illuc, quod dixerat, *GLORIAM ET HONOREM GENTIUM: ut NON intret IN EAM ALIQUOD COINQUINATUM, AUT quod abominationem* facere possit Beatis, ET subintrando illudere *mendacio* simulatæ sanctitatis: sed ut mera Civitati munditia, incolis jucunditas, veraque sanctitas cunctis: Isai. 60. v. 21. *populus autem tuus omnes iusti*: hi, ut S. Joannes, verbis ultimis hujus Capitis, *QUI SCRIPTI SUNT IN LIBRO* immutabili *VI-TÆ æternæ*, caractere gratiæ *AGNI* ac perseverantiæ in illa.

Per diē; qui per-
petuus.

Nil co-
inquinatum.

§. III.

De comparatione hujus Civitatis cum illa quæ est apud Ezechielem.

Relatio
ad Eze-
chielem:

1. **P**Atet ex dudum dictis, quòd respiciat Joannes Ezechielem, im-

mò ejus utatur verbis: ac proinde quòd sit relatio inter Civitatem hanc, & inter
adifi-

adfectum illud Civitatis quod vidit Ezechiel inde à Capite 40. (v. 2.) usque in quadragessimum octavum, qui est finis Visionis illius & totius prophetiæ, ubi (v. 31.) eundem, quem Apocalypsis, numerum recitat & situm portarum: Et porta, ait, Civitatis ex nominibus tribuum Israël. porta tres à septentrione, &c. ternæ ex omni parte ad Orientem, Meridiem, & Occidentem. Quæ est relatio similitudinis inter utramque: sicut & quadrum Civitatis: & is de quo in Tractatu sequente fluvius cum sua ripa fructifera: & illud Ezechielis versu ultimo; nomen Civitatis Dominus ibidem.

Similitudinis:

Diversitatis.

2. Est autem & relatio disparitatis, seu discrimin præcipuum: quòd illa, de qua Ezechiel, sit Civitas castrensis & mobilis: figurata per Castra quæ Num. 2. v. 2. & seqq. erant per gyrum Tabernaculi. quæ Civitas significat Ecclesiam adhuc militantem, manu armatâ, & moventem castra per medios hostes: usque ad promissam terram quæ futura est viventium in æterno triumpho, sine mutatione & hoste, ubi erit possessio pacis versus omnes partes unde fuerat intratum. Hanc triumphantem intelligit Joannes in Apocalypsi.

Figura utriusq;

3. De hac relatione, & de figura veteri, meminit etiam S. Hieronymus in

Caput 48. Ezechielis: Breviter admodum, easdem Tribus in circuitu Tabernaculi ita castrametatas, ut ad Orientem fuerit Judas &c. Nostra verò urbs quæ est Civitas magni Regis, cuius artifex & conditor est DEUS aliam habet Tribuum in terra sancta (utraque; pugnante, & victoriosa) descriptionem, & mensuram civitatis, possessionis ordinem, & plagas tribuum singulorum.

Civitas,

Similis est mentio figuræ, ac distinctio apud S. Augustinum (in psal. 86.) inter Tabernacula Jacob (ea sunt Civitas castrensis) & inter hanc Civitatem manentem. Sed quia, inquit, erant quadam Tabernacula temporalia & imaginaria (imagines futuri,) loquitur autem iste, id est Psaltes Propheta, de Civitate quadam quam spiritualiter intelligit, cuius umbra & figura erat illa terrena: ait, diligit Dominus portas Sion super omnia Tabernacula Jacob: diligit illam spiritalem Civitatem super omnia figurata, quibus intinabatur illa Civitas semper manens &

Celestis in pace.

* * *

TRACTATUS XXXVII.

IN CAPUT XXII.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 22. Versu 1. & seqq.) *Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei & Agni. (v. 2.) In medio plateæ ejus, & ex utraque parte fluminis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, & folia ligni ad sanitatem Gentium. (v. 3.) Et omne maledictum non erit amplius: sed sedes Dei & agni in illa erunt, & servi ejus servient illi. (v. 4.) Et videbunt faciem ejus: & nomen ejus in frontibus eorum. (v. 5.) Et nox ultra non erit: & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, & regnabunt in secula seculorum. (v. 6.) Et dixit mihi: Hæc verba fidelissima sunt, & vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit Angelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito. (v. 7.) Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba Prophetiæ libri hujus. (v. 8.) Et ego Ioannes, qui audi vi, & vidi hæc. Et postquam audissem, & vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes Angeli, qui mihi hæc ostendebat: (v. 9.) Et dixit mihi: Vide ne feceris: conservus enim tuus sum, & fratrum tuorum Prophetarum, & eorum qui servant verba prophetiæ libri hujus: Deum adora. (v. 10.) Et dicit mihi: Ne signaveris verba Prophetiæ libri hujus: tempus enim prope est. (v. 11.) Qui nocet, noceat adhuc: & qui in sordibus est sordescat adhuc: & qui justus est, justificetur adhuc: & sanctus, sanctificetur adhuc: (v. 12.) Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua. (v. 13.) Ego sum a, & v, primus, & novissimus principium, & finis. (v. 14.) Beati, qui lavant stolæ suas in sanguine agni: ut sit potestas eorum in ligno vitæ, & per portas intrent in Civitatem. (v. 15.) Foris canes, & venefici, & impudici, & homicide, & idolis servientes, & omnis qui amat & facit mendacium. (v. 16.) Ego IESVS misi Angelum meum, testificari vobis hæc in Ecclesiis. Ego sum radix & genus David, stella splendida & matutina. (v. 17.) Et spiritus & sponsa dicant: Veni.*

ni. & qui audit, dicat: veni. Et qui sitit, veniat: & qui vult, accipiat
 aquam vitæ, gratis. (v.18.) Contestor enim omni audienti verba pro-
 phetia libri hujus: Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum
 plagas scriptas in libro isto. (v.19.) Et si quis diminuerit de verbis libri
 prophetia hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, & de Civitate
 sancta, & de his, quæ scripta sunt in libro isto. (v.20.) Dicit qui testi-
 monium perhibet istorum. Etiam venio cito, Amen. Veni Domine
 IESU. (v.21.) Gratia Domini nostri IESU Christi cum omnibus vo-
 bis. Amen.

S. I.

De fluvio: & Ligno vitæ.

Dictum est de Civitate: & in ea
 de Claritate Dei, quæ est po-
 tissima Beatitudo civium; illâ
 intellectuali Visione per quam se de-
 clarat Deus facie ad faciem intuen-
 dum in Throno suæ Divinitatis: nec
 non de Visione corporea qua videtur
 facies Agni prout in sua est naturâ hu-
 manâ, omnium longè creatarum di-
 gnissimâ visu & augustissimâ.

Fluvius
 volupta-
 tis:
 id est,
 Gaudiū
 Beatifi-
 cum.

1. Hinc jam, de hoc Throno, neces-
 se est scaturire FLUVIUM AQUÆ
 VITÆ: qui est affluentia Gaudii Bea-
 tifici: quod inundat & exhilarat illam
 Civitatem, perfusis exultatione plenè
 animis & corporibus. Hoc est enim
 illud *flumen*, de quo expressè dicitur in
 psalmo 45. v. 5. quod ejus *impetus læ-
 tificet Civitatem Dei*: ille in psal-
 mo 35. v. 9. *torrens voluptatis*;
inebriabuntur, inquit, *ab ubertate domus
 tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabis eos*:
 & ille Isai. 66. v. 12. *fluvius pacis*, quo
 nomine in Scripturis significatur om-

nis læta felicitas. De illo fluvio S. Ber-
 nardus ser. 1. de diversis: *in remunera-
 tione Torrens est voluptatis & fluminis
 impetus: torrens inundans lætitiæ, flumen
 gloriæ & flumen pacis*. Rationem no-
 minis, cur in Scriptura & Torrens di-
 catur propter abundantiam, & Flu-
 vius propter perpetuitatem, insinuavit
 S. Hieronymus in Ezech. 47. v. 5. *Tor-
 rens*, inquit, *iste, qui pro aquarum abun-
 dantia fertur more torrentis, ipse à LXX.
 appellatur Fluvius, eò quod perpetuas a-
 quas habeat, nec de pluviiis hinc inde
 collectas, sed de vivo & perpetuo fonte
 manantes*.

Addit S. Joannes esse illum TAN-
 QUAM *crystallinum*: quò significetur, hanc voluptatem esse puram, lim-
 pidam, & splendidam: non sicut aqua
 turbida quæ bibitur in via Ægypti Jer.
 2. 18. sed esse fluvium cœlestem qui sit
 illimis & incontaminatus cœno car-
 nali. plus quàm Poëta dixit: nitidis ar-
 genteus undis: & plus quàm finxit an-
 tiqui-

Limpi-
 dum in-
 star cry-
 stalli;

tiquitas fabulata recipi Heroum animas inter sidera, ubi affluant deliciis apud Circulum lacteum, qui sit fluuius serenus ut sidus, & lactis instar candidus ac dulcis potatu; de quo somniat Scipio apud Tullium.

Oritur ex Visione DEI: Dixit *procedere* hunc Fluvium DE SEDE DEI ET AGNI: quia Gaudium Beatorum profluit & consequitur ex Visione Beatifica: penes quam est perfrui eo de quo psallitur (in ps. 35. v. 10.) *Apud Te est Fons vitæ.* Hanc scaturiginem Fluvii etiam allegat Ezechiel l. c. v. 12. eandemque dicit esse originem cæterorum quæ commemoraverat. Prout attentè observavit S. Hieronymus in locum illum Ezechielis: *Reddit, ait Hieronymus, causam ubertatis, & infert, QVIA* (verba sunt Ezechielis) *aquæ eius de Sanctuario egredientur.*

Lignum Vitæ: 2. Videt deinde IN MEDIO PLATEÆ Civitatis LIGNUM VITÆ: quod significat Immortalitatem, id est, immunitatem à morte animæ & corporis. itémque EX UTRAQUE PARTE FLUMINIS propaginem ejusdem arboris plantatam: quæ sunt gaudia quæ Theologi vocant Accidentalìa, multa & varia, velut ad utramque ripam, interna & externa, incorporea & corporea. Etenim ex illa Beata animæ voluptate omnes etiam sensus, & artus corporis, perfusi: dotes illæ membrorum, quòd lucida, quòd agilia, quòd subtilia, quòd nulli dolori obnoxia: & cætera hujusmodi, propago sunt Arboris vitæ, hoc est Immortalitatis in corpore Beato; cujus, ut ait S. Anselmus de Si-

militudinibus, *Oculi & c. ossa, medalla mirabili delectationis & dulcedinis sensu replebuntur.*

Audit de utroque, & aquâ Fluvii & Ligno, appellari aquam VITÆ ET LIGNUM VITÆ: ita, ut nunquam arefiant: illa perpetuò fluat, istud perpetuò frondeat & floreat: sintque ambo vivifica; quæ vitam Beatorum & gaudia (hoc est enim verè vivere quod beatè vivere) nunquam finant intermori.

In hac tota descriptione Gaudii Beati respicitur ad figuram illius Gen. 2. *Paradisum* qui v. 8. appellatur *Voluptatis*: Illuc, v. 9. hæc verba: *Lignum etiam vitæ in medio; & v. 10. Fluvius egrediebatur de loco Voluptatis ad irrigandum Paradisum.* De præfiguratione hujus Paradisi & Ligni dicitur in epistola ex septem Apocalypticis primâ Cap. 2. v. 7. *Vincenti dabo edere de Ligno Vita quod est in Paradiso DEI mei.*

3. Videt Lignum illud FRUCTUS FERRE DUODECIM: id est, universum numerum fructuum: & per singulos MENSES; quæ est tota ætas anni: quod hieroglyphicon hîc positum in Apoc. etiam inter sua olim hieroglyphica recensuit Horapollo lib. 1. cap. 3. ubi de Ægyptiis sic loquitur: *Annus indicantes palmam pingunt: quod arbor hæc sola ex omnibus ad singulos Lunæ ortus (id est enim, in singulos menses) singulos etiam ramos procreet: ita ut duodecim ramorum productione annus expleatur.*

Illo igitur duodenario fructuum significatur universalis exuberantia deliciarum & gustus: per singulos autem menses

Figura
Paradi-
sus.

Figura
Paradi-
sus.

Fructus
per sin-
gulos
menses;

Annorū
æterno-
rum:

Gustu
semper
novo:

mensis asseveratur continuatio saporis
semper novi, sine ulla interruptione:
fore enim ut duret totâ æternitate
quam psaltes appellat annos æternos
psal. 76. v. 6. atque ita duret, ut sit æquè
ac sine fastidio nova jugiter vita & im-
mortalitas; suavitas nova; sanitas, vi-
gor, & vegetudo nova. quod postre-
mum etiam significatur per FOLIA
LIGNI; utpote quæ non tantum sint
ad decorem viridia, sed etiam salubria;
non ad medicinam, ut est apud Eze-
chielem (l. c. v. 12.) de sua illa Civitate,

Et folia
ad sani-
tatem.

sed AD SANITATEM omnium, ex
quo intraverint, GENTIUM reti-
nendam omnivivo in novitate. De sa-
nitate S. Augustinus epist. 56. quæ est
ad Dioscorum: *Sanitas autem perfecta
corporis, illa extrema totius hominis im-
mortalitas erit: tam potenti enim naturâ
Deus fecit animam, ut ex eius plenissima
Beatitudine, quæ in fine temporum San-
ctis promittitur, redundet etiam in infe-
riorem naturam, quod est corpus, ple-
nitude sanitatis, id est incorruptionis
vigor.*

§. II.

Reliqua de Civitate.

Civitas
tota est
Regia:

1. Nihil (v. 3.) *maledictioni* obno-
xium in illa Civitate, quæ tota
quanta est, Regia est: SEDES enim
erit DEI ET AGNI: & qui SER-
VI EJUS, omnes pariter Reges erunt
(v. 3. & 5.) Nam & in hoc mundo ser-
vire DEO est *omni præstantius libertate*,
ut loquitur S. Chrysostomus hom. 33.
in Matth.

Et divi-
nitus
Beata:

Summa verò Beatitudinis omnis
est quæ apertissimè dicitur v. 4. VI-
DEBUNT FACIEM EJUS, quam
videndo possidebunt *omne bonum* Ex-
od. 33. v. 19. ET NOMEN EJUS IN
FRONTIBUS EORUM; velut erat
summis Sacerdotibus in fronte (Exod.
28. v. 36.) aurea lamina cui insculptæ
literæ, *Sanctum Domino*. Itaque &
Reges erunt & Sacerdotes, Apoc. 1. v.

6. iidemque Beatissimi: etenim similes
ei hoc ipso quòd illum vident, juxta
epistolam 1. Joannis cap. 3. & illud ge-
nerale de Intelligente, ex Aristotele
(libris de Anima) Intellectum intelli-
gendo fieri omnia, assimilatione vide-
licet cognoscentis ad cognitum. de
qua etiam S. Augustinus lib. 9. de TRI-
NIT. cap. 11. *in quantum*, ait, DEUM no-
vimus, *similes sumus*, & lib. 14. cap. 17.
citatur epistolam S. Joannis l. c. v. 2. *simi-
les ei erimus, quoniam videbimus eum
sicuti est*. ex quo S. Doctor concludit:
*Hinc apparet tunc fieri eius plenam simi-
litudinem, quando ejus plenam percepe-
rit Visionem*. Quantò autem alius alio
perfectius videt, quod fit pro inæqua-
litate Luminis gloriæ, quòd respondet
inæqualitati Gratiæ & meritum in
terris,

V 3

terris, tantò & similiores ei & Beatiores inter se.

Repetit in v. 5. id quod in Capite præcedente dixerat v. 23. & 25. *noctem ULTRA NON* fore in hac Civitate; cui *Lux est* is in quo *tenebra non sunt ulla*, 1. Joan. 1. v. 5. præter Agnum nec *lucerna*, egere aliâ: neque Sole aut LUMINE finito, ubi lucet quod est illimitatum & infinitum ac mortalibus inaccessible: quo illuminati undique omnes ejus Civitatis incolæ, verè Illustrissimi ac Serenissimi *conregnabunt DEO IN SÆCULA SÆCULORUM*.

Omnes
Illustris-
simi.

Huc spectat illud Isai. 60. v. 19. & 20. *non erit tibi amplius Sol ad lucendum per diem, nec splendor Luna illuminabit te: sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam.* unde infert: *non occidet ultra Sol tuus, & Luna tua non minuetur: quia erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & complebantur dies luctus tui.*

Conne-
xio cum
Civitate
Ezechie-
lis.

2. In his eousque commemoratis, ac præsertim in Capite præcedente, relatio denuò elucet ad Civitatem Ezechielis: de qua sic prophetatur, Ezech. 47. v. 12. *Super torrentem* (seu fluvium, ut habent 70. interpretes) *oriatur in ripis ejus ex utraque parte omne lignum pomiferum: non defluet solum ex eo & non deficiet fructus ejus: per singulos menses afferet primitiva: quia aqua ejus de Sanctuario egredientur* (de Templo; sacrosanctæ;) *& erunt fructus ejus in cibum: & folia ejus ad medicinam.* Ex quibus verbis manifestus est respectus Apocalypseos ad Ezechielem: & con-

nexio Civitatis Beatæ cum Civitate militante: ut proinde quæ dicuntur debeant utrimque applicari pro rata; & cum proportionem explicando attribui, etiam isti militanti. E. q. per torrentem quidem intelligo cum S. Hieronymo aquas sacras (ita nominat) vel Baptismi vel Doctrinæ Christianæ; quarum utraque de vivo & perpetuo fonte promanat: per duas ripas vetus & Novum Testamentum: per omne lignum pomiferum unicuique primum est intelligere omnis generis fructus virtutum: per singulos menses continuum in his profectum & renovationem: cibum gratiæ & medicinam noxarum: & sic de cæteris Ezechielis, inter quæ est illud ultimum (cap. 40. v. ultimo,) *nomen Civitatis ex illa die Adonai summa*, id est, *Dominus ibidem*.

Colligamus epitomen ex Apoc. 21. & 22. breviter descriptam. Locus est, Societas Angelorum & hominum Sanctorum, habitaculum DEI cum illis. Ubi murus ex lapidibus pretiosis; portæ ex margaritis; platea ex auro pellucido ut crystallus: varietas lapidum pretiosorum & margaritarum; forma ædificii perfecta, cum optima dimensione. Claritas DEI ipsa est quæ viva Beatificat animam, assimilat & unit ei quem videt Beato. Hinc Fluvius voluptatis, id est, gaudium quo perfundentur omnes vires animæ: & redundat in Beatitudinem corporis: cui immortalitas perpetuò nova, ligni vitæ fructus, & folia sanitas. Conregnatio in sæcula æterna, uno æterno die. *Cernitur*

ntur in Spiritu à mortalibus, in monte magno & alio: & respondebit Fidei, visio; Charitati, Amor Beatificus; Timori sancto & tristitiæ sanctæ, quæ Spem comitantur, Fluvius voluptatis; corporali mortificationi, Immortalitas.

Conclusio Visionum Apocalypseos.

3. Pergit Angelus (v. 6. & c.) & concludit non solam Visionem de Civitate, sed etiam Apocalypsin; HÆC, inquit VERBA, id est res verbis Apocalypseos prophetatæ, fidelissimè implenda SUNT, & apud homines credenda interim ut VERA. DEUS

liquidem, ille omnis prophetiæ auctor & inspirator MISIT ANGELUM qui hæc ostenderet SERVIS SUI certissimè & CITO eventura. Et hoc symbolum ejus: VENIO VELOCITER: BEATUS is cui prophetia HUIUS LIBRI fuerit cordi.

Haecenus quæ AUDIVI ET VIDI EGO JOANNES. qui ad audita verba, quibus dicebatur, *Ecce venio velociter*, cecidi adoraturus latrâ: sed prohibitus sum eadem iterum ratione quâ sup. cap. 19. v. 10.

S. III.

Epilogus Apocalypseos.

Prohibetur signare:

Secus quàm Daniel.

1. Jamque Angelus, suo perfunctus officio dictandi dicendique, vetat ab Joanne signari prophetiam LIBRI HUIUS (v. 10.) contra quàm Daniel jussus fuerat signare suam prophetiam; Dan. 8. 26. Tu ergo, ait, Visionem signa, quia post multos dies erit. & cap. 12. v. 4. Signa Librum, usque ad tempus statutum: plurimi pertransibunt. & interroganti ulterius Danieli dicitur; v. 9. Vade Daniel, quia clausi sunt signatique sermones usque ad presinitum tempus. Est autem contraria hîc ratio: & ideò NE SIGNAVERIS, inquit Apocalypsis, TEMPIUS ENIM PROPE EST.

Et verò, dum hoc nos post sæcula

transacta legimus aut scribimus, ple- risque jam impletis, prope est ut absol- vatur, ac breve admodum ante Anti- christum & finem mundi superest spa- tium temporis. Ergo in tam brevi tem- pore, cuique suum est, inquit Angelus v. 11. arbitrium liberum: ut vel NO- CEAT ET SORDESCAT AD- HUC in sceleribus: vel cum DEI gratia, quæ offertur, crescat in adepta iustitia & sanctitate. Eccli. 15. v. 17. ap- posuit tibi aquam & ignem: ad quod vo- lueris, porrige manum tuam. ante homi- nem vitæ & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi.

2. His dictis utitur per prosopo- pœiam verbis Christi admonentis: E- quidem

quidem (v. 12.) VENIO CITO; adventus meus ad Judicium erit celer: **ET MERCES UNICUIQUE SECUNDUM OPERA SUA.** De celeritate Adventus ultimi S. Augustinus ep. 80. ad Hesygium: *Quantò magis nunc dicendum est propinquare Domini adventum, quando tantus est ad finem factus accessus!* Continuat Joannes prosopœiam cœptam: **EGO SUM** & à quo cœpit hæc Scriptura Apocalypseos, **ET** ejusdem omniumque Scripturarum & **PRINCIPIUM** Beatitudinis per gratiam, **ET FINIS** per gloriam, **BEATI QUI**, dum tempus est, **LAVANT STOLAS SUAS & emundant IN SANGUINE AGNI:** Eodem recidit, quod habet græcum autographum: *μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ*, hoc est, *Beati qui faciunt mandata eius: ut illis jus SIT ad Lignum VITÆ, & introitus Civitatis PER PORTAS;* Apostolos qui exhibent lavacrum Christi & exigunt observantiam mandatorum ejus. Nam venientibus in veste illota & non nuptiali, vel iis qui neglexerunt mandata ejus non competit hujuscemodi jus. **CANES** certè, hi qui vel infideles (Matth. 15. v. 26. vel qui è Christianis revertuntur *ad vomitum suum* (2. Pet. 2. v. 22. ex Prov. 26. v. 11.) & quicumque alii scelerati, **ET OMNIS hypocrita**, is est enim **QUI AMAT ET FACIT MENDACIUM**; arcebuntur Regno DEI & **FORIS** ringentur: illos nec honestissimus quisque mortalium adnumeret suis dome-

A & O.

Beati ci-
yes.Foris ca-
nes.

sticis, nedum DEUS inter suos cooptet! **EGO JESUS** per **ANGELUM** à me *missum testificor* vobis **HÆC** Episcopis, & **ECCLESIIIS** vestris: qui **SUM RADIX** simul **ET GENUS DAVID**; radix ut Dominus, progenies ut filius David Matth. 22. v. 45. & **STELLA MATUTINA**, omnium prima stellarum, id est Episcoporum, unde omnis *splendor* Ecclesiis.

3. Cætera (v. 17. & seqq.) sunt Joannis exhortantis: qui tria præstat. Primum suggerit ac præit verba desiderii super adventu, & super sitienda hauriendaque gratuito aquâ vitæ beatæ. **SPIRITUS**, inquit, sanctus cum *gemitibus inenarrabilibus* quibus postulat, Rom. 8. v. 26. **ET SPONSA** Christi Ecclesia illo prædita Spiritu, **DICUNT VENI. ET QUI** illum & hanc **AUDIT, DICAT; VENI:** *similem* se monstrat *hominibus expectantibus* cum desiderio *Dominum suum* venturum; à quo satiatur *cum apparuerit gloria* ejus & potetur *torrente voluptatis* æternæ. Hunc **QUI SITIT** (fontem aquæ vitæ; Joan. 4. v. 14. & Joan. 7. v. 34.) **VENIAT** etiam ipse in occursum advenientis: **ET QUI VULT**, hoc est enim sitire quod ardentè velle, **ACCIPIAT AQUAM VITÆ GRATIS.**

Deinde *contestatur*, cum comminatione, ut ne quisquam addat aut demat huic Libro ab se scripto, delendus **DE LIBRO VITÆ** cujus hîc facta est mentio, & de Civitate hac sanctâ,

Et radix
est &
proge-
nies.Votum
adven-
tus Do-
mini.Conte-
statio de
Libro.

sanctâ, illiusve confortio. Ita DICIT QUI TESTIMONIUM PERHIBET ISTORUM, Joannes qui ut dicebatur initio Apocalypseos v. 2. testimonium perhibuit, qui & vidit ista : & quia is accepit sibi ostensa per Angelum missum à Christo, idè simul est, ut ibidem addēbatur, testimonium JESU Christi.

Denique ratificationem Christi adducit, id quod contestatus fuerat Joannes, approbantis per voculam, ETIAM : & asseverationi additæ, VENIO CITO, respondet; AMEN, VENI. Multum huic contraria est vox animæ adulteræ, ne veniat : castæ enim & fidelis animæ est ne tardet venire. Juxta similitudinem quam affert S. Augustinus in psal. 127. Pone, ait, aliquam fœminam castam; timentem virum; a-

liam pone adulteram; & ipsa timet virum. Casta timet, ne discedat vir: adultera, ne veniat. Quid si ambo absentes sunt? Illa ne veniat: illa ne tardet. Applicat adventui Christi: Absens est quodammodo cui desponsati sumus: absens est qui nobis arrham dedit Spiritum sanctum: absens est qui nos redemit sanguine suo: Sponsus est ille quo nihil est pulchrius: Pulcher est ille & absens est. Interroget se sponsa si casta est: Interroga conscientiam tuam: vis ut veniat, an adhuc vis ut tardet? Quam multi si dicatur illis, Ecce jam Christus, cras dies Judicii, non dicunt, utinam veniat! qui enim dicunt, multum amant; timent ne tardet: Castus ergo timor, fratres mei, hoc habet, quia venit de amore. Hæc Augustinus.

Vale pie Lector : in hoc amore & in hac voce (cui, quæso te, assuescamus) tota nostra posita est salus à Judice : Veniat Dominus JESUS & inveniatur nos amantes ac dicentes sibi, VENI : etenim cum immarcessibili corona, quam reddet iis qui diligunt adventum ejus (2. Tim. 4. v. 8.)

Gratia.

Omnibus Joannes peractis, ut unde duxerat initium scribendi Apoc. 1. v. 4. inde eodémque voto terminet (v. 22.) precatur iis quibus scripsit gratiam ejusdem. Precemur à DEO omnis gratiæ

Pars II.

X

(1. Pet.)

(1. Pet. 5. v. 10.) etiam nos qui hæc legimus, & a-
nimo: & sit hoc votum nostrum in terris; ac fi-
nis legendi: GRATIA, quod est semen Beatitu-
dinis & gloriæ, DOMINI NOSTRI JE-
SU CHRISTI sit CUM OM-
NIBUS *nobis.*
AMEN.

FINIS APOCALYPSEOS.

C A T A-

(163)

PROPHETIA
CAPUT XXIII

CATALOGUS RERUM ECCLESIASTICARUM.

QUÆ

In Libro Revelationum ad Ecclesias
ac nominatim eas quæ sunt Asiæ,
maximè omnium memorabiles, id est, præ cæteris com-
memorandæ fuerunt :

Pars jam facta, dilucidè, usque in sæculum 17. Christia-
num: Pars facienda superest, ante finem mundi,
quarum proinde rerum
prædictio hieroglyphica Lectori Apocalypseos & ex-
plicatori fuit eruenda.

IN PRIMA PARTE APOCALYPSEOS.

REFERUNTUR OMNIA AD AGNUM SPONSUM.

PRimò PROPHEANTUR ea quæ jam facta sunt, (dum
hæc scribimus) maximè celebria: pertinentia ad
Ecclesias agni.

OPpugnatio prædicationis Christianæ
per { Judæos:
Hæreticos:
Gentiles.

MOrs pretiosa martyrum, statim ab initio persecutio-
num istarum. cui contraria est mors persecutorum
pessima & Judicium durissimum,

X 2

EX-

EXtraordinarius decennis conatus Imperatorum Occidentalis & Orientalis conspirantium ad evertendum Christianismum : qui turbo latissimè omnium concussit Ecclesiam à quatuor ventis:

Palmæ martyrum & Confessorum, qui innumerabiles.

Quietis repentina & pax ab ethnicis: medioque hoc tempore dilatatio Ecclesiæ & cultus Christiani.

PER hoc spatium quietis medium, insurgere ac terre alia mala invicem succedentia. Ad quæ propulsanda signum dari per tubas Ecclesiæ: id est per Concilia illius universalia : per & Doctores ejusdem; per & fundationes Ordinum contra docentium verbo & exemplo.

Mala illa sunt hæc ordine:

Archihæreses capitales; quarum duæ præcipuè invaluerunt in Oriente, & ambæ tertiam partem Universalis Ecclesiæ corruperunt: videlicet,

ARianismus in materia TRINITATIS:

Nestorii cum Eutychete conflictus in materia personæ & naturarum CHRISTI.

Schisma Orientale cœptum Constantinopoli: & propagatum in cæteros patriarchatus Orientis.

Prolapsus & defectio Ecclesiarum Orientis in errores à Fide.

VAcillatio interea Imperii Christiani, quod est
Væ Orientalis Aquilæ trepidantis.

SUccessio Turcarum in Sedem & Imperium Chri-
stianum: simul doctrinæ Mahometicæ domina-
tus; captivitas & jugum Christianorum, con-
junctum cum periculo animarum & jactura Ec-
clesiarum.

Secundò, Futura impendentia hæc prophetantur:

Solutio & potestas novissima Dæmonum, cœptu-
ra ab Euphrate: & introductura Imperium anti-
christianum;

De hoc Imperio deglutiuntur, id est ruditer com-
memorantur in fine hujus partis Apocalypseos
(ac differuntur in secundam partem in qua iterum
de his prophetetur & latius:)

ANGustia Ecclesiæ illorum temporum per $\frac{3}{4}$ annos.

DUorum Testium ad Judæos prædicatio miraculo-
sa; Clades Antichristianorum.

JUDæorum conversio.

Post quæ imminet Tuba novissima Judicii extremi.

IN SECUNDA PARTE APOCALYPSEOS.

REFERUNTUR OMNIA AD MULIEREM SPONSAM.

PROPHETANTUR ITERUM, ET À CAPITE:

INimicitia inter antiquum Serpentem; ac mulie-
rem Ecclesiam Christi teneram, parturientem:

PArturatio hæc est Gentium Christianorum: & partus masculus.

Oppositio Draconis & prælium: in quo clades Draconis & angelorum ejus sub præsidio S. Michaëlis: & victoria martyrum in persecutionibus.

Trepidantis Ecclesiæ mira exaltatio; & Imperium utrumque cum Occidentis tum Orientis penes Christianos: conversis utrobique Gentilibus passim.

Flumen Hæresum, quarum vis præcipua emoritur & conspeditur cum suis Hæresiarchis & fautoribus potentioribus.

Bestia prior, Imperium Turcarum; quod præparat adventum posteriori Imperio Antichristi usurpaturi & aucturi potestatem prioris, cum Imagine & prodigiis mendacibus: ipsum erit bestia posterior.

Non desunt Ecclesiæ, qui præluceant in ea cæteris; Status tres eximii: Virgines: Doctores: Martyres. quorum Virginibus suus honos non se inquinasse cum mulieribus; & prærogativa sequendi agnum & canendi: Doctoribus præcellentia angelorum; etenim horum fuit obiisse munus angelicum, evangelizando evangelium æternum; ruinam aabylonis; & damnationem adoratorum bestię: Martyribus sua eminentia Beatitudinis commorientium Domino,

mino, & illicò ad Beatam requiem assumptorum.

INveteratio malorum, quæ suprâ cœperant proclamari tubis. 1. Adhuc enim vulnus Arianismi recruduit in mediterraneis. 2. Et adhuc contaminatione Nestorio-Eutychianâ infecti sunt maritimi populi. 3. Schisma pertinax: signum justæ vindictæ profectæ ab Altari. 4. Solis, id est doctrinæ orthodoxæ, intemperies maligna: æstuatio Ecclesiarum Orientalium in erroribus de divinitate quæ blasphematur. 5. Regnum bestię in tenebris: & dolore quem infert. 6. Ab Euphrate via Antichristo cum suis: apparatus communis ad bellum & congregatio adversus Ecclesiam, ipsimet antichristo fatalis.

Clneres Civitatis Imperatoriæ apostatricis: & combustio æterna secutura. Planctus super eam habitatorum terræ: at exultatio cœlestium.

EXpectatio nuptiarum agni, & adornatio Nuptiæ.

CHristi & exercitus ei militantis victoria: plenâque reductio gentis Judæorum ad fidem Christi.

DAmnatio amborum Bestię & Antichristi ad stagnum ardens: Quò mittetur & Draco, is qui post mille

mille annos religionis fuerat solutus & supremus auctor omnis seductionis.

Simul & consummatio mundi (quanto post antichristum intervallo temporis , latet) ac Judicium mortuorum : his qui ad mortem secundam, vel qui in Libro Vitæ.

Mutatio Cœli & terræ in formam novam , antiquâ pereunte.

DEscriptio Civitatis Beatæ, quæ eadem est Uxor Agni. Et in ea Civitate cohabitatio DEI cum hominibus. Introitus gentium in illam honorabilium , nec ullius inquinati. Sedes DEI & Agni. & servi ejus una omnes Reges in sæcula sæculorum.

INI.

INITIUM S. EVANGELII
SECUNDUM JOANNEM.
CUM SUCCINCTO COMMENTARIOLO;
DIVISO IN TRES SECTIONS,
SIVE IN NOVEM PARAGRAPHOS.

PRÆFATIUNCULA.

Oportet ut hoc Initium Evangelii sit præcipue
Mysteriis refertum cum sancta Ecclesia illud
prælegat passim; nec desint Fideles qui piè appendant
illud collo, aut secum gestent. Aperiat nobis DEUS
sensum: Domine, DAMIHI INTELLECTUM.

SECTIO I.

De Mysteriis Personarum Divinarum.

Patere te rapi omni procul terrenâ cogitatione in ady-
ta SS. TRINITATIS, quæ tibi referat fides hujus initii
Evangelii.

§. I.

Descriptio VERBI.

⁊ In Principio erat VERBUM: ⁊ VERBUM erat apud
⁊ DEUM: ⁊ DEUS erat VERBUM.

Inest vocibus singulis suum pondus.

ERAT productum ab æter-
no; ita ut de illo sit perpetuò
dicere, Erat, & immutabili-
ter, ante sæcula.

Pars II.

Actione immanente IN suo PRIN-
CIPIO à quo producitür: non sicut
alia quæ ad extra efficiuntur.

Admirabili, Generatione; purissi-
mâ

mā enim tanquam VERBI quod sibi intus generat qui dicit; consimillimum cogitationi progenerantis seu proferentis.

2. Erat APUD DEUM. Persona distincta à Generante: correlata ad eundem: inseparabilis ab illo: æqualis illi: subsistens juxta & æquē atque ille.

Nam in creatis quidem Verbum, quod formant in mente, est accidens vitale: sed in DEO, in quo nequit esse accidens ullum, est Substantia & consubsistens loquenti, ipsumque audiens. Quæ est præ eminentia VERBI divini editi perfectissimā locutione vitali.

3. DEUS ERAT VERBUM. Naturā seu Deitate eādem. Hæc enim etiam est præ eminentia Generationis DEI solius, quod qui generatur Alter quidem sit à Patre, sed de cætero totus unum naturā & attributis, qui acceperit ipsummet Esse & vivere quod habet is qui generavit.

Quæ ecce est Generatio exactissima: quoniam omnis generatio viventis tendit ad alterum se producendum, communicando ei naturam quantum generans potest eandem: quod si, ut in creatis, non possit eandem individuum, saltem specie dat e-

andem. Nulla proinde alia generatio univoca est ei qua gignitur hoc VERBUM: nulla æquē naturalis, neque tam propriè dicta generatio, Filii naturalissimi omnium; utpote quæ à principio vitæ conjuncto in similitudinem sit omnium summam.

Et quidem sicut generatum omnino est interno verbo commune, similitudinem esse intus expressam à dicente: Imagini quoque hoc commune, ut exhibeat ac representet prototypon: Filio ut referat Patrem tanquam alter ipse: Ita oportet ut perfectissimi sit VERBI, esse similitudinem omnimodis expressam: Imaginis perfectissimæ, representare usquequaque suum Prototypon: Filii perfectissimè generati, sic proflus referte Patrem, ut, præterquam quod sit alter & genitus, sit ipse omnino unum & id quod est Generans. Adcoque necessariò terminus divinæ Generationis est, quam excellentissimè, simul VERBUM Patris, Imago Patris, & Filius.

Summa hujus paragraphi.

Ecce quid erat VERBUM æternè:

Productum Generatione ut VERBUM immanens:

Distinctum Personalitate:

Idem Divinitate.

S. II.

Mentio TRINITATIS.

, Hoc erat in Principio apud DEUM.

1. **A**bsit ut repetitio sit otiosa, cum dicitur: APUD DEUM. Sensus enim esto: Hæ duæ Personæ, HOC arcanum VERBUM IN

suo intimo PRINCIPIO, ERANT ab æterno simul cum alia & APUD aliam tertiam, quæ etiam ipsa DEUS consors amborū Patris & Filii.

Ita

Ita ut tres Personæ unus DEUS sint ab æterno & ad invicem referantur sibi que correspondent & convivant, inexplicabili distinctione simul & unitate.

Atque hoc erat consortium Trini & Unius ab æternitate: Patris, qui est Origo & producens perenniter; Filii, qui & productus & coævus; Utriusque horum Spiritus, qui & procedens ab ambobus & coæternus.

2. Quarum Personarum TRIMUM (quod est Omnium, ut habet Philosophus: & est contubernium plenum, ut habent Canones) una est connaturalis Beatitudo, Majestas, æqualitas, amplexus Trinum & circuminfectio seu inhabitatio singularum in singulis, ac familiaritas intima: incomprehensibilis humanis personis, digna Divinis: tota ad intra, ineffabilis ad extra:

3. Et varietas mutua (citra omnem mutationem:) dum Alia producendo exultat, videns se Patrem, id est, qui habeat Filium: Alia producit & exultat æqualem se Patri: Ambo, Pater & Filius, conspirantes; ita ut

qui Spirant sint DEUS, & qui Spiratur sit DEUS.

Ineffabili unitate communionis, & differentia Proprietatum. Pater innascibilis loquitur Filio, id est, communicat intelligentiam rerum omnium Filio nascenti & audienti. Filius simul & locutione progignitur, & est Persona quæ loquentem audit: Spiritus sanctus procedit internus velut motus amborum & impulsus sempiternus, at consubstantialis ambobus. Unaquæque Persona distincta ab Aliis; & Unaquæque in Aliâ, nusquam enim magis quam ubi est sua essentia, quæ est eadem in tribus: & qualibet Persona postulat atque in se certo modo continet Alias Personas tanquam perfectiones & complementa sibi debita.

Ego inquit Filius, in Patre, ut Verbum in dicente: & Pater in me est, ut loquens in consubstante VERBO: similiter & Spiritus sanctus ut amor in amante; & immanenter amans Pater ac Filius in consubstante amore.

Quæ sunt ineffabilia, & soli DEO experta.

§. III.

Commemoratio actionis in divinis.

Hoc erat, inquit, in Principio apud DEUM.

1. **A**sertio est, ut diximus, de illo consortio Personarum. Simul & Responso ad Questionem: quid ab æterno agebat DEUS.

Respondetur enim: Divinæ Perso-

næ agebant in & erga invicem. Pater per Intellectum, unde Filius: Ambo Pater & Filius per Voluntatem, unde Spiritus sanctus. Pater idem per Intellectum: quia quod producit

Y 2 est

est Verbum mentis paternæ; cuius pro-
generatio est actio Intellectus. Ambo
illi per Voluntatem: quia qui pro-
ducitur est Spiritus, id est, impulsus
vitalis; cuius productio est actio Vo-
luntatis.

Ergo Pater æternum generans &
loquens:

VERBUM nascens æternum & au-
diens & repræsentans:

Persona tertia duorum intimam
propensionem & conjunctionem
exprimens æternum.

Pater suâ locutione semel pronuntians
omnia:

Istud repræsentatione suâ enuntians
simul omnia:

Illa de utriusque Spiritatione accipiens
& consentiens & condelectans
ob communia omnia.

2. Quærebatur, quid ageret DEUS.
Respondetur: actione actuosissimâ,
immutabili, necessariâ; quæ est eadem
ante sæcula & in sæcula: æternæ du-
rationis, æterni fructus, & æternæ
complacentiæ trium Personarum,

Generat, & Generatur:

Spirant, & Spiratur:

Locutio perpetua est, quæ propria
est Patris:

Auditio perpetua est, quæ propria
est Filii:

Utriusque inter se amoris est ex-
pressio perpetua, quæ propria est
Spiritus sancti.

Divinè omnia & singula: perfectè
omnia: & condignè, hoc est, ad aqua-
ritate ipsi Principio à quo proceditur,
nam & is qui producit, verè DEUS;
& VERBUM quod pronuntians
producit, verus DEUS; & ambo-
rum pondus inclinationis, seu Spiritus,
DEUS sicut ambo.

3. Hæc intra se TRINITAS opero-
sissima, & inter se jucundissimè con-
versans: sufficientissimâ sibi consocia-
tione, ac super-beatâ, & perfectissimâ
utpote trium:

Patris erga Filium:

Filii erga Patrem:

Utriusque erga Spiritum sui am-
borum.

Pater dans Filio & imprimens:

Filius è sinu Patris excipiens & ex-
primens:

Spiritus sanctus possidens ab utro-
que, & utrumque connectens &
conglutinans indissolubili con-
junctione agentium & nexu in-
ter se ac secum ipso.

AFFECTUS PIUS.

UM hæc recitas verbis S. Joan-
nis: adora mysterium: submitte
intellectum, gaude super incompre-

hensibilitate DEI; & eâ, quæ græcè
dicitur *ἀράπεια*, id est, quod sibi suf-
ficientissimus sit ab æterno.

SECTIO II.

De opere Creationis & Redemptionis.

§. I.

§. I. Creatio & lapsus Naturæ.

Omnia per ipsum facta sunt: & sine Ipso factum est nihil, quod factum est.

1. OMNIA PER VERBUM, eaque bona valde & bene FACTA SUNT: atque imprimis rationalis creatura omnis, An- eli & Homines; qui etiam conditi in statu supernaturalis gratiæ.

ptæ; partem Angelicæ naturæ, & Hu- manam totam.

2. DEUS VERBUM factor est om- nium: excepto peccato; quod non est inter illa omnia, quia propriè est ni- hil: & rededit facientes creaturas in nihilum supernaturalis gratiæ acce-

3. Cæterùm cum sit NIHIL, illud tamen est ejusmodi QUOD etiam ipsum, quamvis nihilum, suo modo & verè (prò dolor) FACTUM EST: non per VERBUM, sed contra & SI- NE VERBO; puta, talis effectus qui sit defectus & culpa cujus non est au- ctor DEUS sed vitior & vindex.

§. II.

Reparatio futura.

In Ipso vita erat: & Vita erat Lux hominum: & Lux in te- nebris lucet: & tenebræ eam non comprehenderunt.

1. VERùm IN IPSO VERBO solo Vita erat æterna, & pote- stas suscitandi ab interitu sempiterno id quod ceciderat.

Jamque IN TENEBRIS, quæ se expandent super universam ter- ram, cœperat per LUCERE illa LUX, inter figuras & umbram veteris Legis; cum Naturæ lumine, tum scripti.

ET ea VITA solorum Lux HO- MINUM: ac, relictis Angelis peccato- ribus in caligine perpetua, effulgens super genus humanum radius & de- cretum ac promissio instaurationis in VERBO!

3. At TENEBRÆ NON COM- PREHENDERUNT Lucem, quia tantæ erant ut nõllent eam capere: etenim dilexerunt homines magis te- nebras quàm Lucem.

§. III.

Missio Præcursoris.

Fuit homo missus à DEO, cui nomen erat Joannes: hic venit

in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine; ut omnes crederent per illum. Non erat ille Lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

1. **Q**Uæ Lux ut ne diutius lateret sub umbris; ideò, præfinito tempore, palàm MISSUS FUIT HOMO A DEO, CUI NOMEN ERAT JOANNES, id est, Gratia: ut ipso nomine testaretur advenisse tempus non jam Naturæ tantùm, neque Legis quæ per Moysen data est, sed Gratia Dei.

2. HIC VENIT IN eum finem, ut TESTIMONIUM ferret DE adventu Lucis manifesto, quæ suo LU-

AFFECTUS PIUS.

Inter recitandum subde te Creatori: eidem qui & ex nihilo peccati eruit

MINE ab se diffuso dispultura esset tenebras mundi humani; UT OMNES CREDERENT PER ILLUM:

3. At non in illum tamen (hominem Joannem;) qui error significanter est coarguendus Judæorum, quia NON ILLE LUX, prout elegerant errare, SED UT TESTIMONIUM PERHIBERET DE LUMINE alterius in quem intendebat jam exortum & præsentem.

te: abjice opera tenebrarum, & ambula in lumine Gratia ejus.

SECTIO III.

De Persona divina Incarnatione.

§. I.

Adventus in Mundum.

Erat Lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat; & mundus per ipsum factus est: & mundus eum non cognovit. In propria venit: & sui eum non receperunt.

1. **E** RAT LUX VERA QUÆ ILLUMINAT OMNEM HOMINEM VENIENTEM IN HUNC MUNDUM. Venit enim unusquisque cum sua propria caligine cui originaliter involvitur, ita ut omni homini opus sit illuminati.

2. Utique IN MUNDO ERAT ut DEUS; ET MUNDUS PER IPSUM FACTUS EST: ut merito debuerit ex iis quæ facta sunt cognosci Creator, Deitate suâ & Creatione. Sed enim MUNDUS EUM NON COGNOVIT.

3. Insu-

3. Insuper etiam VENIT ut Homo, atque IN sua PROPRIA, in terram & ad populum cui proprie & primò fuerat promissus & expectatus Redemptor seu Instaurator. ET ecce illi quamvis SUI EUM, cum advenisset ac testimonium ei tale perhiberetur, NON RECEPERUNT!

§. II.

Receptio in Mundo.

1. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios DEI fieri; his qui credunt in nomine ejus. qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex DEO nati sunt.

1. QUOTQUOT AUTEM, seu ex paucis reliquiis Judæorum, seu ex Gentilibus longè lateque, RECEPERUNT EUM, DEDIT EIS POTESTATEM FILIOS DEI FIERI; HIS QUI verè CREDUNT IN NOMINE EJUS, eâ fide quæ per charitatem operatur.

NIBUS, peccato in quo nati sumus totinos & cui obnoxii: NEQUE EX VOLUNTATE CARNIS, quæ corrupta est in sua propagine ac propensa ad malum concupiscendum: NEQUE EX VOLUNTATE VIRI, quæ impos & liberum arbitrium insufficiens:

2. Porro hæc professio fidei, & adoptio filiorum, donum DEI est. NON enim hi filii procreati EX SANGUI-

3. SED EX DEO NATI SUNT, novâ per Christum & gratuitâ prorsus regeneratione; vi cujus nominantur Filii DEI & sunt.

§. III.

Tota Oeconomia VERBI Incarnati.

1. Et VERBUM caro factum est: & habitavit in nobis. Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis.

1. ET ecce unde consequatur potestas, de qua dictum est, Filiorum DEI. ET enim ex quo Filius DEI DEUS factus est homo, consequens est ut homines fiant Filii DEI. debemus hoc acceptum ferre VERBO quod CARO FACTUM EST; per factam videlicet assumptionem, id est,

hypostaticam unionem, Naturæ humanæ ad Personalitatem VERBI. ET HABITAVIT IN NOBIS; homo propter nos, his nobiscum in terris visus & conversatus: docendo nos magna: patrandò inter nos mira: patiendo pro nobis ardua; similis nobis mortalis.

2. ET

2. ET nos sumus qui VIDIMUS GLORIAM EJUS: non soli tunc discipuli qui primi annuntiaverunt; sed & nos posteri quibus annuntiatum est, qui vidimus deinceps majora. gloriam quæ decebat UNIGENITUM naturalem A PATRE: clarificante eum per sua miracula olim & prædicationem; per exaltationem in Cruce & copiosam Redemptionem; per & Resurrectionem talem & Ascensio-

nem; quæ viderunt isti: per & sequentia Signa & conversionem orbis, quam nos videmus & applaudimus.

3. PLENUM, nam ab ejus plenitudine manat in mundum redemptum seu instauratum, *GRATIÆ ET VERITATIS*: Gratia quidem, quæ omnibus ecce offertur: Veritatis, quæ omnibus annuntiat in universo mundo.

A F F E C T U S P I U S.

Qui hæc recitas, comparere ingrato Mundo: exardescere zelo filiorum DEI ac desiderio adoptionis quam plurimorum: profundissime te

inclina & immerge in abyssum contemplationis & amoris Incarnati VERBI, & exurgens exulta de gloria illius.

C O R O L L A R I U M.

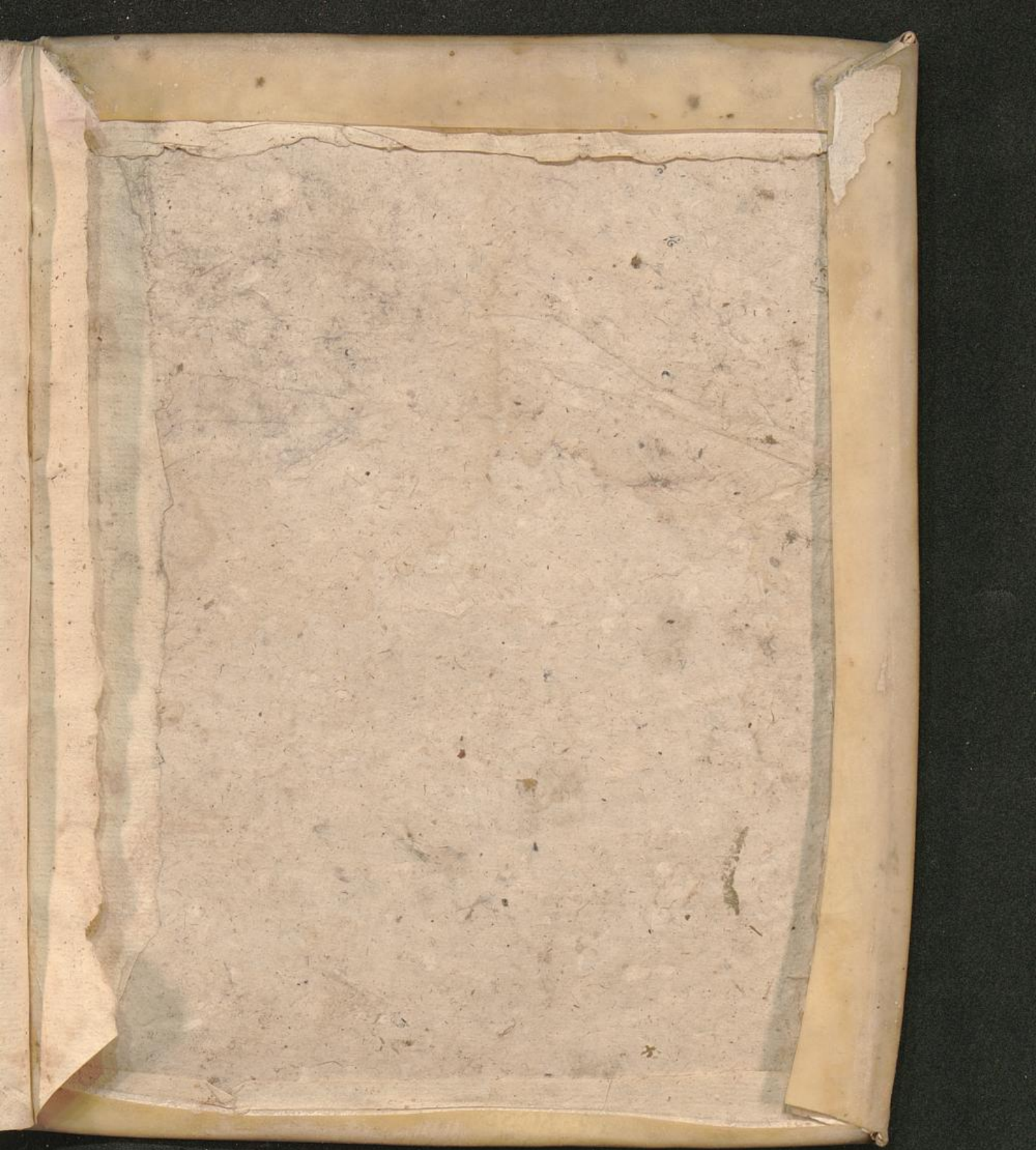
Quod est instar Indiculi.

Continentur in hoc Initio Evangelii.

1.	Mysterium Personarum divinarum.	_____	In Principio &c.
2.	Creatio,	_____	Omnia per Ipsum &c.
	& lapsus naturæ creatæ.	_____	Sine Ipso &c.
3.	Placitum reparationis humanæ.	_____	In Ipso Vita &c.
4.	Tempus vetus umbrarum.	_____	Lux in tenebris &c.
5.	Tempus novum gratiæ,	_____	Fuit homo &c.
	Et officium Præcursoris.	_____	Hic venit &c.
6.	Judæorum ad horam exultatio vana.	_____	
	Et error in persona Præcursoris.	_____	Non erat ille &c.
7.	In promptu salus omnibus hominibus.	_____	Erat Lux vera &c.
8.	Quem Creatorem suum Mundus non agnoscit,	_____	In Mundo erat &c.
	Illum nec Redemptorem Judæi voluerunt.	_____	In propria &c.
9.	Recipientibus adoptio in filios DEI,	_____	Quotquot autem &c.
	Per fidem in eum	_____	His qui credunt &c.
	Et regenerationem ex DEO gratis,	_____	Qui non ex &c.
10.	Incarnatio VERBI.	_____	
	Et Conversatio in terris.	_____	Et VERBUM caro &c.
11.	Gloria ejus manifesta oculis omnium.	_____	Et vidimus &c.
12.	Fructus ejus abundantia gratiæ,	_____	
	Et propagatio veritatis.	_____	Plenum &c.

F I N I S.

10360

1111

Th
460